

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 25.04.2022
Tid: 18:00

Evt. forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på telefon 476 92 392 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Innstillinger fra formannskapet og utvalg finnes på de respektives møteprotokoller.

I forbindelse med sakene 31/22-34/22 vil det blir åpnet for at leder/nestleder for rådene gis mulighet til å legge fram sin melding. Det er avsatt inntil 15 min pr råd.

Verdal, 11. april 2022

Pål Sverre Fikse
Ordfører (s)

Saksnr	Innhold
PS 30/22	Godkjenning av møteprotokoll
PS 31/22	Årsmelding ungdomsrådet 2021
PS 32/22	Årsmelding for Eldrerådet for 2021
PS 33/22	Årsmelding rådet for likestilling av funksjonshemmede 2021
PS 34/22	Årsmelding 2021 Integreringsrådet i Verdal
PS 35/22	Delårsrapport 1 2022
PS 36/22	Nedsalg og rettet emisjon i Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS
PS 37/22	Renoveringsbehov Ørmelen skole 2022
PS 38/22	Temaplan kulturminner Verdal kommune 2022 - 2034
PS 39/22	Orienteringer

PS 30/22 Godkjenning av møteprotokoll

Årsmelding ungdomsrådet 2021

Saksbehandler: Eir Aas Jakobsen E-post: eir.jakobsen@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2021/187 - /033
---	-------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.04.2022	31/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Årsmelding for ungdomsrådet 2021 tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Årsmelding ungdomsrådet 2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til forskrift om medvirkningsordninger § 2, 5. ledd skal rådet hvert år legge fram årsmelding for kommunestyret. Ungdomsrådet vil selv møte i kommunestyret for en gjennomgang av årsmeldingen.

Det vises for øvrig til vedlagte melding.

ÅRSMELDING 2021

VERDAL UNGDOMSRÅD

Postadresse:
Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Koordinator:
Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:
Org.nr: 938587418

Årsmelding Verdal ungdomsråd for 2021

Medlemmer:

Fra Verdal videregående skole:

Til oktober: Signe M. Drætvik, Evelina Caplinska og Kristoffer Størseth.

Fra oktober: Esake Asmelash, Elise Blekken og Kristoffer Størseth.

Fra Verdalsøra ungdomsskole:

Til oktober: Johannes Rinnan og Tobias Kvalvik

Fra oktober: Johannes Rinnan og Leia Moen

Fra Vuku oppvekstsenter:

Til oktober: Vilde Bruvold Hafstad og Liza Rashevskia

Fra oktober: Vilde Bruvold Hafstad og Liza Rashevskia

Åpne plasser:

Valgt for to år: Vendelin Fredin-Risvik og Kristoffer Holm

Eir Aas Jakobsen er rådets koordinator og møter fast.

Vilde Bruvold Hafstad er valgt som leder fra oktober 21

Esake Asmelash er nestleder fra oktober 21

Kristoffer Størseth er sekretær fra oktober 21

Postadresse:

Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Koordinator:

Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:

Org.nr: 938587418

Representasjon/deltakelse:

- Ungdommens Fylkesting, Stjørdal november 21. Vilde Bruvold Hafstad og Esake Asmelash var til stede. Koordinator deltok parallelt på en samling for koordinatorene.
- Politirådets referansegruppe
- Kommunens utviklingsstipend
- Johannes Rinnan er ungdomsrådets representant i elevrådet ved Verdalsøra ungdomsskole
- Innovasjonscamp om kommuneplanens samfunnsdel

Arrangement i regi av ungdomsrådet:

- Leide inn Filmbussen som sommeraktivitet for ungdom på Verdal.

Tilskudd:

- Filmbussen
- Innkjøpt til basketballer til Vinne Aktivitetspark (overleveres vår 2022)

Tema i møtene:

- Innspill til politirådets referansegruppe
- Diskusjon om fordeler og ulemper med plassering av batterifabrikk i Verdal kommune.
- Kommunedirektør Geir Olav Jensen kom på besøk og informerte om sin rolle som nyansatt kommunedirektør. Det ble snakket om hva ungdommen ville gjort om de fikk bestemme.
- Hva gjør Verdal attraktivt å bo i/flytte til?

Postadresse:

Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Koordinator:

Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:

Org.nr: 938587418

- Ungdomsråd og medvirkning. Pål Sverre Fikse var med i et møte og snakket om ungdomsmedvirkning.
- Jubileumsåret 2030. Mariann Lyngsaunet kommer og informerer. Hva kan være ungdomsrådets rolle mot 2030?
- Åpningstider på Panzer. Rådet mener at det bør være åpent på helg og hver fredag.
- Hjem for en 50-lapp. Skyssordning for ungdom i Verdal kommune. Ungdomsrådet er informert om innholdet i ordningen.

Møter i 2021:

Vår: 5 møter, hvorav 1 på Teams

Høst: 3 møter

Økonomi:

- Filmbussen: 24 372,-
 - Basketballer til Vinne aktivitetspark: 1500,-
 - Gensere til rådsmedlemmene: 4360,-
 - Sommeravslutning på Siciliana: 1509,-
 - Møtemat: 5250,-
- Til sammen 36 991,-*

Postadresse:

Postboks 24
7651 Verdal
Tlf: 74048200

Koordinator:

Eir Aas Jakobsen
eir.jakobsen@verdal.kommune.no
Tlf: 93838877

Organisasjon:

Org.nr: 938587418

Årsmelding for Eldrerådet for 2021

Saksbehandler: Inger Storstad E-post: inger.storstad@verdal.kommune.no Tlf.: 476 92 393	Arkivref: 2018/5382 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.04.2022	32/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommunestyret tar Eldrerådets årsmelding for 2021 til orientering.

Vedlegg:

- 1 Årsmelding 2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre m.fl. (forskrift om medvirkningsordninger), § 2, 5. ledd, skal eldrerådet hvert år utarbeide årsmelding. Denne skal legges frem for kommunestyret. Eldrerådet har godkjent årsmeldinga for 2021 i sitt møte 4. april 2022.

ÅRSMELDING 2021

ELDRERÅDET

VERDAL KOMMUNE

Årsmelding fra Eldrerådet for 2021

Eldrerådet er oppnevnt av kommunestyret og følger kommunestyreperioden.

Medlemmer:

Jorunn I. Slapgård, leder
Brita K. Thorsvik
Arne Falkfjell
Brit L. Kverkild
Tor-Finn Granlund, nestleder

Personlige varamedlemmer:

Atle Vikan
Johannes Sollid
Ragnhild S. Nordset
Else Seker
Ole Landsem

Rådet er administrativt knyttet til kommunedirektørens stab. Kommunalsjef helse og omsorg er kommunedirektørens representant i møtene. Inger Storstad er rådets sekretær. Rådet hadde et budsjett på kr 68 304,-. Regnskapet viser et forbruk på kr 41 586,-.

Dette året har også vært preget av pandemien. Men det er avholdt i alt 9 møter. Noen få møter har vært på teams. Kommunestyresalen på Rådhuset er rådets faste møtested.

Tema/ saker i møtene:

- Reformen *Leve hele livet* – handlingsplan - v/kommunalsjef Anne Kari Haugdal.
- Status og framdrift ny kommuneplan v/samfunnsplanlegger Marthe Leistad Bakken.
- Eldre og ernæring v/avd.leder kjøkken, Leif Erik Reinan og avd.leder VBH, Berit Vindsetmo.
- Byvandring/seniortrakk 11. mai - med øye for aldersvennlig samfunn.
Det var vandring fra Rådhuset og ned til Stekke, om Veita og opp via Minsaas plass og DOMUS/Mega-kvartalet.

Samfunnsrådgiverne Marthe L. Bakken og Anne Grete Wold Olsen fra Utviklingsstaben, samt fagleder arealplan og byggesaksbehandling, Gunhild Kvistad, deltok.

Eldrerådet kom med flere innspill underveis på vandringen.

Etter Seniortrækken var det «høringsverksted» på kommunestyresalen. Det ble stilt en del spørsmål som Eldrerådet svarte på, samt at de kom med en del innspill også der.

Alle innspill ble notert av administrasjonen og de tas med inn i det videre arbeidet med kommuneplanen.

Både Eldrerådet og administrasjonen synes det var en svært nyttig dag (og været var helt fantastisk).

- Ny vurdering av behovet for heldøgns omsorgsplasser 2025 - 2035
- Tannhelse blant eldre. Klinikkleder ved Verdal tannklinikk, Astrid Landre, hadde en nyttig og interessant orientering.
- Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030. Samfunnsutvikler Marthe L. Bakken orienterte.
- Budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025. Økonomisjef Helge Holthe og kommunalsjef Anne Kari Haugdal orienterte.
- Seniortråkk og prosjektet *Leve hele livet i Verdal'n* v/folkehelsekoordinator Elin Annette Bjørnstad.

Det er avgitt uttalelser til:

- Avtale fritidssenteret
- Plan for legetjenesten
- Handlingsplan/strategiplan for reformen *Leve hele livet*.
- Ny vurdering av behovet for heldøgns omsorgsplasser 2025 - 2035.
- Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030.
- Budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025.

Annet:

- Eldres Dag 2021.
Pensjonistforeningene og Verdal pensjonistlag ble oppfordret til å utnevne representanter til arrangementskomitéen for Eldres Dag 2021. Fra Eldrerådet deltok Jorunn og Arne. Arne var også leder av arrangementskomiteen. Representanter ble oppnevnt, og komitéen satte i gang arbeidet i april. Arrangementet gikk av stabelen søndag 26. september på Stiklestad Nasjonale Kultursenter. 97 personer kom til en fint pyntet konferansesal. Det var et variert program, hvor ordføreren ønsket velkommen og «humorprofessor» Sven Svebak var dagens kåsør. Det ble servert kaffe, snitter og kake.
- 4. november. Framlegg av foreløpig utkast til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025. Jorunn og Brita deltok.

Deltakelse webinar:***Jorunn:***

04.03.: Hvordan forebygge og forsinke demens?

15.04.: Hvordan skape det gode samarbeidet med frivilligheten? (Leve hele livet).

27.04.: Den offisielle åpninga av Eldreombudet og sentret for et aldersvennlig Norge.

19.05.: Omsorgsrevolusjonen.

09.06.: Samhandling Helse/Mens vi venter på ambulansen.

10.06.: Hvordan motvirke digitalt utenforskap?

16.09.: Leve hele livet.

24.11.: Styremøte i Levanger og Verdal Demensforening sammen med leder for Eldrerådet i Levanger.

26.11.: Livsglede for eldre.

Brita:

04.03.: Hvordan forebygge og forsinke demens.

10.03.: Leve hele livet.

17.03.: Leve hele livet.

Årsmelding rådet for likestilling av funksjonshemmede 2021

Saksbehandler: Line Therese Ertsås	Arkivref: 2019/4469 - /
E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no	
Tlf.: 47692392	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.04.2022	33/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Årsmelding for rådet for likestilling av funksjonshemmede 2021 tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Årsmelding 2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til forskrift om medvirkningsordninger § 2, 5. ledd skal rådet hvert år legget fram årsmelding for kommunestyret.

Det vises for øvrig til vedlagte melding.

Årsmelding 2021

Rådet for likestilling av
funksjonshemmede i Verdal
kommune

Rådet for likestilling av funksjonshemmede er oppnevnt av kommunestyret og følger kommunestyrevalgperioden.

Rådet består av til sammen 8 medlemmer, hvorav 4 representerer funksjonshemmedes paraplyorganisasjoner med henholdsvis 3 fra FFO (Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon) og en fra SAFO (Samarbeidsforum Funksjonshemmedes Organisasjoner), de øvrige fire er politisk valgte representanter.

Line Therese Ertsås ivaretar rådets sekretærfunksjon og Anne Kari Haugdal er kommunedirektørens representant i rådet.

For valgperioden 2019-2023 består rådet av følgende:

Ingvild Gregersen Myhre (SP)

Stein Arne Stiklestad (SP)

Oddbjørg Grønn (innvalgt etter fritak av Mona Rømuld (H))

Anita D. Steinkjer (AP)

Mona Breiding Lersveen (FFO)

Lars Morten Lersveen (FFO)

Toralf Hjelde (innvalgt etter fritak av Christer Ahlqvist (FFO))

Herdis Kvernbråten (SAFO)

Det er i tillegg oppnevnt varamedlemmer både fra de politiske valgte og fra brukerorganisasjonene.

Rådet velger selv leder og nestleder blant medlemmene, jfr. forskriften og for valgperioden 2019-2023 ble Ingvild Gregersen Myhre valgt som leder og Herdis Kvernbråten ble valgt som nestleder.

Rådet har avholdt 7 møter i 2021. Vi har behandlet totalt 43 saker, inkludert orienteringssaker. Det har i tillegg vært en del telefonisk kontakt. Arbeidsutvalg ble ikke videreført i ny valgperiode.

Arbeidsformen til rådet er primært å få drive med aktiv brukermedvirkning gjennom å bli oppnevnt som brukerrepresentanter i forskjellige utvalg, byggekomiteer m.m.

Rådet gir i tillegg til dette en del uttalelser på saker som skal videre til politisk behandling. Denne arbeidsformen oppleves å gi mer reell innflytelse, enn å gi kun skriftlig uttalelse når saker er ferdig behandlet av administrasjon og blir sendt til behandling i det politiske systemet. Det skal bemerkes at også rådets deltakelse på forskjellige arena har vært preget av pågående pandemi.

Rådet har uttalt seg til:

- Økonomiplan 2022-2025 og Budsjett 2022.
- Temaplan anlegg, leik og arkitektur (spørsmål)
- Detaljregulering Fagerli og Hallemsåsen
- Innspill til reformen Leve hele livet

Rådet har oppnevnt representanter og utøvd brukermedvirkning i:

- Representanter fra rådet til å uttale seg om reguleringsplan m.m.
- TT-nemnda (Tilrettelagt Transport)
- Rehabilitering/nybygg Vinne skole
- Brukerrepresentant bygging Verdal bo- og behandlingssenter og brukermedvirkning synshemmede.
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Innherredsbyen.
- Prosjekt Helhetlig støtte til pårørende med krevende omsorgsoppgaver.
- Forprosjekt Stiklestad skole.

Rådet har hatt følgende befaringer:

- Befaring på Verdal bo- og behandlingssenter sammen med Eldrerådet.

Rådet har ellers bl.a. jobbet, retningslinjer for foreldrestyrte skoleturer/leirskole og TT-ordningen.

Rullestoldag

Det ble ikke gjennomført rullestoldag i 2021, men en oppfølging med Teknisk drift om tilbakemeldinger gitt ved tidligere gjennomføre rullestoldager.

Tur for alle er et tilbud som erstattet Ti på topp tilrettelagt og startet opp i 2018. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Verdal kommune, Verdal Helsesportslag og Verdal Orienteringsklubb. Kulturtjenesten driver dette prosjektet, og skal ha stor ros for det arbeidet som er gjennomført. Det er nå 20 merkede løyper, med valgfritt startpunkt til postene. Løypene markert med rødt for universell fremkommelighet og svart for el-rullestol med ledsager. Rådet har tidligere deltatt på kick-off i mai, men dette ble ikke avviklet i 2021 grunnet pandemi.

Det er gitt følgende støtte i 2020:

Tilskudd til paraplyorganisasjonene FFO og SAFO – tilsammen kr 15.000,-.

Opplæring

De enkelte medlemmene har meldt seg på kurs/konferanser – disse er i all hovedsak gjennomført på teams. Det er i tillegg, når det er mulig, en gjennomgang av tilknyttede organisasjoner i FFO og SAFO.

Året og aktiviteten har også i 2021 vært preget av pågående pandemi.

Rådet takker for samarbeidet gjennom året 2021.

Verdal, 28. februar 2022

Ingvild G. Myhre, leder (s)

Årsmelding 2021 Integreringsrådet i Verdal

Saksbehandler: Rune Gjelvold E-post: rune.gjelvold@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2020/1141 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.04.2022	34/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Årsmelding 2021 for Integreringsrådet tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Årsmelding 2021 Integreringsrådet i Verdal

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til pkt. 7 i rådets reglement skal Integreringsrådet årlig utarbeide en melding som forelegges kommunestyret til orientering. Årsmeldingen er behandlet og godkjent av Integreringsrådet 15.februar 2022. Meldingen legges med dette fram til Kommunestyret.

Verdal
kommune

Årsmelding fra Integreringsrådet i Verdal kommune 2021

02.februar 2021

Integreringsrådet er oppnevnt av kommunestyret og følger kommunestyreperioden.

Integreringsrådets medlemmer

Grethe Sliper, leder fra 26.04.2021 til 30.06.2022

Fatima Almanea, leder midlertidig fritak fra 16.06.20 til 30.06.2022

Einar Olav Larsen, nestleder

Anne Berit Bergsmo, settemedlem fra og med 01.07.2021 til 30.06.2022

Zeynab Khodadadi, fritak fra 27.09.2021 og ut valgperioden grunnet flytting

Graciela Elizabeth Huerta Navarro, nytt medlem fra 27.09.2021 og ut valgperioden

Guiseppe Cascio

Nele Griet Verhoeve

Elias Yousef Abdulnour

Varamedlemmer

Edel Marie T. Einarsen

Atle Vikan

Karl B. Hoel

Hilde Gunn Slottemo

Paal Frode Pettersen

Inga Jankovska

Barbara Piotrowski

Mohammed Burhan Khiair Mohammed Aman

Abdel Dibo Moneim

Rune Gjelvold er sekretær for rådet.

Oppsummering av arbeidet til Integreringsrådet

Integreringsrådet gjennomførte fem ordinære møter i 2021 og behandlet 31 saker. Dette var noen av sakene som rådet arbeidet med:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2021 – 2030
- Fotokurs
- Matkurs
- Rettigheter til minoritetsspråklige barn i skole, og tilbudet på grunnskolene i Verdal.
- Arbeidsledighet
- Praksisplasser i Verdal kommune
- Hvordan kommunen kan utnytte lokal arbeidskraft bedre
- Maihaugkonferansen
- Tilbud for menn i Verdal

Fotokurs og utstilling ved Verdal bibliotek

FOTOKURS

med
Øyvind Malum
Fotografi/ design
<http://oemalum.com/>

Hvordan ta gode bilder med
mobiltelefon?
Øyvind lærer deg det du trenger!
Sammen går vi ut i Verdal på jakt
etter de gode motivene. Vi avslutter
kurset med en liten utstilling av våre
beste bilder! :)

Innvandrerrådet

4 søndager fra kl 11:00 - kl 13:30
14.mars, 21.mars, 11.april og 18.april

Møllagata Voksenopplæring
Pris: 150,-
Påmelding: 41193017 eller
nele.verhoeve@verdal.kommune.no

Integreringsrådet arrangerte fotokurs 21. mars 2021. Kurset var på Brikken på Ørmelen med fotograf Øyvind Malum. Formål med fotokurset (og senere matkurset) var at folk med felles interesser kunne møtes, bli kjent og dermed bidra til integrering. Kurset gikk over fire søndager fra 14.mars til 18.april. Kursavgiften var på kun 100 kroner.

Det var ti plasser på kurset på grunn av korona. Åtte av disse ble fylt av engasjerte deltakere, som skulle lære seg å ta gode bilder med mobiltelefon.

Etter endt kurs ble det satt opp en fotoutstilling på Verdal bibliotek. Det ble servert Champagne brus til gjestene med munnbind. Ikke minst må det nevnes at selveste ordføreren i Verdal kom på besøk.

Italiensk matkurs

Matkurset samlet ni deltakere som skulle lære seg å lage noen italienske retter: spaghetti bolognese, bruschetta, og tiramisu. Kurset ble satt opp 7.desember fra klokka 17.00 – 20.00 på Verdalsøra skole. Kjøkkenet på skolen, som stort sett står tomt både på dagtid og kveldstid, ble brukt som lokaler for selve matlagingen.

Integreringsrådet tror at slike små treff, kan bidra til integrering. Matkurset ble et godt bevis på dette, da det faktisk var en deltaker som fikk jobbtilbud på Sund folkehøyskole (!)

Matkurset var en midlertidig møteplass under pandemien; et lite tiltak med mulig stor sosial effekt. En del av deltakerne på både matkurs og fotokurs har etterspurt nye kurs. Dette er gode tilbakemeldinger å få, og tyder på at kursene var en suksess. Det hadde vært en god idé med mer kontinuitet. Verdal kommune har behov for flere møteplasser.

Maihaugenkonferansen 2021

På Lillehammer arrangeres Maihaugenkonferansen annenhvert år. Dette er en fagfestival og en samlende arena for alle som jobber med inkludering, integrering og medborgerskap. Tema for konferansen I 2021 var “innafor – deltakelse og inkludering”.

Integreringsrådet bestemte seg for å delta på konferansen for å få faglig påfyll til arbeidet de gjør i utvalget. Dette var viktig for å få innblikk i temaet utenforskap, samt arbeidet som gjøres i frivillige organisasjoner, og i kommuner og fylkeskommuner. Integreringsrådet og Innvandrertjenesten deltok på konferansen sammen.

Integreringsrådet i Verdal
September 30, 2021 · 🌐

Integreringsrådet og representanter fra Integrering og mangfold i Verdal kommune reiste til Maihaugenkonferansen på Maihaugen. Det var en tverrfaglig og lærerik konferanse for alle som jobber med integrering og inkludering i Norge! Bra jobba for alle som reiste til Lillehammer for dette viktig og interessant arrangement. 🙌
[#mangfold](#) [#inkludering](#)

📣 Boost this post to get more reach for Integreringsrådet i Verdal.

Boost post

👍 Zeynab Khodadad, Pål Sverre Fikse and 16 others

👍 Like 💬 Comment ➦ Share

Utenforskap i Verdal kommune

Arbeid, nettverk og språk er en nøkkel til inkludering både for voksne og deres barn. Dette hindrer utenforskap – som har vært et viktig fokusområde for arbeidet til Integreringsrådet.

Mange innvandrere står uten arbeid i Verdal, og manglende kompetanse er en av de viktigste årsakene. Dette ble synliggjort i rapporten om innvandrere, sysselsetting og kompetanse i Verdal kommune¹. Her er noen av hovedpunktene fra rapporten som Integreringsrådet bestilte:

- I Verdal er 60 prosent av innvandrerne sysselsatt mot 80 prosent av den øvrige befolkningen i alderen 20-66 år.
- Personer fra EU og EFTA land er i større grad sysselsatt enn personer fra regioner som Asia, Europa utenom EU/EFTA, Latin-Amerika, og Afrika.
- Det er lavere sysselsetting blant innvandrerkvinner enn innvandrer menn i Verdal kommune.
- Det er betydelig lavere sysselsetting blant innvandrerkvinner fra land utenfor EU/EFTA enn den øvrige befolkningen i kommunen.
- Nasjonalt er manglende utdanning den viktigste årsaken til at det er lavere sysselsetting blant innvandrere enn øvrig befolkning. I Verdal kommune har mange innvandrere med fluktbakgrunn lite eller ingen skolebakgrunn.
- Årsaker til lavere sysselsetting blant innvandrere enn øvrig befolkning er sammensatt
 - Behersker ikke norsk i tilstrekkelig grad.
 - Mange er under utdanning / gjennomfører kvalifiseringsprogram eller introduksjonsprogram
 - Mange har kun bodd i landet 1-4 år.
 - Diskriminering og trekk ved det norske trygdesystemet.
 - Innvandrere kan ha et annet syn på kjønnsroller.
 - Helseutfordringer
 - Kvalitet på norskopplæring, introduksjonsprogrammet, videregående opplæring og kvalifiseringstiltak i kommune, NAV og Fylkeskommune.
- De fleste som fullfører introduksjonsprogrammet i Verdal kommune går over til videregående opplæring i regi av Fylkeskommunen.

I lys av denne rapporten etterlyste Integreringsrådet arbeidet med praksisplasser i kommunen, slik det ble vedtatt i Kommunestyret 09.12.19, sak 119/19 og Kommunestyret 14.12.15 sak 112/15. I disse vedtakene oppfordres alle virksomhetene i kommunen til å tilrettelegge for praksisplasser for å kvalifisere flere til arbeidslivet.

Integreringsrådet fremmet denne saken overfor Kommunedirektøren 1.desember 2021. Rådet har hatt dialog med innvandrere i kommunen, og det har vært et bredt ønske om å sette arbeidsinkludering på agendaen.

¹ Integreringsrådet (10.juni 2021) bestilte en utredning fra administrasjonen om innvandrere og arbeidsledighet. Denne rapporten ble senere utarbeidet av Integrering og mangfold, og ferdigstilt 9.november 2021. Rapporten ble gjennomgått i møte i Integreringsrådet 1.desember samme år.

Regnskapsrapport Integreringsrådet 2021

Årsresultat for Integreringsrådet var på -13 853. De største utgiftene var fotokurs og deltakelse på Maihaugen-konferansen.

	<i>Regnskap</i> 2021	<i>Årsbudsjett</i> 2021
10800 Godtgjørelse folkevalgte	800	0
10990 Arbeidsgiveravgift	113	0
11152 Kommunal bevertning	4 697	0
11200 Forbruksmateriell og driftsutgifter	595	38 227
11500 Kurs/opplæring	38 195	0
11900 Husleie ekstern	1 377	0
12000 Inventar og utstyr	472	0
14290 Moms generell kompensasjonsordning	853	7 200
17290 Kompensasjon merverdiavgift	-853	-7 200
11152 Kommunal bevertning	0	0
11708 Ref. utlegg reise 12% mva	5 831	0
14290 Moms generell kompensasjonsordning	700	0
17290 Kompensasjon merverdiavgift	-700	0
	52 080	38 227

Grethe Sliper

Leder integreringsrådet

Rune Gjelvold

Sekretær innvandrerrådet

Dokumentet er elektronisk godkjent

Delårsrapport 1 2022

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2022/1109 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Administrasjonsutvalg	21.04.2022	12/22
Utvalg for mennesker og livskvalitet	20.04.2022	23/22
Formannskap	21.04.2022	41/22
Kommunestyre	25.04.2022	35/22

Kommunedirektørens innstilling:

1. Delårsrapport 1/2022 tas til orientering.
2. Investeringsbudsjettet endres slik:
 - a) Helseplattformen PS 18/22: Investeringer 2022 reduseres med 800.000 kr. Låneopptak reduseres tilsvarende.
 - b) Ørin Nord PS29/22: Investeringsbudsjettet for 2022 økes med 3 mill kr. Beløpet finansieres med økt låneopptak fratrukket forventet momskompensasjon.

Vedlegg:

Delårsrapporten i digital utgave: [Delårsrapport Framsikt.](#)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunedirektøren legger med dette fram den første delårsrapporten for 2022 med årsprognose.

Delårsrapportene skiller seg fra de enklere månedsrapportene til formannskapet ved at de både måler avvik på perioden som har gått og et estimat for avvik i månedene fram til årsskiftet.

Når rapporten skrives er det mange usikre forhold knyttet til en pågående krig i Ukraina med alt det fører med seg av flyktningstrømmer, usikkerhet om konjunkturer, skatteinngang, lønnsutvikling og renteutvikling. Det kan også oppstå knapphet på arbeidskraft og varer. Samtidig har kommunen også en positiv økonomisk utvikling på enkelte områder. Det kan se ut til at det er noe mindre merforbruk i enhetene enn varslet i månedsrapportene tidligere i år.

Dersom kommunen får noe mer vekst enn lovet, korona -og flyktningutgifter blir dekket, så vil det være mulig å holde budsjettet totalt i 2022. Forutsetningen er som tidligere år, at tjenester med merforbruk klarer å finne nødvendige tiltak, slik at de kan avslutte året med en ressursbruk som ligger innenfor budsjetttrammene. Lykkes ikke dette, vil budsjettbalansen være avhengig av at kommunen er heldig med utvikling i rammevilkårene. Dette er ikke forhold som kommunen selv kan styre, og det er ingen automatikk at rammevilkårene bedres gjennom året, slik det har vært de to siste årene.

Budsjettjusteringer

Helseplattformen PS 18/22 Kommunestyret 28.03

Verdal kommune slutter seg til forelagte tjenesteavtale og kommunedirektør gis fullmakt til å underskrive avtalen. Kommunedirektøren gis fullmakt til å forhandle om og inngå kommunal samarbeidsavtale.

- ***Innstilling: Investeringer 2022 reduseres med 800.000 kr. Låneopptak reduseres tilsvarende.***

Investering i helseplattformen endres fra opprinnelig 28,3 mill kr til 27,5 mill kr i hht fremforhandlet avtale.

For sammenhengen vises til vedtatt økonomiplan 2022-2025 sammenholdt med nye beregninger vist i beregningsnotat som fulgte saken.

Notat økonomiske konsekvenser – utgifter helseplattformen

Anslag utgifter til Helseplattformen	Note	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Årlig tjenestepreis (drift)	1	2 810	2 810	2 810	2 810	2 810	2 810	2 810	2 810
AKSJEKJØP	2	84							
OPPLERING-tre stillinger , senere driftspersonell	3	3 000	3 000	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
INTEGRASJON	4	20	20	20	20	20	20	20	20
DATAMIGRERING	5	49	49	49	49	49	49	49	49
INVESTERING I SLUTTBRUKERUTSTYR OG/ELLER INFRASTRUKTUR	6	632	632	632	632	632	632	632	632
TEKNISKE FORBEREDELSE	7	19	19	19	19	19	19	19	19
PROSJEKTLEDELSE OG STØTTE	8	523	523	523	523	523	523	523	523
INNTEKSTAP	9	36	36	36	36	36	36	36	36
KOSTNAD KNYTTET TIL DOBBEL DRIFT AV SYSTEMER	10	1 950	1 950						
BORTFALLSKOSTNADER	11			-2 525	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525
Totale driftsutgifter i helsebudsjett	12	9 123	9 039	3 064	2 564	2 564	2 564	2 564	2 564
Etableringspris 27,5 mill kr, lånefinansiert	13	688	5 271	5 156	5 042	4 927	4 813	4 698	0
Herav engangslisens 16,04 mill kr, lånefinansiert									
Herav engangslisens innføring/etablering 11,46 mill kr									
Totale kostnader kommunen	14	9 811	14 310	8 220	7 606	7 491	7 377	7 262	2 564
Gevinstrealisering	15			-4 281	-4 281	-4 281	-4 281	-4 281	-4 281
Utgifter etter gevinstrealisering	16	9 811	14 310	3 939	3 324	3 210	3 095	2 981	-1 717
Innarbeidet i gjeldende økonomiplan									
Totale driftsutgifter:	17	8 947	8 863	8 863	8 863	8 000	7 500	7 000	7 000
Finans	18	4 700	4 700	4 700	4 700	4 700	0	0	0
Gevinst	19			-7 400	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
Totale utgifter i økonomiplan 2022-2025	20	13 647	13 563	6 163	6 163	5 300	100	-400	-400

Rådhusaken: Tilbygg Rådhus med legesenter. PS 22/22 Kommunestyret 28.03

1. Tidligere vedtatt delprosjekt gjennomføres i henhold til vedlagte skisser.
2. Investeringsramme for delprosjekt settes til MNOK 40 millioner kroner og reguleres i førstkommende delårsrapport. Økt investeringsramme finansieres med bruk av lånemidler.
3. Inngåelse av leiekontrakter med aktuelle leietakere utsettes til revidering av plan for legetjenester er slutført.
4. Formannskapet ber kommunedirektøren om en vurdering om bygget kan konstrueres slik at det muliggjør en fremtidig 3. etg.

Innstilling: Justering av finansiering rådhus utsettes til neste delårsrapport og tas i sammenheng med rebudsjettering av forsinkede investeringer.

I saken om rådhuskvartalet har det vært flere runder med justering av beløp og utsettelse i tid. Saken er også sammensatt av flere enkeltprosjekter for rivningskostnader, ombygging 3. etasje og nybygget. Kommunedirektøren vil komme tilbake til oppjusteringen til 40 mill kr i neste delårsrapport. Saken ses i sammenheng med at samlede forsinkelser i investeringer i 2021 medførte at det ble brukt 68 mill mindre lånefinansiering enn budsjettet i 2021. Dette fremkommer av investeringsregnskapet, raden for finansiering med bruk av lån.

1. *Investeringen på kr. 3.000.000 til kartlegging av naturmangfold og regulering av Ørin Nord godkjennes.*
2. *Beløpet og finansiering innarbeides i førstkommende delårsrapport*

Innstilling: Investeringsbudsjettet for 2022 økes med 3 mill kr. Beløpet finansieres med økt låneopptak fratrullet forventet momskompensasjon.

Uavklarte forhold

Kommunene har fått lovnad på kompensasjon for pandemikostnader. Detaljer om utbetaling og beløp er ikke kjent. Det er heller ikke kjent om utbetalingen blir gjort sjablonmessig eller på bakgrunn av regnskapsførte beløp. Det antas at mer informasjon vil foreligge i forbindelse med kommuneproposisjonen i mai.

Usikkerheten om dekning av pandemikostnader vil også gjelde ekstra lønnskompensasjoner som er forhandlet sentralt mellom KS og arbeidstakerorganisasjonene. Det er registrert xx på avtalen og det foreligger et grovt anslag på ytterligere 1 mill kr på kompensasjon dager for ledere og nøkkelpersoner med en særlig høy belastning.

Verdal kommune tar på seg et stort ansvar for mottak av flyktninger fra krigen i Ukraina. Det er mange forhold rundt krav til tjenester og økonomi som ikke er avklart i detalj ennå, selv om hovedprinsippene nå begynner å falle på plass. Det er opprettet et nytt kapittel i delårsrapporten for 2022 som vil inneholde informasjon om status og utvikling utover i året.

Prognose budsjettavvik i 2022

Årsprognose pr mars viser et merforbruk på i underkant av 10 mill kr. Det er da ikke regnet inn inntekter for kompensasjon av merutgifter pandemi. Dersom kommunen får dekket sine ekstraavgifter pr mars på anslagsvis 8,3 mill kr, vil årsprognosen komme ut med en liten minus. Et lite merforbruk er det mulig å hente inn gjennom året, dersom anslagsposter utvikler seg i positiv retning og driften av tjenestene kommer nærmere budsjettnivå enn pr mars. Det er slik sett ikke helt umulig å komme i mål med et regnskap på budsjett i 2022.

Beløp i 1000

	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik hiå.	Budsjett 2022	Årsprognose	Prognose årsavvik
Sum generelle driftsinntekter	-265 853	-261 396	-4 457	-962 100	-965 600	3 500
Avskrivninger	0	0	0	80 400	80 400	0
Motpost avskrivninger	0	0	0	-80 400	-80 400	0
Netto finansutgifter	11 407	4 893	6 514	108 700	106 266	2 434
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-437	0	-437	3 250	3 250	0
Til disposisjon	-254 884	-256 503	1 620	-850 150	-856 084	5 934
Administrasjon, styring og fellesutgifter	20 650	22 535	-1 886	88 652	92 227	-3 575
Barnehage	35 925	35 474	451	123 329	129 591	-6 262
Grunnskole	59 736	59 288	448	213 109	216 997	-3 889
Helsestasjon og lege	14 142	16 009	-1 867	50 063	49 875	188
Helse og omsorg	72 571	80 870	-8 299	255 179	255 480	-301
Sosiale tjenester	9 184	8 856	327	36 966	36 966	0
Barnevern	10 536	7 047	3 489	40 249	40 249	0
Kultur og idrett	9 459	8 395	1 064	27 710	27 710	0
Plan	1 565	1 438	126	3 280	3 280	0
Landbruk og næring	1 521	1 911	-390	5 660	5 660	0
Samferdsel og veier	2 213	4 530	-2 317	8 615	10 615	-2 000
Brann og redning	87	5 244	-5 156	9 632	9 632	0
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-11 379	-11 751	372	-19 957	-19 957	0
Kirke	142	92	50	7 662	7 662	0
Sum disponering	226 351	239 939	-13 588	850 150	865 988	-15 838
Merforbruk -/mindreforbruk +	-28 533	-16 564	-11 968	0	9 904	-9 904

Kommuneprop i mai vil inneholde informasjon som gir sikrere grunnlag for å anslå et mulig økt handlingsrom.

Anslagsposter i prognosen

Skatt og rammetilskudd

KS prognose pr 11.03.22 viser høyere inntekter fra skatt og rammetilskudd enn budsjettet. Differansen ligger i at ny prognose er justert med siste endringer i statsbudsjettvedtaket, og justering av folketall nasjonalt og på Verdal. I tillegg er også prognosen justert med endelige skattetall nasjonalt og for Verdal for 2021.

Økte inntekter er innarbeidet i prognosen med 3,5 mill kr.

Finans

Renteprognose er reberegnet for å teste utviklingen fra årsbudsjettet ble lagt i oktober 2021. Beregningen nå viser at renteinntektene kan justeres noe opp. Beregningen viser en mindre justering på renteutgifter. Det bemerkes at prognosen for renteutgifter vil være noe upresis fram til saken om rebudsjettering av forsinkede prosjekter er avsluttet i neste delårsrapport. Beregningene vil også påvirkes av når investeringstilskuddet til nytt nytt sykeheim mottas. På den andre siden er det også nesten 64 mill kr i ubrukte lånemidler som kan brukes til å erstatte låneopptak. Det vil derfor være mulig å finansiere mye av forskyvningene i investering i 2021 med ubrukte lånemidler i 2022.

Likviditet, justeringer av lånevolum og renteendring er driveren for endringer på finansområdet. Norges Bank har strammet inn rentebanen og det synes nå som mest sannsynlig at det kommer en relativ rask renteøkning i de neste årene. Samtidig er den internasjonale økonomien sårbar for det som skjer internasjonalt og det kan ikke utelukkes at Norges Bank må endre på sin strategi. Det er også slik at rentene ikke bare påvirkes av styringsrenten til Norges Bank. Rentene påvirkes også av markedsvurderinger og internasjonal utvikling.

Pensjon

Lønnsoppgjøret i 2021 kan drive opp pensjonspremiene, men det kan samtidig utlignes i økt inntektsført premieavvik. Her er det for tidlig å si noe om samlede virkning.

Det antas fortsatt sannsynlig at budsjettet inntektsført premieavvik er et godt estimat. Eventuelle signaler om endringer vil bli rapportert i kommende delårsrapporter.

Lønnsoppgjør

Høy vekst i priser og rentevekst i kombinasjon med lav arbeidsledighet, trekker isolert i retning av en sterkere lønnsvekst enn lagt til grunn i statsbudsjettet for 2022. På den annen side vil krigen i Ukraina og mulighetene for sterk inflasjon i kombinasjon med synkende lønnsevne hos arbeidsgivere, kunne trekke i motsatt retning. Etter planen skal lønnsoppgjøret i kommunal sektor være klart i løpet av mai. Dersom ny lønn utbetales i juni, vil det da være mulig å flytte budsjettmidler i lønnsavsetningen fra fellesområdet til tjenestene i juli/august. resten av lønnsavsetningen må brukes til lokale forhandlinger på høsten.

Tjenestenes økonomi i prognosen

Nedenfor følger en kort oversikt over hvilke tjenester som har budsjettavvik. Budsjettavvikene er nærmere forklart i delårsrapporten under menygruppen tjenesteområder.

Administrasjon

Budsjettavvik på 3,6 mill kr i merforbruk. Dette skyldes blant annet kostnadsøkning personforsikring og økt avsetning lønnskompensasjon pandemi.

Barnehage

Budsjettavvik på 6,3 mill kr i merforbruk. Rekalkulert utbetaling til private barnehager og økning i barnetall. Det er også en budsjettfeil som utgjør en del av forklaringen.

Grunnskole:

Budsjettavvik på 3,8 mill kr i merforbruk. Årsaken er sammensatt. Hovedårsaker er økt vikarbruk grunnet sykdom, pandemiutgifter og vedtak etter §9A. Det er også en svikt i inntekter på SFO.

Samferdsel og veier

Budsjettavvik på ca 2 mill kr i merforbruk. Dette er i stor grad knyttet til værforhold som har økt behov for brøyting og strøing.

Vurdering:

Saker til oppfølging i neste delårsrapport

Helse

Det har vært store endringer i behov og anslag tilskudd ressurskrevende tjenester fra budsjettet ble lagt høsten 2020. Det har vært store kostnader knyttet til vikarbruk i forbindelse med mye pandemirelatert fravær på nyåret. Helse behøver mer tid til å analysere tallene og finne omstillingsbehovet for resten av året. Helse er gitt utsettelse til neste delårsrapport for å komme tilbake med mer presise analyser. Inntil videre er årsprognosen satt på budsjett. Så vil neste delårsrapport vise om det er realisme i dette.

Barnehage

Her har det oppstått feil under budsjetteringen i kombinasjon med økning av barn i private barnehager. Et estimat tyder på at det kan mangle 6 mill kr i budsjettet, hvis nåværende drift fortsetter uten endringer. Tiltak for å komme i balanse må i stor grad gjennomføres i kommunale barnehager, fordi private barnehager har et rettskrav på et tilskuddsnivå som skal betales for antall barn i private barnehager.

Barnehagetjenestene har pr i dag ikke kommet med forslag til tiltak som kan redusere merforbruket og kommunedirektøren vil komme tilbake til saken i neste delårsrapport.

Barnevern

Oppvekstreformen har mange usikkerhetsmomenter i seg og det er liten erfaring med hvordan det vil slå ut økonomisk. Kommunedirektøren vil følge området tett gjennom året. Regnskapene fram til nå viser at tjenesten holder budsjett.

Samferdsel og veier

Mulige tiltak utredes.

Energirådgiver

I samsvar med økonomiplanen vil det blir foretatt budsjettjusteringer for å få ansatt kompetanse på energistyring. Stillingen antas over tid å være selvfinansierende.

Rebudsjettering investeringer

I 2021 er det en rekke investeringsprosjekter som ikke ble påstartet eller ferdigstilt. På grunn av dette ble planlagte låneopptak høsten 2021 stoppet. Lån som var tatt opp, men ikke ble brukt, ligger i kommunens likviditet og vises også i regnskapet som ubrukte lånemidler. Det vil derfor være mulig at finansiere opp hele eller deler av rebudsjetterte investeringer med brukte lånemidler.

Saken ferdigstilles i mai.

Økonomi:

Rapporten har økonomi og eventuelle brudd på budsjettpremiss som formål.

Rapporten tar opp budsjettavvik som kan få konsekvenser for tjenester og budsjetttrammer i beste delårsrapport. I prinsippet kunne tiltakene kommet i delårsrapport 1. Når det ikke skjer, så skyldes det at tjenestene med de største utfordringene ikke har tilstrekkelig gode analyser over situasjonen og heller ikke har ferdige tiltak som kan iverksettes. Risikoen i dette er naturligvis at det går langt inn i året før det settes tiltak for å oppnå budsjettbalanse.

Miljø:

Rapporten tar ikke opp forhold som har miljømessig konsekvens.

Handlingsrom:

Handlingsrommet vil komme tydeligere fram i neste delårsrapport som får større fokus på tiltak for å komme i økonomisk balanse.

Investeringene som er tatt med i delårsrapport 1 er kun bekreftelse på tidligere investeringsvedtak.

Nedsalg og rettet emisjon i Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (SNK)

Saksbehandler: Øystein Kvistad	Arkivref: 2020/64 - /
E-post: oystein.kvistad@verdal.kommune.no	
Tlf.: 982 16 676	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	21.04.2022	42/22
Kommunestyre	25.04.2022	36/22

Kommunedirektørens innstilling:

1. Trøndelag fylkeskommune/Verdal kommune slutter seg til fremforhandlet aksjonæravtale og nye vedtekter for SNK AS slik de fremgår av vedleggene til saken.
2. Fremforhandlet avtale innebærer at kommunene Steinkjer, Inderøy, Levanger og Stjørdal gjennom en rettet emisjon i SNK AS kommer inn på eiersiden i selskapet ved å utøve tegningsrett på 1000 aksjer hver til en pris av kr 1750 per aksje. Emisjonen gjennomføres som kontantoppgjør og vil samlet tilføre SNK AS kr 7.000.000,- i ny kapital. Etter emisjonen vil eierfordelingen i SNK AS være slik: Trøndelag fylkeskommune 45%, Verdal kommune 35%, Steinkjer kommune 5%, Inderøy kommune 5%, Levanger kommune 5% og Stjørdal kommune 5%.
3. Styret i SNK AS gis fullmakt i hht. aksjelovens bestemmelser til å gjennomføre den nødvendige tilrettelegging og praktisk gjennomføring av emisjonen, herunder fastsette dato/frist for innbetaling av aksjekapital.

Vedlegg:

- 1 - Arbeidsoppgaver rettet emisjon
- 2 - Der fortellinger møtes , utviklingsplan SNK 2021-2024
- 3 - Ny aksjonæravtale
- 4 - Ny spelavtale mellom SNK og Verdal kommune
- 5 - Nye vedtekter SNK
- 6 - Protokoll fra eieremøte SNK nov 21
- 7 - Regnskap Stiklestad hotell digitalt signert
- 8 - SANDS notat - juridisk vurdering omorganisering SNK
- 9 - Selskapsgjennomgang SNK Revisjon Midt
- 10 - Signert redegjørelse og erklæring vedr ny spelavtale nov 21
- 11 - SNK gamle vedtekter og gammel aksjonæravtale

12	-	Stiklestad Hotell AS Revisorberetning 2021
13	-	Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS revisorberetning 2021
14	-	Årsberetning og regnskap SNK 2021 digitalt signert

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Stiklestad Nasjonale Kulturhus ble etablert i 1989 som et 50/50-partnerskap mellom Nord-Trøndelag fylkeskommune og Verdal kommune. I 1993 fikk Stiklestad Nasjonale Kulturhus nytt navn, Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK AS), og endret formål til å ivareta en mer helhetlig samordning av aktivitetene på Stiklestad. Dette ble i 1994 nedfelt i en avtale mellom daværende Nord-Trøndelag fylkeskommune og Verdal kommune, som sa at Stiklestad Nasjonale Kultursenter fra 01.03.94 skulle overta ansvaret for drift og utvikling av Stiklestad Museum, samt Olsokspelet og Verdal kommunes øvrige eiendommer, bygninger og utstyr på Stiklestad.

Stortinget fastsatte at daværende Stiklestad Nasjonale Kulturhus og museum fra 1995 skulle være en såkalt knutepunktinstitusjon. Dette innebar at SNK påtok seg et særskilt ansvar for formidling av kunnskap om Olav Haraldsson, om slaget på Stiklestad i 1030 og omkring den delen av norsk historie og samfunnsutvikling som kan knyttes til stedet Stiklestad og Olav den hellige. Statusen som knutepunktinstitusjon førte med seg faste statlige og regionale driftstilskudd etter fordelingsnøkkelen 60% statlige og 40% regionale tilskudd (24% Nord-Trøndelag fylkeskommune og 16% Verdal kommune).

Ved årtusenskiftet ble det fra statlig hold satt i gang en prosess som førte til at ordningen med knutepunktinstitusjoner på museumsfeltet ble avviklet. Regjeringen satte i gang museumsreformen som var forankret i «St.meld. nr. 22 (1999-2000) – Kjelder til kunnskap». Som bakgrunn for reformen blir det i meldingen beskrevet et museumsfelt bestående av mange enkeltstående museer (over 800) med fragmentert struktur. Museene var finansiert gjennom ulike finansieringsordninger som nasjonale institusjoner, knutepunktinstitusjoner og museer som fikk midler over en generell tilskuddsordning, men at plassering i de ulike kategoriene var preget av «historisk slump».

Målet med museumsreformen var følgelig en strukturell opprydding [...]

« [...] slik at ein sit att med eit mindre tal (1-6) konsoliderte museum eller museumsnettverk i kvart fylke, dvs. einingar med så sterk fagleg og økonomisk plattform at dei på ein meningsfull måte kan inngå i eit samla nasjonalt nettverk av museum. Tanken er ikkje å sentralisera; lokale museum bør framleis finnast som formidlingsarenaer, men det bør arbeidast for ei samorganisering på regionalt nivå for å oppnå ei fagleg kvalitetsheving.»

Med museumsreformen ble knutepunktstatusen avviklet, men SNK gikk da (2004) direkte over til status som konsolidert museum med tilsvarende finansieringsnøkkel som i knutepunktordninga. Inntil 60% statlige og minimum 40% regionale tilskudd.

Med tidligere status som knutepunktinstitusjon og fast mottaker av statlige driftstilskudd siden 1995, var Stiklestad Nasjonale Kultursenter den eneste av kulturinstitusjonene i regionen som

pekte seg ut som prosjektorganisasjon da museumsreformen med sine regionale konsolideringer skulle settes i verk. Det var derfor som ventet at det i 2004 også ble pekt på SNK som den institusjonen som skulle overta driftsansvaret for de konsoliderte museene i Inntrøndelag. Det konsoliderte museet for Inntrøndelag ble opprettet ved at museene i Steinkjer, Levanger og Stjørdal inngikk en driftsavtale med SNK AS i Verdal. Museet ble videre utvidet i 2009 ved at Stiftelsen Nils Aas inngikk driftsavtale med SNK AS på samme grunnlag som de øvrige fra 2004, herunder aksjonæravtalen datert 20.05.2009, samt stiftelsens avtale med Nils Aas' arvinger.

Det ble ikke gitt noen spesifikke retningslinjer for hvordan konsolideringene landet over skulle gjennomføres og derfor ble det litt ulike løsninger i forskjellige konsoliderte museer. Det konsoliderte museet i Inntrøndelag overtok driftsansvar, inkludert arbeidsgiveransvar, mens eierskapet for de fysiske samlingene fortsatt ligger hos de lokale eierne. Målsettingen med konsolideringen har uansett vært å gjøre museene mer ressurseffektive, målrettede og bærekraftige.

Følgende museer er per i dag konsolidert inn i SNKs driftsportefølje:

- Stjørdal museum Værnes – et kulturhistorisk museum i Stjørdal kommune.
- Levanger fotomuseum – et kulturhistorisk fotomuseum i Levanger kommune.
- Stiklestad Nasjonale Kultursenter – et museum med et særskilt ansvar for historiene knyttet til slaget på Stiklestad/Olavsarven. Lokalisert i Verdal kommune.
- Nils Aas kunstverksted – et museum, galleri og levende verksted som arbeider med arven etter billedhuggeren Nils Aas. Lokalisert i Inderøy kommune.
- Egge museum – et kulturhistorisk museum i Steinkjer kommune.

Stiftelsene, som delvis har samme navn som museene, eier samlingene ved museene – med ett unntak; i Stjørdal er kommunen eier. SNK AS er altså en driftsorganisasjon som ikke eier samlingene, men forvalter dem. En slik organisering er vanlig i museumsverdenen. Samlingene SNK AS forvalter, teller 77.000 gjenstander, 66 bygninger og 1.210.000 fotografier. Videre forvalter SNK levende samlinger, arkiv/kilde-samlinger, 211 dekar kulturlandskap og 28 dekar hageanlegg. I tillegg eier og forvalter SNK et magasin, kulturhus, middelaldergården Stiklastadir og et hotell.

Eierskap og styring av dette konsoliderte museet har i ettertid vært et tilbakevendende tema partene imellom. Museenes vertskommuner har lenge ønsket å komme inn på eiersiden i SNK AS, men en slik transaksjon har ikke latt seg gjennomføre blant annet på grunn av selskapets vedtekter (§5) som sier at «*Selskapets aksjer er ikke omsettelige til andre enn nåværende eiere*».

På tidlighøsten 2019 hadde utviklingen igjen ført til at ulike spørsmål knyttet til konsolideringen ble et tema hos SNK AS, hos de berørte museene og deres vertskommuner, samt andre interessenter. Styret i SNK AS varslet da at selskapet var i en krevende økonomisk situasjon og at det derfor var ønskelig å innføre en pause i produksjonen av «Spelet om Heilag Olav» i 2021 for å få bedre kontroll på likviditeten. Begrunnelsen var fallende besøkstall til Spelet og dermed sviktende billettinntekter knyttet til dette.

Som følge av koronapandemien ble det ikke satt opp spel hverken i 2020 eller i 2021, men speldiskusjonen skapte uansett nytt engasjement i spørsmål knyttet til den fremtidige organiseringen av og eierskapet til de konsoliderte museenes driftsselskap i Inntrøndelag; Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK). Etter omfattende utredninger, diskusjoner og forhandlinger mellom dagens eiere, fikk saken fikk sin foreløpige kulminasjon på tidligsommeren 2021 da det ble fattet likelydende enstemmige vedtak i hhv. Fylkestinget ([sak 68/21](#)) den 15. juni 2021 og i Verdal kommunestyre den 21. juni 2021 ([sak 75/2021](#)).

Vedtak:

1. Refordelingsmodellen implementeres med følgende bestemmelser:

a. Dagens eiere i SNK AS (heretter omtalt som «Selskapet») reduserer sine aksjeandeler slik;

- I. Verdal kommune med inntil 15 %, nedad begrenset til 35 %.*
- II. Trøndelag fylkeskommune med inntil 5 %, nedad begrenset til 45 %.*

b. Frigjorte aksjeandeler på inntil 20% fordeles til de øvrige kommunene etter nærmere avtale om fordeling. Skulle behovet for frigjorte aksjeandeler være mindre enn 20 %, fordeles disse likt mellom Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune.

c. Refordeling gjennomføres som rettet emisjon.

d. Følgende sikringsbestemmelser innarbeides i ny aksjonæravtale;

- I. Selskapets forretningsadresse og administrasjon skal være i Verdal.*
- II. Alt av samlinger, anlegg, arealer, avtaler og rettigheter som i dag eies og/eller forvaltes av de enkelte museer som inngår i det konsoliderte muset, skal fortsatt holdes samlet og ikke skilles ut.*
- III. Dersom Selskapet opphører, skal alt av samlinger, anlegg, arealer, avtaler og rettigheter tilbakeføres til de opprinnelige og respektive kommuner/stiftelser.*
- IV. Sikringsbestemmelsene kan endres av generalforsamlingen, under forutsetning av minimum 2/3 flertall.*

e. Det forutsettes at alle involverte parter slutter seg til prinsippene for ny eierstruktur, aksjonæravtale fremforhandles og at nytt eierskap er operativt fra 1.1.2022.

f. Det forutsettes at Verdal kommune og Selskapet reforhandler eksisterende tilskuddsavtale før nye eiere trer inn. Ny avtale skal spesifisere tilskuddsandel både for gjennomføring av Spelet og vedlikehold/forvaltning av kommunens eiendommer, bygninger og utstyr.

g. De konsoliderte museenes driftsselskap gis nytt navn ved de nye eiernes inntreden. Det er gjennomført en intern prosess om dette i Selskapet og det foreligger et konkret navneforslag.

2. Aksjonæravtalen skal ha forrang til Selskapets vedtekter.

3. Det forutsettes at det etableres en felles arena for alle stiftelsene sammen med selskapet for å sikre involvering i pågående prosesser, samt i forbindelse med utarbeidelse av årlig budsjett.

4. Det etableres et interimsstyre i SNK AS, for å koordinere den oppfølgende prosess med utarbeidelse av nødvendige selskapsdokumenter, aksjonæravtale og oppdaterte driftsavtaler.

Selskapsgjennomgang og forhandlinger

Likelydende vedtak hos begge eierne slår altså fast at inntil 20% av aksjene i SNK AS, gjennom en rettet emisjon, skal stilles til disposisjon for de fire øvrige kommuner. Fylkesdirektøren og kommunedirektørene i hhv. Steinkjer, Inderøy, Verdal, Levanger og Stjørdal har så gjennom før- og etterjuls vinteren 2021 forhandlet seg frem til en felles innstilling om at disse 20% bør fordeles likt mellom de fire påtroppende eierkommunene.

Nevnte parter ble også enige om å engasjere Revisjon Midt-Norge til å foreta en selskapsgjennomgang av dagens SNK AS, en forenklet «due dilligence», for å avdekke risiko og frembringe en verdivurdering av selskapet samlet.

I tillegg ble Verdal kommune bedt om å reforhandle den såkalte «Spelavtalen» mellom SNK og Verdal kommune forut for utformingen av en endelig aksjonæravtale, slik at alle deltakerkommunene kjenner konsekvensene av en eventuell beslutning om å sette opp/ikke sette opp Spelet.

Revisjon Midt-Norges selskapsgjennomgang ble ferdigstilt den 18. oktober 2021 og er i sin helhet vedlagt saken. Kort oppsummert viser selskapsgjennomgangen at det konsoliderte museet har god kostnads- og økonomistyring og i stort representerer «liten finansiell risiko» (s. 15). Det vises også til at museets arbeid gjennomgående scorer godt på Kulturrådets årlige museums vurdering, men også at det er områder det må jobbes bedre med. Dette gjelder spesielt arbeidet med samlingsutvikling og dokumentasjon, samt at det over tid har vært en utfordring å stille med tilstrekkelige lokaler for gjenstandslagring. Sistnevnte er ikke en særskilt utfordring for SNK AS, men er dessverre en vanlig situasjon i Museum-Norge. Investeringen som er gjort i utbedring av den gamle planteskolen som fellesmagasin for hele organisasjonen har vært et løft i rett retning, men fortsatt gjenstår en god del arbeid.

Revisorrapporten fremholder at «mye tyder på» at SNK besitter større verdier ut over de som er regnskapsført», men lander likevel på at det vil være fornuftig å lande på en verdifastsettelse som tar utgangspunkt i bokført egenkapital. En annen hovedmetode for verdifastsettelse bygger på selskapets inntjening. Revisor mener imidlertid dette er lite relevant for SNK ettersom store deler av inntektssiden er offentlige tilskudd. Selve verdifastsettelsen bygger altså på tall fra balansen i det offisielle regnskapet til SNK.

Balansen i regnskapet er med andre ord et øyeblikksbilde av økonomien i selskapet per 31.12.2020 (siste avgitte årsregnskap da selskapsgjennomgangen ble foretatt). Det er for så vidt ingen ting i veien for at et regnskap avsluttes for eksempel per 01.03.2022 og at balanseverdiene på det tidspunktet legges til grunn. Ulempen med det er at da må det gjøres en regnskapsavslutning som kommer som et ekstraarbeid for selskapet utover det som rapporteres til selskapets styre. Fastsetting midt i året vil også skape utfordringer med periodisering. Det er ikke god regnskapsskikk å lage balanseoppstillinger midt i året.

Revisor forklarer valget av bokført egenkapital som metode for verdivurderingen av SNK ved å henvise til at:

«Offentlige tilskudd er bundet kapital som ikke genererer kontantstrømmer (Norsk Regnskapsstandard 4, 2008, pkt. 2.1). Inntektsgrunnlaget påvirker verdsettelsen av SNK AS slik at vi utelukker bruk av inntjeningsbaserte metoder. En styrke ved å bruke bokførte verdier er at disse kan gi en indikasjon på hva man kan få for selskapet. En svakhet ved å bruke bokførte verdier er at disse føres til historisk kost, slik at virkelig

verdi av verdiene ikke kommer frem.»

Revisor har kommet frem til SNK AS' verdi ved å beregne egenkapitalen lik eiendeler minus gjeld. Med utgangspunkt i SNKs bokførte egenkapital pr 31.12.2020 blir dette:

$$67\,957\,757\text{ kr} - 28\,925\,218\text{ kr} = 39\,032\,540\text{ kr}.$$

Med dette utgangspunktet er pris pr. aksje satt til:

$$\frac{39\,032\,540\text{ kr}}{16\,000\text{ aksjer}} = 2\,440\text{ kr pr aksje}$$

I et tidligere stadium av denne prosessen engasjerte Trøndelag fylkeskommune advokatfirmaet SANDS i Trondheim for bistand med selskapsrettslige spørsmål forbundet med utvidelse av eiersitsen til driftsorganisasjonen til de konsoliderte museene i Inntrøndelag. I forbindelse med dette utarbeidet de dokumentet «Juridisk vurdering – utkast til selskapsrettslig omorganisering av Stiklestad nasjonale kultursenter», vedlagt denne saken. I dokumentet gjennomgår SANDS flere prinsipper for verddivurdering og angir at det i SNKs tilfelle...

«... ikke [er] snakk om et kommersielt selskap med økonomisk formål, men et selskap som baserer driften hovedsakelig på offentlige tilskudd. Dette innebærer at bokført egenkapital ikke nødvendigvis gir et riktig eller fullstendig bilde av SNKs økonomiske stilling. Dersom det basert på ovenstående legges til grunn lavere verdi enn bokført egenkapital i SNK, kan dette fremstå som et gaveelement. Som følge av SNKs ikke-økonomiske formål og SNKs særegne driftsform og rolle, kan imidlertid en lavere verdsettelse enn det bokført egenkapital isolert sett skulle tilsi, representere virkelig verdi av aksjer i SNK...»

En verdifastsettelse basert på bokført egenkapital (eller inntjening for den del) er slik sett ingen fasit, det kan argumenteres for at prisen både er for høy, riktig og for lav. Nåværende eiere har stor forståelse for, og deler kommunenes ønske om å komme inn på eiersiden i SNK AS, og partene ser at det er krevende kommunaløkonomiske tider som til overmål sammenfaller med en global pandemi. For nåværende eiere har det vært viktig å legge til rette for et samlet eierskap i nytt selskap. Derfor, ut fra en rimelighetsbetragtning, har fylkesdirektøren og kommunedirektøren i Verdal imøtekommet de øvrige kommuners anmodning og redusert inngangsprisen fra kr 2440 per aksje til kr 1750 per aksje.

Foruten en omforent pris har man på direktørnivå også landet en felles innstilling om at de nyutskrevne aksjene fordeles likt mellom kommunene, dvs. 5% til hver. I praksis betyr det kr. 1.750.000 i kostnad for hver kommune for å delta i emisjonen.

Underveis i forhandlingene har ideen vært luftet om det kan være mulig å delta i emisjonen gjennom tingsinnskudd. Ved tingsinnskudd tilføres selskapet, i dette tilfellet SNK AS, verdien av en eller flere eiendeler, i stedet for eller i tillegg til penger. Det kan for eksempel være utstyr til selskapets produksjon eller administrasjon, eller annen eiendel som er nyttig for bedriften, f.eks. en bil eller en bygning. Man har valgt å se bort fra muligheten til tingsinnskudd i denne saken, da samlinger, bygninger og eiendeler gjennomgående eies av stiftelsene, ikke kommunene (eneste unntak er Stjørdal, der museumsvirksomheten nå er organisert direkte under kommunen). Drøftingen om tingsinnskudd var knyttet til et konkret spørsmål om vedlikehold av bygninger på Stiklestad belastes selskapet, mens vedlikehold museer i andre kommuner vedlikeholdes utenom SNK. Slik er det ikke. Vedlikehold av museenes bygninger og eiendeler, uansett i hvilken kommune de ligger, faller inn under SNKs løpende driftsoppdrag og er regulert

i avtaler mellom selskapet og stiftelsene. Ved ekstraordinært store oppgraderingsbehov vil imidlertid SNK kunne gå i dialog med den aktuelle kommune/stiftelse om ekstraordinær tilleggsfinansiering til det vedtatte vedlikeholdsbudsjettet.

Diskusjonen i arbeidsgruppa, bestående av representanter fra dagens eiere og de nye eierkommunene, har også avdekket et ønske om en mer inngående risikovurdering knyttet til det faktum at kommunene gjennom deltakelse i emisjonen ikke bare kjøper seg inn i et museumsselskap, men også en hotellvirksomhet, da SNK AS eier 100 prosent av aksjene i driftsselskapet til hotellet, Stiklestad Hotell AS. Dette omfatter altså kun driftsselskapet på Stiklestad, ikke selve hotellbygningen, da denne eies av en privat gruppering (p.t. Stiftelsen Sparebank1 SMN Utvikling, Grande eiendom Holding, Utstillingsplassen Eiendom, Coop Midt-Norge).

Stiklestad Hotell ble stiftet i 2006 og gikk med underskudd de fire første oppstartsårene. Med unntak av 2019 har imidlertid selskapet tjent gode penger hvert eneste år siden 2009. Positivt drifts- og årsresultat har disse årene variert fra vel 200.000 kroner til 1,8 millioner kroner.

I 2021 endte hotellet med et positivt resultat etter finans og skatt på kr 2.035.167.

I årene 2009 til 2015 gjennomførte hotellet en offensiv nedbetalingsplan av all langsiktig gjeld, med det resultat at selskapet har vært gjeldfritt siden 2016. Hotellet har naturligvis noe kortsiktig gjeld som er typisk for denne type virksomhet (hotell, restaurant, catering - HORECA), så som leverandørgjeld og offentlige avgifter som trekkes periodevis. Regnskapsgjennomgangen for Stiklestad Hotell viser at varelager og kundefordringer år for år minimum utligner den samlede leverandørgjelda. Selskapet har ubenyttet kassakreditt i bank.

Nå vil det alltid være økonomisk risiko forbundet med enhver virksomhet, så også hotell drift. Samtidig – med risiko følger også potensialet for gevinst. For Stiklestad Hotells vedkommende har drifta i praksis ikke tappet, men tilført museumsvirksomheten verdier i 11 av de siste 12 årene – vel å merke ikke i form av utbytte, men gjennom økt besøk og salg til museumsvirksomheten. Med siste års gode resultat er hotellvirksomheten reelt sett også i utbytteposisjon.

I kapittel 3 i Revisjon Midt-Norges selskapsgjennomgang går det fram at verdien av aksjene i Stiklestad Hotell AS påvirker verdien av SNK AS. Aksje verdien på aksjer i Stiklestad Hotell AS var ved formuesfastsettingen for inntektsåret 2021 (per 31.12.2020) cirka 930.000 kroner under bokført verdi. Drifta i 2021 har som nevnt gått bra, og bokført verdi på aksjene er nå omtrent lik skattemessig formuesverdi.

Revisjon Midt-Norge uttaler i selskapsgjennomgangen (s.41) at...

«[...] fremtidig verdi av aksjene vil være avhengig av om Stiklestad Hotell AS og Stiklestad Nasjonale Kultursenter lykkes med å skape aktivitet som bygger opp under begge selskapene. Disse to selskapene kan sammen skape aktivitet og verdier som er større enn hva de kunne klart hver for seg. Det betyr at Stiklestad Hotell AS har en verdi for SNK ut over aksjene som SNK eier[...]]»

Spelavtalen

Som følge av de politiske vedtakene i hhv. Trøndelag fylkeskommune (sak 68/21) og Verdal kommunestyre (sak 75/2021) i juni 2021, ble det forutsatt at Verdal kommune og SNK AS måtte reforhandle tilskuddsavtalen mellom partene før nye eiere kunne tre inn. Det er eksplisitt stilt krav om at ny avtale «skal spesifisere tilskuddsandel» for gjennomføring av Spelet.

Administrasjonen i hhv. SNK og Verdal kommune la følgende premisser til grunn for ny spelavtale:

- Avtalen, som tidligere regulerte *både* produksjonsrettighetene til Spelet om Heilag Olav og kommunens eiendommer, bygninger og utstyr, måtte splittes opp i to atskilte avtaler.
- Spelavtalen skulle prioriteres først, da denne omtales særskilt i politiske vedtak, og fordi det skulle spesifikt angis hvor stor andel av Verdal kommunes tilskudd som var øremerket Spelet
- Avtalen skulle være ferdig forhandlet innen 16. september 2021 (dato for styremøte i SNK)
- Avtalen skulle håndtere alle relevante kunstneriske rettighetsspørsmål, herunder Paul Okkenhaugs musikk
- Verdal kommune eier kun ett spel; Spelet om Heilag Olav. Avtalen kan derfor kun regulere Olav Gullvågs manus, ikke spel generelt
- Både SNK og Verdal kommune har til intensjon å sette opp Spelet på årlig basis. Dersom Spelet av gode grunner ikke settes opp, eventuelt at det blir enighet om å etablere et alternerende spel, kan det bare skje etter at det i forkant har vært dialog om bruk av Stevneplassen/spelamfiet. Hvis Verdal kommune settes i en posisjon der kommunen må finne en annen spelprodusent enn SNK, må det være rom for å sikre arenaen for avvikling av Spelet under Olsok.
- Partene vil praktisere «åpen-bok-prinsippet», dvs. at ekstern revisor gis fullt innsyn for å verifisere kostnads- og inntektsutviklingen for Spelet
- Den gjensidige oppsigelsestiden for avtalen bør være minimum to år. Dette av praktiske hensyn for begge parter. Det inngås som regel to-årige avtaler med regissør, og kommunen på sin side må gis rimelig tid til å forberede eventuell inntreden av ny produsent, om den situasjonen skulle oppstå.
- Avtalen bør si noe om hva det innebærer å være ansvarlig produsent, plassering av kunstnerisk ansvar, men også være tydelig på produsentens rom for utøvelse av kunstnerisk og produksjonsmessig frihet
- Avtalen må gi styret i SNK sin rettmessige avgjørelsesmyndighet, i tråd med prinsippet om armlengdes avstand

Samtlige hovedprinsipper nevnt over er berørt i den nye «*Avtale mellom Stiklestad Nasjonale Kultursenter og Verdal kommune om bruk av manus og produksjon av Spelet om Heilag Olav*», vedlagt saken. Disse prinsipper ble den 8. september drøftet med representanter fra fylkeskommunen og kommunedirektørene i de fremtidige eierkommuner i SNK AS. Kulturdepartementet har på sin side bekreftet at spelavtalen gir ingen konsekvenser for dagens tilskudd. Avtalen ble følgelig behandlet av styret i SNK AS 16. september, Verdal kommunestyre 27. september, hvorpå den ble formelt signert av styreleder i SNK AS og kommunedirektøren i Verdal den 27. oktober 2021.

I eiermøte i SNK 10.11.21 ba fylkeskommunens eierrepresentant om en protokolltilførsel knyttet til følgende to forhold vedrørende behandlingen av den nye spelavtalen:

1. Styrets plikt i henhold til Aksjelovens §3-8 til å avgi erklæring om at selskapets avtale med en nærstående part, dvs. SNKs avtale med eier og tilskuddsyter Verdal kommune, faktisk er i selskapets interesse og i overensstemmelse med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper.
2. Protokolltilførselen handlet også om at avtalen, som setter SNKs oppføring av spelet som betingelse for fullt driftstilskudd, overstyrer SNKs uavhengighet med hensyn til hvilke

formidlingsformer museene skal benytte, og at dette bryter med det kulturpolitiske prinsippet om en armlengdes avstand.

Hele protokolltilførselen er vedlagt saken.

Et samlet styre i SNK AS signerte 17.11.21 en «redegjørelse og erklæring vedrørende inngått avtale om Spelet om Heilag Olav mellom Stiklestad Nasjonale Kultursenter og Verdal kommune.» I redegjørelsen legger styret i SNK AS til grunn at aksjelovens unntaksbestemmelser er gjeldende og at «dette gir juridisk grunnlag for at SNK kan inngå en avtale med Verdal kommune angående Spelet om Heilag Olav.»

Redegjørelsen er i sin helhet vedlagt saken.

Vedtekter og aksjonæravtale

Selskapsgjennomgangen har identifisert flere punkter i dagens vedtekter i SNK AS som må endres som følge av utvidelsen på eiersiden. Dette gjelder både selskapets formålsparagraf (§3), størrelsen på selskapets aksjekapital (§4), beslutning om utdeling av utbytte (§7), samt dagens §5 som regulerer at selskapets aksjer ikke er omsettelig til andre eiere enn de nåværende.

For å gjennomføre denne transaksjonen må det også foreligge en aksjonæravtale som regulerer eierforholdet mellom eierkommunene og selskapet som kommunene blir deleier i.

Aksjonæravtalen, for å være i overenstemmelse med vedtakene i både fylkesting og Verdal kommunestyre, må inneholde følgende bestemmelser:

- I. Selskapets forretningsadresse og administrasjon skal være i Verdal.*
- II. Alt av samlinger, anlegg, arealer, avtaler og rettigheter som i dag eies og/eller forvaltes av de enkelte museer som inngår i det konsoliderte muset, skal fortsatt holdes samlet og ikke skilles ut.*
- III. Dersom Selskapet opphører, skal alt av samlinger, anlegg, arealer, avtaler og rettigheter tilbakeføres til de opprinnelige og respektive kommuner/stiftelser.*
- IV. Sikringsbestemmelsene kan endres av generalforsamlingen, under forutsetning av minimum 2/3 flertall.*
- V. Aksjonæravtalen skal ha forrang til selskapets vedtekter*

Det er sjelden at aksjonæravtalen får praktisk anvendelse i et velfungerende samarbeid, men en god og gjennomtenkt aksjonæravtale er uansett en god forsikring mot konflikter den dagen de måtte oppstå – det er først når det oppstår uenighet at aksjonæravtalen virkelig kommer til sin rett. Representanter for administrasjonene til kommunene Steinkjer, Inderøy, Verdal, Levanger og Stjørdal samt Trøndelag fylkeskommune har gjennom en serie møter fremforhandlet vedtektene og aksjonæravtalen som er vedlagt saken.

Vedtekter og aksjonæravtale er utformet med den hensikt å underbygge hverandre slik at en eventuell fremtidig konflikt kan løses gjennom et sett av forhåndsdefinerte kjøreregler. En av disse reglene er likevel slik at den gir aksjonæravtalen forrang til vedtektene, slik vedtakene i Trøndelag fylkesting og Verdal kommunestyre stiller krav om. De samme vedtak er også årsak til at sikringsbestemmelsene er lagt inn i aksjonæravtalen og ikke i det enkeltes museums driftsavtale med SNK AS.

Vurdering:

Slik vedtakene i både fylkesting og Verdal kommunestyre angir i pkt 1 a, skal det gjennomføres en rettet emisjon mot de nye eierne innenfor et intervall som indikerer at Verdal kommune reduserer sin eierandel «*med inntil 15%, nedad begrenset til 35%*», og Trøndelag fylkeskommune «*med inntil 5%, nedad begrenset til 45%*». Dagens eiere selger altså ikke sine aksjer, men nye eiere inviteres inn i det konsoliderte museet gjennom utskrivning av nye aksjer. Slik tilføres det felles eide museumsselskapet frisk kapital, noe som vil styrke hvert deltakende museum i det konsoliderte museumsselskapet, i stedet for at dagens eiere får kontantoppgjør for å redusere sine eierandeler.

Kommunedirektøren mener – både for det konsoliderte museumsselskapets skyld og for de påtroppende eierkommunene – at det er et poeng at en så stor del som mulig av ovennevnte eierintervall utøves, da det vil bidra til redusert konsentrasjon av eiermakt samtidig som det konsoliderte museets finansielle soliditet styrkes mest mulig. Sistnevnte vil gi økt handlingsrom og styrke aktiviteten for det enkelte deltakende museum.

Revisjon Midt-Norge har i sin verdivurdering lagt til grunn i SNKs samlede virksomhet, det vil si Stjørdal museum Værnes, Levanger fotomuseum, Stiklestad (foruten hotellet), Nils Aas kunstverksted og Egge museum. Det er tatt utgangspunkt i bokført egenkapital per 31.12.2020 der eiendeler minus gjeld ender på 39.032.540,- kroner. Det gir en pris per aksje per 31.12.2020 på kr. 2.440,-.

I diskusjonene om verdifastsettelse har det vært anført at 2020-regnskapet til SNK AS er korona-inflatert. I dette ligger det at SNK i 2020 fikk kompensasjonsmidler på grunn av korona. Samtidig hadde SNK mindre egeninntekter som følge av pålagte arrangementsbegrensninger. Dette er også tilfelle for 2021-regnskapet. Alle slike ekstraordinære forhold vil påvirke et selskaps resultat og dermed også selskapets egenkapital. Samtidig er det også slik at det er disse verdiene som faktisk er i selskapet på det tidspunktet man ser på.

En verdifastsettelse basert på bokført egenkapital er slik sett ingen fasit, like lite som en inntjeningsbasert regnemodell hadde vært det. Det kan i begge tilfeller argumenteres for at prisen både er for høy, at den er riktig og at den er for lav. Nåværende eiere har imidlertid stor forståelse for, og deler kommunenes ønske om å komme inn på eiersiden i SNK AS, og partene ser at det er krevende kommunaløkonomiske tider som til overmål sammenfaller med en global pandemi.

For nåværende eiere har det vært viktig å legge til rette for et samlet eierskap i nytt selskap. Derfor, ut fra en rimelighetsbetragtning, har fylkesdirektøren og kommunedirektøren i Verdal imøtekommet de øvrige kommuners anmodning og redusert inngangsprisen fra kr 2440 per aksje til kr 1750 per aksje.

Det er ingen grunn til å legge skjul på at eierdiskusjonen rundt SNK AS har vært både langvarig og krevende, både mellom nåværende eiere, og mellom nåværende eiere og nye eiere. Uansett hva man måtte mene om hvordan spørsmål om innflytelse og eierskap har vært håndtert opp gjennom årene, det er kommunedirektørens vurdering at tiden er overmoden for å anerkjenne alle kommuners uttrykte ønske om eierskap og reell medinnflytelse i det konsoliderte museet, SNK AS.

Målet for konsolidert museum – med alle deltakende kommuner inne på eiersiden – må være å forene ressursene på en slik måte at det fører til et museumsfaglig løft for hele regionen. Alle de involverte museene har mye mer å bidra med, alle har behov for utvikling, også Stiklestad, og det bredere faglige fellesskapet vil være et godt fundament for å få til dette bedre enn i dag.

Kommunedirektøren mener den omforente løsningen som er landet på administrativt nivå i kommunene og fylkeskommunen er god og formålstjenlig – ikke bare for Verdal kommune, men for begge nåværende eiere, alle deltakende museums kommuner, og ikke minst god for regionen. Det er på høy tid at konsolidert museum for Inntrøndelag kan vri dagens usikkerhet knyttet til eierspørsmålet over til et konsentrert fokus om egen kjernevirksomhet, det vil si utvikling og drift av museum.

For museene i Steinkjer, Inderøy, Verdal, Levanger og Stjørdal handler det om, hver for seg og i fellesskap, å vise – og utfordre forståelsen av – hva et museum kan og bør være, bidra til møter mellom mennesker og fortellinger som inspirerer til samtale, refleksjon og samfunnsengasjement – og ikke minst, utvikle et museum som bidrar til et livskraftig demokrati!

Kommunedirektøren vil ikke bare ønske nye eiere velkommen, men uttrykke et klart ønske om at kommunene Steinkjer, Inderøy, Levanger og Stjørdal slutter seg til fremforhandlet aksjonæravtale, tilhørende vedtekter og prinsipper om aksjefordeling og -pris for inntreden i SNK AS, slik disse framgår av saken og vedlagte dokumenter, *fordi* det tjener det store museumsfellesskapet. Et utvidet eierskap i konsolidert museum for Inntrøndelag vil også tjene den enkelte kommune, det enkelte museum, museenes felles interesser i stort, og ikke minst befeste Trøndelags posisjon som et nasjonalt tyngdepunkt i dannelsen av det moderne, demokratiske Norge – og formidlingen av dette.

Fylkesordfører Tore O. Sandvik skrev i en kronikk i Adresseavisen 26. mai 2020 at rekonsolideringen av SNK ikke må ende opp som *«et kretsmesterskap der SNK, bokstavelig talt, blir en slagmark med nasjonale myndigheter på tribunen»*, men at vi heller må *«løfte blikket, finne felles grunn å stå på – slik at vi sammen lykkes med å overbevise nasjonale myndigheter til å putte nok ressurser inn i dette til å løfte feiringen av Norges første 1000 år som eget rike til minst samme nivå som Grunnlovsfeiringen hadde i 2014, samtidig som vi høster varige ringvirkninger rundt Stiklestad og i Trøndelag.»*

Det er en klok analyse og en oppfordring som kommunedirektøren deler.

Kommunedirektøren anbefaler at Verdal kommunestyre slutter seg til fremforhandlet løsningsforslag for aksjonæravtale, nye vedtekter og gjennomføring av rettet emisjon i SNK AS slik det framgår av saken og tilhørende vedlegg.

Gjennomføring av emisjon - arbeidsoppgaver

1. Styret skal utarbeide et forslag til generalforsamlingen om å gjennomføre en kapitalforhøyelse

Dette forslaget skal begrunnes med en kort redegjørelse av de forhold som må vektlegges i beslutningen om nytegning av aksjer. Hvis det foreslås at aksjonærene skal fravike sin fortrinnsrett (Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune) til å tegne seg for sin forholdsmessige andel av de nye aksjene skal dette angis og begrunnes i forslaget. Forslaget skal sendes sammen med innkallingen til generalforsamlingen.

2. Behandling av generalforsamlingen

Styrets forslag om å øke aksjekapitalen ved å utstede nye aksjer behandles ved generalforsamlingen. Beslutningen om å øke aksjekapitalen krever flertall som for vedtektsendringer. Dette betyr at 2/3 av de avgitte stemmene, og av aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen, må stemme i favør av kapitalforhøyelsen.

3. Tegningen av de nye aksjene

De nye aksjene tegnes i generalforsamlingsprotokollen eller et dokument som gjengir beslutningen om kapitalforhøyelsen. I praksis kan tegningen skje på flere ulike måter:

- Aksjonærene kan tegne seg direkte på generalforsamlingsmøtet der emisjonen vedtas;
- Aksjonærer og andre navngitte investorer kan i forkant av møtet fylle ut en tegningsblankett der de gir en fullmektig rett til å tegne aksjer på vegne av dem ved generalforsamlingsmøtet;
- Generalforsamlingen kan gi navngitte aksjonærer og andre investorer rett til å tegne seg etter møtet ved bruk av et dokument som gjengir generalforsamlingens beslutning om å øke aksjekapitalen.

4. Innbetalingen av aksjeinnskuddet

Før registrering i Foretaksregisteret kan skje, skal selskapet ha mottatt aksjeinnskuddene fullt ut. Hvis ikke annet er besluttet i generalforsamlingen så skal innbetalingene gjøres til en særskilt konto i en kredittinstitusjon og innskuddet kan ikke disponeres før kapitalforhøyelsen er ferdig registrert i Foretaksregisteret. Alternativt kan generalforsamlingen beslutte at aksjeinnskuddet betales direkte til selskapet og at det kan disponeres før kapitalforhøyelsen er registrert i Foretaksregisteret.

5. Kapitalforhøyelsen meldes til Foretaksregisteret

Hvis minstebeløpet er tegnet så skal kapitalforhøyelsen og beløpet meldes til Foretaksregisteret før det har gått tre måneder fra tegningsfristen.

(Hvis ikke kapitalforhøyelsen meldes inn til Foretaksregisteret innen tre måneder fra tegningsfristen, så ugyldiggjøres aksjetegningene og registreringen kan ikke gjennomføres)

Der fortellinger møtes

Utviklingsplan for SNK
2021–2024

Sammendrag

«Der fortellinger møtes» er Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) sin felles utviklingsplan for perioden 2021–2024. Dokumentet inneholder grunnpremissene for det konsoliderte museet SNKs virksomhet, både på oveordnet nivå og avdelingsnivå. En sentral del av dette er SNKs museumsplattform, som bærer samme navn som utviklingsplanen, og museets fire verdier: tankevekkende, troverdig, inviterende og uredd.

Hovedmålet for utviklingsplanen «Der fortellinger møtes» er å bygge et felles fundament som sikrer en helhetlig, kvalitetspreget og målrettet museumsvirksomhet. SNKs virksomhet skal i planperioden rammes inn av fire strategiske satsningsområder. Disse er valgt for å styrke og tydeliggjøre SNKs samfunnsrolle som museum. **Samfunnsminne** innebærer at SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. **Samfunnsaktører** sier at SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre aktører. **Samfunnsstemme** slår fast at SNK både skal bli mer bevisst sine ytringer og bli en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. **Samfunnshus** betyr at museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for samfunnsdialog.

Satsningsområdene oversettes til mål og tiltak i utviklingsplanens tre delplaner: forskning og kunnskapsutvikling, forvaltning og formidling. Selv om fagområdene behandles i egne delplaner, er et av utviklingsplanens grunnprinsipper at fagområdene alltid skal ses i sammenheng. Det skal legges til rette for helhetstenkning, synergier og faglig dybde. Målene og tiltakene fordeler seg hovedsakelig i to kategorier: 1) innholdsmessige prioriteringer og 2) infrastrukturelle grep. Sentrale elementer er:

- En styrking og synliggjøring av SNK som kunnskapsinstitusjon
- Tiltak som styrker SNKs store satsning på dialog, samskaping og mangfold

- *En forsterking av det digitale feltet i vår virksomhet*
- *Vektlegging av samarbeid med andre kunnskapsinstitusjoner*
- *Tematisk fokus på håndverk og teknisk kunnskap*
- *Flere utredninger knyttet til våre samlinger og magasinsituasjonen i SNK*
- *En forsterket satsning på Den kulturelle skolesekken*
- *Utviklingen av en prosjektmal som sikrer tverrfaglig dybde i alle prosjekter*
- *Etableringen av felles fagrutiner og fagarenaer*

Tiltakene varierer i hvilket nivå i organisasjonen de forplikter og i hvor stor grad de konkretiseres. Dokumentet må derfor leses som et første steg mot et helhetlig planverk. Neste steg vil være utarbeidelsen av stedlige utviklingsplaner for våre fem museer våren 2021.

Selv om utviklingsplanen har en fireårig varighet, er SNKs strategiske siktemål nasjonaljubileet i 2030. Jubileet tar utgangspunkt i Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad i 1030, en hendelse som både realhistorisk og symbolsk har formet Norge gjennom tusen år. Jubileet utgjør en unik mulighet for hele SNK til å skape både synlighet og engasjement lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Med dette mulighetsrommet følger også et forsterket ansvar for hvordan vi forvalter vår samfunnsrolle. SNKs overordnede retningsvalg mot 2030 er følgende: Frem mot nasjonaljubileet skal SNK utmerke seg, nasjonalt og internasjonalt, gjennom vårt fokus på kulturarvens samtids- og samfunnsverdi, dialog og samskaping. I dette ligger det en tydelig ambisjon om å utvikle museene våre som viktige demokratiske institusjoner: gjennom å skape arenaer der fortellinger møtes, skal SNK bidra til et livskraftig demokrati.

Innholdsfortegnelse

Innledning	5
SNKs museumsplattform	7
SNKs verdier	9
Strategiske satsningsområder: de fire s-ene	10
Hvem er SNK?	12
Påstartede, store prosjekter	16
 Delplan for forskning og kunnskapsutvikling	20
Hva mener og vil SNK med fagområdet?	21
Satsningsområder, mål og tiltak	21
Sentrale føringer og forventninger	24
Kjernebegrep	26
Status for fagområdet i SNK per 2020	28
Hvem skal jobbe med forskning og kunnskapsutvikling? ...	29
 Delplan for forvaltning	31
Hva mener og vil SNK med fagområdet?	32
Satsningsområder, mål og tiltak	32
Sentrale føringer og forventninger	36
Kjernebegrep	38
Status for fagområdet i SNK per 2020	39
Hvem skal jobbe med forvaltning?	42
 Delplan for formidling	43
Hva mener og vil SNK med fagområdet?	44
Satsningsområder, mål og tiltak	44
Sentrale føringer og forventninger	48
Kjernebegrep	49
Status for fagområdet i SNK per 2020	51
Hvem skal jobbe med formidling?	53

Innledning

Der fortellinger møtes er den overordnede utviklingsplanen for det konsoliderte museet Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK). Planen gjelder fra 2021 til 2024 og presenterer grunnpremissene for SNKs samlede virksomhet, på fellesnivå og på avdelingsnivå. Dokumentet utgjør slik både et viktig steg mot et helhetlig rammeverk for SNK og grunnlaget som resten av dette rammeverket, inkludert budsjetter og planverk, skal bygge på. Planarbeidet skal videreføres våren 2021 med egne utviklingsplaner for våre avdelinger. Samtidig er ikke den overordnede utviklingsplanen hogd i stein med dette dokumentet: planen skal oppdateres årlig i samspill med organisasjonens øvrige planverk, virksomhet og samfunnet vi er en del av.

SNK består av museene Stjørdal museum Værnes, Levanger fotomuseum, Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Nils Aas kunstverksted og Egge museum. SNK ble etablert som konsolidert museum i 2004 som et ledd i den såkalte museumsreformen og fikk sin nåværende utstrekning med inkluderingen av Nils Aas kunstverksted i 2010. I april 2020 gjennomførte SNK en omorganisering. Målet var å styrke SNKs museumsfaglige fellesskap og legge til rette for bedre ressursbruk på tvers av organisasjonen. Slik skulle SNK komme nærmere museumsreformens hovedmål: større, sterkere og mer effektive museumsenheter. Sentrale grep i SNKs omorganisering var en forsterking av museets fellesfunksjoner, løftingen av alle avdelinger til samme organisatoriske nivå og vedtaket om å utvikle et felles planverk.

Hovedmålet for utviklingsplanen *Der fortellinger møtes* er å bygge et felles fundament som sikrer en helhetlig, kvalitetspreget og målrettet museumsvirksomhet. Dokumentet presenterer derfor SNKs felles museumsplattform og strategiske satsningsområder, samt mål og tiltak som skal omsette disse i praksis. Målene og tiltakene er videre valgt ut fra hensynet til hva som bør prioriteres i kommende planperiode for å legge et best mulig grunnlag for videreutvikling etter 2024. I tillegg er planen bygd rundt de fire f-ene norske museer

vrderes ut fra: forvaltning, forskning, formidling og fornying. SNK har valgt å behandle de fire f-ene i samme plan. Slik vil vi legge til rette for helhetlig tekning og synergier mellom fagområdene og i forlengelsen av det: faglig kvalitet og dybde. Resultatet er en utviklingsplan som i tillegg til en introduksjonsdel, består av tre delplaner: en for forskning og kunnskapsutvikling, en for forvaltning og en for formidling. Fornyng har ikke en egen delplan: fornyings- og utviklingsperspektivet er gjennomgående i hele planen.

En viktig del av fornyings f-en er det digitale feltet. Det knytter seg stadig sterkere forventninger til museenes digitale arbeid og et digitalt perspektiv er relevant for alle f-ene. Et av grunnpremissene i SNKs utviklingsplan er derfor at museene våre alltid skal være bevisst mulighetsrommet som ligger i det digitale, både til å utvikle nyskapende virksomhet og til å komme i kontakt med et bredere spekter av samfunnet. Det digitale perspektivet skal derfor tas med inn i arbeidet med alle satsningsområder, mål og tiltak, også når det ikke står spesifikt nevnt i utviklingsplanen.

Selv om utviklingsplanen har en fireårig varighet, er SNKs strategiske siktemål nasjonaljubileet i 2030. Jubileet tar utgangspunkt i Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad i 1030, en hendelse som både realhistorisk og symbolsk har formet Norge gjennom tusen år. Jubileet utgjør et unikt mulighetsrom for hele SNK til å skape både synlighet og engasjement lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Med dette mulighetsrommet følger også et forsterket ansvar for hvordan vi forvalter vår samfunnsrolle. SNKs overordnede retningsvalg mot 2030 er følgende: Frem mot nasjonaljubileet skal SNK utmerke seg, nasjonalt og internasjonalt, gjennom vår vektlegging av kulturarvens samtids- og samfunnsverdi, dialog og samskaping. I dette ligger det en tydelig ambisjon om å utvikle museene våre som viktige demokratiske institusjoner: gjennom å skape arenaer der fortellinger møtes, skal SNK bidra til et livskraftig demokrati.

SNKs museums-plattform

Hva et museum skal være er et tema som har vært, og fortsatt er, omdiskutert. Siden 1970-tallet har den såkalte nye museologien utfordret den tradisjonelle gjenstandsorienterte museumstekningen. Resultatet er en dreining hvor fokus har skiftet fra gjenstand til menneske og dermed til ulike materielle og immaterielle spor etter mennesker og samfunn. Parallelt har man sett et forsterket mangfoldsfokus. Historien med stor h har blitt erstattet av historier, monologen har blitt utfordret av dialogen, læring har fått selskap av refleksjon. Utviklingen oppsummeres ofte som en vektlegging av museenes samfunnsrolle og kulturarvens samfunns- og samtidsrelevans.

I tillegg til den store innholdsmessige endringen, har denne utviklingen to viktige konsekvenser for dagens museer. Den første er en pågående internasjonal debatt knyttet til ICOMs museumsdefinisjon: «Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum; som samler inn, bevarer/konserverer, forsker i, formidler og stiller ut materielle og immaterielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed.» Selv om man per 2020 ikke har blitt enige om en ny definisjon, er store deler av museumsverden enige om at den nåværende definisjonen må revideres for å speile og inspirere nåtidens museer i større grad. Den andre konsekvensen er et stort sprik i hva ulike aktører og grupper assosierer med og forventer av et museum. Disse ulike tolkningene skaper potensielt et krevende landskap for museene å operere i.

Denne sammensatte og pågående debatten om hva et museum skal være, har resultert i et forsterket behov for at hvert enkelt museum har et bevisst og aktivt forhold til sitt samfunnsoppdrag. SNK har derfor valgt å utvikle en felles museumsplattform. Plattformen inneholder vår visjon, våre verdier og essensen av vår felles museumsforståelse og ambisjon som samfunnsaktør. Den skal være fundamentet for hele vår virksomhet, og dermed også for utviklingsplanens tre delplaner. Plattformen lyder som følger:

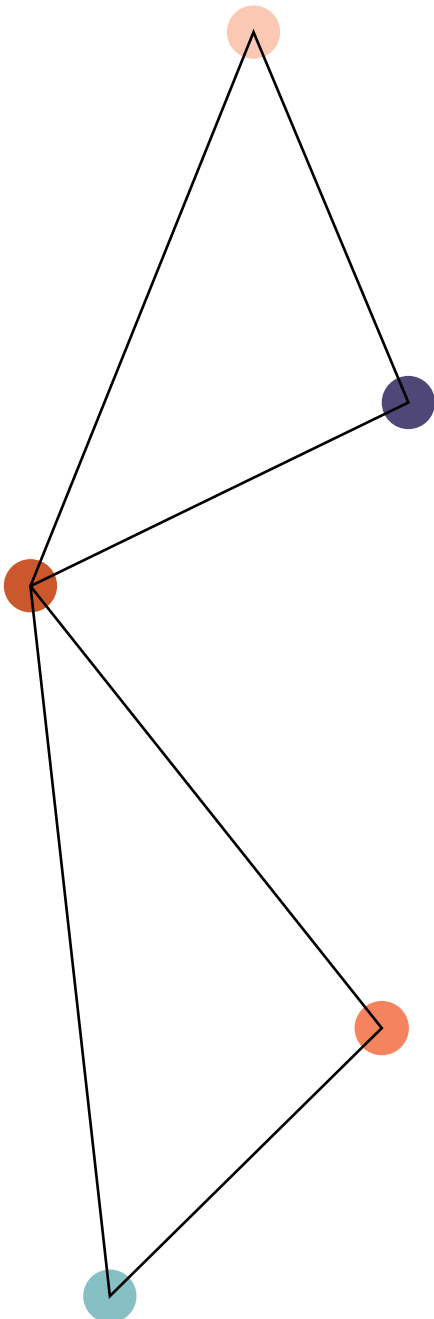
Der fortellinger møtes

Hvem er SNK?

SNK består av museene Stjørdal museum Værnes, Levanger fotomuseum, Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Nils Aas kunstverksted og Egge museum. Vi arbeider med kulturarv som har en tidsdybde som spenner fra fjern fortid til nåtid og med historier av lokal, regional, nasjonal og internasjonal betydning. Verdien av avdelingenes egenart står sentralt i vår virksomhet. Samtidig knyttes SNK sammen av vår felles forståelse av hvilket museum vi skal være for, i og sammen med samfunnet.

SNKs verdier er tankevekkende, troverdig, inviterende og uredd. Vårt arbeid skal bygge på ICOMs etiske retningslinjer, UNESCOs kulturkonvensjoner og FNs bærekraftsmål. Vi skal være en sterk museumsfaglig stemme i tett dialog med resten av samfunnet. Vi skal løfte samfunnets mange stemmer og fortellinger. Vi skal bruke vår kunnskap og kompetanse til å ivareta og synliggjøre kulturarvens ulike materielle og immaterielle avtrykk. Vi skal bidra med perspektiver på historien som skaper samtaler og utfordrer etablerte sannheter. Vi skal arbeide slik at fortiden oppleves relevant, relaterbar og verdifull. Vi skal møte personer og fortellinger, fra fortid og nåtid, internt i organisasjonen og utenfra, med verdighet og tydelighet. Vi skal være bevisst vår rolle og vårt ansvar som museum gjennom å etterstrebe ny kunnskap, ved å ha et kritisk blikk på egen virksomhet og gjennom å invitere stadig nye personer og grupper inn i vårt arbeid.

SNK skal vise – og utfordre forståelsen av – hva et museum kan og bør være. Og: vi skal bidra til møter mellom mennesker og fortellinger som inspirerer til samtale, refleksjon og samfunnsengasjement. Slik skal vi svare på vår overordnede ambisjon: SNK skal være et museum som bidrar til et livskraftig demokrati.

SNKs verdier

Tankevekkende

SNKs museumsopplevelser skal gi nye tanker. Vi skal legge til rette for refleksjon og samtaler gjennom å engasjere, utfordre og pirre folks nysgjerrighet, og ved å være nyskapende i hvilke fortellinger vi formidler og hvordan.

Inviterende

SNKs skal være et museum hvor man føler seg velkommen. Vi skal være åpne og tilgjengelige, vi skal snakke med folk, ikke til dem og vi skal invitere stadig nye grupper og personer inn på våre arenaer og i vårt arbeid.

Troverdig

SNKs samfunnsrolle avhenger av vår troverdighet som museum og kunnskapsinstitusjon. Vi skal derfor alltid vektlegge faglighet, grundighet, etterrettelighet og utvikling.

Uredd

SNK skal være uredd i sine valg. Det gjelder hvilke tema vi setter på dagsorden, hvilke stemmer og fortellinger vi retter søkelys mot og hvilke metoder og virkemidler vi tar i bruk.

SNKs strategiske satsningsområder: de fire s-ene

En museumsplattform må omsettes i praksis for å få betydning. I tillegg skal utviklingsplanen heve den museumsfaglige kvaliteten på vårt arbeid, gjennom å sikre en større grad av helhetstenkning og samskaping i SNK, både mellom de ulike avdelingene og de ulike fagområdene. Vi har derfor valgt å oversette museumsplattformen til fire strategiske satsningsområder som gjelder for hele virksomheten.

Den røde tråden i satsningsområdene er samfunnsperspektivet. Resultatet er det SNK, som et nikk til de fire f-ene, har kalt de fire s-ene: samfunnsminne, samfunnsstemme, samfunnsaktører og samfunnshus. De fire s-ene erstatter ikke de fire f-ene: de utgjør SNKs særegne rammeverk for å svare på generelle krav. Sagt med andre ord: SNKs vei til de fire f-ene skal gå via de fire s-ene.

Målet med å bruke de fire s-ene er todelt: 1) å sørge for at SNKs plattform danner grunnlaget for hele virksomheten og 2) å legge til rette for en helhetlig, målrettet virksomhet som både gir gode resultater i planperioden og et solid grunnlag å bygge videre på etter 2024. For å oppnå dette er s-ene oversatt til mål og tilhørende tiltak i hver delplan.

Om de fire s-ene:

Samfunnsminne

SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare én historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

Samfunnsstemme

SNK skal både bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Dette må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningen er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsytere i den offentlige samtalen.

Samfunnsaktører

SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

Samfunnshus

Museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer.

Hvem er SNK?

Det konsoliderte museet SNK har to organisatoriske nivå: 1) avdelingene, det vil si enkelt-museene som ledes av avdelingssjefene, og 2) fellesfunksjonene, det vil si ulike roller og enheter som har et ansvar for å tjene hele organisasjonen. Det følgende er en beskrivelse av organisasjonen slik den fremstår etter omorganiseringen som trådte i kraft 1. april 2020.

SNKs avdelinger

Stjørdal museum Værnes

Stjørdal museum Værnes i Stjørdal kommune er et kulturhistorisk museum. Museet fokuserer på Stjørdalsførets samlede historie, fra bergkunst til flyplass. På museets område kan man besøke den gamle prestegården på Værnes med tilhørende hage og parkanlegg, og museets friluftsavdeling Hæsjgata med hus og interiør fra tettstedet Stjørdalshalsen. Museets arbeid tar utgangspunkt i egne bygninger og samlinger, men også lokale kulturminner slik som dalførets unike forekomst av bergkunst og middelalderkirken Værnes kirke.

Levanger fotomuseum

Levanger fotomuseum i Levanger kommune er et kulturhistorisk fotomuseum. Museets samling består av ca. 600 000 negativer og inkluderer en av Norges viktigste samlinger av tidlige fargefotografi, fra trefargebilder, via forskjellige rasterteknikker, til moderne fargefilm. Hjertet til Levanger fotomuseum er den unike samlingen etter kjemikeren Harald Renbjør, en internasjonal pioner innenfor tidlig fargefotografi. Museets utstilling inneholder blant annet Renbjørs originale laboratorium. Levanger fotomuseum er fylkesansvarlig for fotobevaring i tidligere Nord-Trøndelag.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter

Stiklestad Nasjonale Kultursenter i Verdal kommune er et museum med særskilt ansvar for historiene knyttet til slaget på Stiklestad og Olav Haraldsson/Olav den hellige gjennom tusen år, bedre kjent som olavsarven. Museet har fokus på levendegjøring av historien, håndverk, tematisering av historiebruk og å utvikle Stiklestad som en arena for bred samfunnsdialog gjennom Talerstolen Stiklestad. På Stiklestad kan man besøke middelaldergården Stiklastadir, folkemuseet og kulturhuset med ulike utstillinger, samt kulturminner som Stiklestad kirke og Olavshaugen. Hver sommer arrangerer museet også festivalen *Olsokdagene på Stiklestad*, hvor *Spelet om Heilag Olav* er sentralt.

Nils Aas kunstverksted

Nils Aas Kunstverksted (NAAK) i Inderøy kommune arbeider med arven etter billedhuggeren Nils Aas, en av Norges fremste kunstnere. I tillegg til å formidle Aas sin kunst, har museet skiftende utstillinger med samtidskunst som presenteres i nær dialog med Aas sitt kunstnerskap. NAAK kjennetegnes videre av et sterkt fokus på deltakelse, gjennom å invitere besøkende til å skape selv. Denne verkstedssatsningen er en sentral del av arven etter Nils Aas: Han mente at den beste måten å skape forståelse og engasjement for kunst, var å fokusere på det utøvende håndverket og på koblingen mellom kunsten og mennesket.

Egge museum

Egge museum er et kulturhistorisk museum i Steinkjer kommune. Museet favner vidt både tematisk og i tid, men har spesielt fokus på makt, kulturminner og jordbruk. Egge museum har et stort og mangfoldig museumsområde som i tillegg til et mottaksbygg med utstillinger, består av et friluftsmuseum, Fylkesmannsgården fra 1919 og høvdingsetet Egge, et av de store maktsetene i norsk vikingtid. Museet eier også jekta Pauline, som drives og vedlikeholdes av Fjord- og jektnemda. I tillegg til egne samlinger, arbeider museet med den rike forekomsten av kulturminner i kommunen. Museet arrangerer annethvert år festivalen *Barnas vikingdager*.

SNKs fellesfunksjoner

Direktør

Direktøren er SNKs daglige leder og har det øverste overordnede ansvaret for vår samlede virksomhet. Direktøren rapporterer til SNKs styre.

Ledergruppen

SNKs ledergruppe ledes av SNKs direktør. I tillegg består den av økonomi- og administrasjonssjef/nestleder, fagsjef og avdelingssjefene for Stjørdal museum Værnes, Levanger fotomuseum, Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Nils Aas kunstverksted og Egge museum. Ledergruppen er ansvarlig for å diskutere saker av større museumsfaglig, organisatorisk, strategisk og økonomisk betydning, både knyttet til enkeltavdelingene og det samlede SNK.

Administrativ enhet

SNKs administrative enhet ivaretar organisasjonens overordnede administrative oppgaver, samt bidrar med ulike støttefunksjoner til avdelingene i SNK. Enheten er ansvarlig for lønnskjøring. Øvrige oppgaver er knyttet til økonomi, regnskap, generelle merkantile oppgaver, HR, IT og tekniske tjenester. Enheten ledes av SNKs økonomi- og administrasjonssjef.

Fagenheten

SNKs fagenhet skal bidra til å løfte det samlede museumsfaglige nivået i SNK. Enheten skal forsterke virksomhetens fokus på fagområdene formidling, forvaltning og forskning/kunnskapsutvikling både hver for seg og i sammenheng. Gjennom et kontinuerlig fokus på utvikling og samfunnsdialog skal den også styrke fornyingens rolle i SNK. Enhetens arbeid skal foregå på to nivå: 1) Planarbeid, det vil si utvikling og oppfølging av et helhetlig planverk og 2) Kontinuerlig arbeid sammen med avdelingene og på tvers i organisasjonen. Enheten ledes av SNKs fagsjef.

Prosjektleder 2030

Prosjektleder 2030 har det daglige hovedansvaret for SNKs arbeid med Nasjonaljubileet 2030. Dette innebærer strategisk og innholdsmessig arbeid både internt og eksternt. Det eksterne perspektivet inkluderer lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. På sikt er det ønskelig å også inkludere et internasjonalt nivå. Prosjektlederrollen er plassert på fellesfunksjonsnivå for å sikre at det helhetlige SNK-perspektivet ivaretas i jubileumsarbeidet.

Påstartede prosjekter som vil prege planperioden

SNK har per 2020 ikke utarbeidet en overordnet strategiplan. Enkelte prosjekter er likevel satt i gang som vil prege SNKs samlede virksomhet i planperioden, både når det gjelder tematisk fokus og ressursbruk. I det videre arbeidet er det viktig å forankre disse prosjektene i SNKs museumsplattform og føringene i denne utviklingsplanen.

Den følgende listen er ikke uttømmende. Utvalget er basert på prosjekter av en så stor betydning, ressursmessig og strategisk, at de vil legge klare føringer for SNKs virksomhet, overordnet og/eller på avdelingsnivå.

Talerstolen

Talerstolsatsningen er SNKs store samfunnsdialogprosjekt. Satsningen har sitt utspring på Stiklestad, og den tusenårige tradisjonen for å bruke stedet som en arena for meningsbrytninger, men gjelder hele organisasjonen. Målet er å styrke SNKs samfunnsrolle gjennom å utvikle museene våre som arenaer for bred samfunnsdialog. Med samfunnsdialog mener vi dialog om samfunnet, dialog med samfunnet og dialog i samfunnet. Med bredde mener vi hvilke tema som skal adresseres, hvilke stemmer som løftes frem og hvilke ytringsformer som brukes. Prosjektet fikk, etter to år med enkeltbevilgninger, fast tilskudd over statsbudsjettet fra 2021. Det forplikter SNK til å ha et særskilt fokus på nyskapende samfunnsdialogarbeid, inkludering og mangfold i vår virksomhet.

Nasjonaljubileet 2030

I 2030 er det tusen år siden Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad. Dette ble et brennpunkt i Norges historie, en hendelse som både realhistorisk og symbolsk har formet Norge gjennom tusen år. Det er utgangspunktet for prosjektet Nasjonaljubileet

2030. Statsbudsjettet for 2017 slo fast at 2030 er et nasjonaljubileum og at SNK har et særskilt ansvar for jubileet. I samarbeid med aktører lokalt, regionalt og nasjonalt har vi derfor gjennomført en treårig forstudie som i 2018 resulterte i jubileumsplattformen «Nasjonaljubileet 2030 – NORGE I TUSEN ÅR». Målet er å skape en nasjonal jubileumsfeiring som er inkluderende og samtidsrelevant, og som i tillegg til feiring inviterer hele landet med i en stor samtale om hva Norge har vært, hva Norge er og hva Norge kan og bør være. Det er etablert en styringsgruppe, samt et klyngesamarbeid med aktører fra hele landet. Fremover må man utvikle en tydeligere strategi, samt styrke lokalt, regionalt og nasjonalt eierskap til prosjektet. I tillegg vil det være viktig for SNK internt å gå mer i dybden på spørsmålene om hvilket mulighetsrom jubileet skaper for våre avdelinger og hvordan SNKs mangfold kan være en styrke i vår forvaltning av jubileumsansvaret.

Mære 2021

I 2021 er det tusen år siden Olav Haraldsson drepte høvdingen Olve på Egge på Mære. Hendelsen var et brutalt oppgjør med norrøn religion og regional høvdingmakt. 1021 har derfor blitt stående både som et merkeår for kristningen av Norge og for etableringen av det norske riket, og som en sentral del av opptakten til slaget på Stiklestad. Jubileet Mære 2021 er derfor et viktig steg på veien mot Nasjonaljubileet 2030. Det er også en mulighet til å dykke ned i en mer enn tusenårig historie knyttet til store spørsmål om makt og symbol, religion og tro, kulturelle endringer og identitet. Jubileet vil innebære et tett samarbeid mellom SNK og Steinkjer kommune og en rekke lokale aktører, samt deltakelse i nasjonaljubileets klyngesamarbeid og samarbeid med jubileet Hundorp 2021. Den historiske aksen Egge – Stiklestad – Trondheim vil stå sentralt.

Prosjekt Jakob

Prosjekt Jakob er et samarbeid mellom SNK, NTNU Vitenskapsmuseet og Steinkjer kommune. Målet er å etablere en visningsarena for arkeologisk materiale i Steinkjers nye kulturhus, som skal åpne i 2023. Mengden arkeologiske funn fra regionen er stor. Det nye kulturhuset er en unik mulighet til å skape en arena som møter de strenge kravene som stilles for kunne gjøre dette materialet tilgjengelig for publikum. Prosjektet svarer på ambisjoner og mål hos alle parter både innholdsmessig og kulturpolitisk. Det gjelder spesielt målet om å gjøre kulturarven tilgjengelig for flest mulig og ambisjonen om innovativt samarbeid på kultur- og museumsfeltet. Prosjektet er også et viktig bidrag til SNKs 2030-satsning. Innhold, infrastruktur og finansiering skal utarbeides i samarbeid mellom de tre partene.

Nils Aas-jubileet 2023

I 2023 er det 90 år siden Nils Aas ble født. Nils Aas kunstverksted vil markere dette gjennom et bredt samarbeid med lokalsamfunnet, kunstmiljøer og reiseliv knyttet til temaet «Båten». Båten står sentralt i Nils Aas sitt liv og kunstnerskap. Med utgangspunkt i dette temaet, er målet å sette søkelys på Aas sin nasjonale betydning ved å formidle både verk fra egen samling og innlån fra blant annet Nasjonalmuseet. Båten er også et godt utgangspunkt for å skape et større engasjement rundt jubileet, eksempelvis gjennom samarbeid med Inderøys båtbyggermiljø, Fosen folkehøyskoles båtbyggerlinje, Fjord- og jektnemda og Bergkunstreisen. I tillegg er det spennende å se jubileet i sammenheng med åpningen av Steinkjer sitt nye kulturhus samme år, et prosjekt sterkt knyttet til en kunstner med nære bånd til Aas: Jakob Weidemann. Et forprosjekt vil starte opp i 2021, finansiert av Inderøy kommune. Et viktig delmål for prosjektet er å forberede hundreårsjubileet i 2033.

Nye Nils Aas kunstverksted

Prosjektet Nye Nils Aas kunstverksted har som mål å videreutvikle og styrke Nils Aas kunstverksteds (NAAK) posisjon som regional og nasjonal kunstinstitusjon og forvalter av arven etter Nils Aas. Prosjektet har to mål: 1) Å styrke vår formidling av samlingen etter Nils Aas. Dette skal gjøres gjennom større utstillingsarealer og ved å etablere et visningsmagasin. 2) Å styrke verkstedsatsningen. Dette skal gjøres gjennom å utvikle større og bedre egnede verkstedfasiliteter. Prosjektet ønskes realisert gjennom å ta i bruk etasjen over det nåværende lokalet. Arealet er allerede sikret til bruk av NAAK av Inderøy kommune i 2016. De to etasjene er imidlertid ikke koblet sammen og andre etasje er heller ikke satt i stand til ønsket bruk. Prosjektet vil derfor fremover måtte fokusere både på innholdsutvikling og finansiering.

Formidlingsarena Stiklestad

Formidlingsarena Stiklestad er SNKs prosjekt for utvikling av Stiklestad mot 2030. Prosjektet tematiserer hvordan stedet kan styrkes som formidlingsarena og i forlengelsen av det, som et relevant symbolsted i vår tid. Grunnpremisser for arbeidet er: 1) Utviklingen av Stiklestad må bygges på en helhetlig tilnærming til stedet og 2) Slagstedet er Stiklestad's mest unike kvalitet. Prosjektet har flere delfaser. Foreløpig er det jobbet mest med to perspektiver: Fremtidig bruk og utvikling av kulturhuset og behovet for, innholdet i og plassering av en ny hovedutstilling. I den forbindelse er det blant annet foreslått å etablere et nytt formidlingsbygg under bakken. Det er også arbeidet med en målgruppestrategi. Planen er å utlyse en idé-/konseptkonkurranse innen utgangen av 2021.

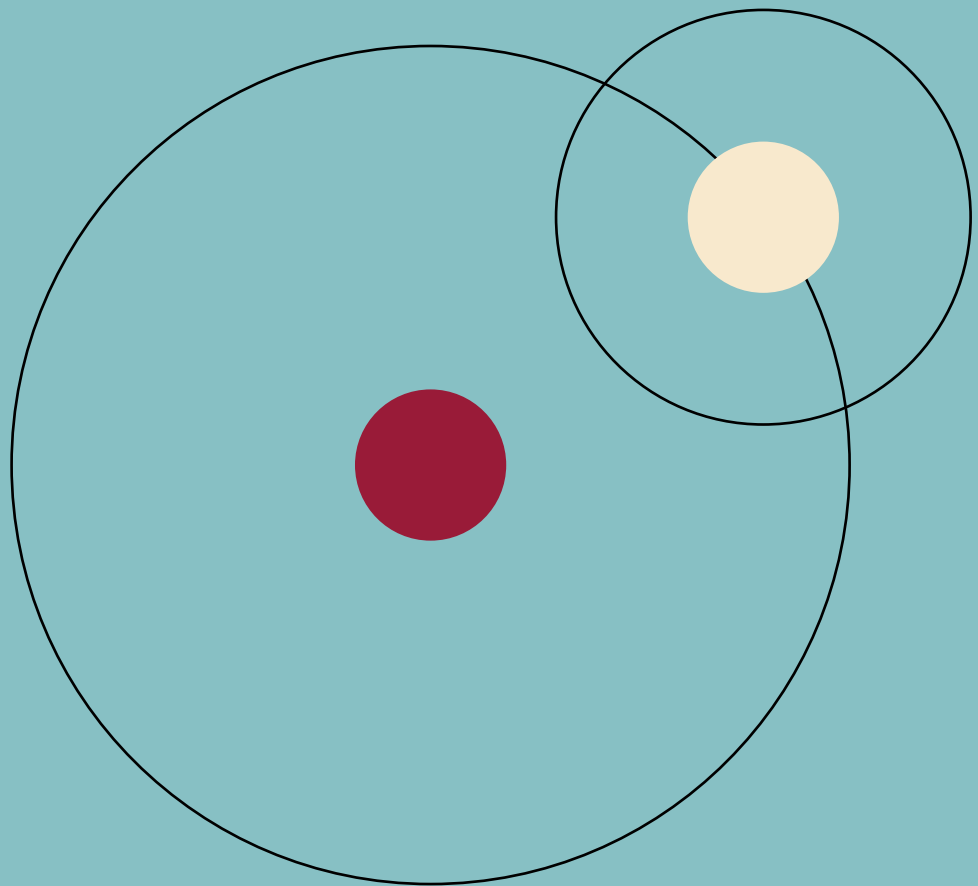
Levanger fotomuseum - et Trøndelag fotomuseum?

Det er et stort behov for ansvars plassering knyttet til de analoge fotografiske samlingene som finnes i norddelen av Trøndelag. I forlengelsen av Levanger fotomuseums gamle fylkesansvar er prosjektets mål å utforske og klargjøre museets fremtidige overordnede regionale rolle knyttet til dette materialet, samt digitalt fødte kulturhistoriske fotografier. Prosjektet vil 1) undersøke hvordan en utvidet rolle vil kunne styrke både Levanger fotomuseums arbeid med tidlig fargefotografi og museets mer utvidede samfunnsrolle, 2) utrede konsekvensene en utvidet rolle vil ha for kompetansebehov, arealbehov og finansieringsbehov, 3) utrede hvordan en best mulig løser oppgaver som magasinering, konservering, digitalisering og tilgjengeliggjøring, enten ved regionale fellesløsninger og/eller i Nasjonalbibliotekets regi og 4) utarbeide en strategi for innsamling, bevaring og formidling av digitalt fødte fotografier.

Bergkunstreisen

Bergkunstreisen er et prosjekt i regi av Trøndelag fylkeskommune. Gjennom prosjektet skal 14 lokaliteter i 10 trønderske kommuner tilrettelegges for publikum. Målet er å gi innbyggere og tilreisende kunnskap og opplevelser på bakgrunn av den rike trønderske bergkunsten. Som et ledd i prosjektet har fylkeskommunen skissert en løsning der Stjørdal kommune og SNK etablerer et museum og kompetansesenter for bergkunst tilknyttet Stjørdal museum Værnes. Forslaget bygger både på den store bergkunstforekomsten i Stjørdalsfjøret og på Stjørdal museum Værnes sitt mangeårige arbeid med bergkunstformidling. Prosjektet startet opp i mai 2020 og har en toårig tidsramme. Det er nedsatt en styringsgruppe hvor SNK frem til desember 2020 har vært representert ved direktør.

Delplan for forskning og kunnskaps- utvikling

Hva forstår og vil SNK med forskning og kunnskapsutvikling?

Forskning og kunnskapsutvikling er en sentral del av SNKs samfunnsoppgave. Som museum har vi ansvar for å utvikle ny kunnskap om mennesker og samfunn og gjøre denne tilgjengelig for et bredt publikum. Det skal vi gjøre gjennom å alltid søke ny innsikt i kulturarven og vår egen virksomhet, internt og sammen med andre, og ved å legge denne kunnskapen til grunn for vår virksomhet.

SNKs forskning og kunnskapsutvikling skal preges av grundighet, etterrettelighet og nyteknung. Gjennom å stille relevante spørsmål og delta på ulike fagarenaer skal SNK være en tydelig stemme i relevante kunnskapsmiljøer. Samtidig skal vi arbeide ut fra en bred tilnærming til fagområdet forskning, basert på anerkjennelsen av at museer kan drive kunnskapsutvikling på ulike måter og at det er en stor styrke. Vi ønsker at alle i SNK skal identifisere seg med og inspireres av at museumsarbeid er underøkende arbeid. Det samme gjelder idéen om forskningens demokratiske verdi og ambisjonen om at SNK som kunnskapsinstitusjon skal være en viktig bidragsyter til en kunnskapsbasert samfunnsdialog.

Satsningsområder kommende fire år: mål og tiltak for forskning og kunnskapsutvikling

Hovedmålet for utviklingsplanen *Der fortellinger møtes* er å bygge et felles fundament som sikrer en helhetlig, kvalitetspreget og målrettet museums virksomhet. En sentral del av dette er utviklingen av et tydeligere rammeverk for arbeidet med alle SNKs fagområder. Det innebærer en styrking og systematisering av vårt arbeid med forskning og kunnskapsutvikling (FoU). SNKs FoU-arbeid skal ta utgangspunkt i museenes kjernehistorier, samlinger og virksomhet, samt de ansattes spesialkompetanse. Videre skal SNKs utviklingsprosjekter preges av et tett samarbeid mellom forskning, forvaltning og formidling.

SNK har fire strategiske satsningsområder for planperioden: samfunnsminne, samfunnsstemme, samfunnsaktører og samfunnshus. Disse er oversatt til mål med tilhørende tiltak for hvert fagområde. Målene og tiltakene fordeler seg hovedsakelig i to kategorier:

1) innholdsmessige prioriteringer og 2) infrastrukturelle grep. Tiltakene varierer i hvilket nivå i organisasjonen de forplikter og i hvor stor grad i de konkretiseres: noen knytter seg hovedsakelig til SNKs fellesfunksjoner, andre til avdelingene, noen er svært konkrete, andre må konkretiseres ytterligere i kommende planer. Selv om et mål og tilhørende tiltak er plassert under en s, kan det ha betydning for flere av satsningsområdene.

Samfunnsminne

SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare én historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

MÅL:

FoU-målet for samfunnsminne-satsningen er knyttet til SNKs spesialkompetanse innen de to fagfeltene håndverk og samlingsspesifikk teknisk kunnskap, områder som kjennetegnes av et tett bånd mellom materiell og immateriell kulturarv. Målet er å styrke SNKs kompetanse på og bidrag til disse fagfeltene gjennom en sterkere forskningssatsning.

TILTAK:

- SNKs FoU-arbeid skal i årene 2021–2024 ha håndverkstradisjoner og håndverksformidling som et av våre felles fokusområder
- SNKs FoU-arbeid skal i årene 2021–2024 ha den tekniske kunnskapen knyttet til våre samlinger som et av våre felles fokusområder

Samfunnsstemme

SNK skal både bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Dette må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningen er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsytere i den offentlige samtalen.

MÅL:

FoU-målet for samfunnsstemme-satsningen innebærer en styrking av SNK som museumsfaglig aktør. Målet er at SNK skal styrke sin synlighet og posisjon i det nasjonale kultur-, kunnskaps- og museumslandskapet.

TILTAK:

- SNK skal få NMF-godkjenning av sine konservatorer
- SNK skal utvikle og implementere en tverrfaglig metode og felles prosjektmal som sørger for at forskning, forvaltning og formidling alltid ses i sammenheng. Dette skal både styrke og synliggjøre kunnskapsutviklingen som ligger til grunn for vår virksomhet
- SNK skal utvikle og iverksette en felles strategi for aktiv deltakelse i de nasjonale museumsnettverkene
- SNK skal delta aktivt i debatten om hva forskning og kunnskapsutvikling i museer kan og bør være
- SNK skal delta aktivt på forskningsarenaer med relevans for planperiodens tematiske FoU-fokusområder
- SNKs ansatte skal, alene eller sammen med andre, i løpet av planperioden publisere fire fagfellevurderte artikler

Samfunnsaktører

SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

MÅL:

FoU-målet for samfunnsaktører-satsningen er knyttet til SNKs samarbeid med andre kunnskapsinstitusjoner. Målet er at vi gjennom et tett samarbeid med universitetssektoren skal styrke vårt eget forskningsarbeid, stimulere til ekstern forskning på våre kjernehistorier, samlinger og virksomhet, og legge grunnlaget for en større forskningssatsning knyttet til Nasjonaljubileet 2030.

TILTAK:

- SNK skal prioritere lønnsmidler for å ansette en professor 2/førsteamanuensis 2. Vedkommende skal ha spesielt ansvar for kompetanseheving knyttet til forskning og forsterket dialog med relevante forskningsmiljøer
- SNK bygge videre på og spisse samarbeidsavtalen med NTNU

Samfunnshus

Museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer.

MÅL:

FoU-tilnærmingen for samfunnshus-satsningen er knyttet til to områder: viktigheten av interne fellesarenaer og SNKs store samfunnsdialogsatsning Talerstolen. Det gir følgende to mål:

1. SNK skal bedre fagområdets forutsetninger i organisasjonen

TILTAK:

- SNK skal synliggjøre og styrke vårt FoU-arbeid gjennom rollebeskrivelser, budsjettarbeid og rekruttering
- SNK skal etablere en felles arena for arbeid med forskning og kunnskapsutvikling

2. SNK skal styrke sin kompetanse på og bidrag til fagfeltet samfunnsdialog og samskaping på museum gjennom en sterkere forskningssatsning knyttet til talerstolarbeidet

TILTAK:

- SNKs FoU-arbeid skal i årene 2021–2024 ha samfunnsdialog og samskaping på museum som et av våre felles fokusområder
- SNK skal bruke NTNU-avtalen til å etablere et tett FoU-samarbeid med kulturminneforvaltningsmiljøet ved Institutt for historie og klassiske studier

Sentrale føringer for og forventninger til fagområdet

Norske museer som mottar midler via statsbudsjettet må rapportere på og vurderes ut fra sin virksomhet innenfor de fire f-ene forvaltning, forskning, formidling og fornying. Stortingsmeldingen *Framtidas museum. Forvaltning, forskning, formidling, fornying* (St. meld. nr. 49, 2008–2009), sier følgende om forskningens rolle i museene: «Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumen-

tasjon og formidling. (...) Museenes utvikling er hele tiden avhengig av å ha en solid forskningsinnsats i bunnen. Uten dette vil de på sikt bare gå på tomgang og bli uinteressante skall med uforståelige gjenstander.»

Framtidas museum sin vektlegging av viktigheten av forskning i museene, speiler en tydelig trend i statlige dokumenter gjennom de siste 20 årene. Museumsmeldingen *Museum. Mangfold, minne, møtestad* (NOU 1996) understreket at forskning skulle være en grunnleggende og integrert del av museenes virksomhet og at dette var en forutsetning for at museene skulle svare på sitt oppdrag som «samfunnsminne». Dette ble fulgt opp i den såkalte *ABM-meldingen* (St. meld. nr. 22, 1999–2000). Meldingen, som ble avgjørende for museumsreformen, slo fast at museenes forskningsarbeid måtte styrkes og at «kunnskapsoppbygging og forskning er grunnleggende vilkår for at musea skal kunna driva meningsfull innsamlings-, dokumentasjons- og formidlingsverksemd.»

Samme tankegods finnes i stortingsmeldingen *Kulturpolitikk* fram mot 2014 (St. meld. nr. 48, 2002–2003). I forlengelsen av museumsreformen ble ansvaret for å styrke museenes forskningsinnsats her tydelig lagt på de konsoliderte museumsenhetene. Stortingsmeldingen *Humaniora i Norge* (St. meld. nr. 25, 2016–2017) ga anerkjennelse til forskningsløftet i norske museer de siste årene og kvalitetsøkningen det hadde innebåret for museenes samlede virksomhet. Videre vektla den viktigheten av samarbeid mellom museer og andre forskningsinstitusjoner og kom med lovnader om forskningspolitiske virkemidler som skulle ta hensyn til museenes egenart og kapasitet som forskningsinstitusjoner. Et av virkemidlene var økte muligheter til å søke på forskningsmidler, et annet å åpne forskningsinformasjonssystemet CRISTin for museene. Mens mye har skjedd knyttet til forskningsmidler, blant annet i regi av Kulturrådet, har lovnaden om tilgang til CRISTin per 2020 ikke blitt innfridd. Den gjeldende kulturmeldingen *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for framtida* (St. meld. nr. 8, 2018–2019), som gjennomgående fokuserer på koblingen mellom kultur og demokrati, understreker også viktigheten av kontinuerlig forskning og kompetanseutvikling på kulturfeltet, inkludert i museene.

Selv med disse tydelige føringene og forventningene, og påfølgende tiltak, melder mange museer at forskningens vilkår i norske museer fortsatt er krevende. I forbindelse med den nye museumsmeldingen som er varslet i 2021, ble det derfor nedsatt et utvalg som skulle undersøke hvordan forskningen i norske museer kan styrkes fremover. Deres rapport *Vilje til forskning – museumsforskning i Norge i det 21. århundre* ble levert i september 2020. Utvalget konkluderer, som tittelen speiler, at det er et tydelig ønske i museene om å styrke forskningens rolle. De slår også fast at en slik utvikling forutsetter en langsiktig og strategisk satsning hvor museene, forvaltningen og økonomiske tiltak trekker i samme retning. I tillegg understreker utvalget verdien av samarbeid mellom museene og andre forskningsinstitusjoner, samt viktigheten av å vektlegge forskningskompetanse i rekruttering av nye museumsansatte.

Forskning og kunnskapsutvikling står også sentralt i *Åpent inkluderende, transparent*

og profesjonelt. Etiske retningslinjer for norske museer. Dokumentet, som har som mål å konkretisere ICOMs etiske retningslinjer for en norsk museums kontekst og er et samarbeid mellom Norges museumsforbund og Norsk ICOM, er foreløpig ikke ferdigstilt. Utkastet slår imidlertid fast at forskning- og utviklingsarbeid er grunnleggende for alle arbeidsområder i museene, at denne typen arbeid må følge samme standarder som andre forskningsinstitusjoner og at forskning skal utføres i samsvar med etablert juridisk, etisk og akademisk praksis. Konsekvensene av dette oppsummeres i åtte punkter: 1) Museene må anerkjenne forskning som en kjerneoppgave, 2) Museene må ha nødvendig kompetanse for å administrere forskning, 3) Museene må selv sørge for grunnfinansiering av forskning- og kunnskapsutviklingsarbeid, 4) Utstillinger, formidling og innsamling bør være basert på forskning, 5) Forskerne må sette seg inn i etablert juridisk, vitenskapelig og etisk praksis, 6) Lojalitet til museet må ikke gå på bekostning av kritisk blikk på egen virksomhet, 7) Forskingen i museer skal inngå i en vitenskapelig produksjon som formidler ny innsikt til en bred offentlighet og 8) Samarbeidsavtaler med andre forskningsinstitusjoner skal ivareta museenes egenart og rett til å bruke forskningen i sin virksomhet.

I tillegg til disse føringene og forventningene, har det lenge pågått en debatt, nasjonalt og internasjonalt, om hva forskning i museer kan og bør være. Et sentralt spørsmål er forholdet mellom forskning ved universiteter og forskning ved museer: skal det være det samme og om ikke, knytter forskjellen seg til kvalitet eller særpreg? Et annet spørsmål er hva museer skal forske på, og da spesielt forholdet mellom forskning på samlinger og forskning på egen virksomhet. Et tredje kjernespor er hva som skal regnes som FoU-aktivitet i museer og i forlengelsen: hvordan museenes forskning skal måles. Flere museer, eksempelvis Teknisk Museum i Oslo, har argumentert for at utstillinger bør regnes som forskningspublikasjoner. I tillegg har blant annet Emily Pingle, forskningsleder ved Tate Modern i London, tatt til orde for at museene bør utvide sin forståelse av forskningsbegrepet, både når det gjelder form og innhold. Kjerneelementer i Pringles tilnærming er praksisnær og praksisforbedrende forskning, tverrfaglig samarbeid og bred involvering.

I sum innebærer dette at SNK er forpliktet til å prioritere FoU-arbeid som en av våre kjerneoppgaver. Utviklingen av ny kunnskap er en sentral del av vår samfunnsrolle og FoU-arbeid skal danne grunnlaget for vår øvrige virksomhet. Samtidig er det viktig at SNK har et bevisst forhold til hva som er vår forståelse av begrepene forskning og kunnskapsutvikling.

Kjernebegrep

SNK jobber ut fra grunnforståelsen at forskning i museer ikke er kvalitetsmessig annerledes enn forskning i andre forskningsinstitusjoner. Særpreget til forskningen som foregår i museer er heller knyttet til 1) samlingene våre og fortellingene de gir oss tilgang til, 2) mangfoldet i metoder for å frembringe ny kunnskap og 3) den sterke koblingen mellom

forskning og formidling.

SNKs tilnærming til begrepene forskning og kunnskapsutvikling bygger i tillegg på OECDs definisjon av forskning og utviklingsarbeid (FoU). Definisjonen beskriver **FoU-arbeid** som kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap om blant annet mennesket, kultur og samfunn. Begrepet inkluderer også bruken av denne kunnskapen i en utviklingssammenheng. For å falle inn under FoU-begrepet må aktiviteten inneholde noe nytt, være kreativ, ha usikkerhet knyttet til resultatet, være systematisk og kunne overføres og/eller reproduseres.

OECD skiller mellom tre typer FoU-arbeid:

Grunnforskning: Eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap, uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.

Anvendt forskning: Virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.

Utviklingsarbeid: Systematisk eller eksperimentell virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot å fremstille nye eller forbedrede produkter, materialer eller innretninger.

SNKs tilnærming til forskning og kunnskapsutvikling baserer seg videre på forståelsen at museene gjennom sin samfunnsrolle har et særegent ansvar for **forskningskommunikasjon** i bred forstand. Heller enn å la publikasjoner være den primære målenheten, skal derfor SNK snakke om tilgjengeliggjøring av forskning. Tilgjengeliggjøring skal gjøres innenfor følgende kategorier:

- Fagfellevurderte publikasjoner
- Øvrige publikasjoner
- Foredrag, forskningspaper og kronikker
- Utstillinger
- Øvrige formidlingstilbud

SNKs FoU-arbeid dreier seg samtidig ikke kun om egen forskning: Det handler også om å være **faglig oppdatert** på relevant forskning og implementere denne kunnskapen i vår virksomhet. Et annet viktig perspektiv er museets arbeid med å stimulere til **ekstern forskning**.

Status for fagområdet i SNK per 2020 – tendenser og ønsker

SNK har frem til og med 2020 ikke hatt en overordnet plan for forskning og kunnskapsutvikling. Fagområdet har likevel vært en innarbeidet del av museets virksomhet. Den overordnede tendensen i organisasjonen er en bevissthet om at fagområdet er en viktig del av museets ansvarsområde, et ønske om å prioritere denne typen arbeid i større grad og en opplevelse av at den generelle arbeidssituasjonen og den organisatoriske infrastrukturen som planverk, rollebeskrivelser, stillingsinstrukser og budsjett per nå ikke gjør det mulig. Det mangler med andre ord tid, ressurser og infrastruktur. I så måte speiler situasjonen i SNK den generelle trenden i museums-Norge, hvor forskning er den av de fire f-ene som rapporteres å ha de vanskeligste kårerne.

SNK har per 2020 én ansatt med doktorgrad i fast stilling og en person med doktorgrad i en deltids prosjektstilling. I tillegg har seks personer hovedfag, mastergrad eller tilsvarende i fagområder som er spesielt relevante for forskning og kunnskapsutvikling i en museumssammenheng. Utover det har museet flere ansatte med spesielt høy kompetanse, heretter omtalt som spesialkompetanse, innenfor feltene pedagogikk, bygningsvern, tradisjonelt bygghåndverk og fotografi. Mange ønsker å bruke og videreutvikle sin kompetanse i en forskning og kunnskapsutviklingssammenheng i større grad enn nå. Det bør det legges til rette for.

En viktig del av museenes forskning og kunnskapsutvikling er publikasjoner. SNK har de senere årene bidratt med et knippe fagfellelvurderte artikler i både nasjonale og internasjonale bøker og tidsskrift. Flere er under arbeid, blant annet gjennom større forskningsprosjekter. SNK har også en tradisjon for å bidra til tidsskrift og årbøker som ikke er fagfellelvurderte. SNKs publikasjonstrend er per 2020 nedadgående, hovedsakelig fordi skrivearbeid har blitt nedprioritert i møte med andre utviklingsprosjekter. Det er viktig å gjøre grep for å hindre at den nedadgående trenden blir den nye normalen. I den forbindelse er det ikke nok å stoppe nedgangen: det er ønskelig å legge til rette for økt publikasjonsvirksomhet, både knyttet til fagfellelvurdert arbeid og øvrige forskningspublikasjoner.

En svært viktig del av museenes kunnskapsutviklingsarbeid skjer som grunnlagsarbeid for formidling. Dette gjelder arbeid med utstillinger og utvikling av andre formidlings-tilbud. Det gjøres gjennomgående et omfattende arbeid på dette feltet, selv om det ikke skriftlig- eller synliggjøres på noe annet vis enn de ferdige formidlingstilbudene. Det er også en klar tendens til at dette ikke anses som FoU-arbeid. Det gjør at man i dag har den uheldige situasjonen at mange i SNK jobber med kunnskapsutvikling uten at dette anerkjennes som bidrag til museets forskningsarbeid. Det er derfor viktig at SNK fremover jobber aktivt med å vår felles forståelse av forskning og kunnskapsutvikling.

SNKs forskningsarbeid tar i dag hovedsakelig utgangspunkt i våre samlinger og våre kjernehistorier. Vår formidlings- og forvaltningsvirksomhet har også et stort potensial til å generere forskning og kunnskapsutvikling, både underveis og i etterkant. Forskning på egen virksomhet, er et underutviklet område i SNK. Dette skyldes både en manglende tradisjon for denne typen arbeid og manglende kapasitet og insentiv til å prioritere det. Denne typen forskning er svært viktig for å sikre et solid kunnskapsgrunnlag for SNKs museumsfaglige utvikling. Perspektivet bør derfor i langt større grad trekkes inn i vårt FoU-arbeid, spesielt knyttet til SNKs store samfunnsdialogsatsning, talerstolen.

Forskning og kunnskapsutvikling handler også om deltakelse i større fagsamtaler og nettverk. SNK har de senere årene økt sin deltakelse i de nasjonale museumsnettverkene og er i den forbindelse bidragsyter i flere prosjekter hvor forskning er en viktig del. SNK samarbeider også om forskning og kunnskapsutvikling med en rekke andre institusjoner og organisasjoner, blant annet gjennom en samarbeidsavtale med NTNU. NTNU-avtalen har som mål å sikre et langvarig engasjement i felles forsknings-, undervisnings- og formidlingsaktiviteter, spesielt knyttet til arbeidet med Nasjonaljubileet 2030. Man har ikke klart å utnytte denne avtalen i stor nok grad. I tillegg deltar og bidrar SNK på ulike seminar og konferanser. Denne typen arbeid er viktig både som kompetansebygging og som synliggjøring av SNKs kompetanse eksternt. Det er derfor sterkt ønskelig at denne typen arbeid både systematiseres og prioriteres i større grad.

Forskning og kunnskapsutvikling i SNK foregår per 2020 i hovedsak på avdelingsnivå. Fagområdet bør, i tråd med museumsreformens ambisjoner og de styrende dokumentene for norske museer, løftes tydeligere til et overordnet SNK-nivå. Dette handler delvis om et behov for felles plattformer slik at forskning og kunnskapsutvikling kan skje i et større faglig fellesskap. Samtidig trengs det felles innholdsmessige retningslinjer, både for å legge til rette for samskaping i SNK og for å gjøre det enklere for avdelingene å prioritere i sitt FoU-arbeid.

Hvem skal jobbe med forskning og kunnskapsutvikling i SNK?

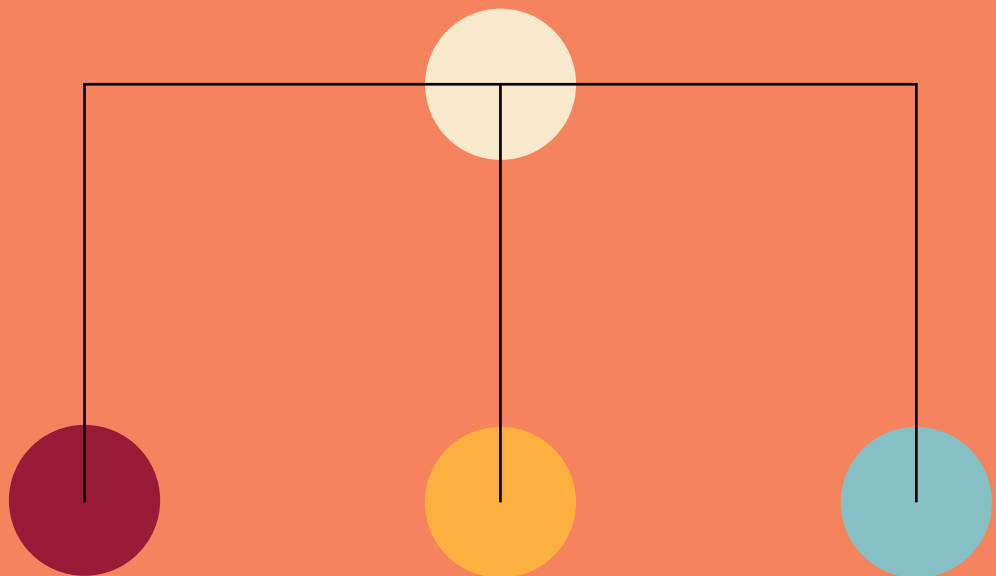
Å jobbe i museum er å drive med undersøkende arbeid. SNK er derfor opptatt av å anerkjenne verdien av den brede kunnskapsutviklingen som skjer i museene våre og at dette er summen av ulike bidrag fra mange av våre ansatte. Videre skal kunnskapsutvikling være et viktig perspektiv i alle SNKs prosjekter, noe som vil sikre at et bredt spekter av de ansatte involveres i denne delen av museets virksomhet.

FoU-arbeid, i betydningen grunnforskning og anvendt forskning, skal som hovedregel foretas av de som har forskningskompetanse fra universitet eller høyskole, de som har

spesialkompetanse og/eller de som gjennom kompetansehevingstiltak ønsker å bygge opp en forskningskompetanse. Ansvar for å stimulere til ekstern forskning på SNKs kjernehistorier og virksomhet, er særskilt knyttet til de ulike ledernivåene: direktør, fagsjef, avdelingssjefer, fagledere og prosjektledere. Et overordnet og koordinerende ansvar for fagområdet ligger hos SNKs fagsjef som også er fagleder for forskning og kunnskapsutvikling.

For å sikre at SNK ivaretar hele sitt samfunnsoppdrag, må forskning og kunnskapsutvikling synliggjøres og tydelig adresseres i stillingstitler og rollebeskrivelser, samt i budsjett og planverk. For stillingene konservator og førstekonservator skal man snakke om både forskningsrett og forskningsplikt. Andre stillingers forskerfunksjon må avklares i rollebeskrivelsen. Hvor stor del av en stilling som skal gå med til forskning, avtales i dialog mellom ansatt og leder.

Delplan for forvaltning

Hva forstår og vil SNK med forvaltning?

Forvaltning er en sentral del av SNKs samfunnsoppgave. Forvaltning er å ta vare på og tilgjengeliggjøre spor etter levd liv for nåtiden og for kommende generasjoner. SNKs forvaltningsarbeid skal fokusere både på materiell og immateriell kulturarv og på viktigheten av å se de to i sammenheng. Samtidig skal vi jobbe ut fra premisset at objekter aldri har kun én fortelling.

SNKs forvaltningsarbeid skal kjennetegnes av planmessighet, tilgjengelighet og mangfold. Vi skal sikre våre samlinger for ettertiden, både gjennom gode lagringsforhold og gjennom å ha oversikt over hva vi har og hvilken tilstand det er i. Vår samlingsutvikling skal formes av en inntakspolitikk som sikrer bærekraft og representativitet og som ivaretar materielle, immaterielle og digitale kulturelle avtrykk. Vi skal ha fokus på tilgjengelighet, både fysisk og digitalt. Vi skal aktivisere samlingene våre gjennom et tett samarbeid mellom forvaltning, forskning og formidling og gjennom å invitere stadig nye stemmer inn i vårt forvaltningsarbeid. Slik skal SNK synliggjøre museumssamlingers potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger.

Satsningsområder kommende fire år: mål og tiltak for forvaltning

Hovedmålet for utviklingsplanen *Der fortellinger møtes* er å bygge et felles fundament som sikrer en helhetlig, kvalitetspreget og målrettet museumsvirksomhet. En sentral del av dette er utviklingen av et tydeligere rammeverk for arbeidet med alle SNKs fagområder. Dette innebærer en systematisering og koordinering av vårt forvaltningsarbeid. SNKs forvaltningsarbeid skal ta utgangspunkt i avdelingenes kjernehistorier og ha en høy ambisjon om tilgjengeliggjøring. Videre skal SNKs utviklingsprosjekter preges av et tett samarbeid mellom forskning, forvaltning og formidling.

Sikringen av og oppbevaringsforholdene til våre samlinger må forbedres. Det trengs også en tydeliggjøring og spissing av hva vi skal samle på. I kommende planperiode skal derfor SNKs forvaltningsarbeid konsentreres om å skaffe oversikt over hva vi har, hva vi skal samle på og hvordan vi best mulig skal oppbevare samlingene våre. Avhendingsarbeid er derfor nedprioritert frem til neste planperiode, altså til vi har utarbeidet et solid grunnlag å bygge vår avhendingsstrategi på.

SNK har fire strategiske satsningsområder for planperioden: samfunnsminne, samfunnsstemme, samfunnsaktører og samfunnshus. Disse er oversatt til mål med tilhørende tiltak for hvert fagområde. Målene og tiltakene fordeler seg hovedsakelig i to kategorier: 1) innholdsmessige prioriteringer og 2) infrastrukturelle grep. Tiltakene varierer i hvilket nivå i organisasjonen de forplikter og i hvor stor grad i de konkretiseres: noen knytter seg hovedsakelig til SNKs fellesfunksjoner, andre til avdelingene, noen er svært konkrete, andre må konkretiseres ytterligere i kommende planer. Selv om et mål og tilhørende tiltak er plassert under en s, kan det ha betydning for flere av satsningsområdene.

Samfunnsminne

SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare én historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

MÅL:

Samfunnsminneperspektivet er svært viktig for forvaltning. For å kunne utnytte dette potensialet i samlingene våre må vi vite hva vi har, hvor vi har det og hvilken tilstand det er i. Forvaltning har derfor tre mål for satsningen samfunnsminne i kommende planperiode:

1. SNK skal bedre oppbevaringsforholdene til våre samlinger

TILTAK:

- SNK skal gjennomføre en utredning knyttet til den videre bruken av Planteskolen som fellesmagasin
- SNK skal gjennomføre en kartlegging av situasjonen i nåværende magasin, med påfølgende tiltak for å bedre situasjonen
- SNK skal utarbeide felles sikringsplaner

2. SNK skal i løpet av planperioden opparbeide seg en total oversikt over våre samlinger

TILTAK:

- SNK skal gjennomføre en utredning som kartlegger både innhold og særpreg i museets samlinger
- SNK skal etablere et felles begrepsapparat og rutiner for museumsstatistikk

3. SNK skal utvikle en felles inntaksstrategi

TILTAK:

- SNK skal etablere en felles, rådgivende inntakskomiteé
- SNK skal utarbeide og implementere en felles inntakspolitikk

Samfunnsstemme

SNK skal både bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Dette må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningen er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsytere i den offentlige samtalen.

MÅL:

Forvaltning er å ta vare på spor etter levd liv og museene forvalter en viktig del av samfunnets minner. SNKs mål for samfunnsstemme-satsningen er derfor å synliggjøre og utvikle vår kompetanse innenfor forvaltning, både for å styrke vår egen fagstemme og for å løfte fortidens stemmer inn i samfunnsdebatten.

TILTAK:

- SNK skal delta aktivt i relevante nasjonale museumsnettverk
- SNK skal synliggjøre vår kompetanse innenfor fagfeltene bygningsvern og fargefoto lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt gjennom å delta på relevante faglige møteplasser

Samfunnsaktører

SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

MÅL:

SNK har en sterk tradisjon for å involvere ulike grupper og aktører i vårt forvaltningsarbeid. Samfunnsaktører-målet for forvaltning er å videreutvikle og styrke samarbeidets rolle i fagfeltet.

TILTAK:

- SNK skal være en pådriver for videre utredningsarbeid om felles magasin i Trøndelag
- SNK skal videreutvikle samarbeidet med NTNUs bachelorprogram i arkiv- og samlingsforvaltning
- SNK skal videreutvikle samarbeidet med NTNUs bachelorprogram i tradisjonelt bygghåndverk
- SNK skal videreutvikle samarbeidet med IKA Trøndelag innenfor innsamling, registrering, digitalisering og oppbevaring av privatarkiv
- SNK skal aktivt involvere frivilligheten i vårt forvaltningsarbeid

Samfunnshus

Museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer.

MÅL:

Samfunnshusinngangen til forvaltning handler både om hvordan vi jobber med forvaltning internt i SNK og om hvilke stemmer, fra fortid og nåtid, som inkluderes i vårt samlingsarbeid. Forvaltning har derfor to mål for satsningsområdet samfunnshus:

1. SNK skal styrke fagområdets forutsetninger i organisasjonen

TILTAK:

- SNK skal etablere en felles arena for dialog og kompetanseheving knyttet til forvaltning
- SNK skal utvikle og implementere en tverrfaglig metode og felles prosjektmal som sørger for at de tre fagområdene forskning, forvaltning og formidling alltid sees i sammenheng. Dette skal styrke forvaltningens rolle i vår virksomhet
- SNK skal gjennomføre en utredning om vårt ansvar for og arbeid med de såkalte ubemanna museene

2. SNK skal styrke samtids- og mangfoldsperspektivet i våre samlinger

TILTAK:

- SNK skal utarbeide en strategisk plan for samtidsdokumentasjon, inkludert digitalt skapte objekt
- SNK skal i større grad utnytte mulighetene som ligger i KulturIT og eKultur
- SNK skal videreutvikle det nylig opprettede, interne Digitalmagasinet
- SNK skal hvert år registrere og legge ut minst 1000 objekt på Digitalt museum
- SNK skal i årene 2021–2024 ha spesielt fokus på kjønnsperspektiv i vårt forvaltningsarbeid

Sentrale føringer for og forventninger til fagområdet

Kulturrådet er statens rådgivende organ i kulturspørsmål, og har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk og bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig. På Kulturrådets nettsider står det at samlingsforvaltning skal være en kjerneaktivitet for museene. Dette omfatter innsamling, bevaring, dokumentasjon, digitalisering, registrering og tilgjengeliggjøring. «I mange tilfeller er samlingsforvaltning også synonymt med videreføring av handlingsbåren kunnskap. Blant annet innenfor bygningsvernet er det mange eksempler på hvordan materiell og immateriell kulturarv knyttes sammen gjennom museenes forvaltning av samlingene. Det er et mål at arbeidet med samlingene er gjennomtenkt og tett knyttet til de øvrige delene av museenes virksomhet. God samlingsforvaltning forutsetter planer for virksomheten, oversikt over samlingene, prioriteringer, ressurser og kompetanse.» Formuleringen er hentet fra stortingsmeldingen *Framtidas museum. Forvaltning, forskning, formidling, fornying* (St. meld. nr. 49, 2008–2009), en museumsmelding som har hatt stor betydning for utviklingen av norske museer.

ABM-meldingen, *Kjelder til kunnskap og oppleving* (St. meld. nr. 22, 1999–2000), var opp-takten til museumsreformen og tydeliggjør at sammen med arkiv og bibliotek, utgjør museene hoveddelen av det kollektive samfunnsminnet. Sammenhengen mellom gjenstand og omverden blir beskrevet som like viktig som gjenstanden i seg selv, og det som gjør gjenstanden til noe større enn seg selv: «Gjennom å ta vare på og systematisere autentiske gjenstandar har musea fått autoritet som arenaer for utvikling av aktuell identitet knytt til heimstaden og nasjonen. På denne måten vert kulturarven som musea formidlar, skapt og endra. Den museale delen av det kollektive minnet er ikkje berre gjeven eller

overlevert frå tidlegare samfunn, men i stor grad resultat av dei vala og vurderingane musea gjer. Formidling av kunnskap om gjenstandar vil i mange høve innebera å leggja fram det ein ser som meningsfylt i samtida, og dessutan opna for at framtidig dokumentasjon, forskning og vurderingar kan koma til andre resultat.»

Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv, eller Digitaliseringsmeldingen (St. meld. nr. 24, 2008–2009), pålegger museene å digitalisere sine samlinger. Begrunnelsen er blant annet følgende: «Digitalisering av kulturarv bidrar til et mer rettferdig og demokratisk informasjons- og kunnskapssamfunn.» Den nye kulturmeldingen *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for framtida* (St. meld. nr. 8, 2018–2019), forsterker dette perspektivet og legger ytterligere føringer for hvordan digitalisering og tilgjengeliggjøring skal foregå. Kulturmeldingens tilnærming til forvaltning kan oppsummeres i to punkter: 1) befolkningen har en demokratisk rett til tilgang til museenes samlinger og 2) denne typen tilgang er viktig ut fra et demokratiutviklingsperspektiv: kulturarven tilhører alle og er en viktig ressurs for refleksjon og dialog om identitet og fellesskap.

Etiske retningslinjer er også en sentral formgiver for museenes virksomhet. Dokumentet *Åpent, inkluderende, transparent og profesjonelt. Etiske retningslinjer for norske museer* har som mål å konkretisere ICOMs etiske retningslinjer for en norsk museumskontekst og er et samarbeid mellom Norges museumsforbund og Norsk ICOM. I siste utkast er samlingsforvaltning viet stor plass. Retningslinjene slår fast at museer er «ansvarlige for å sørge for at samlingene er tilstrekkelig sikret og bevart i henhold til gjeldende standarder og strategier». Dokumentet sier videre at museene har et etisk ansvar for å videreutvikle samlingene, at gjenstandene både skal brukes til å generere kunnskap og engasjere samfunnet, og at museene skal forvalte sine samlinger som kulturelle, vitenskapelige og historiske samfunnsverdier.

To av UNESCOs kulturkonvensjoner er spesielt sentrale for forvaltningsarbeidet. *Konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven* (2003), ble ratifisert av Norge i 2006. Den skal sikre respekt for og øke bevisstheten om den immaterielle kulturarvens betydning, og er et supplement til *Verdensarvkonvensjonen* fra 1972. Respekt for og anerkjennelse av utøveren og tradisjonsbæreren er et sentralt prinsipp i 2003-konvensjonen. Norge ratifiserte i 2007 også *Konvensjonen om ulovlig import, eksport og overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander* (1970). Konvensjonen verner fysiske kulturgjenstander mot ulovlig handel.

I tillegg til disse føringene, har Kulturrådet, og tidligere ABM-utvikling, utarbeidet flere regelverk og standarder for forvaltning som SNK må forholde seg til. Dette inkluderer *Fotojus for arkiv, bibliotek og museum* (2012), *Immateriell kulturarv i Norge* (2010) og *Spectrum 5.0 på norsk* (2020).

Samlet betyr dette at SNK må prioritere forvaltning som en av våre kjerneoppgaver. Vi må også anerkjenne at forvaltning inkluderer et bredt spekter av oppgaver. Det er klare forventninger om at vi skal utvikle planer og strategier for forvaltningsarbeidet. Det er også sterke føringer for at vi skal vektlegge utvikling og tilgjengelighet i arbeidet med samlingene våre, for på denne måten å bidra til kulturarvens potensielle samfunnsrolle.

Kjernebegrep

Forvaltning er å ta vare på. **Samlingsforvaltning** omfatter innsamling, bevaring, dokumentasjon, registrering, tilgjengeliggjøring og avhending. I SNK bruker vi også begrepet samlingsforvaltning om videreføring av handlingsbåren kunnskap. **Samlingsutvikling** er å ha en aktiv holdning til innsamling med planer og metoder som bidrar til en tydelig retning og fremdrift i forvaltningsarbeidet. **Avhending** er en samlebetegnelse for at ting fjernes fra samlingene, et stadig mer sentralt tema i museenes samlingsutvikling.

Museene forvalter samfunnsverdier som kunnskap, tradisjon om kultur, gjerne omtalt som **kulturarv**. Kulturarv inkluderer både **materiell kulturarv** som bygninger, kunstverk, kulturlandskap, foto, bøker og arkiv, og immateriell kulturarv. **Immateriell kulturarv** er levende tradisjoner og tradisjonell kunnskap som blir overført mellom folk. Dette skjer ved at kunnskapen blir praktisert og ført videre gjennom kreative uttrykksmåter som håndverk, musikk, dans, mattradisjoner, ritualer og muntlige fortellinger. Immateriell kulturarv kjennes også under begrepene handlingsbåren kunnskap, taus kunnskap eller kunnskap «i», til forskjell fra kunnskap «om».

En **gjenstand** er et bearbeidet produkt som er til å ta og føle på og som gjerne er flyttbart. I SNK bruker vi ordet **objekt** slik SPECTRUM definerer det. Objekt omfatter alle typer materiale som kan inngå i en samling: gjenstander, bøker, foto, kunst og digitale filer. **Kulturminner** er ifølge kulturminneloven alle spor etter menneskelig virksomhet i fysiske miljø, inkludert steder det knytter seg historiske hendelser, tro og/eller tradisjon til. Man skiller gjerne mellom gjenstandsverdien, kunnskapsverdien og opplevelsesverdien til et kulturminne. Alle bygninger er i utgangspunktet kulturminner. **Bygningsvern** er derfor et forvaltningsområde som vektlegger bygningers verdi som historiske kilder, samt viktigheten av å holde kunnskap om ulike byggetradisjoner ved like.

Et stort antall objekter som blir lagret og bevart, er en **samling**. Innenfor museum snakker man ofte om samlinger i flere nivå: et museum har gjerne en samling med flere undergrupper. For eksempel har Levanger fotomuseum en fotosamling, og Renbjørsamlinga er en del av denne.

Samlinger blir gjerne oppbevart i **magasin**. Et magasin er et rom for oppbevaring av større samlinger, som er klima- og lysregulert, sikret mot brann- og vannskade og har egnet oppbevaringsinventar. I et fullverdig magasin skal man kunne drive aktiv konservering, dokumentasjon og

annet forvaltningsarbeid i tilstøtende rom. SNK skiller mellom begrepene magasin og **lager**. Et lager kjennetegnes av enklere oppbevaringsforhold. **Kaldlager** er en egen undersjanger.

Konservering og dokumentasjon er operative forvaltningsoppgaver. Å **konservere** er å bevare, vedlikeholde og/eller beskytte mot ødeleggelse. En som konserverer, undersøker og analyserer objekter. Dette arbeidet danner grunnlaget for valg av konserveringstiltak, men gir også kunnskap om hvordan objektet ble laget, brukt og tiden det kommer fra.

Dokumentasjon er registrering av kunnskapen man har om objektet og dets historie både før inntak og etter det kom til museet. Dette inkluderer metadata, bruksrettigheter, katalogisering, objektets plassering, avfotograferinger, utstillings- og formidlingshistorikk, tilstands- og verdivurderinger, revisjon og retrospektiv dokumentasjon.

Digitalisering er å lage digitale kopier av analoge objekt. **Tilgjengeliggjøring** er å gjøre samlingsdokumentasjon søkbar for museene på PRIMUS, for publikum via for eksempel Digitalt museum eller gjennom ulike digitale kartløsninger. **Digitalt fødte objekt** er en egen objektsjanger og inngår i museets digitale samling. Dette inkluderer for eksempel film, foto, lydfiler og arkiv som ikke eksisterer analogt.

Status for forvaltning i SNK per 2020 – tendenser og ønsker

SNK har frem til nå ikke hatt en omforent forvaltningspolitikk. Dette har ført til at de ulike avdelingene har prioritert og løst forvaltningsoppgavene på ulike måter. Selv om det gjøres mye godt arbeid på avdelingsnivå, er det et behov for en større grad av systematisering av SNKs forvaltningsarbeid. Vi trenger bedre oversikt, samt tydelige strategier for hvordan vi best kan ivareta våre samlinger og hva vi skal samle på.

De senere årene har forvaltningens rolle blitt styrket i SNKs samlede virksomhet. I 2018 ble et overordnet ansvar for fagområdet definert inn i en eksisterende stilling. Med omorganiseringen i 2020 ble det etablert en ny fellesfunksjon som fagleder forvaltning. Likevel er det fortsatt behov for en mer bevisst og målrettet tilnærming til forvaltningsoppdraget. Forvaltning må synliggjøres i planverk, titler, rollebeskrivelser og budsjett.

Det er ulike eierforhold knyttet til SNK sine samlinger. Selv om SNK har forvaltningsansvaret, eies de fleste samlingene av ulike stiftelser og kommunale foretak. I tillegg forvalter vi samlinger som er deponert hos SNK, men i privat eie.

SNK har over flere år hatt en større satsning på håndverk. Det har gjort at vi i dag har stor kompetanse innen bygningsvern og ulike former for håndverk, og SNK har fått en sentral rolle i denne typen forvaltningsarbeid regionalt og nasjonalt. Dette viser hvordan en bevisst satsning innenfor forvaltning kan gi gode faglige resultater med store ringvirkninger. Det er

også gjort en betydelig innsats, sett i forhold til ressurser, på fotosamlingen. Vår kompetanse innenfor tidlig fargefotografi er bygd opp rundt egne samlinger, og er et viktig bidrag til SNK sitt internasjonale museumssamarbeid.

Tre av våre fem avdelinger har friluftsmuseer. Generelt er denne bygningsmassen forholdsvis godt ivaretatt, selv om det er noe etterslep, og det blir lagt ned mye ressurser i bevaring av hus. Vi har en komplett bygningsvernrapport fra 2019 som skal legges til grunn for videre prioriteringer. Gjenstandssamlingene, som har sitt utspring i friluftsmuseene, er lite aktualisert. Samlingene tematiserer hovedsakelig ulike sider ved bonde-samfunnet og trekkes i begrenset grad opp til vår nære fortid og samtid. I den videre samlingsutviklingen er det derfor et behov for at våre friluftsmuseer finner sin strategiske og tematiske plassering i museumslandskapet og at dette legger føringer for det store forvaltningsspørsmålet: Hva skal vi ta vare på?

Selv om en av SNKs avdelinger er et kunstverksted, har forvaltning knyttet til kunstfeltet vært lite prioritert. Det er derfor et behov for at organisasjonen hever sin kompetanse og forsterker sitt fokus på denne siden av vårt forvaltningsarbeid. Tilgjengeliggjøring av kunst gjennom digitalisering av samlingene bør prioriteres.

Det digitale feltet blir stadig viktigere i SNKs forvaltningsarbeid. Dette oppleves tidvis som utfordrende. En side er de sterke forventningene om at vi skal digitalisere og tilgjengeliggjøre samlingene våre. En annen er spørsmålet om hvordan vi skal inkludere digitalt skapte objekter, som video, foto og lydspor, i vår samtidsdokumentasjon. Et tredje moment er spørsmålet om hvordan skal vi ta vare på vårt digitalt skapte arkiv. Det trengs planer og strategier som svarer på dette.

Krevende magasinforhold er en utfordring som kjennetegner store deler av museums-Norge. Så også i SNK. Vi har to klimaregulerte rom, men ingen moderne, klima- og lys-regulerte magasin med optimal sikring i forhold til brann, innbrudd eller tilgjengelighet. Våre magasin består av mange mindre rom spredt rundt på alle avdelingene. I tillegg leier vi eksterne lokaler til lagringsformål. For foto er fjernlagring prioritert for å sikre gode oppbevaringsforhold. SNK har de siste årene deltatt i et større trøndersk magasinutredningsarbeid. Prosjektet ble initiert av Trøndelag fylkeskommune og involverer SNK, MiST, Museet Midt og Saemien Sijte. Samarbeidet resulterte i utredningen *Magasinutredning Trøndelag* i 2019. SNK ønsker at dette samarbeidet skal videreføres.

De som jobber med gjenstandsforvaltning i SNK, gjør en god innsats under dels vanskelige forhold. Ingen avdelinger har skikkelige mottaksrom for rengjøring og pakking av gjenstander. Midlertidige plasseringer, blant annet i påvente av en avklaring knyttet til Planteskolen, gjør at mye tid går til rydding og flytting. Gjenstander plassert i utilfredsstillende lokaler som er spredd i regionen gjør arbeidet tungvint og ofte ensomt. Mange som arbeider med forvaltning har i tillegg dette som en mindre del av sin stilling, noe

som fører til lite kontinuitet og dermed lite effektivitet.

SNK får hvert år får tilført 1,7 årsverk innen magasinarbeid fra frivillige og folk i arbeidspraksis fra NAV eller Reko. Dette er et viktig bidrag til SNKs rolle som samfunnsaktør, gjennom at museene våre fungerer som inkluderingsarenaer. Det er likevel ikke uproblematisk at vi setter bort en så stor del av forvaltningsarbeidet til aktører uten formell kompetanse. Denne typen arbeid bør derfor videreføres, men med en forsterket forpliktelse fra SNKs side til å fokusere på god oppfølging av og dialog med de vi involverer i vår virksomhet.

SNK forvalter også store uteareal i form av hager, kulturlandskap, beiteområder, skog og stier. Noe areal ligger på eget museumsområde, en del forvaltes på vegne av vertskommuner. Uteområdene er til almen bruk, og benyttes gjerne til turer og rekreasjon.

I tillegg til våre fem avdelinger, har SNK et ansvar for syv ubemanna museer: Meråker-musea, Frosta bygdemuseum, Leksvik museum, Mosvik bygdemuseum, Inderøy bygdemuseum, Verran museum og Snåsa museum. Dette er museer som hovedsakelig drives på frivillig basis, som ved konsolideringen hadde fast støtte fra stat/fylke og som SNK er forpliktet å yte tjenester til. Virksomheten ved disse museene preges av et sterkt lokalt

66

Kulturhistoriske bygninger

engasjement. Vi opplever også et sterkt ønske om å benytte seg av SNKs kunnskap og kompetanse, spesielt innenfor gjenstandsforvaltning og bygningsvern. SNK bruker årlig ca. 600 timer på oppfølging av de ubemanna museene. Måten dette gjøres på, både når det gjelder organiseringen og hvilke ytelser SNK tilbyr, oppleves ikke som optimal.

55 657

Digitale gjenstander

Oversikt over SNKs samlinger

710

Digital kunst

Kulturhistoriske bygninger	66
Andre bygninger	25
Utilfredsstillende registrerte gjenstander	24 102
Digitale gjenstander	55 657
Digitalt tilgjengelige gjenstander	3 087
Utilfredsstillende registrerte foto	1 178 669
Digitale analoge foto	65 689
Digitalt tilgjengelige analoge foto	20 141
Utilfredsstillende registrert kunst	1 748
Digital kunst	710

Digitalt tilgjengelig kunst	41
Utilfredsstillende registrert arkiv	68 hm
Digitale arkiv	32 hm
Digitalt tilgjengelig arkiv	0
Hager	22 daa
Kulturlandskap	210 daa
Magasin	1 511 m2
Lager	872 m2
Kaldlager	3 654 m2

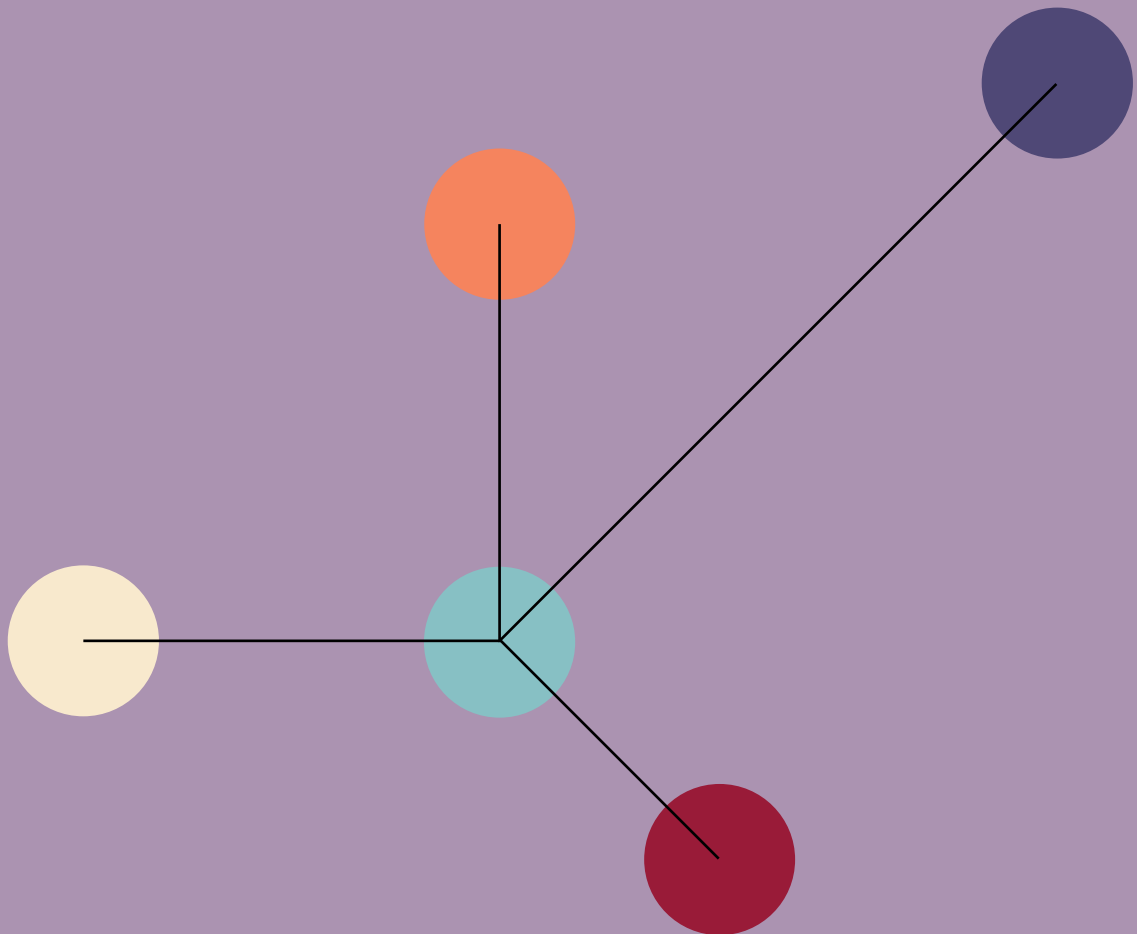
Hvem skal jobbe med forvaltning i SNK?

Forvaltningsarbeid er mangfoldig. Arbeidet omfatter vedlikehold, restaurering, faglige vurderinger, registrering og dokumentasjonsarbeid, rydding og vasking, systematisering, digitalisering, kontrollering, osv. Dette gjør at mange av SNKs ansatte har forvaltning som en del av sine arbeidsoppgaver.

Forvaltningsarbeid er spesielt knyttet til stillinger med følgende titler: samlingsforvalter, konservator, bygningsvernsrådgiver og museumshåndverker. For å styrke og systematisere forvaltningens rolle i organisasjonen, må fagområdet tydeliggjøres i rollebeskrivelser, planverk og budsjetter. Ansvar for denne typen prioriteringer ligger både på direktørnivå og avdelingssjefsnivå. Et overordnet og koordinerende ansvar for fagområdet ligger hos SNKs fagleder for forvaltning.

SNK har bred erfaring med å invitere eksterne inn i vårt forvaltningsarbeid: frivillige, historielag, studenter og andre grupper. Dette er det verdifullt å videreføre, spesielt innenfor bygningsvern, skanning av foto og dokumenter, registrering i PRIMUS, rydding og sortering. Forvaltningsoppgaver kan også settes bort i form av kjøpte tjenester. Ved en slik satsning er det viktig å anerkjenne at bruk av frivillighet og/eller bortsetting av tjenester, stiller strenge krav til SNK når det gjelder planlegging, oppfølging og kvalitetssikring.

Delplan for formidling

Hva forstår og vil SNK med formidling?

Formidling er en sentral del av SNKs samfunnsoppgave. Som museum har vi et stort ansvar for å gjøre kunnskap om mennesker og samfunn tilgjengelig for alle rundt oss. Det vil SNK gjøre gjennom en mangfoldig formidlingsvirksomhet som knyttes sammen av et sterkt fokus på dialog, samskaping og relaterbarhet.

SNKs formidling skal skape verdifulle opplevelser og nye tanker. Vi skal løfte samfunnets mange stemmer og fortellinger og trekke linjer mellom fortid, nåtid og fremtid. Vår formidling skal bygge på grundig kunnskapsutvikling og tett dialog med verden rundt oss. Vårt formidlingstilbud skal være bredt i betydningen et tilbud for alle, og spisset i betydningen aktivt arbeid med begrepene tilgjengelighet, mangfold og relaterbarhet. Vi skal utfordre både oss selv og de mange vi møter. Slik skal vår formidling bidra til å skape møter mellom mennesker og historier som inspirerer til samtale, refleksjon og samfunnsengasjement og i forlengelsen av det bidrar til et livskraftig demokrati.

Satsningsområder for kommende fire år: mål og tiltak for formidling

Hovedmålet for utviklingsplanen *Der fortellinger møtes* er å bygge et felles fundament som sikrer en helhetlig, kvalitetspreget og målrettet museumsvirksomhet. En sentral del av dette er utviklingen av et tydeligere rammeverk for arbeidet med alle SNKs fagområder. Dette innebærer et mer målrettet og spisset arbeid med formidling. SNKs formidling skal ta utgangspunkt i avdelingenes kjernehistorier, samlinger og de ansattes kompetanse, samt vår museumsplattform. Videre skal SNKs utviklingsprosjekter preges av et tett samarbeid mellom forskning, forvaltning og formidling.

SNK har fire strategiske satsningsområder for planperioden: samfunnsminne, samfunnsstemme, samfunnsaktører og samfunnshus. Disse er oversatt til mål med tilhørende tiltak for hvert fagområde. Målene og tiltakene fordeler seg hovedsakelig i to kategorier: 1) innholdsmessige prioriteringer og 2) infrastrukturelle grep. Tiltakene varierer i hvilket nivå i organisasjonen de forplikter og i hvor stor grad i de konkretiseres: noen knytter seg hovedsakelig til SNKs fellesfunksjoner, andre til avdelingene, noen er svært konkrete, andre må konkretiseres ytterligere i kommende planer. Selv om et mål og tilhørende tiltak er plassert under en s, kan det ha betydning for flere av satsningsområdene.

Samfunnsminne

SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare én historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

MÅL:

Formidlingsmålet for samfunnsminne-satsningen handler om å løfte samfunnets mange fortellinger. Målet er at SNK i løpet av planperioden gjennom aktiv prioritering skal synliggjøre og styrke mangfoldsperspektivet i vår formidling.

TILTAK:

- SNK skal i årene 2021–2024 utvikle nye måter å aktivisere samlingene våre på gjennom å utforske formidlingspotensialet i gjenstandenes mange fortellinger
- SNKs formidling skal i årene 2021–2024 ha immateriell kulturarv, spesielt håndverksformidling, som et av våre felles fokusområder
- SNKs formidling skal i årene 2021–2024 ha kjønnsrepresentasjon og kjønnsperspektiv som et av våre felles fokusområder

Samfunnsstemme

SNK skal både bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Dette må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningen er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsytere i den offentlige samtalen.

MÅL:

Formidlingstilnærmingen for samfunnsstemme-satsningen er knyttet til perspektivene synlighet og samfunnsansvar. Det er oversatt til to mål:

1. SNK skal kommunisere sin kompetanse og egenart som museum

TILTAK:

- SNK skal styrke sin deltakelse i det offentlige ordskiftet og utvikle rutiner og støttefunksjoner for dette arbeidet

- SNK skal delta i det offentlige ordskiftet om hva et museum kan og bør være
- SNK skal delta aktivt i de nasjonale museumsnettverkene

2. SNKs formidling skal utfordre etablerte sannheter

TILTAK:

- SNKs formidling skal i årene 2021–2024 ha kildekritikk og kritisk tekning som et av våre felles fokusområder

Samfunnsaktører

SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

MÅL:

Formidlingstilnærmingen til samfunnsaktører-satsningen er knyttet til FNs bærekraftsmål og til verdien av samskaping, deltakelse og mangfold. Det er oversatt til tre mål:

1. SNK skal bruke FNs bærekraftsmål aktivt i sin virksomhet

TILTAK:

- SNK skal utvikle og implementere en felles bærekraftsstrategi, inkludert perspektiver og metoder for hvordan SNKs samlede virksomhet skal bidra til oppnåelse av FNs bærekraftsmål
- Alle SNKs planer skal inkludere et bærekraftsperspektiv
- SNKs formidling skal i årene 2021–2024 ha bærekraft som et av våre felles fokusområder

2. SNK skal, med utgangspunkt i Fagfornyelsen, utvikle vår regionale og nasjonale rolle i Den kulturelle skolesekken (DKS)

TILTAK:

- SNK skal videreføre arbeidet med SPOR, nasjonal arena for kulturarv i DKS
- SNK skal styrke vår rolle som nyskapende DKS-leverandør, analogt og digitalt, til kommuner og fylker

3. SNK skal være uredde i sine valg av samarbeidspartnere

TILTAK:

- SNK skal gjennomføre en felles kompetanseheving knyttet til samskaping
- SNK skal arbeide aktivt med temaet «Hvem er aktuelle samarbeidspartnere for våre museer?»
- SNK skal velge samarbeidsrelasjoner som overrasker

Samfunnshus

Museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer.

MÅL:

Formidlingstilnærmingen til samfunnshus-satsningen handler om viktigheten av interne fellesarenaer, og verdien av tilgjengelighet og av at mange kjenner eierskap til våre museer. Det gir følgende to mål:

1. SNK skal styrke fagområdets forutsetninger i organisasjonen

TILTAK:

- SNK skal utvikle og implementere en tverrfaglig metode og felles prosjektmal som sørger for at de tre fagområdene alltid sees i sammenheng. Dette skal styrke det faglige grunnlaget for vår formidling
- SNK skal gjennomføre en kartlegging av formidlingskompetansen i organisasjonen spesielt knyttet til digital formidling og utstillingsarbeid. Denne skal så, sammen med organisasjonens planverk, legges til grunn for kompetansehevingstiltak og rekruttering
- SNK skal utvikle en kunnskapsbank for formidling som inneholder rutiner, metoder, teorier, etikk og evalueringsverktøy
- SNK skal etablere en ordning for bruk av formidlingsressurser på tvers av avdelingene
- SNK skal gjennomføre to større fellesprosjekter knyttet til talerstolarbeidet

2. SNK skal legge til rette for at et bredere spekter av samfunnet kjenner eierskap til våre arenaer

●●● TILTAK:

- SNK skal i årene 2021–2024 ha spesielt fokus på å involvere lokalsamfunnet i vår virksomhet
- SNK skal utvikle og implementere en felles mangfolds- og inkluderingsstrategi
- SNK skal i løpet av planperioden gjennomføre et felles prosjekt som tematiserer sosioøkonomiske barrierer for deltakelse i kulturlivet sett i lys av museenes samfunnsrolle

Sentrale føringer for og forventninger til fagområdet

Norske museer som mottar midler via statsbudsjettet må rapportere på og vurderes ut fra sin virksomhet innenfor de fire f-ene: forvaltning, forskning, formidling og fornying. Stortingsmeldingen *Framtidas museum. Forvaltning, forskning, formidling, fornying* (St. meld. nr. 49, 2008–2009), legger hovedpremissene som fremdeles gjelder i norsk museums-politikk. Om formidling sier meldingen blant annet følgende: «Museene skal nå publikum med kunnskap og opplevelser og være tilgjengelig for alle. Det innebærer målrettet tilrettelegging for ulike grupper og aktuell formidling som fremmer kritisk refleksjon og skapende innsikt.» Formidling inkluderes også i følgende formulering om fornying: «Gjennom faglig utvikling og nytenkning og profesjonalisering, skal museene være oppdaterte og aktuelle i alle deler av sin virksomhet, være solide institusjoner og ha en aktiv samfunnsrolle. Et delmål vil være å utvikle digital forvaltning og formidling.»

Kulturens rolle i det levende demokratiet er kjernen i den nye kulturmeldingen, *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for framtida* (St. meld. nr. 8, 2018–2019). Meldingen legger vekt på kunst og kultur som ytringer med samfunnsbyggende kraft. I forlengelsen sier den at tilgang til og deltakelse i et rikt og variert kulturliv er et vilkår for et velfungerende demokrati. Den legger også vekt på viktigheten av et representativt og relevant kulturliv, med like vilkår for alle uansett bakgrunn. Gjennom å sikre dette, kan kulturlivet fremme toleranse og forståelse for andre mennesker og skape rom for refleksjon og innsikt om verdier og identitet. Denne sterke koblingen mellom demokrati og kultur, gir noen klare føringer for museenes formidlingsvirksomhet, både når det gjelder innhold og metodevalg.

Koblingen mellom kultur og demokrati står også sentralt i UNESCOs *Konvensjon om vern og fremme av et mangfold av kulturuttrykk* (2005), som Norge ratifiserte i 2006. Konvensjonen understreker at et kulturelt mangfold som får utfolde seg i et klima med demokrati,

toleranse, sosial rettferdighet og gjensidig respekt mellom folk og kulturer, er en forutsetning for fred og sikkerhet på lokalt, nasjonalt og internasjonalt plan. Konvensjonen fastslår videre at kulturaktiviteter har to sider, en økonomisk og en samfunnsbyggende, og derfor ikke må behandles som om de utelukkende har kommersiell verdi.

Mye av SNKs formidling retter seg mot skoleverket. Føringerne i den nye læreplanen som trådte i kraft høsten 2020, *Fagfornyelsen*, har derfor stor betydning for SNK. Fagfornyelsen har en overordnet del som gjelder for hele det 13-årige skoleløpet. Denne inneholder tre overordnede tverrfaglige tema: folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling. Vektingen av disse temaene står i klar dialog med den nye kulturmeldingen, og gir sterke føringer for SNKs videre arbeid med formidlingstilbud til skolene.

I tillegg til disse føringene, er SNK særskilt forpliktet til å arbeide med inkludering og mangfold. Dette knytter seg til de såkalte talerstolmidlene museet får over statsbudsjettet: et engangstilskudd i 2019, et engangstilskudd i 2020 og et fast tilskudd fra og med 2021. Disse midlene er knyttet spesielt til SNKs ambisjon om å løfte samfunnsdialogens rolle i hele det konsoliderte museet. Det faste tilskuddet forplikter museet på en helt særskilt måte til å løfte dette perspektivet fremover. Det gjelder spesielt i formidlingsarbeidet, men også i arbeidet med forvaltning og forskning.

Samlet betyr dette at formidling er en av SNKs kjerneoppgaver og at utviklingen av nye formidlingstilbud må skje i nært samspill med forvaltning og forskning. Videre er det en klar forventning om at SNKs formidling ikke bare skal gi kunnskap om kulturarven, men også invitere til samtaler og kritisk refleksjon, og at den skal ha et bredt nedslagsfelt. Dette, kombinert med SNKs talerstolmidler, legger tydelige føringer for SNKs prioriteringer når det kommer til formidling i årene fremover: et forventet fokus på dialog, mangfold og demokrati.

Kjernebegrep

Formidling er museets **utadrettete virksomhet**. Når man utvikler formidling skal man ha et bevisst forhold til hva man vil formidle, på hvilken måte man gjør det, hvem som er målgruppen(e) og hva man ønsker at de skal sitte igjen med av kunnskap, følelser, tanker og/eller opplevelser. **Museumsfaglig formidling** skal utvikles i nær dialog med forskning og forvaltning og baseres på et solid og oppdatert kunnskapsgrunnlag.

SNK har en bred **formidlingsportefølje** som består av tilbud på både **analoge** og **digitale flater**. Tilbudene kan grovt sett deles inn i følgende kategorier:

- Pedagogiske tilbud til barnehager, skoler, studenter etc.
- Utstillinger
- Omvisninger
- Verksted og kurs
- Foredrag og samtaler
- Større museumsarrangement som museumsdager, festivaler etc.
- Teater/spel
- «Den historiske helhetsopplevelsen»: Formidlingstilbud til voksne, inkludert matservering
- Formidling via sosiale medier

Nesten alle disse formidlingstilbudene kan foregå på både analoge og digitale flater. SNK er per i dag best på analog formidling. SNKs **digitale formidling** må styrkes. Det er viktig at dette ikke blir en ren overføring av analog tenkning til nye flater, men at man utforsker og utnytter formidlingspotensialet som ligger i digitale løsninger. Det er også spennende å se på formidling som skjer i skjæringspunktet mellom det digitale og det analoge.

SNK vektlegger spesielt tre **pedagogiske metoder** i sin formidling: levende historiefremidling, dialog og deltakelse/samskaping.

Levende historiefremidling er en metode som vektlegger læringsutbyttet av å oppleve kulturarven gjennom flere sanser, ikke bare høre, se eller lese fremstillinger av den. Gjennom tidsriktige aktiviteter, kostymer og/eller mat, gjerne i historiske bygninger og omgivelser, blir de besøkende tatt med på en tidsreise hvor rollespill og/eller aktiv involvering ofte spiller en sentral rolle.

Dialog som metode vektlegger verdien av åpnende samtaler, fremfor viktigheten av entydige svar. Dette har betydning både for vårt forhold til publikum og vår tilnærming til materialet vi skal formidle. Dialogtilnærmingen til publikum betyr å snakke *med* de vi møter, ikke *til* dem. Dialogtilnærmingen til kulturarven innebærer et fokus på å tilføre stadig nye perspektiver på samfunnets fortellinger. Dialog kan ta mange ulike former: samtale, tekst, skapende dialog i verksted, etc. SNKs rolle i dialogen kan også være mangfoldig: temasetter, samtalepartner, fasilitator etc.

Deltakelse og samskaping handler om å skape innholdet i museets formidling sammen med andre. Dette kan gjøres på ulike nivå. Deltakelse innebærer at publikum tar aktivt del i et ferdigutviklet formidlingstilbud, og vektlegger læringsutbygget som ligger i å gjøre, kontra å kun høre og se. Samskaping innebærer at andre enn museets ansatte involveres i å skape museets innhold, og vektlegger læringsutbyttet av selve prosessen, ikke bare

det endelige resultatet.

Relevans og relaterbarhet er viktige begreper for SNKs formidling. Relevans betyr at vår formidling skal ha gjenklang i samfunnet rundt oss og være (dags)aktuell. Relaterbarhet betyr at vår formidling skal oppleves som noe som angår de vi formidler til/sammen med, altså være noe de kan leve seg inn i og engasjeres av.

En **målgruppe** er en gruppe besøkende som har noe til felles. Målgrupperettet arbeid er et viktig redskap for å sikre relevans og relaterbarhet. SNKs tilnærming til **målgruppeforståelse** og **tilgjengelighet** er at museene våre skal ha et tilbud for alle. Dette gjelder både for besøkende og de vi inviterer til å medskape museets innhold. Tilnærmingen betyr ikke at alle tilbud skal være for alle, men at SNK gjennom et bevisst forhold til målgrupper og tilgjengelighet skal sikre at alle finner noe som angår dem i våre museer. Det innebærer et målgruppearbeid preget av struktur, kontinuitet og mangfold, samt en sterk bevissthet om at tilgjengelighet både handler om universell utforming og om å bryte ned økonomiske og kulturelle barrierer for å oppsøke museene våre.

Status for formidling i SNK per 2020 – tendenser og ønsker

SNK har frem til og med 2020 ikke hatt en overordnet plan for formidling. Formidling er likevel det fagområdet som har vært høyest prioritert hos de fleste avdelingene. Selv med generelle utviklingsplaner, samt årsplaner for formidling, har man ikke vært gode nok på langsiktig og helhetlig planlegging. Det er derfor et behov for klarere retningslinjer som gjør det mulig å stake ut en tydeligere kurs for SNKs formidlingsvirksomhet, både når det gjelder hva man skal satse på og hva man ikke skal satse på.

SNK har et allsidig og kompetansetungt formidlingsteam. Alle avdelingene har fast ansatte museumsformidlere og/eller pedagoger. SNKs formidlere har variert utdanning (lærer, kunstpedagog, skuespiller, håndverker) og kompetanse (arrangement, håndverk, kunst, musikk, drama, språk, folkekunst). Avdelingssjefer, konservatorer, bygningsvern-rådgiver og håndverkere har også formidling som en del av sine stillinger. Ved omorganiseringen i SNK 2020 ble det etablert en ny stilling som formidlingsleder for det samlede museet. I tillegg bruker organisasjonen betydelige midler på sesongansatte formidlere. Det meste av formidlingsvirksomheten foregår på avdelingsnivå. De siste årene har man likevel begynt å utforske mulighetene som ligger i samarbeid på tvers av avdelingene, med felles prosjektledelse. Dette er en arbeidsform man ønsker å videreutvikle.

Utstillingsarbeid er en sentral del av vår formidlingsvirksomhet. I løpet av et år produserer SNK en rekke store og mindre utstillinger for både egne og andres arenaer. I de kom-

mende årene står SNK overfor flere store utstillingsprosjekter. Det har skapt et forsterket behov for å kartlegge utstillingskompetansen i organisasjonen og legge denne kunnskapen til grunn for videre kompetansebygging og rekruttering.

SNK utmerker seg spesielt innenfor enkelte formidlingsfelt. Dialog, samskaping og levende historieformidling er metoder vi har høy kompetanse på og som det er ønskelig å videreutvikle. SNK har over flere år også utmerket seg som en nyskapende og ledende DKS-leverandør innen både visuell kunst og kulturarv. Dette har, i tillegg til omfattende formidling både på våre museer og gjennom skoleturnéer, resultert i at SNK sammen med Trøndelag fylkeskommune, Kulturtanken, Midtnorsk filmsenter og Akershus fylkeskommune etablerte *SPOR – arena for kulturarv i DKS*, en årlig nasjonal arena for kompetanseheving og kunnskapsutveksling innen kulturarvsfeltet i DKS. SNKs formidlingsevne kjennetegnes også av større arrangementer, slik som festivalene *Barnas vikingdager* på Egge og *Olsokdagene på Stiklestad* som inkluderer *Spelet om Heilag Olav*. Det siste året har SNK også opparbeidet en økt kompetanse innen digital formidling gjennom omfattende arbeid med sosiale medier, streaming, digitalisering av analoge tilbud og utvikling av helt nye digitale formidlingstilbud. Den er sterkt ønskelig å videreføre og styrke denne utviklingen. Det vil kreve en betydelig kompetanseheving, samt prioritering av ressurser.

Tilgjengelighet er både viktig og utfordrende for museene i SNK. Alle avdelingene er åpne for publikum hele året, ved forespørsel. Det er imidlertid et stort behov for å styrke de sidene av vårt formidlingstilbud som ikke er avhengig av at det er en formidler til stede. Det vil gjøre oss i stand til å gi et godt tilbud til flere gjennom hele året. Det er også ønskelig med et større mangfold blant de enkeltmenneskene og gruppene vi inviterer inn i vår virksomhet. Samtidig er det viktig å anerkjenne at SNK har en formidlingsportefølje som tilbyr noe for svært mange. De senere årene har man styrket denne kvaliteten gjennom å jobbe aktivt opp mot nye målgrupper, eksempelvis voksenopplæringen. Denne typen målgruppeutforskning har potensial til å løftes til et tydeligere overordnet og felles nivå.

Det er en styrke at SNK er så aktivt til stede på andre plattformer enn våre egne gjennom skoleturnéer, foredrag, vandretstillinger og ulike lokale, regionale, nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekt. Dette bør opprettholdes. På våre egne arenaer vil alltid tilgjengelighet være en utfordring: gamle bygninger lar seg vanskelig forene med universell utforming. Det er derfor ikke realistisk å tenke at alle våre arenaer og alle våre tilbud skal være tilgjengelige for alle. Tilgjengelighet for flest mulig må likevel være et mål.

Det er et stort behov for å styrke evalueringens rolle i SNKs formidlingsevne. Flere av våre pedagogiske opplegg er utviklet for over ti år siden. I en travel hverdag, er tendensen at daglig drift prioriteres fremfor nyskaping og evaluering. Dette gjør at man alt for sjelden tar seg tid til å diskutere eksisterende tilbud og slik skape rom for refleksjon, utvikling og/eller avvikling. Det trengs derfor rutiner som sikrer at evalueringsperspektivet får en sterkere rolle i vårt formidlingsarbeid.

Hvem skal jobbe med formidling i SNK?

Svært mange ansatte i SNK har formidling som en del av sin arbeidshverdag. Dette er en styrke som synliggjør kompetansemangfoldet i organisasjonen. Bevisstheten om at vi alle er en del av museets ansikter utad skal være forankret hos alle ansatte.

Hovedansvaret for å utvikle og utføre formidling ligger hos SNKs museumspedagoger, museumsformidlere, kuratorer, konservatorer og avdelingssjefer. Andre faste ansatte har også formidling som en sentral del av sin virksomhet, blant annet bygningsvernrådgivere og håndverkere. Disse stillingenes formidlingsansvar må avklares i rollebeskrivelsen. Formidling er videre det fagområdet hvor SNK i størst grad benytter seg av midlertidig ansatte, spesielt sesongansatte. SNK kan også involvere frivillige i sitt formidlingsarbeid, samt leie inn ekstern kompetanse til enkeltarrangement/enkeltprosjekter.

Det overordnede ansvaret for museets formidlingsvirksomhet, inkludert formidling, ligger hos SNKs direktør og ledergruppe. Et overordnet og koordinerende ansvar for fagområdet ligger hos SNKs fagleder for formidling.

AKSJONÆRAVTALE

Det er i dag inngått følgende aksjonæravtale («**Avtalen**») mellom:

- (i) Trøndelag fylkeskommune, org nr. 817 920 632 («**Trøndelag fylkeskommune**»);
- (ii) Verdal kommune, org nr. 938 587 418 («**Verdal kommune**»);
- (iii) Steinkjer kommune, org nr. 840 029 212 («**Steinkjer kommune**»);
- (iv) Inderøy kommune, org nr. 997 391 853 («**Inderøy kommune**»);
- (v) Levanger kommune, org nr. 938 587 051 («**Levanger kommune**»);
- (vi) Stjørdal kommune, org nr. 939 958 851 («**Stjørdal kommune**»);

(nr. (i) til nr. (vi) omtales i det følgende hver for seg eller i fellesskap som en «**Part**»/ «**Partene**». Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS, org nr. 956 298 660, omtales i det følgende som «**Selskapet**».

1 BAKGRUNN OG FORMÅL

- 1.1 Selskapet er etablert som et felles driftsselskap for de konsoliderte museene i Inntrøndelag.
- 1.2 Partene har inngått denne Avtalen for å regulere enkelte forhold mellom Partene som aksjonærer i Selskapet, Selskapets løpende virksomhet og drift samt overdragelse av aksjer i Selskapet mv.

2 SELSKAPETS VIRKSOMHET

- 2.1 Selskapets forretningsvirksomhet skal baseres på samfunnsoppdraget som ligger til grunn for Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS og som gjengis i det følgende:

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (*nytt navn kommer*) er et konsolidert museum. Kjernen i det konsoliderte museets oppdrag er det museumsfaglige ansvaret for samlingene som eies av Stjørdal kommune v/Stjørdal museum Værnes, Stiftelsen Levanger fotomuseum, Stiftelsen Stiklestad museum, Stiftelsen Nils Aas og Stiftelsen Egge museum. Selskapets formål er å drifte det konsoliderte museet på en måte som ivaretar museenes samfunnsrolle knyttet til forskning, forvaltning, formidling og fornying i overensstemmelse med deres respektive vedtekter. Det inkluderer både materielle og immaterielle sider ved kulturarven.

- 2.2 Selskapets virksomhet skal ellers utøves i samsvar med gjeldende retningslinjer for Det nasjonale museumsnettverket, ICOMs normer og etiske regelverk, UNESCOs kulturkonvensjoner og de til enhver tid gjeldende lovbestemte krav.

3 AVTALENS FORRANG OG LOJALITETSPLIKT

- 3.1 Dersom det oppstår uoverensstemmelser mellom denne Avtalen og Selskapets vedtekter, skal denne Avtalen ha forrang i forholdet mellom Partene så langt det er forenelig med lov.

- 3.2 Partene forplikter seg til å opptre lojalt overfor hverandre og denne Avtalen på en slik måte at ikke Selskapet eller noen av de øvrige Partene lider økonomisk tap eller tap av omdømme.

4 STYRET

- 4.1 Selskapet skal ha en valgkomite som nominerer styremedlemmene i Selskapet («**Valgkomiteen**»). Valgkomiteen skal bestå av tre medlemmer, hver med en funksjonstid på to år. Valgkomiteen skal bestå av ett medlem valgt av Trøndelag Fylkeskommune, ett medlem valgt av Verdal kommune og ett medlem valgt av Eierkommunene i fellesskap.
- 4.2 Selskapets styre skal bestå av 5-7 (fem til syv) uavhengige styremedlemmer.
- 4.3 Valgkomiteen skal i sin nominasjon, vektlegge kandidater som bidrar til en jevn kjønnsbalanse over tid og som innehar de nødvendige kvalifikasjoner for å drifte og fremme utvikling av Selskapet.
- 4.4 Generalforsamlingen velger Selskapets styre og en uavhengig og kompetent styreleder, basert på Valgkomiteen sin nominasjon.
- 4.5 Aksjelovens bestemmelser om stemmegivning og flertallskrav skal gjelde for alle beslutninger og vedtak som fattes av styret i Selskapet, med mindre annet uttrykkelig fremgår av Avtalen.

5 FINANSIERING

5.1 Finansiering av Selskapet

Museumsarbeid er gjennomgående avhengig av offentlige tilskudd for å kunne ivareta sitt samfunnsoppdrag. Også Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS finansieres primært gjennom årlige tilskudd fra stat, fylkeskommune og kommune. Partene forplikter seg i henhold til denne avtale å yte årlig tilskudd til Selskapet, i samme eller større størrelsesorden fra fjoråret med tillegg av prisjustering m.v.

Alle økonomiske fordeler eller goder som tilfaller museene, skal tilfalle Selskapet, slik at Selskapet best mulig kan disponere alle tilgjengelige ressurser til helhetlig drift og utvikling av de konsoliderte museene i Inntrøndelag. Denne avtale [«Avtalen»] regulerer imidlertid ikke private gaver øremerket et bestemt museum.

5.2 Selskapets forvaltning av samlinger – sikringsbestemmelser

Selskapets oppgave er å forvalte samlingene til de museene som er konsolidert inn i Selskapets driftsportefølje. Selskapets forvaltning skal sikre at:

- Alt av samlinger, anlegg, arealer, avtaler og rettigheter som i dag eies og /eller forvaltes av de enkelte museer som inngår i det konsoliderte museet, skal fortsatt holdes samlet og ikke skilles ut.
- Dersom Selskapet opphører, skal alt av samlinger, anlegg, arealer, avtaler og rettigheter tilbakeføres til de opprinnelige og respektive kommuner/stiftelser.
- Sikringsbestemmelsene kan endres av generalforsamlingen, under forutsetning av minimum 2/3 flertall.

6 KJØP OG SALG AV AKSJER

Omsetning av aksjer

Omsetning av Partenes aksjer i Selskapet, skal kun skje mellom Partene. I den grad en Part eller flere Parter ønsker å omsette sine aksjer i Selskapet til en tredjepart, krever dette en skriftlig forhåndsgodkjennelse fra samtlige Parter. For det tilfellet at en Part ønsker å selge sine aksjer i Selskapet til en tredjepart, skal en reforhandling av denne Avtalen finne sted. Ingen enkelteier skal eie mer enn 49% av aksjene.

7 STEMMERETT

Aksjelovens bestemmelser om stemmerett i generalforsamlingen får anvendelse, med unntak for sikringsbestemmelsen angitt i avtalens pkt. 5.2

Alle forhold av vesentlig betydning for Selskapets drift og utvikling skal drøftes lojalt mellom Partene.

8 OFFENTLIGHET

Partene er offentlige aktører og Avtalen med dens innhold, vil derfor bli gjenstand for offentlighet.

9 IKRAFTTREDELSE OG VARIGHET

Avtalen trer i kraft og er rettslig bindende for Partene ved signering fra Partene. Avtalen skal opphøre på det tidligste tidspunkt av (i) salg av alle Selskapets aksjer, eller (ii) ved at Parter som representerer minimum 2/3 av aksjene i Selskapet skriftlig blir enige om at Avtalen skal opphøre og ikke lenger være bindende for Partene.

10 DIVERSE BESTEMMELSER

10.1 Endringer og tillegg

Ingen tillegg eller endringer til denne Avtalen, eller erklæring om bortfall av retter og plikter etter Avtalen, kan gjøres gjeldene med mindre slikt tillegg, endring eller erklæring er gjort skriftlig og signert av Parter som representerer 100 % av aksjene i Selskapet.

10.2 Involvering av samlingenes eiere

For det tilfellet at eierne av samlingene ikke er Part i Avtalen, skal interessene til samlingenes eiere søkes avklart og koordineres forut for den årlige generalforsamlingen eller relevant styremøte som skal vedta årets budsjett for Selskapet. Samlingenes eiere skal ved en slik deltagelse få anledning til å involveres og komme med innspill forut for budsjettvedtakelsen.

For å sikre forutberegnelighet for driften av museene bør de skriftlig varsle Selskapet dersom det vil bli foretatt endringer i museets vedtekter, eller andre vesentlige endringer som har betydning for driften av det enkelte museum. Slik orientering bør uansett gis senest i forbindelse med avklaringer av interessene til samlingenes eiere som angitt ovenfor.

10.3 Driftsavtaler

Selskapet er den museumsfaglige, administrative og operative driftsorganisasjonen til de konsoliderte museene i Inntrøndelag. For å få et velfungerende samarbeid mellom Partene og museumseierne, er Partene enige om at Selskapet skal inngå nye driftsavtaler med hver av eierorganisasjonene blant de konsoliderte museene. Driftsavtalene skal regulere forholdet mellom Selskapet og museene, herunder, men ikke begrenset til:

- Drift og vedlikehold av samlinger og eiendommer hos de ulike museumsavdelingene; og
- Gjennomføring og varighet knyttet til at museumsavdelingene stiller samtlige av sine aktiva til disposisjon for Selskapet.

Driftsavtalene skal ha varighet som sikrer forutsigbarhet for Selskapet og museene. Selskapet skal likevel ha rett til å kreve reforhandling/endring av Driftsavtale og/eller oppsigelse av Driftsavtale dersom det som følge av vedtektsendringer i et museum, eller andre endringer knyttet til museets drift eller rammebetingelser blir, eller kan bli, vesentlige endringer knyttet til driften. Aksjonærer som samlet representerer 50% av aksjene i Selskapet kan i slikt tilfelle kreve at slik Driftsavtale blir reforhandlet og/eller terminert.

10.4 Hovedkontor

Partene er enige om at Selskapets forretningsadresse og administrasjon («**Hovedkontoret**») skal ligge på avdeling Stiklestad i Verdal.

10.5 Lovvalg og jurisdiksjon

Enhver tvist som måtte oppstå i tilknytning til Aksjonæravtalen skal søkes løst i minnelighet. Dersom dette ikke lykkes, skal enhver tvist mellom noen av Partene bringes inn for ordinær domstolsbehandling med Trøndelag tingrett som verneting.

SIGNATURSIDE

Denne Avtalen er utarbeidet og signert i en original som beholdes av Selskapet og en kopi til hver av Partene.

For Trøndelag fylkeskommune

Navn:

For Verdal kommune

Navn:

For Steinkjer kommune

Navn:

For Inderøy kommune

Navn:

For Levanger kommune

Navn:

For Stjørdal kommune

Navn:

**Avtale mellom
Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK)
og
Verdal kommune (VK)
om
bruk av manus og produksjon av Spelet om Heilag Olav (SHO)**

I perioden 1954 til 2019 har over 800.000 publikummere sett SHO på Stiklestad, ofte omtalt som «Alle spels mor».

SNK og VK har begge en sentral rolle i å ivareta spelarven på Stiklestad. Partene deler en høy ambisjon om å styrke og videreutvikle SHO fram mot Nasjonaljubileet 2030 og tiden etter, spesielt ut fra perspektivene kvalitet og bærekraft.

Denne avtalen beskriver forholdet mellom partene og innen hvilke rammer SNK og VK i fellesskap skal utvikle SHO.

1 Bakgrunn

Brev fra Olav Gullvåg til lensmann Jon Suul:

27. juni 1953: Sogespelet «Føre slaget» (Natterast på Sul) har eg skreve for Verdalen, representert ved lensmann Jon Suul. Og verdølane har rett til å føre spelet fram utan honorar til meg. Dei kan og prenta spelet utan forplikting til forfattarhonorarar.

Verdal kommune ved heradstyret sender takkebrev til Olav Gullvåg 9. september 1953:

Verdal heradstyre vil med dette uttale sin hedersfulle takk til dikteren Olav Gullvåg for det store og gode arbeid han har gjort ved å skrive sogespelet «Føre slaget» for Verdalen og gitt verdølene rett til å føre spelet fram utan honorar, og løyve til å prente spelet utan forplikting til forfattarhonorar.

VK forvalter på vegne av verdalingene gaven fra Olav Gullvåg: Manuset til det som etter hvert ble Spelet om Heilag Olav, samt retten til framføring.

Fra 1994 og til dags dato har en avtale mellom SNK og VK regulert både drift og utvikling av Olsokspelet, og VKs øvrige eiendommer, bygninger og utstyr på Stiklestad. Denne avtalen skal erstatte avtale datert 26.05.94 for den delen som omhandler SHO.

2 Rett til å bruke manus og være produsent

VK gir med denne avtalen de nødvendige rettighetene til manuset og til å være produsent av SHO til SNK. Dette innebærer at SNK har hovedansvaret for å forvalte og utvikle SHO produksjonsmessig og kunstnerisk, i nær dialog med VK.

SNK navngir i programmer, på plakater og i annonser verkets originaltittel, forfatter og komponist slik:

Tittel: Spelet om Heilag Olav

Forfatter: Olav Gullvåg

Komponist: Paul Okkenhaug

Oppførelse av SHO skal skje på Stiklestad 29. juli hvert år og utover det med det antall forestillinger SNK finner hensiktsmessig. Dersom det ikke skal være årlig oppføring av SHO må det være enighet mellom partene.

3 Spelnemnda

Spelnemnda er SNK sin viktigste samarbeidspart i gjennomføringen av spelproduksjonen. Leder og et medlem i Spelnemnda oppnevnes av kommunestyret i VK. Øvrige medlemmer oppnevnes av styret i SNK. Virksomhetsleder kultur i VK og en representant fra Den norske kirke har møte- og talerett i Spelnemnda.

Retningslinjer for Spelnemnda utarbeides i samarbeid mellom Spelnemnda, SNK og VK. Ved uenighet har styret i SNK avgjørelsesmyndighet.

4 Manus

29. juli i 1954 var det urpremiere på Olav Gullvåg og Paul Okkenhaug sitt Olsokspel. Til urpremieren skrev Olav Gullvåg manuset Førre slaget (Natterast på Sul). Manuset ble senere utviklet av Gullvåg til Stiklestad i 1960 og i 1961 fikk det tittelen Spelet om Heilag Olav, og dette regnes som endelig manus.

SNKs direktør er teatersjef for SHO og har i forlengelsen av det ansvaret for SHO. Dette innebærer stort rom for kunstnerisk og produksjonsmessig frihet, i tråd med prinsippet om armlengdes avstand.

Dersom det vurderes å gjøre vesentlige rettelser, forandringer eller strykninger i manus skal SNK gå i dialog med VK, og vurdere om endringene er i tråd med åndsverket. Ved uenighet har VK avgjørelsesmyndighet.

SNK skal som produsent gjøre rammene for bruk av manus kjent for regissør og andre relevante aktører/samarbeidsparter.

5 Musikken

Rettighetene til musikken i SHO komponert av Paul Okkenhaug, tilhører Magnhild og Paul Okkenhaugs Minne (MPOM) org.nr. 993 223 663. MPOM har en egen avtale med SNK om musikken som Paul Okkenhaug har komponert og som er knyttet til det som etter hvert har blitt SHO.

Dersom denne avtalen opphører skal SNK ikke motsette seg at VK transporterer avtalen med MPOM til VK.

6 Øvrige betingelser

Verken VK eller SNK kan overdra denne avtalen eller enkeltrettigheter etter denne avtalen til andre.

SNK kan bruke utdrag av manus i formidlings-, profilerings- og markedssammenheng hvor dette har til hensikt å fremme oppmerksomheten om SHO og/eller SNK og Stiklestads kjernehistorier.

SNK kan fremstille og distribuere/selge spin off- og merchandise-produkter knyttet til SHO.

Avtalen omfatter ikke TV-, video-, streaming- eller radiorettigheter. Dette må avtales særskilt.

VKs logo skal benyttes på plakater og programmer knyttet til SHO.

7 Dialogmøter

SNK kaller hvert år i september inn til et dialogmøte med SNK, Spelnemnda, MPOM og VK. I møtet evalueres årets oppsetning av SHO og samhandlingen mellom de involverte partene. I tillegg diskuteres kommende oppsetninger av SHO.

Partene kan i tillegg kalle på hverandre ved behov.

G

W

8 Økonomi

VK utbetaler årlig et samlet driftstilskudd til SNK.

Etter denne avtalens opphør, uavhengig av årsak, reduseres det årlige driftstilskuddet fra VK til SNK med 40% av VKs samlede utbetalt driftstilskudd i 2021. Beløpet indeksreguleres lik den årlige generelle tilskuddsveksten SNK har mottatt fra VK fra og med 2022.

Ved forhold/hendelser utenfor partenes kontroll kan det inngås egen avtale om tilskudd.

VK skal ikke ha royalties av billettinntektene.

9 Varighet

Avtalen gjelder uten tidsbegrensning. Den har en gjensidig oppsigelsestid på to år, regnet fra utgangen av året.

10 Vesentlig mislighold

Et vesentlig mislighold medfører at avtalen kan avsluttes med umiddelbar virkning. Vesentlig mislighold kan for eksempel være;

- at VK ikke betaler tilskudd i henhold til avtale, eller
- at SNK ikke setter opp SHO uten at det foreligger enighet mellom partene.

11 Bruk av eiendom

Dersom VK må finne en annen produsent av SHO, disponerer kommunen vederlagsfritt i perioden 5. juli til 5. august hvert år spelamfiet med nødvendige tilganger og Hærmannshuset med innhold. (Kostymer og rekvisita). Rettigheter til bruk av eiendom følger egen avtale. VK står da fritt i å velge leverandører til produksjonen av SHO.

12 Endringer og tillegg

Endringer og eventuelle tillegg til denne avtalen skal være skriftlige og undertegnes av begge parter.

Sted: Stiklestad

Dato: 27.10.2021

Denne avtalen er utferdiget i to likelydende eksemplarer, ett til hver av partene.

Gunnar Bovim
Styreleder
Stiklestad Nasjonale Kultursenter

Geir Olav Jensen
Kommunedirektør
Verdal kommune

Vedtekter for Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS

§1 Firma

Selskapets navn er Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS.

§2 Forretningskontorer

Selskapets forretningsadresse og administrasjon er i Verdal.

§3 Formål

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (*nytt navn kommer*) er et konsolidert museum. Kjernen i det konsoliderte museets oppdrag er det museumsfaglige ansvaret for samlingene som eies av Stjørdal kommune v/Stjørdal museum Værnes, Stiftelsen Levanger fotomuseum, Stiftelsen Stiklestad museum, Stiftelsen Nils Aas og Stiftelsen Egge museum. Selskapets formål er å drifte museet på en måte som ivaretar museenes samfunnsrolle knyttet til forskning, forvaltning, formidling og fornying i overensstemmelse med deres respektive vedtekter. Det inkluderer både materielle og immaterielle sider ved kulturarven.

§4 Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er på kr. 23.000.000 fordelt på 20.000 aksjer á kr. 1.150,- lydende på navn.

§5 Aksjenes omsettelighet

Omsetning av aksjer i selskapet skal kun skje mellom nåværende eiere. I den grad en eier ønsker å omsette sine aksjer til en tredjepart, krever dette en skriftlig forhåndsgodkjennelse fra samtlige eiere. For det tilfellet at en eier ønsker å selge sine aksjer til en tredjepart, skal selskapets aksjonæravtale reforhandles.

§6 Styre

Selskapets styre skal bestå av 5-7 uavhengige medlemmer som velges for 2 år av gangen.

Videre velges inntil 3 varamedlemmer hvorav 2 i nummerrekkefølge for 1 år om gangen etter generalforsamlingens nærmere bestemmelse. 1 medlem til styret med personlig varamedlem velges etter forslag fra de ansatte.

Selskapet skal ha en valgkomite som nominerer styremedlemmene i selskapet. Valgkomiteen skal bestå av tre medlemmer, hver med en funksjonstid på 2 (to) år. Valgkomiteen skal bestå av ett medlem valgt av Trøndelag Fylkeskommune, ett medlem valgt av Verdal kommune og ett medlem valgt av de øvrige eierkommunene i fellesskap. Valgkomiteens oppgaver synliggjøres i aksjonæravtalen.

Firmaet tegnes av t (to) styremedlemmer i fellesskap, hvor den ene skal være leder. Styret kan meddele prokura.

§7 Generalforsamling

Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned etter innkalling fra styrets leder med minst 14 (fjorten) dagers varsel. Innkalling skjer skriftlig til alle aksjonærer med kjent oppholdssted.

I ordinær generalforsamling skal følgende saker behandles:

1. Fastsetting av resultat og balanse.
2. Anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd i henhold til den fastsatte balanse.

3. Valg av styre, herunder valg av en uavhengig og kompetent styreleder, basert på valgkomiteen sin nominasjon.
4. Andre saker som styret forelegger eller som en aksjeeier ønsker å behandle når aksjeeier har framsatt krav om det senest 3 (tre) uker før generalforsamlingen.
5. Saker som etter lov eller vedtekter hører til under generalforsamlingen.

§8 Annet

Årsregnskap, årsmelding og revisjonsmelding sendes departementet innen den tidsfrist som departementet til enhver tid fastsetter.

For øvrig kommer den til enhver tid gjeldende aksjelovgivning til anvendelse.

Eiermøte Stiklestad Nasjonale Kultursenter as

Teams torsdag 10.11.2021 kl 08-09

Tilstede:

Trøndelag fylkeskommune: May Britt Lagesen, Anne Marit Mevassvik og Øystein Eide

Verdal kommune: Pål Sverre Fikse og Geir Olav Jensen

SNK: Gunnar Bovim og John Petter Valstad

Sak 1

Inngåtte avtale mellom SNK og Verdal kommune om bruk av manus og produksjon av Spelet om Heilag Olav.

Avtalen vedlagt protokollen.

Saken ble innledet fra SNKs side med en gjennomgang av SNK med bakgrunnen for at avtalen er reforhandlet. Viste her til de likelydende vedtakene fra VK og TFK:

«f. Det forutsettes at Verdal kommune og Selskapet reforhandler eksisterende tilskuddsavtale før nye eiere trer inn. Ny avtale skal spesifisere tilskuddsandel både for gjennomføring av Spelet og vedlikehold/forvaltning av kommunens eiendommer, bygninger og utstyr. »

som slår fast to momenter med relevans for spelsaken; at spelavtalen må reforhandles før eierskapsprosessen kan videreføres og at tilskuddsandel til spelet skal spesifiseres.

SNK påpekte at dialogen mellom SNK og Verdal kommune hadde vært god og med fokus på felles ambisjon om å videreutvikle Spelet om Heilag Olav, åpenhet og et sterkt ønske om å komme til enighet på en måte som imøtekommer behov og ønsker hos partene.

Det ble videre vist til at det hadde vært forhold som var krevende, og for SNKs spesielt punktet som omtaler tilskudd.

Avslutningsvis fra administrasjonens side, med henvisning til aksjelovens paragraf § 3-8. *Avtaler med aksjeeiere eller medlemmer av selskapets ledelse mv.* ble det redegjort for hvorfor selskapet hadde lagt unntaksbestemmelsene i pkt 6 til grunn.

Trøndelag fylkeskommunes representant (TRFK) ber protokollført at:

Trøndelag fylkeskommune er gjennom vedtak i fylkestinget opptatt av at avtale mellom Verdal kommune og SNK skal reforhandles, utvikles og bedres.

Allikevel er det forhold rundt inngått avtale som må påtales; Ved å sette SNKs oppføring av spel som betingelse for fullt driftstilskudd, overstyrer spelavtalen daglig leder ved SNKs uavhengighet med hensyn til hvilke formidlingsformer museene skal benytte. Som SNKs styre selv har påpekt, bryter dette med det kulturpolitiske prinsippet om armlengdes avstand. Dette prinsippet har Trøndelag fylkeskommune forpliktet seg til i vedtatt kulturstrategi for Trøndelag 2019-2022 med disse ordene, "Spesielt kulturinstitusjoner har, og skal ha, frihet til å uttrykke seg uten at hverken private eller offentlige bidragsytere kan gripe inn eller sensurere. Det skal være en "armlengdes avstand"".

For Trøndelag fylkeskommune er prinsippet om armlengdes avstand av grunnleggende betydning. Dette gjelder både bindinger og sanksjoner knytta til økonomiske driftstilskudd og avtaler med formuleringer som gir private, offentlige eller andre aktører mulighet til gripe inn i institusjonene sine uavhengige faglige og redaksjonelle vurderinger.

TRFK forstår at avtalen som er inngått mellom Stiklestad nasjonale kultursenter AS (SNK) og Verdal kommune (VK), om bruk av manus og produksjon av Spelet om Heilag Olav (spelavtalen), innebærer at den totale andelen av offentlige tilskudd som SNK har til rådighet for oppføring av spelet om Heilag Olav, utgjør 40% av Verdals kommunes samlede driftstilskudd til SNK, jmf. Punkt 8 i avtalen. Dette må videre forstås slik at driftstilskudd fra de øvrige offentlige tilskuddspartene ikke skal inngå i SNKs drift av, eller regnskap for, spelet. TRFK ber SNKs styre om å gi tilbakemelding på om TRFKs forståelse av avtalen samsvarer med styrets.

Videre ber TRFK SNKs styre om en redegjørelse i tråd med følgende:

Aksjelovens §3-8 Avtaler med aksjeeiere eller medlemmer av selskapets ledelse mv., som gjelder spelavtalen, sier følgende:

Styret skal sørge for at det utarbeides en redegjørelse for avtalen etter reglene i § 2-6 første og annet ledd. Styret skal avgi en erklæring om at avtalen er i selskapets interesse, at det er rimelig samsvar mellom verdien av det vederlaget selskapet skal yte og verdien av det vederlaget selskapet skal motta, og at kravet til forsvarlig egenkapital og likviditet i § 3-4 vil være oppfylt. Redegjørelsen og erklæringen skal dateres og signeres av samtlige styremedlemmer. Har en som skal signere, innvendinger mot redegjørelsen eller erklæringen, skal vedkommende signere med påtegnet forbehold og gjøre rede for innvendingene i redegjørelsen.

TRFK må likebehandle samtlige museer i SNKs driftsportefølje og deres vertskommuner. Spelavtalen kan gi grunn til bekymring i så henseende.

På grunnlag av SNKs status i Det nasjonale museumsnettverket (konsoliderte museer), innholdet i spelavtalen og erfaringstallene fra besøk og inntjening på spelet gjennom de siste ti årene, kan ikke TRFK forstå at spelavtalen er grunnnet på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper eller en vanlig del av virksomheten i et konsolidert museum.

TRFK ber styret i SNK om at Redegjørelsen og erklæringen uten opphold sendes til alle aksjeeiere med kjent adresse og til Foretaksregisteret.

Med Trøndelag fylkeskommune sine innvendinger i eiermøte anbefaler fylkeskommunen partene å legge fram et forslag til ny avtale som ikke bryter med "armlengdes avstand-prinsippet", og hvor oppføring av spel ikke ligger til grunn som betingelse for fullt driftstilskudd. Å isolere Verdal kommune sin sponning av spel fra museets driftstilskudd, vil i seg selv ivareta prinsippet om armlengdes avstand. TRFK anbefaler også å se på om det er andre forhold i avtalen som kan anses å bryte med prinsippet om armlengdes avstand.

TRFKs representant i eiermøtet ba om å få protokollført at det i saken er gjennomført møter på ordførernivå mellom Verdal kommune og selskapets kommende medeiere uten at TRFK har vært invitert til, eller orientert om i forkant, at slike møter har funnet sted.

I eiermøtet orienterte administrasjonene i henholdsvis Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune om status for arbeidet med sak til politisk behandling i november. Verdal kommune innledet med utgangspunkt i at det har vært møter på kommunedirektørnivå om saken. Trøndelag fylkeskommune fulgte opp med en kort orientering om arbeidsgruppens fremdrift med arbeidet i saken. Det ble orientert om at det mest sannsynlig vil være behov for en lengre prosess i de enkelte kommunene enn det man i utgangspunktet anslo.

his documents contains 3 pages before this page
dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

Pål Sverre Fikse

6ae11bb7-48eb-4c0a-8c55-9b6bec5bf67f - 2021-11-24 11:49:42 UTC +02:00
BankID - c34977bf-aafd-42d7-99bb-c803190d6b1f - NO

Gunnar Bovim

d2efc410-5efe-4b7d-a85c-fd8d36350acd - 2021-11-24 13:20:31 UTC +02:00
BankID - 4cd4cfae-4335-4fc5-82c7-515a038c8ec4 - NO

Authority to sign	asemavaltuus	ställningsfullmakt	autoritet til a signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	förmåteckningsrätt	representant	repræsentant
stodjal	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

John Petter Valstad

Fra: May Britt Lagesen <mayla@trondelagfylke.no>
Sendt: 24. november 2021 11:20
Til: Anne Marit Mevassvik; John Petter Valstad
Emne: Protokoll Eiermøte

Hei!

Jeg ser i protokollen i nest siste avsnitt at det står følgende: «at det i saken er gjennomført møter på ordførernivå»

Her kan det godt være at det er u.t som har feilformulert seg til justeringer i protokollen, men hele poenget med diskusjonen var at det skulle stå «eierrepresentantene» da det ble bekreftet fra Verdal kommune i møtet at Eli Arnstad møtte på vegne av Stjørdal kommune. Jeg godkjenner protokollen slik den foreligger, men ber om at rettelsen i denne mail'n blir forelagt protokollen.

Mvh

May Britt Lagesen

OFFENTLIG REGNSKAP 2021

STIKLESTAD HOTELL AS

ÅRSBERETNING 2021

1 FORMÅL – VIRKSOMHETENS ART OG HVOR DEN DRIVES

Driftsselskapet Stiklestad Hotell AS (SH) ble stiftet 14. februar 2006 og er et heleid datterselskap av Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (SNK).

Stiklestad Hotell AS har som formål å drive hotell/overnattingsvirksomhet med servering og opplevelser på Stiklestad, herunder understøtte den oppgave som morselskapet Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS er tillagt, samt annen virksomhet som står i naturlig forbindelse.

Virksomheten drives på Stiklestad i Verdal kommune.

Stiklestad Hotell AS leier hotellarealet av Stiklestad Hotell Eiendom AS.

2 STYRET

Styret har følgende sammensetning:

Styreleder	Christian Wee
Styremedlem	Heidi Anett Øvergård Beistad
Styremedlem	Kåre Hynne
Styremedlem	Kjersti Greger
Styremedlem	John Petter Valstad

2.1 Styremøter og saker

Styret har i 2021 hatt 4 styremøter og behandlet 18 saker. Styret har også hatt en strategisamling sammen med ledergruppen i hotellet.

2.2 Likestilling

Stiklestad Hotell AS har siden 1. februar 2008 hatt kvinnelig direktør.

Styret består av 5 medlemmer hvorav 2 er kvinner.

Selskapet har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Selskapet har innarbeidet policy som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling.

3 REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

I 2021 oppnådde Stiklestad hotell et positivt resultat etter finans og skatt på kr 2 035 167. Årets overskudd foreslås anvendt til dekning av tidligere års underskudd samt til avsetning til annen egenkapital. Selskapet har etter dette en positiv egenkapital på kr 8 448 993 pr 31.12.2021.

Virksomheten har dratt nytte av kompensasjonsordningene fra staten og det har bidratt til resultatet.

Hele 2021 ble preget av coronapandemien. I begynnelsen av året var det strenge restriksjoner som la føringer for virksomheten, disse ble lettet på litt etter litt, men full åpning kom ikke før i september. Til tross for at Spelet om Heilag Olav ble avlyst og Olsokdagene fikk et annet omfang enn vanlig også dette året, ble sommersesongen ble den beste vi har hatt med høyt

belegg, gode priser på rom og godt besøk i restauranten. Oppslutningen fra lokalmarkedet har vært gledelig og god gjennom hele året. Arrangementene i sommer ble godt mottatt og stort sett fullsatt, det ga et godt bidrag til omsetningen. Stor aktivitet også på høsten, og med full åpning etter corona i september var grunnlaget lagt for en god senhøst og julesesong. Ny nedstenging i desember førte til full stopp i store arrangement og julebord. Restaurant kunne være åpen med avstandsrestriksjoner og antallsbegrensninger, men med full skjenkestopp.

I hele år har det vært lagt vekt på å utnytte muligheter innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk.

Fokuset gjennom året har vært å tilpasse kostnader til aktivitet og styre/planlegge etter det.

Det har vært god dialog med tillitsvalgte gjennom året.

Styret har blitt løpende oppdatert av administrasjonen på de tiltak som er gjort i et utfordrende og uforutsigbart driftsår, og er meget tilfreds med hvordan administrasjon, ledelse og ansatte har håndtert året som helhet.

Samhandling mellom SH og SNK ble revidert i 2019 for å sikre at forholdet mellom kulturvirksomheten på Stiklestad og hoteldriften håndteres på et forretningsmessig grunnlag, dette ga hotellet merkostnader.

Markedsrisiko:

2021 var annerledes år nr 2. Mye opp og ned og fram og tilbake med restriksjoner førte til stor usikkerhet blant alle, spesielt kurs, konferanser og større selskap ble rammet. Det førte til at mange store bedrifter har praktisert strengere restriksjoner enn hva som var pålagt.

Alle restriksjoner i forbindelse med pandemien ble så å si borte 12.februar, og det forventes stor etterspørsel etter hvert. Mange kommer til å bli smittet til å begynne med og stort sykefravær kan by på utfordringer. Man regner likevel med at denne situasjonen ikke kommer til å være veldig langvarig, og samfunnet går mer tilbake til normalen slik vi kjente den før pandemien.

Det er innbooket mange turistbusser til sommeren og man antar også at den norske turisttrafikken vil være forholdsvis stor også i år. Når det gjelder ferie og fritidstrafikken så kommer bestillingene tett på slik at forutsigbarheten er liten. Etter to års opphold grunnet pandemien planlegges det også for Olsokdagene med forestillinger på Spelet om Heilag Olav.

Forretningstrafikken har vært verdifull og utgjør stadig en større del av belegget, men dette varierer i stor grad med aktivitet i området og særlig på industriparken.

Samfunnet utvikler seg på mange områder og oppgaven for hotellet blir å tilpasse seg disse strukturendringene. Langsiktig markedsarbeid og strategier er avgjørende for å kunne møte utfordringene framover.

Det er fortsatt slik at kombinasjonen overnatting og matopplevelser sammen med historiene som formidles av Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS danner grunnlaget for at mange vil besøke Stiklestad også framover. SNK's rolle i nasjonaljubileet vil gi gode muligheter for ytterligere vekst for hotellet i tiden framover.

Kredittrisiko:

Styret vurderer de avsetninger som er foretatt i regnskapet til å møte eventuelle tap på fordringer til å være tilstrekkelige. Kredittsalg foretas i det alt vesentlige til næringslivsbedrifter og offentlige institusjoner og etater i kurs- og konferansesammenheng og denne kundemassens

betalingsevne er vurdert å være solid. Styret vurderer kreditttrisikoen til å være lav, men ser at pandemiens langsiktige økonomiske effekter kan føre til en økt kreditt risiko.

Likviditetsrisiko:

Selskapet har gjennom 2021 styrket likviditeten og styret er anser likviditeten pr 31.12.21 til å være tilfredsstillende.

Selskapet har ubenyttet kassekreditt i bank.

3.1 Fortsatt drift

Organisasjonen er tilpasset dagens krav, og med stadig søkelys på kostnader og et aktivt salgsarbeid er det realistisk å fortsette å drifte Stiklestad hotell til positive resultater. Med en god soliditet og likviditet pr 31.12.21 er det styrets oppfatning at forutsetningen om fortsatt drift er til stede. Årsregnskapet for 2021 er satt opp under denne forutsetningen.

4 FRAMTIDIG UTVIKLING

Hotellet får i stor grad hyggelige tilbakemeldinger fra besøkende gjester og frekvensen av gjensalg er god, men det er også viktig med fokus på nye kunder. Dette anser styret som et meget godt grunnlag å bygge videre hotell drift på.

Med virkning fra 1.1.2017 inngikk Stiklestad hotell en langsiktig franchiseavtale med Scandic Hotels.

Styret og ledergruppen initierte et langsiktig strategiarbeid gjennom en strategisamling i oktober, dette arbeidet gjøres i tett dialog med SNK.

Styret konstaterer at selskapets har en positiv egenkapital.

Med utgangspunkt i god soliditet, likviditet og resultatutvikling vurderer styret potensialet og mulighetene for videre hotell drift på Stiklestad som gode. Langsiktig markedsarbeid og strategier i kombinasjon med fokus på alle kostnadsområdet er viktig for å fortsatt levere positive regnskapstall.

Hotellvirksomheten ligger på et betydningsfullt historisk sted som Stiklestad, og i nær tilknytning til kultursenteret og dets mangfoldige formidling. Det er også styrets klare oppfatning at Stiklestad Nasjonale Kultursenter as og Stiklestad Hotell as har gjensidig nytte av samlokaliseringen og samhandlingen på Stiklestad.

Eierne av Stiklestad Hotell Eiendom AS har signalisert at de ønsker å selge seg ut av eierskapet og eiendommen er lagt ut for salg. Man må se for seg ny eier for eiendomsselskapet framover.

5 ARBEIDSMILJØ

Som følge av nedstenging og permitteringer i 2020 og delvis i 2021 har en del nøkkelpersoner sluttet som det vil ta tid å erstatte. Hele situasjonen med nesten full stopp og så full aktivitet har slitt på personalet. I tiden som kommer er satsing på ansatte viktig for å sikre et godt arbeidsmiljø med god nok kompetanse og kvalitet.

For å sikre arbeidsmiljøet foretar selskapet løpende gjennomgang av HMS-arbeidet og iverksetting av tiltak i tråd med gjeldende "Forskrift om internkontroll – helse, miljø og

sikkerhet". HMS-arbeidet blir fulgt opp i nært samarbeid med HMS-ansvarlig ved Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS og Agenda HMS, bedriftshelsetjenesten.

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører selskapet oversikt over totalt sykefravær blant virksomhetens ansatte.

Det samlede sykefraværet var i 2021 på 7,74 % mot 8,09 % i 2020.

Det har ikke inntruffet skader eller ulykker i løpet av året som er relatert til virksomheten.

6 YTRE MILJØ

Stiklestad Hotell og Kulturhuset ble sertifisert med miljømerket Svanen i 2011. Selskapets virksomhet forurensrer ikke i vesentlig grad det ytre miljø. Våren 2018 inngikk Stiklestad Hotell en avtale med Too Good To Go om salg av overskuddsmat som et av tiltakene for å redusere matsvinn.

7 RETTVISENDE BILDE

Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Styret kjenner ikke til noen forhold av viktighet for å bedømme selskapet stilling og resultat som ikke kommer frem av denne årsberetning, resultatregnskap, balanse og noter. Det er heller ikke etter regnskapsårets utgang inntrådt forhold som etter styrets syn har betydning ved bedømmelse av regnskapet.

8 KONKLUSJON OG VIDERE ARBEID

Stiklestad hotell har lagt et godt fundament for videre arbeid i regnskapsåret 2021, og går styrket inn i 2022. Styret vil rette en stor takk til selskapets ansatte og ledelse for en solid innsats i et utfordrende driftsår, til samarbeidspartnere for godt arbeid i fellesskap, og ikke minst til lokalsamfunnet som trofast har besøkt Stiklestad for store og små anledninger og bidratt til årets resultat.

Styret ser fremover til spennende arbeidsoppgaver i året som kommer, og vil fortsette å være en aktiv medspiller i SNK sitt lag frem mot nasjonaljubileet i 2030.

Stiklestad, 21. februar 2022

Christian Wee
Styreleder

Heidi Anett Øvergård Beistad

Kåre Konrad Hynne

John Petter Valstad

Kjersti Greger

Björg Aase Holm Aksnes
Direktør

STIKLESTAD HOTELL AS

Stiklestad allé 350, 7656 Verdal

No 889 583 002

Telefon 74 04 42 00

Resultatregnskap

Stiklestad Hotell AS

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2021	2020
Salgsinntekt		34 337 782	23 788 737
Annen driftsinntekt	7	4 003 530	3 328 423
Sum driftsinntekter		<u>38 341 312</u>	<u>27 117 160</u>
Varekostnad, restaurant		6 736 280	4 910 135
Varekostnad, arrangement		1 267 698	481 742
Lønnskostnad	1, 7	16 572 298	12 752 403
Avskrivning	2	451 328	482 600
Annen driftskostnad		10 842 575	8 288 124
Sum driftskostnader		<u>35 870 178</u>	<u>26 915 005</u>
Driftsresultat		<u>2 471 134</u>	<u>202 156</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		18 628	26 242
Annen finansinntekt		53 360	36 660
Annen rentekostnad		10 987	11 298
Annen finanskostnad		201 403	94 076
Resultat av finansposter		<u>-140 402</u>	<u>-42 473</u>
Ordinært resultat før skattekostnad		2 330 731	159 683
Skattekostnad på ordinært resultat		295 564	0
Ordinært resultat		<u>2 035 167</u>	<u>159 683</u>
Årsresultat		<u>2 035 167</u>	<u>159 683</u>
Overføringer			
Avsatt til dekning av tidligere udekket tap		1 086 175	159 683
Avsatt til annen egenkapital		948 993	0
Sum overføringer		<u>2 035 167</u>	<u>159 683</u>

Balanse

Stiklestad Hotell AS

Eiendeler	Note	2021	2020
Anleggsmidler			
Utsatt skattefordel		84 434	0
Sum immaterielle eiendeler		<u>84 434</u>	<u>0</u>
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	2	878 375	1 329 703
Sum varige driftsmidler		<u>878 375</u>	<u>1 329 703</u>
Sum anleggsmidler		<u>962 809</u>	<u>1 329 703</u>
Omløpsmidler			
Lager av varer og annen beholdning		916 339	617 339
Fordringer			
Kundefordringer		1 195 234	583 293
Mellomregning SNK	4	0	595 728
Andre kortsiktige fordringer	6	528 611	1 581 830
Sum fordringer		<u>1 723 845</u>	<u>2 760 852</u>
Investeringer			
Bankinnskudd, kontanter o.l.		11 760 096	5 026 400
Sum omløpsmidler		<u>14 400 280</u>	<u>8 404 591</u>
Sum eiendeler		<u>15 363 089</u>	<u>9 734 294</u>

Balanse

Stiklestad Hotell AS

Egenkapital og gjeld	Note	2021	2020
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital		7 500 000	7 500 000
Sum innskutt egenkapital		<u>7 500 000</u>	<u>7 500 000</u>
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		948 993	0
Udekket tap		0	-1 086 175
Sum opptjent egenkapital		<u>948 993</u>	<u>-1 086 175</u>
Sum egenkapital	3, 6	<u>8 448 993</u>	<u>6 413 825</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Mellomregning SNK	4	200 305	0
Leverandørgjeld		2 571 700	850 166
Betalbar skatt		379 998	0
Skyldig offentlige avgifter		1 768 296	1 076 659
Annen kortsiktig gjeld		1 993 797	1 393 644
Sum kortsiktig gjeld		<u>6 914 096</u>	<u>3 320 469</u>
Sum gjeld	5	<u>6 914 096</u>	<u>3 320 469</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>15 363 089</u>	<u>9 734 294</u>

Stiklestad, 21.02.2022
Styret i Stiklestad Hotell AS

Christian Wee
styreleder

Kåre Konrad Hynne
styremedlem

John Petter Valstad
styremedlem

Heidi Anett Øvergård Beistad
styremedlem

Kjersti Greger
styremedlem

Björg Aase Holm Aksnes
daglig leder

Note 0 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998. Regnskapsprinsippene beskrives nedenfor.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Inntektsføring ved salg av varer/tjenester skjer på leveringstidspunktet, i tråd med opptjeningsprinsippet.

Stiklestad Hotell AS er et heleid datterselskap av Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS har forretningsadresse Stiklestad allè 350, 7656 Verdal.

Note 1	Lønnskostnad	2021	2020
	Lønn	14 390 084	11 660 896
	Arbeidsgiveravgift	2 029 049	1 491 541
	Pensjonskostnader	585 892	457 014
	Andre ytelser og refusjoner	-432 727	-857 048
	Sum	16 572 298	12 752 403
	Gjennomsnitt antall årsverk:	31,1	25,5
	Styrehonorar		175 000

Selskapet har ingen forpliktelser til å gi daglig leder eller leder av styret særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Heller ikke foreligger avtaler om bonuser, overskuddsdeling og lignende til fordel for daglig leder eller leder av styret.

Daglig leder skal få tilbud om stilling i SNK dersom drift i Stiklestad Hotell skulle opphøre.

Likeledes får daglig leder tilbud om stilling dersom det skjer endringer i selskapet som medfører at hun ikke ønsker å fortsette i selskapet. Dersom daglig leder selv kan sies å ha medvirket til dette, gjelder ikke ovenstående.

Selskapet har heller ingen forpliktelser knyttet til spesielle rettigheter for ansatte eller tillitsvalgte.

Note 2 Varige driftsmidler	Aktiverte oppst.kost	Biler	Inventar/ Utstyr
Anskaffelseskost 01.01.	1 889 083	326 000	6 369 562
Tilgang			
Avgang			
Anskaffelseskost 31.12.	1 889 083	326 000	6 369 562
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	1 889 083	274 004	5 543 183
Balanseført verdi pr. 31.12.	0	51 996	826 379
Årets avskrivninger	0	41 600	409 728
Avskrivningsplan	4 år	5 år	5 år

Note 3 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen i selskapet pr. 31.12.2021 består av 7500 aksjer pålydende å kr. 1000.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet pr. 31.12.2021

	Aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS	7500	100 %	100 %
Sum eierandel og totalt antall aksjer	7500	100 %	100 %

Egenkapital

	Aksjekapital	Annen egenkapital / udekket tap	Sum
Egenkapital pr. 1. januar 2021	7 500 000	-1 086 175	6 413 825
Årets resultat		2 035 167	2 035 167
Egenkapital pr. 31. desember 2021	7 500 000	948 993	8 448 993

Note 4 Mellomværende SNK

	2021	2020
Fordring SNK	0	595 728
Gjeld SNK	200 305	0

Mellomværende mellom SNK som morselskap og Stiklestad Hotell som datterselskap gis i oppstilling ovenfor.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS har avgitt følgende garantier:

Garanti for kassakreditt som Stiklestad Hotell AS har i Sparebank1 SMN.

Garanti for husleieforpliktelser som Stiklestad Hotell AS har overfor Stiklestad Hotell Eiendom AS.

Note 5 Langsiktig gjeld/pantstillelser og garantier

Gjeld med forfall senere enn 5 år:

Stiklestad Hotell har ingen langsiktig gjeld til forfall

Selskapets varebeholdning og kundefordringer er stilt som sikkerhet for forpliktelser beregnet oppad til kr 2.000.000.

Note 6 Covid 19

Årsregnskapet er avlagt med forutsetning om fortsatt drift.

Selskapet ble rammet av omsetningssvikt som følge av Covid19 og kom inn under de offentlige støtteordningene med kompensasjon for uunngåelig faste kostnader. Det er inntektsført kr 602 672,- fra kompensasjonsordningene i 2021.

Stiklestad hotell har i 2021 mottatt kr 250 000 fra kommunalt næringsfond etter en søknad i 2020.

Med utgangspunkt i soliditet og likviditet pr 31.12 er det grunnlag til fortsatt drift men styret ser en risiko for at det vil ta noe tid før omsetningen tar seg opp til et nivå som før Covid19

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 2021

Stiklestad Hotell

	2021	2020
Resultat før skattekostnad	2 330 731	159 683
Periodens betalt skatt	0	0
Ordinære avskrivninger	451 328	482 600
Endring varelager	-299 000	130 573
Endring i kundefordringer	-611 941	639 079
Endring i leverandørgjeld	1 721 534	-823 284
Endring i kortsiktig gjeld i konsern	796 034	-746 272
Endring i andre tidsavgrensningsposter	2 345 010	-2 808 161
Netto kontantstrøm fra drift	6 733 696	-2 965 781
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	0	0
Innbetalinger av egenkapital	0	0
Innfrielse av ansvarlig lån	0	0
Nedbetaling langsiktig gjeld	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
Netto endring i kontanter mv.	6 733 696	-2 965 781
Beholdning av likvider pr. 01.01.	5 026 400	7 992 181
Likvid beholdning pr. 31.12.	11 760 096	5 026 400

This documents contains 11 pages before this page

Dokumentet inneholder 11 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 11 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 11 sider før denne side

Detta dokument innehåller 11 sidor före denna sida

John Petter Valstad

94f2a6b4-c1d0-4f79-a9ea-6db9c4cd52b7 - 2022-02-22 10:45:56 UTC +02:00

BankID - 91fbf067-f5c7-46cf-942b-5721e35678e2 - NO

Björg Aase Holm Aksnes

65c3e1af-9428-4f99-b68a-784bddfc4866 - 2022-02-22 10:47:57 UTC +02:00

BankID - 05e6865a-f19c-43d5-af5a-88776c1221ec - NO

Kjersti Sofie Greger

db5fcc0c-5e98-4aab-857e-fda06977359a - 2022-02-22 10:48:20 UTC +02:00

BankID - c0db4830-53cb-41e1-b922-e01026a8b4a9 - NO

Kåre Konrad Hynne

c8f25e74-823d-4db1-b81c-74a595e0668b - 2022-02-22 11:07:11 UTC +02:00

BankID - 0f90d262-13ae-4286-a88d-eeb1d45dcbd1 - NO

Christian Wee

f38b20f4-35f5-4512-9dfe-e91fd5395bcf - 2022-02-22 11:13:17 UTC +02:00

BankID - 9f80cd8f-1352-407b-80f4-2d61c1604489 - NO

Heidi A Øvergård Beistad

71617365-bfe4-47c9-8528-b2972d63f801 - 2022-02-22 11:41:26 UTC +02:00

BankID - 339245d2-fcb7-4276-bbab-28ce6b6e7623 - NO

authority to sign	asemavaltuus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

NOTAT

Til: Trøndelag fylkeskommune

Fra: SANDS Advokatfirma DA

Trondheim, 25. mars 2021

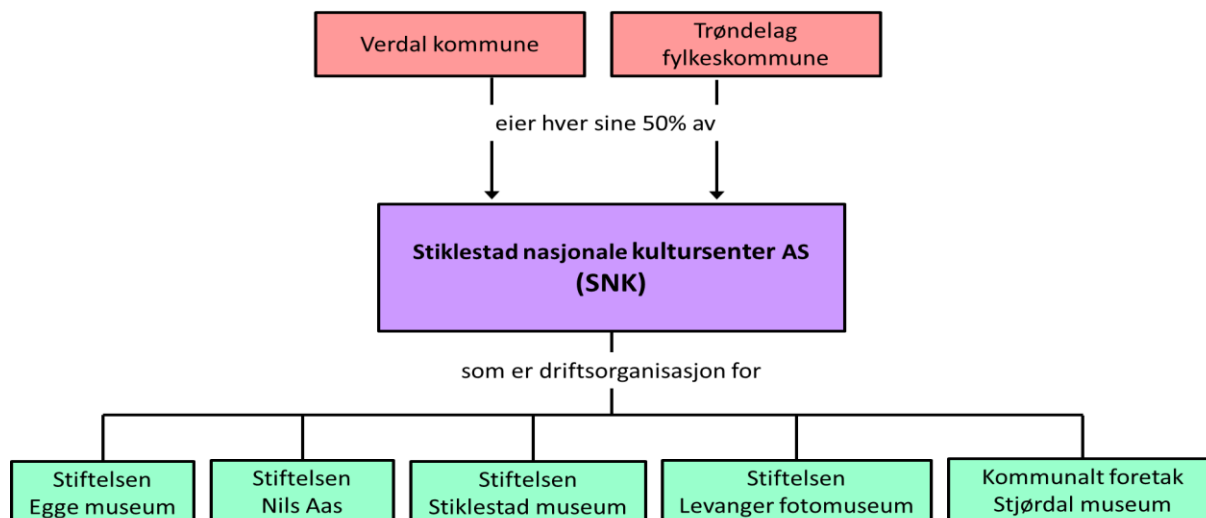
Vår ref: ANTFRO/GROANN

Ansvarlig advokat: Frode Henning Antonsen

JURIDISK VURDERING – UTKAST TIL SELSKAPSRETTLIG OMORGANISERING AV STIKLESTAD NASJONALE KULTURSENTER**1 Innledning**

Siden 2004 har Stiklestad Nasjonale Kultursenter («**SNK**»), sammen med Stiklestad Museum, Levanger fotomuseum, Nils Aas Kunstverksted, Egge Museum og Stjørdal Museum utgjort et konsolidert museum (sammen referert til som det «**Konsoliderte Museum**»). De ulike museum i det Konsoliderte Museum, består i dag av et kommunalt foretak («**KF**») (som vi har forstått er i en prosess med å bli en egen enhet i Stjørdal kommune) og fire stiftelser (sammen referert til som «**Museene**»). Disse Museene eier eiendelene sine selv, herunder bygninger, gjenstander og sine samlinger. Museene er skattefrie subjekter som utøver sin egen autonomi gjennom sitt respektive museum. SNK på sin side, eies av Trøndelag fylkeskommune og Verdal kommune med 50 % hver (heretter referert til som «**Partene**»).

Dagens driftstilskudd kommer fra stat, fylkeskommune og de ulike vertskommunene til SNK som i dag fungerer som det Konsoliderte Museum sin driftsorganisasjon, samt forvalter og refordeler av disse tilskuddene. Begrepet det Konsoliderte Museum vil videre gjennom denne juridiske vurderingen brukes som en beskrivelse av dagens deltagere og dagens konstellasjon, uavhengig av eierstruktur. Dagens struktur, med SNK som driftsorganisasjon for det Konsoliderte Museum og med Trøndelag fylkeskommune og Verdal kommune som eiere, ser slik ut:

Eierskapsstrukturen i SNK har det siste året vært et pågående tema mellom Partene, ettersom det todelte eierskapet låser eventuelle uenigheter mellom Partene. Videre kan det todelte eierskapet ha resultert i at vertskommunene har øremerket tilskuddene til Museene «sine». Dette har begrenset fleksibiliteten til driftsorganisasjonen og slagkraften til det Konsoliderte Museum som sådan, bl.a. slik at ønsket og viljen til å sette av og prioritere midler til større satsninger ikke har latt seg realisere i SNK. Ettersom SNK sine vedtekter begrenser aksjenes omsettelighet, er det ikke anledning til å få for eksempel vertskommuner eller noen av Museene inn på eiersiden i dag.

Verdal kommune vedtok 15. juni 2020 og Trøndelag fylkesting vedtok 17. juni 2020 («**Vedtakene**») at saken knyttet til omorganisering av SNK skal utredes videre for videre behandling i desember 2020.

Verdal kommunes vedtok 15. juni 2020 følgende (som er direkte relevant for denne utredningen):

«2. (...) Et konsolidert Museum i Inntrøndelag må ha eierskap og medinnflytelse fra alle deltakerne. Den konsoliderte Museumsaktiviteten bør samles i et eget driftsselskap slik at en både oppnår eierskap og innflytelse for alle Museumskommunene. Ulike organisasjonsmodeller og konsekvensene av de ulike modeller, må utredes av et eget utvalg som er sammensatt med utgangspunkt i eiernes krav til spesifikk kompetanse, herunder juridisk, skattemessig, økonomisk og organisasjonsfaglig.

3. Det konsoliderte museum må få et eget navn.

4. Det forutsettes at en ny organisering av konsolidert museum setter museet i stand til å prioritere sin sentrale oppgave som tilrettelegger og motor for arbeidet med Nasjonaljubileet 2030 (...).

5. Stiklestad Nasjonale Kultursenter ble opprinnelig etablert for å tjene som et kombinert kultur -og reiselivsforetak med nasjonalt ansvar for Olavsarven, og senere nasjonaljubileet 2030. For å sette kultursenteret best mulig i stand til fortsatt å rendyrke disse store nasjonale oppgavene på en best mulig måte, bes rådmannen også utrede muligheten for at Stiklestad Nasjonale Kultursenter reetableres på en selvstendig plattform som for eksempel Falstadsenteret arbeider på.»

Trøndelag fylkesting vedtok 17. juni 2020 følgende:

«1. Det legges fram en ny sak for fylkestinget i desember 2020 basert på videre prosess med utgangspunkt i følgende scenarier:

a) Refordeling av eiersits i det nåværende SNK AS

b) Overføring til andre konsoliderte museum

2. Fylkestinget forutsetter at videre organisering av selskapet skjer med utgangspunkt i aksjeloven og dermed i form av et aksjeselskap.

3. Fylkestinget forutsetter involvering av vertskommunene, selskapet, Verdal kommune, Kulturdepartementet og andre interesser, avhengig av valgt scenario, i det videre arbeidet.

4. SNK skal uansett framtidig organisering ha ansvar for Nasjonaljubileet i 2030 i tråd med merknader fra Stortingets Familie – og kulturkomite.»

Verdal kommune engasjerte videre Stein Storsul, for å utrede muligheten for å reetablere SNK på en selvstendig plattform, slik som vedtatt i Verdal kommunes vedtak punkt 5. Storsul utarbeidet i den anledning rapporten «Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Konsolidert Museum i Inntrøndelag. Løsning på «selvstendig plattform», eventuelt utenfor ordningen for det nasjonale Museumsnettverket», der han i konklusjonen anbefaler at:

«(...) den videre utredning av SNK og Konsolidert Museum for Inntrøndelag skjer innenfor de mangfold av muligheter som foreligger for Det nasjonale Museumsnettverket.» Storsul ble videre engasjert som konsulent for å bistå i arbeidet for Verdal kommune knyttet til omorganiseringen av eierskapet i SNK.

Ved å få vertskommunene og/eller Museene inn på eiersiden i SNK, vil eierskapet reflektere de underliggende interesser, og det vil derfor være unaturlig og heller ikke riktig å øremerke tilskuddene. Videre vil et uavhengig styre sikre den beste prioriteringen for alle Museene i driftsporteføljen, med tanke på en helhetlig ivaretagelse av Museenes utfordringer og muligheter på lengre sikt. Styring av SNK fra eiernes side skjer gjennom generalforsamling og valg av styre.

SANDS Advokatfirma DA («**SANDS**») ble bedt om å utarbeide et utkast knyttet en til en potensiell selskapsrettslig omorganisering, herunder en refordeling av eiersits i SNK. SANDS har i denne sammenheng ikke vurdert eller utredet muligheten for en overføring knyttet til andre konsoliderte museumsenheter.

Vedtakene satte som forutsetning at den videre organisering skjer med SNK som et aksjeselskap og SANDS' mandat har med dette vært begrenset til å presentere potensielle selskapsrettslige modeller som viderefører forutsetningen i Vedtakene. Det vil i det følgende avgrenses mot øvrige potensielle selskapsrettslige modeller slik som for eksempel interkommunale selskap (IKS) eller stiftelser. Vår primære oppgave er dermed å presentere en eiermodell som tjener målsetningen i henholdt til Vedtakene og som kan være en bærekraftig løsning for Partene seg imellom.

Det var videre en forutsetning i Vedtakene, at Museene skulle beholde sin organisasjonsform og at Museene fortsatt skulle sitte på eierskapet til sine samlinger, uavhengig av eiersits i SNK. Det er imidlertid sentralt at Museene stiller bygninger og samlinger til disposisjon for det Konsoliderte Museum, samt at all drift, faglige vurderinger og prioriteringer på vegne av Museene gjøres i det aksjeselskapet som sitter på driftsorganisasjonen for det Konsoliderte Museum.

Uavhengig av hvordan den nye eiersitsen i SNK blir, vil det være potensielle utfordringer, implikasjoner eller hensyn som må tas for å få en praktisk og velfungerende struktur på sikt. Disse vil måtte hensyntas uavhengig av valg av selskapsstruktur, og vi har derfor redegjort for dette nedenfor i punkt 2, før forslagene til en ny selskapsrettslig struktur presenteres i punkt 3.

2 Selskapsrettslig organisering

2.1 Utgangspunkt

Partene er enige om å foreslå en selskapsrettslig modell som bidrar til en eierskapsstruktur der vertskommunene og/eller Museene inviteres inn på eiersiden. Synergien av å stå sammen – reelt sett – vil bidra til en bedre og en mer effektiv samhandling mellom deltagerne, for eksempel knyttet til merkantile funksjoner, samlingsforvaltning, magasiner og økt faglighet.

Som eier har man også gjennom sin møterett i generalforsamlingen, innsyn og anledning til å holde seg orientert om selskapet. Videre vil eierne kunne utnevne et profesjonelt styre, som gjennom sin faglige kyndighet kan løfte driften til det Konsoliderte Museum, ved å bygge og videreutvikle et felles fagmiljø, forskning og markedsføringsplattformer i fremtiden.

Det er også sentralt å nevne, at ved å la vertskommunene og/eller Museene få mulighet til å komme inn på eiersiden i SNK, skapes en større form for likevekt enn dagens situasjon, noe som vil bidra til en større forståelse knyttet til hverandres drift, autonomi og økonomiske forhold.

Endelig vil vi anta at god eierstyring er et mål i seg selv. God eierstyring er avhengig av at selskapsorganiseringen er godt tilpasset til virksomheten. Organiseringen påvirker styrings-,

kommunikasjons- og kontrollrelasjoner mellom utøvende nivå og ansvarlig nivå. Dette er også forhold som må tas med i beslutningen av organisering. Videre er det et spørsmål om hvilken rettslig betydning valg av selskapsmodell vil ha. Dette kommer vi tilbake til i punkt 3.

Nedenfor gjennomgås potensielle utfordringer, implikasjoner og hensyn som må tas med ved å gjennomføre en selskapsrettslig omorganisering, herunder en refordeling av eiersits i SNK.

2.2 Generelle utfordringer og potensielle implikasjoner knyttet til valg av selskapsmodell

2.2.1 Metoder for verdsettelse – generelt

Det finnes ulike metoder som kan benyttes når et selskap skal verdsettes, avhengig blant annet av bransje, type virksomhet og hvor moden virksomheten er. Vi gjør oppmerksom på at beskrivelse av verdsettelse i dette notatet er på generelt grunnlag, og at SANDS ikke har gjort noen konkret vurdering av verken egnet verdsettelsesmodell eller verdier som inngår i SNK. Dersom Partene ønsker å gjøre en verdsettelse av SNK, er det vår anbefaling at Partene innhenter en ekstern vurdering fra en aktør med erfaring innen dette segmentet, f.eks. fra et av de anerkjente revisjonsfirmaene i Norge. I det følgende har vi på generelt grunnlag gitt en kort beskrivelse av noen metoder som benyttes for å sette verdi på en virksomhet.

Substansverdimetoden egner seg for virksomheter som har relativt standardiserte driftsmidler og lett omsettelige eiendeler hvor verdien av disse kan utledes fra sammenlignbare transaksjoner.

Substansverdien tilsvarende ofte den estimerte nåverdi av fremtidige kontantstrømmer som eiendelen forventes å generere. For SNK sin del finnes det ikke eiendeler som kan forvente å generere kontantstrøm, ettersom eiendelene i realiteten er avhengig av tilskudd for ordinær drift.

Inntjeningsbaserte multipler/sammenlignbare analyser er en annen metode, hvor det gjøres en sammenligning mot andre selskaper med kjent verdi. Slik sammenligning gjøres ofte ved analyse av omsetning, EBITDA og/eller andre faktorer som sammenlignbare selskaper har blitt verdsatt på grunnlag av. Dette kunne typisk vært gjort ved at verdien til SNK utledes ved en sammenligning med et større selskap innenfor samme segment, og med de samme forutsetninger lagt til grunn. SNK er i dag i en særegen rolle, som driftsorganisasjon for det Konsoliderte Museum og en sammenligning med annen virksomhet som fungerer som driftsorganisasjon for en lignende konstellasjon som det Konsoliderte Museum, er slik vi har forstått det, ikke eksisterende.

Kontantstrømmodellen (diskontert kontantstrøm) innebærer at selskapet verdsettes på grunnlag av nåverdien av de fremtidige kontantstrømmer som bedriften antas å generere. Vanligvis estimeres kontantstrømmene for en begrenset tidsperiode og verdiskapning etter dette tidspunkt kommer til uttrykk gjennom en såkalt terminalverdi. SNK er i en posisjon i dag, der det ikke er fremtidige kontantstrømmer i sikte, ettersom SNK er avhengig av tilskudd for videre drift.

Teknisk verdi vil innebære en takst av eiendommene i SNK. Dette innebærer at en eller flere meglere og en eller flere takstmenn, takserer eiendommene og at denne verdien benyttes som verdsettelse. Denne fremgangsmåten benyttes oftest ved salg av offentlig eiendom, og er i utgangspunktet den metoden som vil kunne gi den nærmeste realistiske verdivurderingen. Eiendommene SNK skal imidlertid ikke realiseres gjennom et reelt salg, og teknisk verdi vil derfor ikke gi den beste verdivurderingen i denne saken.

Bokført verdi innebærer at en legger til grunn regnskapet for siste regnskapsår i vurderingen av verdsettelsen av selskapet. Dette vil i utgangspunktet kunne gi et realistisk bilde, men en direkte overføringsverdi vil nok ikke regnskapet fra siste regnskapsår ha, ettersom det vil være variabler som kan

påvirke bokført verdi for SNK- og som ikke gjenspeiles direkte i regnskapet, se nærmere om dette nedenfor.

2.2.2 Resultatet av å benytte bokført verdi som verdsettelsesmetode

Ifølge balanse pr. 31. desember 2019 («**Balansen**»), har SNK en bokført egenkapital på NOK 30 468 000. Gjeld i henhold til Balansen utgjør NOK 28 245 000. Vi har ikke gjort noen vurdering av reell verdi på SNKs eiendeler eller prinsipper som er lagt til grunn for balanseførte verdier. Dersom man verdsetter SNK basert på balanseførte verdier vil aktører som skal inn i SNK i utgangspunktet måtte betale en andel av SNKs balanseførte egenkapital.

I denne saken er det imidlertid ikke snakk om et kommersielt selskap med økonomisk formål, men et selskap som baserer driften hovedsakelig på offentlige tilskudd. Dette innebærer at bokført egenkapital ikke nødvendigvis gir et riktig eller fullstendig bilde av SNKs økonomiske stilling.

Dersom det basert på ovenstående legges til grunn lavere verdi enn bokført egenkapital i SNK, kan dette fremstå som et gaveelement. Som følge av SNKs ikke-økonomiske formål og SNKs særegne driftsform og rolle, kan imidlertid en lavere verdsettelse enn det bokført egenkapital isolert sett skulle tilsi, representere virkelig verdi av aksjer i SNK.

2.2.3 Prinsipper for eiersits

Når det skal foretas en selskapsrettslig omorganisering med en refordeling av eiersits, vil fordelingen kunne medføre implikasjoner i samarbeidet.

Vår vurdering er at eierfordeling som baseres på størrelsen av tilskuddene som gis årlig vil gi en rimelig fordeling av eierskap og innflytelse over selskapet og selskapets drift.

Legger en til grunn tilskuddsordningen slik den er i dag, betyr dette at Trøndelag fylkeskommune får den største andelen av eierskapet. Verdal kommune som er den største tilskuddsgiveren av alle vertskommunene, vil på sin side få en mindre andel enn Trøndelag fylkeskommune, men en større andel enn de øvrige vertskommunene. Videre vil eiersitsen fordeles mellom vertskommunene etter størrelsen på tilskudd. Slik vi har forstått Partene, er det ønskelig at Museene også skal inn som eiere. Ettersom Museene ikke skal yte tilskudd, vil de sitte på en eierandel, uten å tilføre tilskudd. Det vil i denne sammenheng derfor være sentralt at Museene ikke forventer en større andel i eierskapet, ettersom det ikke forventes at de skal bidra med tilskudd. De vil likevel kunne tre inn som eiere, og ved å være eiere, vil de få en større informasjonsflyt og deltagelse i et felleskap som bygger og driver det Konsoliderte Museum i tiden fremover. En mulig modell vil være at eiere som ikke yter tilskudd til selskapet får eierskap i en egen aksjeklasse (aksjeklasse B), som har begrenset eller ingen stemmerett. Disse eierne vil likevel på lik linje med øvrige eiere ha møterett i generalforsamling og vil således få samme informasjon som øvrige eiere.

Fordelingen av eiersits må forhandles mellom de aktuelle deltagerne som skal inn på eiersiden, og tilskuddsordningen kan i den anledning fungere som et godt hjelpemiddel i den anledning.

2.2.4 Maktbalanse

Ved en omorganisering av SNK, med nye og flere deltakere inn på eiersiden, vil det være nye og flere hensyn som skal ivaretas enn tidligere. Ved at deltakerne går inn på eiersiden i SNK, samtidig som de har

en rolle knyttet til sitt «eget» museum som vertskommune eller som et av Museene, vil det kunne oppstå situasjoner der det vil være vanskelig å opprettholde objektivitet til kryssende hensyn. I slike konstallasjoner er det viktig at eierne respekterer og holder fast ved det hierarkiet som aksjeloven legger opp til. Dette innebærer at all makt skal ligge hos generalforsamlingen og videre til styret som er utpekt av generalforsamlingen. Det betyr at situasjoner knyttet til selskapets drift og organiseringen av denne skal avgjøres av de som sitter i styret, alternativt de som møter på generalforsamling – der den aktuelle saken krever det.

Eiernes mulighet til å påvirke, vil være gjennom valg av styrerepresentanter, drøftinger i eiermøter, gjennom vedtak i generalforsamlingen og føringer som legges i en aksjonæravtale, og som er bindende for eierne. Respekteres ikke de ulike selskapsrettslige instansene, vil det resultere i konflikter mellom eierne, som til slutt vil bidra til at dette prosjektet faller igjennom. Det er av den grunn avgjørende å gi styret frihet for at prosjektet skal bli vellykket.

Nærmere reguleringer av ledelse, beslutningsstruktur mv. kan reguleres i selskapets vedtekter og eventuell aksjonæravtale mellom eierne. Aksjonæravtalen og vedtektene vil med andre ord kunne spille en sentral rolle for å justere og balansere makten mellom de ulike aksjonærene og ulike interesser. Ved å holde spesifikke forhold som drift, uttrykk, museumsfaglige og kunstneriske føringer utenfor både aksjonæravtale og vedtekter, vil beslutninger vedrørende drift og forvaltning av selskapet baseres på generelle prinsipper og den maktbalansen som er regulert av eierskap, vedtekter og eventuell aksjonæravtale. Vi kommer nærmere tilbake til dette i punkt 4.1.

3 Selskapsstrukturer

3.1 Innledning

Under prosjektet knyttet til refordeling av eiersits har SANDS presentert ulike selskapsrettslige modeller for Partene. Partene har jobbet seg igjennom selskapsmodellene og diskutert modellene med både vertskommunene og Museene, før Partene til slutt landet på en endelig selskapsmodell, som Partene selv mente ville tjene deres samarbeid best fremover, samt inkludere fremtidige aksjonærer på en hensiktsmessig måte. Vi vil likevel i det følgende gi en kort presentasjon av en av de presenterte modellene, Refordelingsmodellen, med dens fordeler og ulemper, før vi til slutt presenterer Driftsmodellen - som er den modellen Partene selv til slutt prefererte å gå videre med.

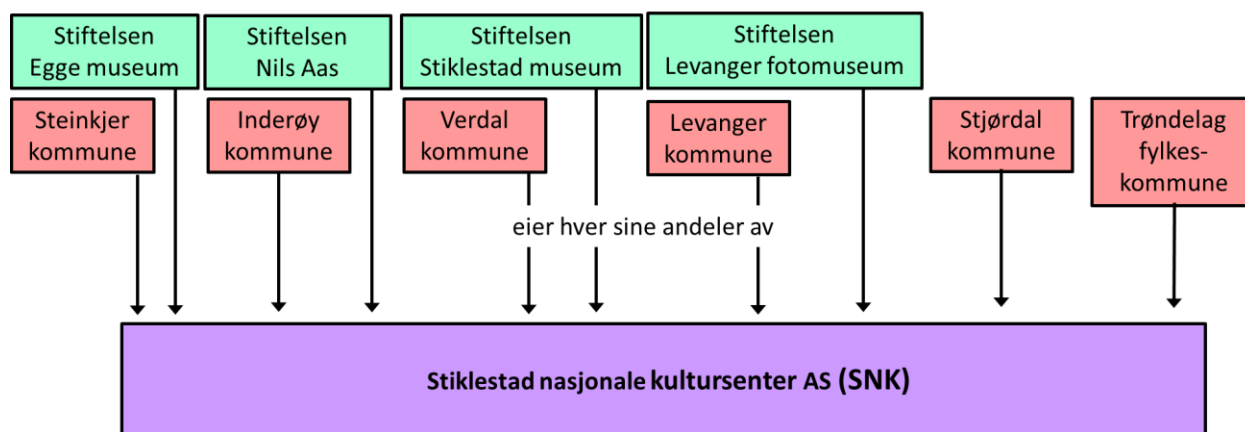
3.2 Refordelingsmodellen

Vi presenterte Refordelingsmodellen gjennom to ulike alternativer, henholdsvis Refordelingsmodell1 og Refordelingsmodell2. Likhetsstrekket mellom de to modellene er at SNK beholdes slik selskapet er i dag, men med ulike alternativer for eiersits for alle vertskommuner og stiftelsene.

Refordelingsmodell 1:

I denne modellen vil Partene, de fire vertskommunene og Museene gå inn som eiere i SNK.

Refordelingsmodell 1

Ved å plassere dagens eiere og tilskuddsgivere; Trøndelag fylkeskommune, Verdal kommune og de fire øvrige vertskommunene sammen og «nærmest» SNK, tydeliggjøres det at disse deltagerne bør sitte på en større andel av SNK, enn Museene. Hovedargumentet for dette er at det ikke forventes driftstilskudd fra Museene slik det gjør fra Partene og vertskommunene.

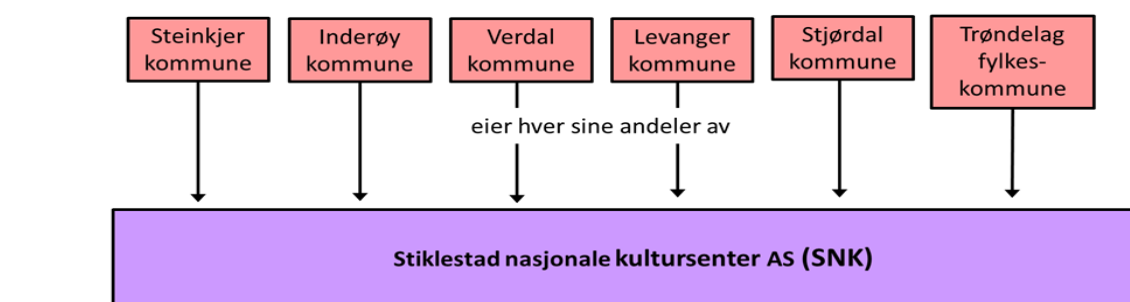
Gjennomføringen av Refordelingsmodell1 vil ikke skille seg nevneverdig fra dagens modell, ettersom SNK allerede er et etablert aksjeselskap, som fortsatt vil være en plattform under denne modellen. Reelt sett er det kun antall eiere med ulik eierbrøk som endres. Videre tillater denne selskapsmodellen at de ordinære strukturene beholdes, slik at det ikke er nødvendig å etablere et aksjeselskap mellom aksjonærene og SNK.

Når det gjelder levedyktigheten til Refordelingsmodell1, vil SNK gjennom sin generalforsamling og valgte styre, forvalte og drifte selskapet nedover i strukturen i tråd med aksjelovens bestemmelser, vedtektene og aksjonæravtalen.

Refordelingsmodell2:

I denne modellen vil kun Partene og de fire vertskommunene gå inn som eiere i SNK. Modellen kan i et slik tilfelle se slik ut:

Refordelingsmodell 2

Refordelingsmodell2 avgrenser eierskapet mot de øvrige Museene. Dette betyr at de som bidrar direkte økonomisk til driften av Konsoliderte Museum, sammen får anledning til å sitte på eiersiden.

Gjennomføringen av Refordelingsmodell2 vil ikke skille seg særlig fra Refordelingsmodell1, bortsett fra at det er færre aktører som skal inn som aksjonærer. Dette vil naturlig nok kunne lette gjennomføringen av modellen, ved at det er færre interesser og behov som skal ivaretas under forhandlingen og utarbeidelsen av aksjonæravtalen.

En utfordring ved gjennomføringen av Refordelingsmodell2 er å gjøre modellen attraktiv nok, ettersom Museene ikke inviteres inn direkte på eiersiden. Dette kan skape misnøye og potensielt være grobunn for at noen av Museene ønsker å trekke seg ut fra fellesskapet. Museene er imidlertid merkantilt svake, og de fungerer godt ved å ha en felles driftsorganisasjon. Videre vil Museene miste offentlige tilskudd, hvis de trekker seg ut av det Konsoliderte Museum, noe som vil bidra til at Museene mister forvaltning og faglighet. Vi anser derfor muligheten for at noen av Museene trekker seg ut, som et svært lite sannsynlig alternativ.

Når det gjelder levedyktigheten til Refordelingsmodell2, vil denne være lik som Refordelingsmodell1.

3.3 Oppsummering av Refordelingsmodellen

Fordelen med Refordelingsmodellen er at gjennomføringen av modellen ikke skiller seg nevneverdig fra dagens selskapsmodell, ettersom SNK allerede er et etablert aksjeselskap som fortsatt vil være en plattform under denne modellen. Reelt sett er det kun antall eiere med ulik eierbrøk som endres. Videre tillater denne selskapsmodellen at de ordinære strukturene beholdes, slik at det ikke er nødvendig å etablere et nytt aksjeselskap mellom aksjonærene og SNK.

Videre vil SNK gjennom sin generalforsamling og valgte styre, forvalte og drifte selskapet i tråd med aksjelovens bestemmelser, vedtektene og aksjonæravtalen, slik at selskapet blir levedyktig. Deltakerne vil dermed få eierskap og medinnflytelse, samtidig som de kan bevare sin identitet – noe som er et viktig argument.

Det foreligger imidlertid flere utfordringer knyttet til levedyktigheten til Refordelingsmodellen. Først og fremst har vi gjennom dette arbeidet, forstått det slik at Verdal kommune ikke nødvendigvis vil eller ønsker å foreta større endringer knyttet til sin eierandel under Refordelingsmodellen. En refordeling av eiersits som gjenspeiler tilskuddsnivået vil dermed være vanskelig å gjennomføre, ettersom Trøndelag fylkeskommune er den største tilskuddsgiveren, og de må derfor nedjustere sin aksjepost for å gi de øvrige tilgang på eiersiden.

En annen utfordring som ligger i Refordelingsmodellen, er at SNK ikke vil være et rent driftsselskap. Selskapet eier store verdier knyttet til både eiendommer på Stiklestad, samt en potensiell økonomisk risiko knyttet til hotelldriften i selskapet. Ved å forfølge Refordelingsmodellen, vil alle aksjonærene følgelig bli eiere av eiendomsmassen og risikoen til hotelldriften på Stiklestad. Dette innebærer at ansvar for drift, vedlikehold og fremtidige investeringer knyttet til disse eiendommene, herunder hotellselskapet, vil være SNK og eierne av SNK sitt ansvar. Partene har i sin dialog med vertskommunene og Museene i prosessen fått signaler på at dette ikke fremstår som en ønsket løsning for fremtidige aksjonærer utenfor Verdal. Refordelingsmodellen vil på bakgrunn av dette utfordrende landskapet, medføre en viss udefinerbar risiko, noe som reelt sett også er situasjonen i dag. En gjennomføring av Refordelingsmodellen som sådan, vil kunne skape en misnøye for de øvrige aksjonærene utenfor Verdal og vil ikke bidra til et godt og fremtidig samarbeidsklima – noe som er den primære intensjonen for å gjennomføre en refordeling av eiersits i SNK i utgangspunktet.

En tredje utfordring med Refordelingsmodellen, er at aksjonærene vil på et tidspunkt, mest sannsynlig måtte gjennomføre en ny selskapsrettslig omorganisering, i etterkant av gjennomføringen av Refordelingsmodellen. Dette for å avhjelpe situasjonen knyttet til eiendommene og driften av hotellet som ligger i SNK. På sikt bør derfor SNK – for å bevare og utvikle det Konsoliderte Museum – måtte skille ut eiendommene og/eller driften av hotellet.

3.4 Driftsmodellen

3.4.1 Presentasjon og gjennomgang av Driftsmodellen

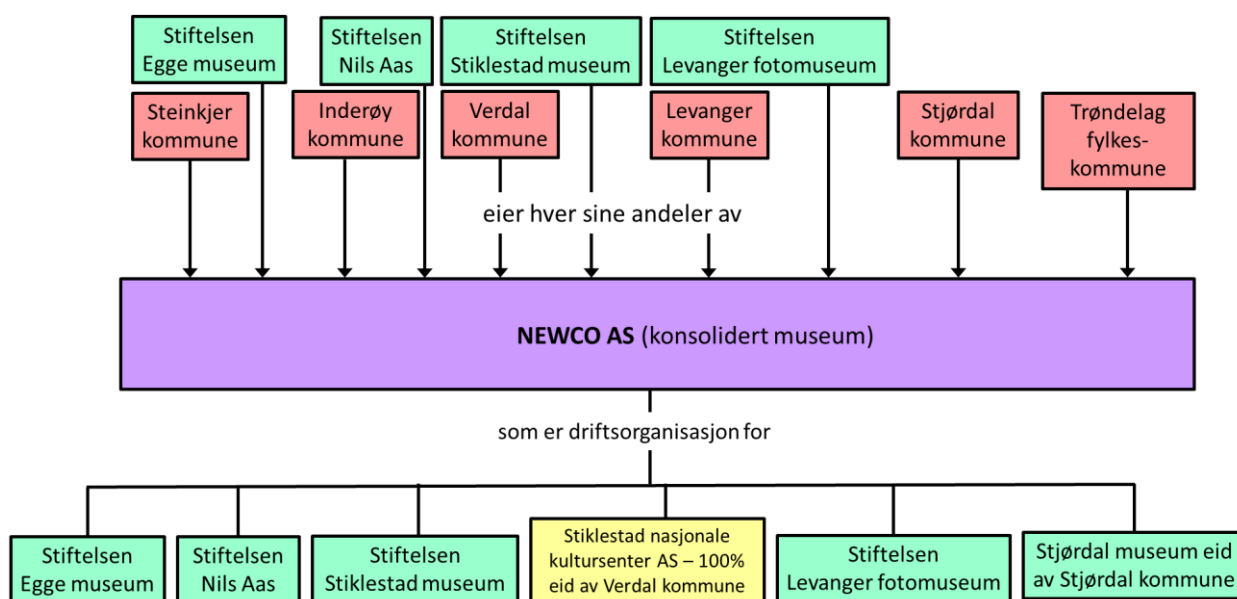
Verdal kommune presenterte Driftsmodellen som en alternativ selskapsmodell, som de ønsket at Partene skulle jobbe videre med. Etter flere arbeidsmøter, planlegging og diskusjoner, ble Partene til slutt enige om at denne løsningen ville være både til Partenes og fremtidige aksjonærers beste. Driftsmodellen ble presentert som et forslag til refordeling av eiersits, til både vertskommuner og Museene, med positive tilbakemeldinger. Denne modellen oppfyller de krav satt i vedtakene fra Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune ved at resultatet er en refordeling av eiersits, men at dette praktisk skjer gjennom etablering av et nytt overliggende selskap.

Denne modellen har en litt annen struktur enn gjennomgått ovenfor i Refordelingsmodellen, ved at det stiftes et nytt aksjeselskap («**Newco AS**»). Newco AS vil fungere som en felles driftsorganisasjon for det Konsoliderte Museum. Partene, vertskommunene og Museene vil gå inn som eiere i dette selskapet.

Newco AS kan etableres med den eiersits og kapital Partene anser som hensiktsmessig. Etter etablering kan driftsavtaler inngått av SNK avvikles i SNK og re-etableres/forhandles med Newco AS som ny avtalepart. Eventuelle rettigheter, eiendeler og forpliktelser som skal overtas av Newco AS fra SNK må overtas basert på «virkelig verdi». Da denne modellen forutsetter at eiendom og de større balanseførte verdiene i SNK skal bli værende i SNK, antas det at det vil være begrenset omfang og verdi på det som eventuelt skal overføres fra SNK til Newco AS. En overføring av funksjoner som i dag utføres av SNK til

Newco AS vil trolig være å anses som en virksomhetsoverdragelse som gir ansatte i SNK hvor oppgaver flyttes til Newco AS rett til ansettelse på minst tilsvarende vilkår i Newco AS.

Etter etablering av Newco AS og etablering av driften i Newco AS kjøper Verdal kommune alle aksjer i SNK som eies av Trøndelag fylkeskommune. Verdal kommune blir dermed eier av 100 % av aksjene i SNK, som vi har forstått har vært en preferert løsning for Verdal kommune. Modellen kan i et slikt tilfelle se slik ut:

Med hensyn til eierskap, åpner Driftsmodellen opp for at dagens Parter, vertskommunene og Museene kan gå inn som eiere i Newco AS. Dette vil være en lik tilnærming som under Refordelingsmodellen.

En problemstilling som er vurdert, er hvorvidt SNK skal inn på eiersiden i Newco AS, sammen med de øvrige Museene. En forutsetning for Driftsmodellen er at driftsavtaler og driftsfunksjoner legges inn i Newco AS og at Verdal kommune blir eier av 100 % av aksjene i SNK. Ved fordeling av aksjer/eierandeler i Newco AS må Verdal kommune og SNK sin eventuelle eierandel ses samlet, da Verdal kommune reelt har kontroll i SNK.

Når det gjelder selve gjennomføringen av Driftsmodellen, etableres det et nytt aksjeselskap som vil fungere som en felles driftsorganisasjon for det Konsoliderte Museum, slik SNK er i dag. Driftsmodellen og dens struktur vil opprette en likeverdighet mellom deltakerne, og kanskje i større grad enn i dag, siden eiendommene, med unntak av Stiklestad planteskole som tjener som magasin for museene, ikke blir en del av driftsorganisasjonen til det Konsoliderte Museum, ved etableringen av Newco AS.

Som et alternativ til å flytte driftsfunksjoner ut fra SNK, kan man se for seg en utskillelse av eiendommene og eventuelle øvrige rettigheter og forpliktelser som ikke skal videreføres som en del av samarbeidet i SNK. Dette kunne i så fall gjennomføres ved å skille ut eiendomsmassen på Stiklestad (og eventuelle øvrige rettigheter og forpliktelser knyttet til denne) til et nyopprettet aksjeselskap – slik man evt. bør/må i ettertid av Refordelingsmodellen. En slik utfisjonering av eiendomsmassen ville ikke utløse plikt til å betale dokumentavgift. Fisjonen ville imidlertid medført at Partene og de nye aksjonærene hadde startet sitt nyetablerte samarbeid på den allerede etablerte plattformen, SNK. Til sammenligning vil etablering av

Newco AS som beskrevet ovenfor være vesentlig enklere å gjennomføre enn en fisjon, samt gi det nye samarbeidet en ny start på «blanke ark». Videre gir man Driftsmodellen anledning til å tjene som en plattform for et felles fagmiljø, der de ordinære og felles driftsfunksjoner bygges - uten at det foreligger noen etablert historikk til grunn.

Når det gjelder levedyktigheten til Driftsmodellen, vil de de problemstillingene som ligger i dagens SNK, bli ryddet av veien allerede ved gjennomføring. Ved at den nødvendige selskapsrettslige omorganiseringen finner sted ved oppstarten av et nytt og felles samarbeid mellom aksjonærene, blir dette en robust struktur ved gjennomføringen. Driftsmodellen bidrar til at alle aktørene får en nyetablert plattform for å bygge og utvikle sitt samarbeid på fra start, samtidig som Newco AS reelt sett vil ha det samme innhold og fungere på samme måte som dagens SNK, men uten at dagens problemstillinger nødvendigvis gjør seg gjeldende.

Videre vil Newco AS gjennom sin generalforsamling, styre og ledelse, drifte det Konsoliderte Museum i tråd med vedtektene og aksjonæravtalen mellom eierne i Newco AS. SNK vil som aksjeselskap «stå på egne ben», noe som betyr at for det tilfellet at det oppstår økonomiske utfordringer i SNK, vil ikke dette ha noen direkte implikasjoner for Newco AS, med mindre dette er noe aksjonærene blir enige om.

Driftsmodellen vil muliggjøre og fremtvinge forhandling om og utarbeidelse av en rekke ulike selskapsdokumenter. Aksjonæravtalen som regulerer forholdet mellom aksjonærene, vil inneholde økonomiske forpliktelser, knyttet til blant annet tilskudd og bruk av slike tilskudd. Dette vil blant annet avhjelpe potensielle problemstillinger mellom aksjonærene, tidlig i prosessen. Videre vil det måtte inngås nye driftsavtaler, ettersom Museene og SNK som skal stille sine eiendeler til disposisjon for Newco AS. Dette muliggjør å forbedre, samt å regulere de forhold som ikke er til stede i dagens driftsavtaler, og som samlet vil innebære en økonomisk trygghet for alle involverte. Den økonomiske risikoen som ikke reguleres av aksjonæravtalen eller driftsavtalene som er særskilt knyttet til Stiklestad, vil Verdal kommune måtte bære alene som eneeier i SNK. Dette vil også være den risikoen de øvrige vertskommuner har for sine stiftelser, og Verdal kommune sin økonomiske risiko for SNK vil derfor ikke skille seg fra de øvrige Museene i det Konsoliderte Museum. Gjennom driftsavtalene, vil Newco AS i praksis stå for de løpende drifts- og vedlikeholdskostnader, mens investeringer vil bli gjenstand for beslutninger av styret i Newco AS.

Driftsmodellen innebærer videre at Verdal kommune blir eneeier i SNK, som etter omorganiseringen består av eiendommene på Stiklestad slik disse er definert nedenfor. Dette betyr at Verdal kommune må foreta en vurdering på sin side om hvordan SNK skal organiseres selskapsrettslig. SNK er i dag et aksjeselskap og hvorvidt denne selskapsformen skal beholdes eller om SNK for eksempel skal omdannes til et KF, vil være en vurdering som Verdal kommune må ta.

3.4.2 Virksomhetsoverdragelse fra SNK til Newco AS

Ved at Newco AS etableres som en driftsorganisasjon for det Konsoliderte Museum, vil en virksomhetsoverdragelse fra SNK til Newco AS måtte gjennomføres («**Virksomhetsoverdragelsen**»). Virksomhetsoverdragelsen skjer ved at eiendelene eller deler av eiendelene («**Eiendelene**») i SNK som direkte gjelder eller omhandler det Konsoliderte Museum, overdras til Newco AS. Etter Virksomhetsoverdragelsen vil SNK kun sitte igjen med eiendomsmassen på Stiklestad, herunder Pilegrimsloftet, Stiklastadir, samt aksjene i driftsselskapet til hotellet; Stiklestad hotell AS («**Eiendommene**»). Virksomhetsoverdragelsen gjennomføres ved en avtale mellom SNK og Newco AS.

Ved å gjennomføre Virksomhetsoverdragelsen, vil en rekke rettigheter utløses for berørte arbeidstakere i SNK, jf. Arbeidsmiljølovens («Aml.») kap. 16. Formålet med disse reglene er å beskytte arbeidstakerne, og sørge for at arbeidstakernes rettigheter bevares ved Virksomhetsoverdragelsen. En oppsummering av reglene gis her:

1. Det skal gjennomføres drøftinger med de tillitsvalgte. Innkalling bør utarbeides og en protokoll av møtet med de tillitsvalgte bør skrives;
2. Ansatte i SNK må informeres om overdragelsen så tidlig som mulig, og før formell beslutning treffes jf. Aml §§ 16-5 og 16-6. Dette gjøres typisk ved at det sendes ut et informasjonsskriv eller avholde et allmøte med de ansatte som blir berørt;
3. Alle ansatte som overføres til Newco AS, skal overføres med eksisterende lønns- og arbeidsvilkår jf. Aml. § 16-2; og
4. Enkelte ansatte kan påberope seg reservasjons- eller valgrett. Dette innebærer at ansettelsesforholdet henholdsvis opphører uten oppsigelse eller løper videre hos SNK jf. Aml. § 16-3.

Det gjelder også et absolutt forbud, både for SNK og Newco AS, mot å gå til oppsigelse eller avskjed på grunn av en virksomhetsoverdragelse jf. aml. § 16-4. Eventuell overtallighet hos Newco AS som følge av Virksomhetsoverdragelsen må løses etter de alminnelige reglene for oppsigelse etter kap. 15 i arbeidsmiljøloven. Vi har ikke mottatt annen informasjon enn at dette kun er en formell prosess og vi har ingen grunn til å tro at ansatte som i dag er ansatt i SNK ikke blir med over i Newco AS.

3.4.3 Verdssettelse av SNK etter Virksomhetsoverdragelsen

Ved at Driftsmodellen benyttes og gjennomføres, vil Newco AS etableres som ny driftsorganisasjon for det Konsoliderte Museum. Under Driftsmodellen, vil Trøndelag fylkeskommune selge sine aksjer i SNK til Verdal kommune og verdsettelsen av SNK blir dermed relevant. Virksomhetsoverdragelsen vil medføre at det som ligger igjen av eiendeler i SNK, og som i den anledning vil være førende for hva Partene avtaler knyttet til verdsettelsen, er Eiendommene på Stiklestad.

Som en del av det Konsoliderte Museum, mottar SNK løpende tilskudd fra stat, fylkeskommune og kommune, og slike tilskudd fungerer på mange måter som en bærebjelke for driften av Eiendommene. Videre er et sentralt moment i denne sammenheng, at Eiendommene er regulert til ulike formål. Muligheten til å benytte Eiendommene til andre formål uten en reguleringsendring, er slik vi har forstått det vanskelig. Dette vil måtte påvirke Partenes vurdering i relasjon til verdsettelsen av SNK.

Trøndelag fylkeskommune har som nevnt, fra sin side bidratt med betydelige beløp for å bygge opp Eiendommene på Stiklestad og selv om videre drift er avhengig av løpende støtte, er det ikke urimelig at Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune kommer til en enighet om et vederlag for at Verdal kommune kan ta over Eiendommene.

4 Selskapsdokumentasjon

4.1 Aksjonæravtale og vedtekter

For å legge til rette for et forutsigbart og velfungerende samarbeid mellom alle aksjonærene, vil den sentrale selskapsrettslige dokumentasjonen være en aksjonæravtale og vedtekter.

En aksjonæravtale er en avtale som inngås mellom aksjonærene i et aksjeselskap. I motsetning til vedtektene, regulerer aksjonæravtalen bare forholdet mellom aksjonærene, og aksjonæravtalen holdes som regel fortrolig mellom dens parter. I denne saken er det imidlertid offentlige eiere, noe som vil innebære full transparens også for utenforstående som ikke er part i aksjonæravtalen.

I vårt tilfelle, der det vil være mange på eiersiden, vil en aksjonæravtale kunne skape en felles forståelse og balanse mellom Museene på en rekke punkter, selv om Museene sitter på ulik grad av eierskap. Vår klare anbefaling er at blant annet følgende tema må reguleres i en aksjonæravtale når ny eierstruktur er på plass:

- Samfunnsoppdraget til det Konsoliderte Museum;
- Hva som er gjøremål og oppgaver til eiermøtet;
- Regulere hvordan eventuelle nye eksterne deltagere skal håndteres;
- Forsvarlig forvaltning;
- Profesjonelt styre;
- At styret kan gjøre ulike prioriteringer, fra år til år;
- Generelle forpliktelser;
- De formelle reguleringene etter aksjeloven; og
- Eventuelle endringer i eierforhold som følge av endringer i tilskudd fra de respektive parter.

Vedtektene på sin side er selskapets styringsverktøy og regulerer selskapets rettsforhold. Det stilles minimumskrav til innholdet i vedtektene, slik som selskapsnavn, angivelse av virksomheten, herunder om denne skal ha ikke-økonomisk formål, og aksjekapitalens størrelse osv., men man står fritt til å regulere andre ting i vedtektene ut over disse minimumskravene.

Vedtektene registreres i Foretaksregisteret, og vil derfor være tilgjengelige for enhver. Dette er et aspekt som man har med seg ved utforming av vedtektene, ettersom dokumentet er offentlig.

Samfunnsoppdraget er imidlertid sentralt og det kan være naturlig at dette presiseres i vedtektene, med mindre Partene finner det tilstrekkelig å inkludere Samfunnsoppdraget i aksjonæravtalen. Videre kan det vurderes om vedtektene skal regulere særlige stemmerettigheter på generalforsamlingen (jf. også ovenfor om mulighet for ulike aksjeklasser). Dette kan for eksempel være for de tema som har en særlig viktighet for eierne eller ved for eksempel vedtektsendringer. Ved å øke kravet på denne måten, må en større andel av de som møter på generalforsamlingen være enige.

4.2 Oversikt over selskapsdokumentasjonen som må utarbeides

I tillegg til å utarbeide en aksjonæravtale mellom aksjonærene i Newco AS, samt vedtekter for det etter hvert nyopprettede aksjeselskapet som nevnt ovenfor, vil det være andre selskapsrettslige dokumenter som må utarbeides for at Driftsmodellen skal få den riktige form for drahjelp, i både etableringsfasen, men også for å være bærekraftig i fremtiden. Dette gjelder:

- Stiftelsesdokument for opprettelse av Newco AS
 - o Inneholder kun de lovpålagte opplysninger for å få etablert et nytt aksjeselskap;
- Driftsavtaler mellom Newco AS og Museene

- En oppdatering av dagens driftsavtaler er nødvendig for blant annet å sikre den nødvendige forutsigbarhet for alle involverte, som ikke eksisterer i dagens avtaler;
- Driftsavtale mellom Newco AS og SNK AS
 - Inneholder et klart skille mellom hotellvirksomheten og Newco AS sin bruk av bygningen, reguleringer knyttet til at Newco AS ikke skal ha noen risiko for kommersiell bruk av, samt hvilke restkostnader Newco AS må påregnes å betale; og
- Avtale om virksomhetsoverdragelse mellom SNK AS og Newco AS.
 - Inneholder en detaljert oversikt over hvilke eiendeler, rettigheter og forpliktelser som skal overføres fra SNK til Newco AS som en del av virksomhetsoverdragelsen.

5 Konklusjon

Partene har selv diskutert seg igjennom de ulike selskapsrettslige modellene som presentert i dette notatet, og ble enige om at Driftsmodellen var den mest gjennomførbare modellen for sitt videre arbeid knyttet til en selskapsrettslig omorganisering av SNK.

Driftsmodellen innebærer en refordeling av eiersits i SNK. Eierskapet i SNK refordelles først og fremst ved at Verdal kommune kjøper alle aksjene til Trøndelag fylkeskommune, og blir dermed eneeier av SNK. Videre vil den reelle refordelingen av eiersits i SNK og det Konsoliderte Museum som sådan flyttes til Newco AS. Refordelingsmodellen vil nok fremstå som mindre selskapsrettslig komplisert, men vil til gjengjeld kunne nødvendiggjøre en selskapsrettslig omorganisering frem i tid.

Newco AS som aksjeselskap, driftsorganisasjon og paraply for det Konsoliderte Museum er et godt utgangspunkt for en base der eierskap og medinnflytelse fra både vertskommuner og de respektive Museene får prioritet. Ved å etablere Newco AS og foreta Virksomhetsoverdragelsen fra SNK til Newco AS, vil Newco AS først og fremst bli en velfungerende driftsorganisasjon for det Konsoliderte Museum. Videre, vil dagens økonomiske risiko knyttet til Eiendommene i SNK, være kjent for alle aksjonærene og disse vil gjennom sitt eierskap kunne bidra til å beslutte hvordan tilskuddene skal fordeles og benyttes i det Konsoliderte Museum som helhet. Driftsmodellen har vist seg å være den selskapsmodellen som Partene fant som den mest robuste løsningen. Driftsmodellen vil være en svært hensiktsmessig modell, ettersom alle problemstillinger – store som små – vil være gjennomgått og løst ved etablering og gjennomføring av refordelingen av eiersits.

Partene har etterstrebet dialog, inkludering og aktiv deltagelse fra både vertskommuner og Museene gjennom hele prosessen. Først innledningsvis knyttet til valg av selskapsmodell, for senere en mer detaljert gjennomgang av Driftsmodellen. På grunn av dette arbeidet, er det vår klare oppfatning at Driftsmodellen vil ha en solid grunnmur, har hatt støtte hos alle involverte og vil møte utfordringer på en hensiktsmessig og levedyktig måte frem i tid.

Med vennlig hilsen
SANDS Advokatfirma DA

Frøde Henning Antonsen
Partner | Advokat

Anneli Grøtte
Advokat

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS

Oktober 2021

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne selskapsgjennomgangen på oppdrag fra Verdal kommune i oktober 2021.

Arbeidet er utført av Margrete Haugum, Sunniva Tusvik Sæter, Knut Tanem og Christian Skuggedal.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Steinkjer 18.10.2021

Margrete Haugum

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Innholdsfortegnelse	4
1 Innledning.....	6
1.1 Bestilling	6
1.2 Løsning av oppdraget.....	6
1.3 Metode	7
2 Stiklestad Nasjonale kultursenter AS.....	8
2.1 Formelle forhold omkring SNK.....	8
2.1.1 Vedtekter	11
2.1.2 Forholdet mellom SNK og de konsoliderte museene.....	11
2.1.3 Organisering	12
2.1.4 Sentrale avtaler.....	13
2.1.5 Selskapets strategiske sterke og svake sider.....	15
2.2 Virksomheten i SNK	15
2.2.1 SNKs museumsplattform	16
2.2.2 Forskning og kunnskapsutvikling	17
2.2.3 Forvaltning	17
2.2.4 Formidling.....	19
2.2.5 Marked.....	19
2.3 SNKs inntekter	21
2.3.1 Statsstøtte.....	21
2.3.2 Regional og lokal støtte.....	23
2.3.3 Egeninntekt.....	23
2.3.4 Prosjektilskudd.....	25
2.3.5 Intern tilskuddsfordeling	25
2.4 SNKs kostnader	26
2.4.1 Kostnadsfordeling	26
2.4.2 Lønn	27
2.4.3 Drift og vedlikehold av lokaler	27
2.4.4 Andre driftskostnader	28
2.4.5 Investeringer	28
2.4.6 Andre forpliktelser	29
2.5 SNKs kompetanse.....	29
2.6 Finansielle forhold	30
3 Verdsetting	34
3.1 Valg av verdsettelsesmetode.....	34
3.2 Verdifastsetting.....	35
3.3 Forutsetninger i verdifastsettingen.....	36
4 Risikoer	38
4.1 Museumsbegrepet og en armlengdes avstand	38
4.2 Stiftelsene	38
4.3 Samlingene	39

4.4	Fellesskapsfølelse	40
4.5	Økonomi	40
4.6	Uenighet mellom eierne/eksterne krav som røkkes ved organiseringen	42
4.7	Driften i selskapet	42
5	Framtidsutsikter	44
	Kilder	45

Tabell

Tabell 1.	Oversikt over besøkende publikum	20
Tabell 2.	Budsjett fordelt på avdelinger i SNK	26
Tabell 3.	Hovedtall fra kostnadsbudsjettet 2021	27
Tabell 4.	Oversikt over ansatte	29
Tabell 5.	Egenkapital i balansen 2020	37

Figurer

Figur 1.	Løsningsforslag	6
Figur 2.	Organisasjonskart SNK	8
Figur 3.	Sentrale hendelser siden konsolideringen og fram til i dag	10
Figur 4.	Salgs- og reklamekostnader	24
Figur 5.	Bygg som SNK eier	28
Figur 6.	Investert kapital	28
Figur 7.	Utvikling av likviditet i årsbudsjettet	31
Figur 8.	Utvikling i kontanter og bankinnskudd	31
Figur 9.	Utvikling i kravet om 2 prosent likviditet av driftsinntekter	32
Figur 10.	Utvikling i arbeidskapital	33
Figur 11.	Inntektsfordeling	35
Figur 12.	Utvikling av egenkapital i SNK	37

1 INNLEDNING

I dette kapittelet presenteres bestilling av oppdraget og hvordan arbeidet er gjennomført.

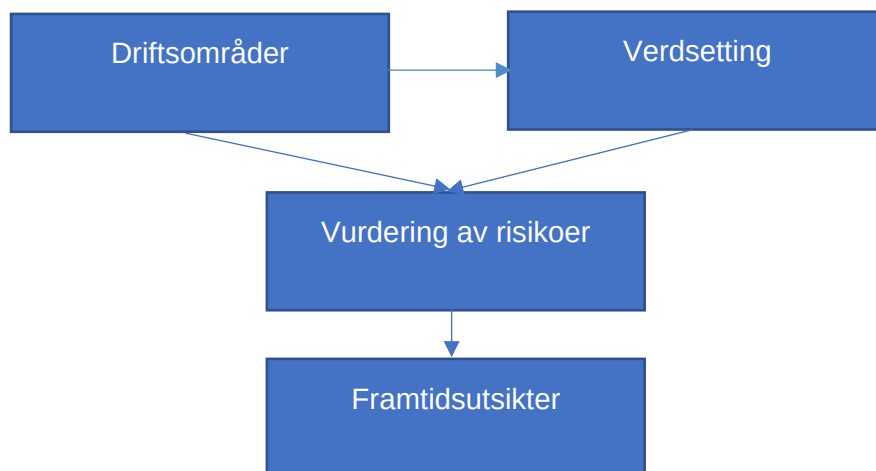
1.1 Bestilling

Revisjon Midt-Norge SA har fått bestilling på en *due diligence light* fra kommunedirektøren i Verdal, hvor hovedhensikten er:

- Verdifastsettelse av selskapet
- Vurdere de viktigste risikoene
- Synliggjøre ulike driftsområder i selskapet
- Selskapets framtidsutsikter

1.2 Løsning av oppdraget

Revisjon Midt-Norges tilnærming til løsning av oppdraget er vist i figur en.

Figur 1. Løsningsforslag

Driftsområder

Denne delen er en beskrivelse av selskapet interne organisering med et økonomisk blikk for å undersøke verdiskapingen i selskapet. Beskrivelse danner grunnlag for verdsetting, vurdering av risikoer og framtidsutsikter. I beskrivelsen er det tatt utgangspunkt i styreforeningens sjekkliste for due diligenceprosess. Sjekklisten er forenklet og tilpasset virksomheten ved Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS. Beskrivelsen finnes i kapittel 2.

Verdifastsettelse

Det finnes ulike tilnærminger til å fastsette verdien på et selskap. I denne delen vurderes ulike tilnærminger og det begrunnes hvilken metode som vil være egnet for et selskap som Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS. Verdien beregnes, og det er redegjort for ulike forutsetninger for beregningen. Dette er behandlet i kapittel 3.

Risikoer

Undersøkelse av de ulike driftsområdene og verdifastsettelse danner grunnlag for å gjøre risikovurderinger. I tillegg trekkes det også inn eksterne forhold som kan påvirke selskapets risikobilde. De ulike risikoområdene drøftes og risikoreduserende tiltak identifiseres. Dette finnes i kapittel 4.

Framtidsutsikter

Undersøkelsene foran danner grunnlag for vurderinger av framtidsutsiktene for selskapet, som finnes i kapittel 5.

I oppdraget er ikke konsekvenser av covid-19 problematisert særskilt.

1.3 Metode

Det er hentet inn dokumentasjon fra Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS. Dette omfatter årsmelding, strategidokumenter, styresaker, vedtekter, aksjonæravtale, sentrale forretningsmessige avtaler, oversikt over kompetanse og oversikt over status på vedlikehold av bygninger. Det er i tillegg lagt til grunn stortingsmeldinger, en utredning om museenes samfunnsroller og museumsvurderingen 2020 fra Kulturrådet.

Det er hentet inn økonomiske data i form av regnskap fra 2016-2020. Regnskapene er hentet fra Brønnøysundregistrene. Vi har også fått tilsendt en detaljert balanse pr. 31.12.2020 fra økonomi- og administrasjonssjefen i SNK.

Det er gjennomført et stedlig intervju med direktør og økonomi- og administrasjonssjef. Fra dette intervjuet ble det skrevet et referat som ble godkjent av de som ble intervjuet. Senere ble det gjennomført et digitalt intervju med økonomi- og administrasjonssjef. Det ble skrevet referat fra dette intervjuet. Direktør og økonomi- og administrasjonssjef fikk ut utkast av rapporten til gjennomlesing for faktasjekk. Økonomi- og administrasjonssjef har også svart ut enkeltspørsmål på telefon i forbindelse med uthenting av regnskapsdata.

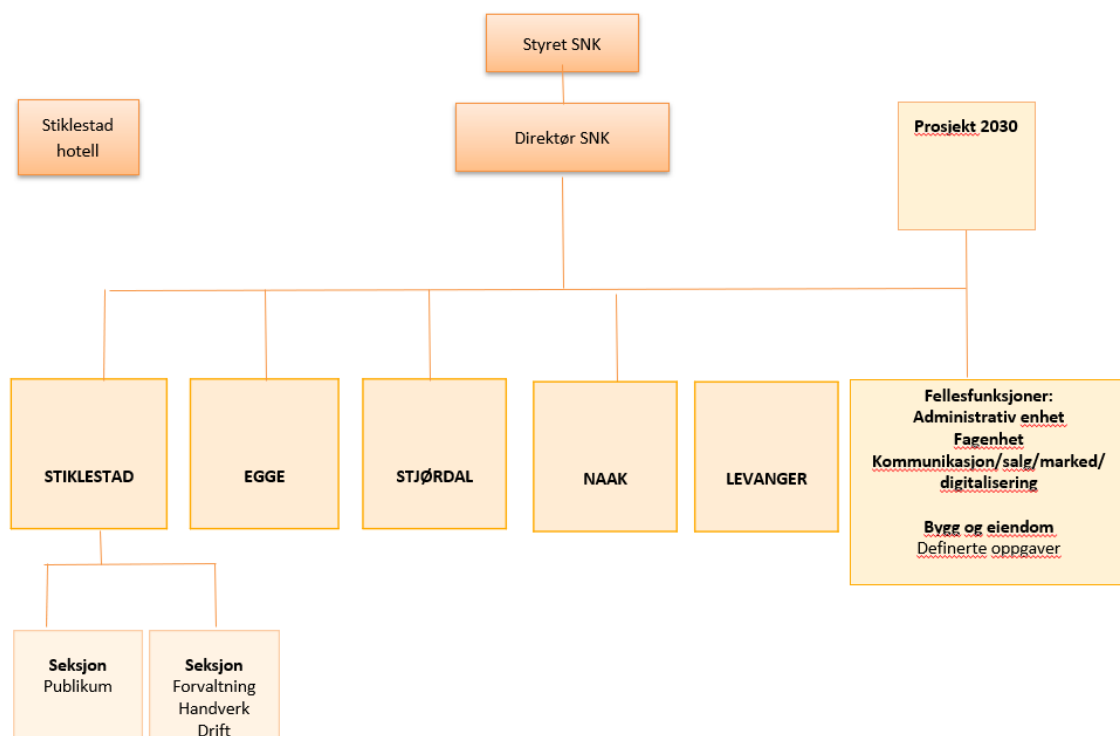
I forbindelse med kartlegging av tomteforhold er Verdal kommune kontaktet på telefon.

2 STIKLESTAD NASJONALE KULTURSENTER AS

I dette kapitlet beskrives Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (SNK). Beskrivelsen av selskapet bygger på en mal for en due diligenceprosess¹. Det må presiseres at dette ikke er en fullstendig due diligence, til det er tids- og ressursrammene for små. Dette er derfor en forenklet beskrivelse.

2.1 Formelle forhold omkring SNK

SNK eies av Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune². SNK AS er eneste eier av driftsselskapet til Stiklestad Hotell AS. Figur 2 viser hvordan SNK AS er organisert.

Kilde: SNK AS

Figur 2. Organisasjonskart SNK

¹ En due diligence er en selskapsjennomgang. Det er flere typer due diligence.

² På www.bisnode.no står Nord-Trøndelag fylkeskommune som eier. Mest sannsynlig skyldes dette at SNK ikke har sendt inn aksjonærøppgave som fanger opp at Nord-Trøndelag fylkeskommune har blitt en del av Trøndelag fylkeskommune. Dette har sammenheng med at skattefrie aksjeselskap i utgangspunktet ikke skal levere aksjonærregisterøppgave.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS er et konsolidert museum. Museumsreformen førte i 2004 til en konsolidering av museene Egge museum, Stiklestad museum, Levanger fotomuseum og Stjørdal museum Værnes. Nils Aas Kunstverksted ble en del av SNK i 2010. Det ble ikke gitt noen retningslinjer for hvordan konsolideringen skulle gjennomføres og derfor ble det litt ulike løsninger i forskjellige konsoliderte museer. Konsolideringen skal gjøre museene mer ressurseffektive, målrettede og bærekraftige. Ledelsen ved SNK opplever at konsolideringen har gått fra å være tvang til å være et ønske.

Stjørdal museum Værnes er et kulturhistorisk museum i Stjørdal kommune. Levanger fotomuseum er et kulturhistorisk fotomuseum i Levanger kommune. Stiklestad Nasjonale Kultursenter er et museum med et særskilt ansvar for historiene knyttet til slaget på Stiklestad og Olav Haraldsson/Olav den hellige gjennom tusen år, bedre kjent som Olavsarven. Stiklestad Nasjonale Kultursenter er lokalisert i Verdal kommune. Nils Aas kunstverksted arbeider med arven etter billedhuggeren Nils Aas og er lokalisert i Inderøy kommune. Egge museum er et kulturhistorisk museum i Steinkjer kommune.

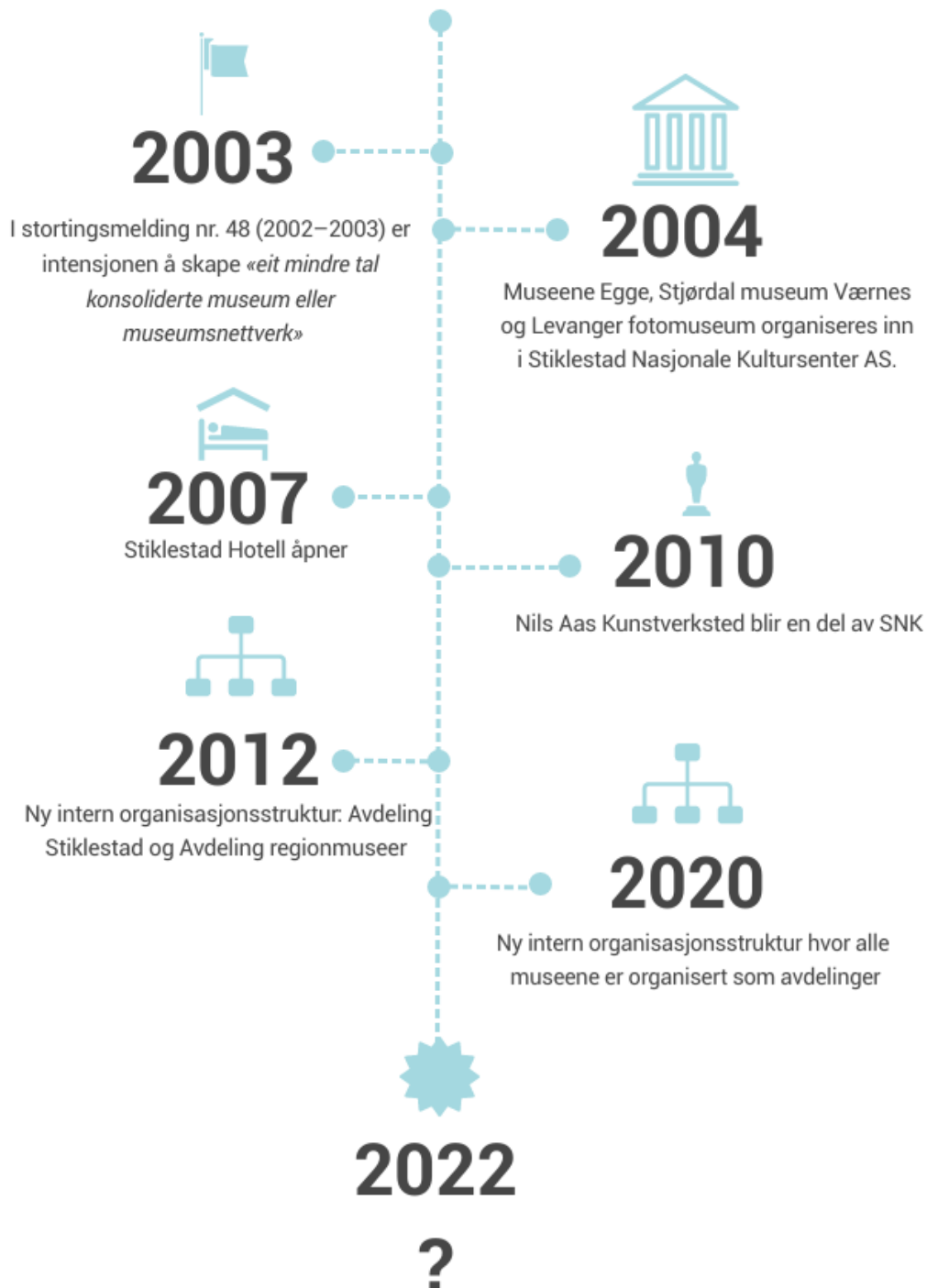
Stiftelsene, som delvis har samme navn som museene, eier samlingene ved museene. SNK AS er en driftsorganisasjon som ikke eier samlingene, men forvalter dem. En slik organisering er vanlig i museumsverdenen. Samlingene SNK forvalter, teller 77 000 gjenstander, 66 bygninger og 1 210 000 fotografier.³ Videre forvalter SNK levende samlinger, arkiv/kildesamlinger, 211 dekar kulturlandskap og 28 dekar hageanlegg.

Figuren under viser sentrale hendelser siden konsolideringen og fram til i dag.

³ Museumsvurderingen 2020, Kulturrådet

Tidslinje SNK

Fra konsolidering og fram til idag

Figur 3. Sentrale hendelser siden konsolideringen og fram til i dag

SNK har fram til 2019 vært organisert med to enheter, Stiklestad og regionmuseene. I 2019 ble det gjennomført en omorganiseringsprosess med bred involvering fra organisasjonen, og den nye organisasjonen var operativ fra 01.04.2020. Målet med omorganiseringen var å styrke SNKs museumsfaglige fellesskap og legge til rette for bedre ressursbruk på tvers av organisasjonen. Dette var et tiltak for å nærme seg museumsreformens hovedmål om større, sterkere og mer effektive museumsenheter.

2.1.1 Vedtekter

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS er stiftet i 1989. SNK AS eies av Trøndelag fylkeskommune og Verdal kommune med 50 prosent hver. Det finnes en aksjonæravtale datert 15.06.2018. Bakgrunnen for aksjonæravtalen er organiseringen av museumsvirksomheten i søndre del av Nord-Trøndelag fylke, som fra høsten 2008 innebærer et behov for tettere samordning mellom aksjeselskapet SNK AS og de øvrige lokale tilskuddsyterne.

Selskapets vedtekter ble sist endret på generalforsamlingen 15.06.2018. Noen sentrale bestemmelser er gjengitt under.

I § 3 om formål står det at Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS er et konsolidert museum. Selskapets formål er å drive et nasjonalt kultursenter på Stiklestad og alt som står i forbindelse med dette.

§ 4 slår fast at selskapets aksjekapital er kr 16.000.000 fordelt på 16 000 aksjer á kr 1 000. lydende på navn. § 5 regulerer at selskapets aksjer ikke er omsettelig til andre enn nåværende eiere.

I § 7 om generalforsamling står det i et av punktene at generalforsamling skal behandle anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd i henhold til den fastsatte balanse, og beslutning om utdeling av utbytte.

2.1.2 Forholdet mellom SNK og de konsoliderte museene

I forbindelse med konsolideringen av museene ble det laget nesten likelydende avtaler mellom SNK og de andre museene. Avtalen med det enkelte museum henviser til tilsvarende avtaler med de andre museene som inngår i konsolideringen. Avtalene er signert høsten 2009 og har virkning fra 01.01.2010.

Avtalene regulerer at bygninger-, kunst- og museumsgjenstander samt verkstedsutstyr forblir stiftelsens eiendom. SNK AS overtar ansvar for forsikring og vedlikehold både av bygninger og gjenstander. Alt driftstilbehør hos stiftelsene overtas til bokførte verdier av SNK AS. Videre er det avtalt at arbeidsgiver- og personalansvar for de ansatte ved stiftelsene overtas av SNK AS.

Om de økonomiske forholdene er det avtalt at offentlige museumstilskudd og inntekter for øvrig forvaltes av SNK AS. SNK AS sørger for søknader om offentlige tilskudd og sørger for nødvendig forvaltning og fordeling av midler til aktiviteter som er vedtatt i det konsoliderte museet. Videre forutsettes det en samarbeidsavtale mellom de berørte kommunene og fylkeskommunen om fordeling av det regionale og kommunale museumstilskuddet. Videre at det kommunale tilskuddet videreføres minst på samme nivå som tidligere og på grunnlag av den fordelingsnøkkel⁴ som gjelder for det konsoliderte museet.

Avtalen med de konsoliderte museene sier at SNK AS trer inn i avtaler som museene har inngått med tredjepart. Det forutsettes også at eventuelle festeavtaler med grunneiere videreføres i sin nåværende form.

Stiftelsen Nils Aas har balanseførte verdier på posten *driftsløsøre, inventar, verktøy og biler*.

Stiftelsen Egge museum har balanseførte verdier på postene *tomter, bygninger og annen fast eiendom og andre fordringer*.

Stiftelsen Stiklestad museum har balanseførte verdier på posten *tomter, bygninger og annen fast eiendom*.

Stiftelsen Levanger fotomuseum sine eiendeler i regnskapet er fordringer. De verdiene som Levanger fotomuseum har kommer ikke til uttrykk som regnskapsmessige verdier. Dette gjelder også noen av verdiene ved de andre museene.

Stjørdal museum Værnes sitt regnskap inngår i Stjørdal kommune sitt regnskap. Det er ikke undersøkt nærmere hvilke regnskapsmessige verdier som er knyttet til Stjørdal museum Værnes.

2.1.3 Organisering

Etter omorganiseringen våren 2020 er alle museene egne avdelinger med egne avdelingsledere, som inngår i ledergruppen. I tillegg er det en enhet med fellesfunksjoner. Organisasjonsendringen har gitt en flatere organisasjonsstruktur og endringene ble godt mottatt, forteller ledelsen ved SNK. Det ble etablert en egen fagenhet for å styrke fellesfunksjonene som skal tjene hele organisasjonen. Fagenheten ledes av en fagsjef. Fagenheten har i tillegg en fagleder formidling og fagleder forvaltning og en rådgiver for samfunnsdialog. Administrasjonen er også styrket innenfor lønn, økonomi, HR og teknisk bistand.

⁴ Fordelingsnøkklene har man nå gått bort i fra. I ny organisering har man gjort det slik at ledergruppen i fellesskap blir enige om økonomisk fordeling mellom museene. Det betyr i praksis at man effektivt kan satse på ett museum i ett år, og satse mer på andre museum andre år. Mer om dette i kapittel 2.1.3.

Ledergruppen består av direktør, økonomisjef/nestleder, avdelingssjefer og fagsjef. Ledergruppen prioriterer økonomiske ressurser og personalressurser. Det er avdelingsvise budsjetter som avdelingslederne har ansvar for. Nå når utviklingsplanen foreligger gir den føringer for satsinger både økonomisk og personalmessig. Ledergruppa behandler både hovedbudsjett og underveisrapporteringer. Det er ikke skriftlige rutiner for økonomistyring, men det er god kontroll på system og kontroller. Noen år har det vært krisemøter på høsten på grunn av dårlig økonomi. Ansatte har blitt involvert i de økonomiske utfordringene og dette har bidratt til å skape forståelse for betydningen av å ha orden på økonomien. Nå er det god styring på økonomien, og i høstmøtet i 2021 kunne man omdisponere penger i stedet for å drive brannslukking.

SNK har mange ulike prosjekter. Det er ikke slik at alle prosjekter er organisert som prosjekter. Prosjektbegrepet brukes også om satsinger innenfor daglig drift. Noen prosjekter organiseres som prosjekter med egne prosjektreknskap. Dette er gjerne knyttet til behovet for å rapportere bruken av eksterne midler. Selskapet har ikke timeregistreringssystem som registrerer all timebruk fordi det ikke anses som hensiktsmessig sett opp mot fellesskapstankegangen.

2.1.4 Sentrale avtaler

SNK har flere sentrale avtaler. Disse omtales kort i fortsettelsen.

Det finnes flere festekontrakter. De enkelte festekontraktene er ikke undersøkt nærmere, men i dialog med Verdal kommune er det opplyst at det er et lite område rundt Stiklastadir som mangler avtale mellom Verdal kommune og SNK. Utover dette finnes det festeavtaler for hele området på Stiklestad og det er stort sett Verdal kommune som eier grunnen. Det er kun på Stiklestad at SNK har avtaler, på de andre museene er det stiftelsene som håndterer eiendomsforholdene.

Leiekontrakt med Stiklestad Hotell AS

Avtalen omfatter leie av kjøkken og restaurant i kulturhuset (872 m²) og disponering av konferansesal og øvrige fellesarealer (ca. 550 m²) etter behov. For leien betales det en fast årlig grunnleie på kr 1 032 000. For omsetning av mat og drikke som overstiger kr 14 600 000 beregnes et flatt tillegg på 7 prosent, som beregnes etterskuddsvis årlig. Avtalen er inngått i 2009. Den inneholder ikke noe om indeksjustering.

Ledelsen ved SNK har gitt tilbakemeldinger på at det i forbindelse med en revidering av samhandlingen mellom SNK og Stiklestad Hotell i 2018 ble det gjort endring i praksisen med husleie for kjøkken/restaurant fra og med regnskapsåret 2019. Husleiesatsen fra og med 1.1.19 er 6 prosent og det er enighet mellom selskapene om at innkjøpsansvar for utstyr og

innredning overføres til hotellet. I tillegg faktureres hotellet for estimert strømforbruk. Endringen ble beregnet til å ha en null-effekt resultatmessig for begge selskapene, men det var viktig og riktig å endre praksis slik at hotellet ble kostnadsbærer for utstyr og innredning. Grunnleie på kr 1.032.000 er uendret, men innslagspunktet for tillegg i variabel leie er oppjustert til kr 17.200.000. Selve husleieavtalen er ikke ajourført etter den tid, men selskapene vil ordne dette i løpet av kort tid.

Leiekontrakt med Stiklestad Hotell AS, møterom i hotellfløy

Avtalen omfatter SNKs disponering av møterom i hotellfløyen til eget bruk. Leien består av en fast sum på kr 225 000 eks mva. Avtalen er signert i 2009. Den sier ikke noe om indeksjustering.

Leiekontrakt med Stiklestad Hotell AS, Olavsbibliotek og Leidangsgalleri i hotellfløy

Avtalen omhandler SNKs leie av Olavsbiblioteket og Leidangsgalleriet i hotellfløyen som areal til møteplass og samlingslokale for stedets publikum og besøkende. Årlig leie er kr 417 500, basert på en årlig leie per kvadratmeter på kr 835. Avtalen er signert i 2009. Den sier ikke noe om indeksjustering.

Avtale med Verdal kommune om manuset til Spelet

Fra 1994 og til dags dato har en avtale (datert 26.05.1994) mellom SNK og Verdal kommune regulert både drift og utvikling av Spelet, og Verdal kommunes øvrige eiendommer, bygninger og utstyr på Stiklestad. Høsten 2021 arbeides det med en oppdatering av den delen av avtalen som omhandler Spelet om Heilag Olav.

Avtale med Okkenhaug om rettigheter til musikken ved Spelet

Musikken til Spelet om Heilag Olav er komponert av Paul Okkenhaug. Rettighetene tilhører Magnhild og Paul Okkenhaugs Minne. SNK har en egen avtale med Magnhild og Paul Okkenhaugs Minne om musikken.

Avtale mellom SNK og Nord-Trøndelag fylkeskommune

I budsjett 2021 er det omtalt en avtale mellom SNK og Nord-Trøndelag fylkeskommune, inngått 27.07.2006, hvor Nord-Trøndelag fylkeskommune skal yte et årlig tilskudd på kr 1 million til dekking av renter og avdrag på lånet samt til grunnleggende vedlikehold og drift av magasinet ved tidligere Stiklestad planteskole. Dette tilskuddet skal i henhold til avtalen bli kompensert for lønns- og prisvekst. I 2018 ble beløpet nedjustert og beløpet for 2021 er kr 818 000.

2.1.5 Selskapets strategiske sterke og svake sider

I intervjuet med selskapets ledelse ble de bedt om å peke på de tre viktigste sterke og svake sidene. Følgende forhold ble trukket fram som sterke sider:

1. Den interne organisasjonen. Den er preget av teamholdning, fellesskap, positivitet og kollektiv dugnadstenking.
2. Utviklingsplanen. Den er godt forankret internt og eksternt.
3. Modig museum. Museet har over tid jobbet med utvikling og strekker grensene. Arbeidet med demokratitenkingen er et resultat av dette.
4. 2030 er et unikt momentum for hele organisasjonen.

Revisjon Midt-Norge SA peker ut fra regnskapet på følgende sterke sider:

- Liten finansiell risiko. Dette skyldes salgsstabilitet/stabilitet på mottatte offentlige tilskudd over tid. I 2020 finansieres egenkapitalen i større grad av økning i årsoverskudd.
- God kostnadsstyring. Driftskostnader holdes stabilt over tid.

Ledelsen ved SNK trekker fram følgende svakheter.

1. Organisasjonen er økonomisk sårbar. Mye av økonomien er bundet opp i fast drift og det er lite økonomisk handlingsrom.
2. Organisasjonen presses til bristepunktet. Det er en omfattende portefølje og sårbart hvis ansatte blir syke. Nye oppgaver kommer i tillegg til de eksisterende. Kapasiteten er nådd, samtidig som ansatte er så løsnings- og utviklingsorienterte at det oppleves krevende å bremse aktiviteten.

Revisjon Midt-Norge SA peker ut fra regnskapet på følgende svake sider:

- Avhengig av offentlig tilskudd på inntektssiden.

2.2 Virksomheten i SNK

SNK har gjennom en bred medvirkning fra organisasjonen utarbeidet en utviklingsplan for SNK 2021-2024, som har fått navnet *Der fortellinger møtes*. Planen inneholder grunnpremissene for SNKs samlede virksomhet. Hovedmålet med utviklingsplanen er å bygge et felles fundament som sikrer en helhetlig, kvalitetspreget og målrettet museumsvirksomhet. Denne planen legges til grunn for beskrivelsen av virksomheten i SNK.

Utviklingsplanen ble vedtatt i selskapets styre 11.12.2020. Utviklingsplanen bygger på at egenarten til museene skal beholdes. Med utgangspunkt i utviklingsplanen, skal det enkelte museum utarbeide egne utviklingsplaner med handlingsplan for en fireårsperiode. Dette bidrar

til å prioritere godt og helhetlig i hele organisasjonen. Planen bidrar til at SNK kan være et velfungerende konsolidert museum som bruker ressurser og kompetanse på tvers av museene, samtidig som man sikrer egenart og identitet i det enkelte museum.

Utviklingsplanen er bygd rundt de fire f-ene som norske museer vurderes ut fra; forvaltning, forskning, formidling og fornying. Planen inneholder delplaner for forsknings- og kunnskapsutvikling, forvaltning og formidling. Fornyning har ingen egen delplan, men fornyings- og utviklingsperspektivet er gjennomgående i hele planen.

Kulturrådet gjør årlige vurderinger av museenes måloppnåelse knyttet til de fire f-ene. Ledelsen ved SNK forteller at utviklingsplanen som omtales i fortsettelsen ikke var ferdig da kulturrådets vurdering ble gjort. Kulturrådet vurderte at SNK har planer for forskning, formidling og formidling til barn og unge, men ikke planer for innsamling, katalogisering, digitalisering, bevaring og sikring. Dette er nå på plass med utviklingsplanen. På andre områder har det også skjedd endringer etter at Kulturrådets vurderinger ble gjort. Dette er kommentert under.

2.2.1 SNKs museumsplattform

Det er en sammensatt og pågående debatt om hva et museum skal være. Hvert enkelt museum må ha et bevisst forhold til sitt samfunnsoppdrag, og derfor har SNK gjennom utviklingsplanen utarbeidet en felles museumsplattform. Noen utdrag fra plattformen er:

... vår overordnede ambisjon: SNK skal være et museum som bidrar til et livskraftig demokrati.

Vi skal være en sterk museumsfaglig stemme i tett dialog med resten av samfunnet.

Museumsplattformen kommer til uttrykk gjennom fire strategiske satsingsområder.

- **Samfunnsminne** – utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger
- **Samfunnsstemme** – bli mer bevisst på sine ytringer og en tydelig stemme i samfunnsdebatten
- **Samfunnsaktør** – samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører
- **Samfunnshus** – museene skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog

Den røde tråden i satsingsområdene er samfunnsperspektivet. Satsingsområdene utgjør SNKs særegne rammeverk for å jobbe med forvaltning, forskning, formidling og fornying. De fire s-ene er oversatt til mål med tilhørende tiltak i hver delplan.

2.2.2 Forskning og kunnskapsutvikling

I delplan for forskning og utvikling går det fram at SNK er forpliktet til å prioritere FoU-arbeid som en av kjerneoppgavene. Utvikling av ny kunnskap er en sentral del av samfunnsrollen og FoU-arbeid skal dannet grunnlaget for den øvrige virksomheten. Planen uttrykker at det er viktig at SNK har et bevisst forhold til forståelsen av begrepene forskning og kunnskapsutvikling.

SNKs tilnærming er at forskning i museer ikke er kvalitetsmessig annerledes enn forskning ved andre forskningsinstitusjoner. Særpreget ved forskningen i museer er:

1. Samlingene og de fortellingene som de gir tilgang til
2. Mangfoldet i metoder for å frambringe ny kunnskap
3. Den sterke koblingen mellom forskning og formidling

Av delplanen går det fram at det er et ønske å prioritere forskning og kunnskapsutvikling i større grad, men at den generelle arbeidssituasjonen og den organisatoriske infrastrukturen som planverk, rollebeskrivelser, stillingsinstrukser og budsjett per nå ikke gjør det mulig. For å sikre at SNK ivaretar hele sitt samfunnsoppdrag, må forskning og kunnskapsutvikling synliggjøres og tydelig adresseres i stillingstitler og rollebeskrivelser, samt i budsjett og planverk. Stillingene konservator og førstekonservator skal ha både forskningsrett og forskningsplikt.

Kulturrådets museums vurdering 2020 presenterer at museets arbeid med immateriell kulturarv vurderes som god.

2.2.3 Forvaltning

Forvaltning er å ta vare på og tilgjengeliggjøre spor etter levd liv i nåtid og for kommende generasjoner. Forvaltningsarbeid er mangfoldig og omfatter vedlikehold, restaurering, faglige vurderinger, registreringer og dokumentasjonsarbeid, rydding og vasking, systematisering, digitalisering, kontrollering osv. Forvaltning utføres av ansatte med titler som samlingsforvalter, konservator, bygningsvernrådgiver og museumshåndverker. SNK har erfaring med å invitere frivillige, historielag, studenter og andre grupper inn i forvaltningsarbeidet. Forvaltningsarbeid kan også kjøpes inn. Når eksterne engasjeres stiller det krav til SNK om planlegging, oppfølging og kvalitetssikring.

I planen går det fram at sikring av og oppbevaringsforholdene til samlingene må forbedres, samt at det trengs en tydeliggjøring og spissing på hva SNK skal samle på. I planperioden skal forvaltningsarbeidet konsentreres om å skaffe oversikt over hva SNK har, hva SNK skal samle

på og hvordan samlingene best mulig oppbevares. Avhendingsarbeid⁵ er nedprioritert i denne planperioden. Målene og tiltakene i delplanen er konsentrert om innholdsmessige prioriteringer og infrastrukturelle grep.

SNK har tidligere ikke hatt en omforent forvaltningspolitikk og det er behov for en større grad av systematisering av SNKs forvaltningsarbeid. Det er fortsatt behov for en mer bevisst og målrettet tilnærming til forvaltningsoppdraget. Forvaltning må synliggjøres i planverk, titler, rollebeskrivelser og budsjett. Selv om SNK har forvaltningsansvaret er det ulike eierforhold til samlingene; stiftelser, kommunale foretak⁶ og privat eie.

SNK har hatt en satsing på håndverk og har i dag stor kompetanse på bygningsvern og ulike former for håndverk. SNK har fått en sentral rolle i denne typen forvaltningsarbeid regionalt og nasjonalt.

Digitalisering blir stadig viktigere i SNKs forvaltningsarbeid og det er sterke forventninger om at samlingene skal digitaliseres og tilgjengeliggjøres. Det er også et spørsmål om hvordan digitalt skapte objekter skal inkluderes i samtidsdokumentasjonen. Det trengs også planer og strategier for hvordan det digitalt skapte arkivet skal tas vare på.

Magasinforholdene er utfordrende. SNK har to klimaregulerte rom, men ingen moderne og optimalt sikrede rom. Magasinene består av flere mindre rom spredt rundt på de ulike museene. SNK forvalter også store utearealer.

SNK har ansvar for sju ubemannede museer som tidligere hadde fast støtte fra stat/fylke. Etter konsolideringen er SNK forpliktet til å yte tjenester til disse museene og årlig brukes det omkring 600 timer. I utviklingsplanen presenteres det at organiseringen og hvilke ytelser SNK tilbyr til de ubemannede museene ikke oppleves som optimal.

Kulturrådets museums vurdering 2020 presenterer at SNKs museumsfaglige arbeid vurderes som tilfredsstillende på alle områder, med unntak av samlingsutvikling og dokumentasjon, hvor museet vurderes som mindre tilfredsstillende. Innen samlingsforvaltning mangler museet alt av planverk. Oppbevaringsforhold har blitt forbedret. Når det gjelder registrering ligger SNK under på en rekke parameter, med unntak av registrerte foto, hvor SNK har flere registrerte enn landsgjennomsnittet. Ledelsen ved SNK forteller at SNK har gjort en jobb etter museums vurderingen, blant annet gjennom utviklingsplanen og investeringer i fellesmagasinet

⁵ SNK har som driftsorganisasjon ansvaret for forvaltningen av samlingene, inkludert avhending. SNK etterstreber nær dialog med stiftelsene i dette arbeidet, spesielt knyttet til avhending og anskaffelse av betydelig størrelse.

⁶ Det kommunale foretaket Stjørdal Museum KF har blitt avviklet etter at planen ble skrevet. Museets samling tilhører Stjørdal kommune.

ved planteskolen. I 2020 etablerte SNK en felles inntakskomite for hele SNK for å styrke forvaltningsarbeidet i hele organisasjonen.

2.2.4 Formidling

Et museum har et stort ansvar for å gjøre kunnskap om mennesker og samfunn tilgjengelig. SNK vil ha en mangfoldig formidlingsvirksomhet som knyttes sammen av et sterkt fokus på dialog, samskaping og relaterbarhet.

Formidling er en av SNKs kjerneoppgaver og utvikling av nye formidlingstilbud må skje i nært samspill med forvaltning og forskning. Det er en klar forventning om at SNKs formidling ikke bare gir kunnskap om kulturarv, men også inviterer til samtaler og kritiske refleksjoner og at den har et bredt nedslagsfelt.

SNK har tidligere ikke hatt en overordnet plan for formidling. Formidling er det fagområdet som har vært høyest prioritert hos de fleste avdelingene. Det er behov for klarere retningslinjer som gjør det mulig å stake ut en klarere kurs for formidlingsarbeidet.

SNK har et allsidig og kompetansetungt formidlingsteam. Alle avdelinger har fast ansatte museumsformidlere og eller pedagoger. Det er etablert en ny stilling som formidlingsleder.

Det er en styrke at SNK er aktivt til stede på andre plattformer enn sine egne, gjennom skoleturneer, foredrag, vandreutstillinger og ulike lokale, regionale, nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekt. I planen pekes det på behov for å styrke evalueringens rolle i formidlingsvirksomheten fordi mange av de pedagogiske oppleggene er utviklet for over 10 år siden.

Kulturrådets museumsvurdering 2020 presenterer at SNK har jobbet godt med digitale formidlingstilbud og at museet jobber godt med formidling. Det er positivt at museet har fått på plass planverktøy.

2.2.5 Marked

Stiklestad Nasjonale Kultursenter er et museum med offentlig støtte. Dette gir grunnleggende føringer for SNKs forretningsmodell.

Marked

I budsjettet utgjør egeninntjening 18,39 prosent av samlet omsetning. Egeninntjening er all inntekt minus tilskudd til drift fra stat, fylkeskommune og kommuner. Egeninntektene består av salgsinntekter, billett- og arrangementsinntekter, salg av tjenester, prosjekttilskudd (også offentlige), husleieinntekter og sponsorinntekter. Salg av tjenester er innenfor fagfeltene arkeologi, historie, formidling tekniske tjenester, undervisning og tradisjonshåndverk. Dette er aktuelt for alle avdelinger innenfor SNK.

Salgsinntekter og billett- og arrangementsinntekter er inntekter som er avhengig av et publikum som enten krever at publikum kommer til SNK eller at SNK drar ut til publikum. Publikumsinntektene er i budsjettet for 2021 på kr 3,8 millioner, hvorav kr 2,8 millioner er knyttet til Spelet. Publikumsmarkedet er mangfoldig og her konkurrerer SNK med andre kulturarrangement i bredt. Stiklestad som symbolsted har en markedsverdi gjennom hele året, ikke bare under Spelet og Olsokdagene. Spelet om Heilag Olav har videre et lokalt, regionalt og nasjonalt marked. Andre publikumsaktiviteter har gjerne et mer lokalt eller regionalt marked. Spesielt Nils Aas kunstverksted og Levanger fotomuseum har også nasjonale roller og Levanger fotomuseum har også en betydelig posisjon internasjonalt. Nils Aas kunstverksted og Levanger fotomuseum har en profil som er mer spisset mot henholdsvis kunst og foto, noe som gjør at publikumsmarkedet for disse to museene er smalere, mer definerbart og sannsynligvis noe mer stabilt enn markedet for de kulturhistoriske museene.

Tabell 1. Oversikt over besøkende publikum

Antall besøkende publikum	
2020	83 625
2019	166 092
2018	174 917
2017	184 899
2016	150 960
Totalt	760 493

Kilde: Årsregnskap SNK

Salg av tjenester og husleie kan ses på som salg av ressurser som virksomheten allerede har. Disse utgjør 5,2 millioner i 2021 budsjettet. Disse ressursene inngår i den helheten som museene utgjør, samtidig har de en alternativ inntekt ved at de kan selges ut. Leies de ut får SNK inntjening og arbeider de med vedlikehold forvalter de samlingene. Ledelsen forteller at de ansattes kompetanse er svært etterspurt. Det er en avveining om selskapet skal selge kompetansen til andre og øke egeninntjeningen, eller benytte kompetansen i egen organisasjon. Det tyder på at det er et marked for noe av den kompetansen SNK har.

Den tredje gruppen inntekter er tilskudd, gaver eller sponsorat. Dette er inntekter som krever en aktivitet for å skape og ofte forventes det en eller annen form for gjenytelse. Vanligvis finnes det potensielle inntekter, men det kan være krevende å framskaffe dem og de kan i tillegg være helt eller delvis bundet opp.

2.3 SNKs inntekter

2.3.1 Statsstøtte

I tilskuddsbrevet for 2021 får SNK et driftstilskudd på kr 30 460 000. Av dette er kr 500 000 et tilskudd knyttet til museets arbeid med mangfold og inkludering⁷. Det er også et særskilt Covid-19 tilskudd på kr 1 640 000, hvor målet med tildelingen er å stimulere til aktivitet og legge til rette for at tilskuddsmottakeren skal kunne opprettholde publikumsrettet aktivitet selv med vesentlig lavere egeninntekter.

Om mål og oppfølgingskriterier står det blant annet at museene skal ha en faglig fri stilling som gir handlingsrom for å stille kritiske spørsmål vedrørende både fortid og nåtid. Dette forutsetter armlengdes avstand til offentlige myndigheter. Målene for bevilgningene til museer og andre kulturverntiltak er å legge til rette for at:

- museene er aktuelle og profesjonelle og utøver en aktiv samfunnsrolle
- museene formidler kunnskap og opplevelse
- museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige
- museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap

Det forutsettes at tilskuddet disponeres i samsvar med de mål som er oppgitt i søknaden for 2021. Tilskuddsmottakeren skal utforme hensiktsmessige systemer for oppfølging av egen måloppnåelse som sikrer høy kvalitet og god ressursutnyttelse. Tilskuddsmottakeren skal etterstrebe kvalitet i alle ledd, enten det handler om formidling, kunstnerisk produksjon eller annet.

Tildelingsbrevet angir også andre forutsetninger for statstilskuddet:

- *Forsvarlig og effektiv drift* – økonomisk forsvarlig drift, bygninger og utstyr vedlikeholdes, tilstrekkelig avsetning til investeringer og fri egenkapital.
- *Egeninntekter* – utnytte potensialet for egeninntekter.
- *Klima- og miljøtiltak* – selvstendig ansvar for å legge miljøhensyn til grunn for aktivitetene sine.
- *Søknader til Norsk kulturfond* – skal som hovedregel ikke innvilges.
- *Publikumsutvikling* – god kunnskap om sitt publikum og målrettet arbeid for å nå nye publikumsgrupper.
- *Universell utforming* – i tråd med likestillings- og mangfoldsloven.

⁷ Ledelsen ved SNK opplyser dette beløpet kommer i tillegg til et allerede betydelig tilskudd, som til sammen utgjør kr 1,7 millioner.

- *Arbeid for å hindre trakassering* – rutiner for varsling av kritikkverdige forhold.
- *Sikkerhet og beredskap* – systemer for å ivareta sikkerhet og beredskap.
- *Immateriell kulturarv* – jf. utredning om UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av immateriell kulturarv.
- *Vedtekter* – oppdaterte og gode vedtekter som reflekterer museets virksomhet, eksempelvis sikre god sammenheng mellom vedtektene til eierstiftelser og konsolidert enhet med driftsansvar.
- *Pensjonsforpliktelser* – hvis pensjonskostnader fører til negativ egenkapital, slår ikke styringsprinsippet om at tappt egenkapital må gjennomrettes i løpet av ett år, inn.
- *Utstillingsvederlag* – det forutsettes at det blir betalt frakttilskudd og utstillingsvederlag etter gjeldende satser for framvisning av billedkunst, kunsthåndverk og fotografisk kunst som er kunstnerens eie.

Tilskuddsmottaker må rapportere om aktiviteten i 2021 i forbindelse med budsjettøknad for 2023. Rapporten må inneholde regnskap og resultater i forhold til målene for bevilgningene og andre krav i tilskuddsbrevet.

I tilskuddsbrevet opplyses det om at gaveforsterkningsordningen, som innebærer at private givere til kunst- og kulturvirksomheter i Norge utløser en statlig gaveforsterkning av gavebeløpet, vil få nye retningslinjer i 2021.

Ledelsen av SNK forteller at statsstøtten er en nødvendig plattform og en forutsetning for museets eksistens. SNK må søke om støtten hvert år, men statsstøtten vurderes som en stabil faktor. Det finnes en sanksjonsmulighet dersom SNK ikke oppfyller oppdraget sitt. Ledelsen i SNK kjenner ikke til at sanksjonsmuligheten har blitt brukt i Norge. SNK har en sterk nasjonal posisjon mot 2030. Det er lite sannsynlig at museet trues av manglende statlig finansiering. Regjeringserklæringen Hurdalsplattformen omtaler SNK spesifikt som koordinator for en storstilt nasjonal markering i 2030 og i årene fram til da. (Trønderavisa 15.10.2021)

Det er større spenning rundt finansiering av prosjekter som må søkes og finansieres av ekstraordinære midler. Der er det mange om beinet.

Stortinget har lagt fram en ny museumsstrategi fram mot 2050, hvor statens motivasjon for museene er at de skal bidra inn i en demokratisk infrastruktur. Tre måneder før museumsstrategien ble framlagt, vedtok SNK utviklingsplanen, som sier at virksomhetens felles ambisjon er å bidra til et livskraftig demokrati, en tilnærming helt i tråd med museumsmeldingen. (Meld. St. 23 (2020-2021)) SNK har de tre siste årene blitt løftet fram fra statlig hold i prioriteringer når det gjelder inkludering og mangfold i kulturlivet, gjennom satsningen Talerstolen. SNK anser seg som langt fremme innen det Kulturdepartementet ønsker å

finansiere. Det konsoliderte museet mottar en sum midler, som SNK fordeler på bakgrunn av tildelingsbrevet. Tildelingsbrevet har svært generelle formuleringer. Generelle formuleringer henger sammen med tanken om en armlengdes avstand til kulturen.

Staten forventer at regionen er med på en relativ andel av tilskuddet. Fram til nå har alle involverte aktører svart opp forventningene.

2.3.2 Regional og lokal støtte

I utgangspunktet var det krav om fordeling mellom statlig nivå (60 prosent), regionalt nivå (24 prosent) og kommunalt nivå (16 prosent). Dette er ikke lenger et krav, men en forventning. Det kan være en risiko for at noen utfordrer dette, men selskapet anser risikoen som lav.

Den kommunale delen på 16 prosent gjaldt ikke bare eierkommunen Verdal, men summen av alle kommunene som hadde museum i SNK, uavhengig av om de var eiere i selskapet eller ikke.

Selskapet opplever det som positivt at alle kommunene nå kommer inn på eiersiden. Selskapet opplever å ha tillit fra kommunene.

Selskapet er opptatt av å forankre satsninger hos eierne. Det kan være enklere å få gjennom støtte fra Kulturdepartementet dersom man har fylkeskommunen og kommunene i ryggen og sånn sett har en garanti for den lokale økonomiske støtten. SNK sier i sin utviklingsplan at de skal være i tett dialog med samfunnene de inngår i. Det innebærer en tett dialog med ulike aktører, som kommuner og fylkeskommunen, blant annet for å avdekke felles interesser.

I SNKs budsjettsak for 2021 (styresak 4/21) opplyses det at Nord-Trøndelag fylkeskommune i 2016 vedtok å kompensere deler av bortfallet av leieinntekt ved at teateret flyttet ut. Dette utgjør kr 600 000 i årlig kompensasjon og ligger i budsjettforslaget. Disse føres som inntekt under *prosjektilskudd fylker*.

2.3.3 Egeninntekt

I styresak 4/21 Budsjett 2021 er det redegjort for budsjettpremisser knyttet til egeninntekter. I budsjettet som er lagt opp for 2021 vil egeninntjeningen utgjøre 18,39 prosent av samlet omsetning. I egeninntjening er all inntekt minus tilskudd til drift fra stat, fylkeskommune og kommuner.

Egeninntektene består av salgsinntekter, billett- og arrangementsinntekter, salg av tjenester prosjektilskudd (også offentlige), husleieinntekter mv. og sponsorinntekter. Salgsinntekter kommer fra salg fra butikker, eksempelvis suvenirer på Stiklestad og Nils Aas, og kafedrift på Stjørdal og Egge. Husleieinntekter er fra utleie av arealer og bygg.

Det er aktuelt å selge tjenester innenfor ulike fagområder, eksempelvis salg av tjenester innenfor fagfeltene arkeologi, historie, formidling, tekniske tjenester, undervisning og tradisjons-håndverk. Salg av tjenester er aktuelt for alle avdelinger i SNK. Det selges også tjenester til datterselskapet Stiklestad Hotell AS.

Pandemien har påvirket inntektene. Det er nå stor etterspørsel etter formidling. Selskapet må tidvis bemanne opp for å kunne levere. SNKs formidlere arbeider ikke bare på museene, men har også for eksempel turnevirksomhet gjennom *Den kulturelle skolesekken*.

Egeninntektene i selskapet er relativt stabile. Andelen egeninntekter sammenlignet med offentlig støtte, er fallende. I intervjuet med ledelsen opplyses det at det er begrenset inntjening på den enkelte avdeling, men det er inntektpotensial overalt. Profittmaksimering er ikke SNK sitt oppdrag.

Kilde: Årsregnskap SNK

Figur 4. Salgs- og reklamekostnader

Selskapets salgs- og reklamekostnader er stabilt på kr 2 millioner. I 2020 kuttet kostnadene med rundt kr 1 million. Kostnadskuttet i 2020 skyldes covid-19 og påfølgende nedskalering av publikumsvirksomhet.

I styrets budsjettsak (sak 4/21) går det fram at SNK har tre sponsorer som til sammen utgjør *Stiklestadleidangen*. Dette samarbeidet bidrar med kr 650 000, hvorav kr 500 000 inntektsføres i prosjektrengskapet til Spelet om Heilag Olav. Selskapet ønsker å knytte til seg økonomiske samarbeidspartnere på konsolidert nivå. Det er startet opp et arbeid for å utvikle en strategi for dette.

I styresak 4/21 oppgis det at SNK budsjetterer med andre inntekter på kr 225 000, som i hovedsak består av deltakeravgifter, provisjonsinntekter fra arrangement og medlemskap i venneforening.

2.3.4 Prosjekttilskudd

I styresak 4/21 er prosjekttilskuddene for 2021 oppgitt. Totale prosjekttilskudd er kr 2 375 000.

- Kompensert bortfall husleieinntekter (NTFK⁸) flytting teater kr 600 000
- Tilskudd gaveforsterkning (Stiklestad) kr 100 000
- Tilskudd TFK⁹ til videre arbeid 2030 kr 500 000
- Tilskudd til videre arbeid med 2030 kr 250 000
- Tilskudd til ungdommens talerstol kr 30 000
- Andel av tilskudd Stiklestad mot 2030, tilstandsrapport kulturhus kr 150 000
- Tilskudd sikringsplan Stiklestad kr 130 000
- Tilskudd Steinkjer kommune Barnas vikingdager kr 135 000
- Diverse tilskudd Stjørdal kr 30 000
- Andel tilskudd fra Steinkjer kommune andelslandbruk kr 200 000
- Tilskudd fra Steinkjer kommune til investering heis i utstillingshallen kr 250 000

I tillegg til disse prosjektmidlene er det tidligere tildelt prosjektmidler som kan komme til anvendelse i 2021 og som ikke framgår av budsjettet. Det forutsettes at kostnadene ikke overstiger tilskuddene.

2.3.5 Intern tilskuddsfordeling

I styresak 4/21 går det fram at med virkning fra 2021 bortfaller den tidligere anvendte fordelingsnøkkelen for inntektsføring av driftstilskudd. Dette er også i samsvar med den nye organiseringen som trådte i kraft 1.4.20. Alle offentlige driftstilskudd inntektsføres i sin helhet i fellesfunksjoner før det tilbakeføres en andel tilsvarende det budsjetterte resultatet for hver avdeling uten offentlige driftstilskudd. Alle avdelingene vil med dette ha et budsjett som balanserer på nullpunktet. Tilskudd fra Trøndelag fylkeskommune til magasin inntektsføres under avdeling magasin som tidligere. Offentlige prosjekttilskudd budsjetteres på den enkelte avdeling.

⁸ Nord-Trøndelag fylkeskommune

⁹ Trøndelag fylkeskommune

2.4 SNKs kostnader

SNKs drift beskrives med utgangspunkt i budsjettet for 2021. Budsjett for 2021 ble behandlet i sak 4/21. Inntektssiden er beskrevet i kapittel 2.3 og utgiftssiden beskrives i dette kapitlet. I budsjettsaken er det en redegjørelse om budsjettpremisser som sier noe om premissene for virksomheten. I budsjettet, vist i tabell 2, er utgiftene fordelt mellom de avdelingene som virksomheten er organisert i.

Tabell 2. Budsjett fordelt på avdelinger i SNK

Avdeling	Utgiftsramme i 1000 kr	Andel av totalbudsjett
Fellesfunksjoner	16 455	26 %
Stiklestad	31 490	50 %
Egge museum	5 499	9 %
Nils Aas Kunstverksted	2 747	4 %
Stjørdal museum Værnes	4 184	7 %
Levanger fotomuseum	1 887	3 %
Magasin	863	1 %

Kilde: Styresak 4/21 Budsjett 2021

For å ha god økonomistyring er Fellesfunksjoner og Avdeling Stiklestad splittet opp i flere regnskapsmessige enheter. SNKs forvaltningsmessige oppgaver har kun en kostnadsside. For de ubemannede museene har SNK satt av kr 50 000 til kjøp av nødvendige materialer. I forbindelse med museumsreformen fikk SNK utbetalt det som tidligere var direkte tilskudd til museer som ikke ble konsolidert.

Det budsjetteres med et resultat på 0. Rentenivået påvirker utviklingen av likviditet.

2.4.1 Kostnadsfordeling

I styresak 4/21 framgår kostnadsbudsjettet. I tabellen under er hovedtallene angitt.

Tabell 3. Hovedtall fra kostnadsbudsjettet 2021

	Utgiftsramme i 1000 kr	Andel av totalbudsjett
Varekostnader	636	1%
Lønn	27 905	44%
Sosiale kostnader	8 353	13 %
Drift og vedlikehold av bygg og anlegg	4 620	7 %
Andre driftskostnader	15 695	25 %
Salg og markedsføring	1 995	3 %
Andre kostnader	1 551	2 %
Avskrivinger	2 235	4 %

Kilde: Styresak 4/21 Budsjett 2021

2.4.2 Lønn

Ledelsen forteller at SNK er en kunnskapsbedrift, så lønn utgjør omtrent 60 prosent av kostnadene. I tillegg til faste ansatte budsjetteres det med kr 1 440 000 til ekstrahjelp og overtid. SNK kjøper resepsjonstjenester fra Stiklestad Hotell for kr 1 046 000.

For innskuddspensjon, AFP-ordning og vedlikehold av opphørt avtale om ytelsesbasert pensjon er det satt av kr 3 200 000. Til SNKs innskuddsbaserte tjenestepensjon er det satt av kr 2 400 000 og kr 800 000 er satt av til lukket ytelsesbasert pensjonsordning (opprettholdelse av kjøpekraften i ordningen).

2.4.3 Drift og vedlikehold av lokaler

Kostnadene til lokaler/eiendom består av strøm og oppvarming, renholdsmateriell, sikring og vakthold, vedlikehold av bygninger og eiendom, leieavtaler, kommunale avgifter, bekjempelse skadedyr mm. Det er knyttet drifts- og vedlikeholdskostnader til alle avdelingene. Utover dette går kostnadene i stor grad til drift av bygg og anlegg, og arrangement som Spelet og Olsokdagene.

SNK forvalter i underkant av 100 kulturhistoriske bygg. Disse krever vedlikehold. SNK har god oversikt over vedlikeholdsbehovet etter å ha vært en del av en nasjonal bygningsvernundersøkelse i 2019. SNK måtte da sende inn status til Kulturrådet for en totalvurdering. Da fikk man se SNKs bygg opp imot andre museer, og SNK ligger relativt godt an der. Undersøkelsen er et godt verktøy for det videre vedlikeholdsarbeidet.

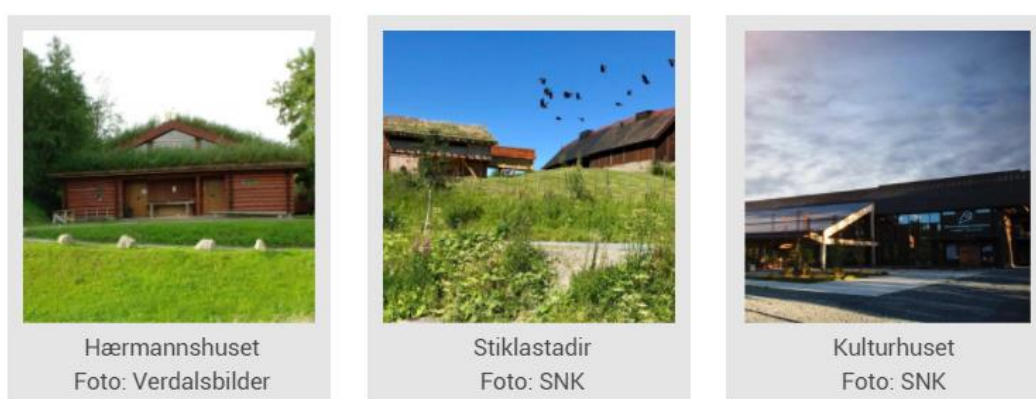
SNK har bedret tilstand på bygg på alle museene de siste årene. Dette er risikodempende tiltak for selskapet. Prioritering av bygg gjøres av lederteamet.

2.4.4 Andre driftskostnader

Kostnadsområdet består av IT-systemer, reise, servering, kontorkostnader som skrivere, telefon mm, revisjon, konsulent, og drift/leie av kasse og betalingssystemer. Den største posten er knyttet til arrangement. Store enkeltposter er IT-systemer og drift på kr 2 150 000 og Spelet med kr 5 948 000.

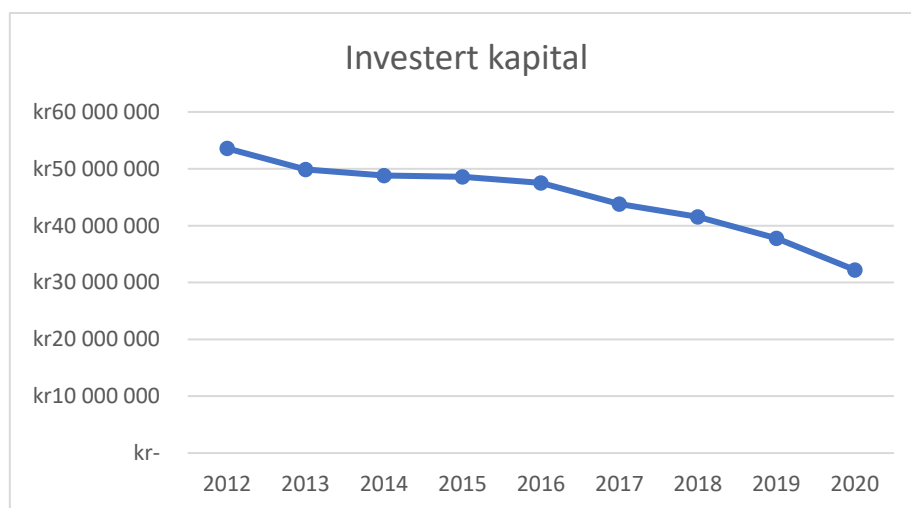
2.4.5 Investeringer

SNK eier noen bygninger. Dette er bygninger som er bygd opp på Stiklestad og omfatter Hærmannshuset, Stiklestadir, Kulturhuset og Magasinet. Figur 5 viser bilder av tre av byggene.

Figur 5. Bygg som SNK eier

Det er bare magasinet i tidligere Stiklestad planteskole som står på eiet tomt. For de andre byggene er det andre eiere av tomte, blant annet Verdal kommune.

Kilde: Bearbeidet fra årsregnskap SNK

Figur 6. Investert kapital

De største investeringene er gjennomført tidligere enn perioden som vises i figur 6. Årlige avskrivninger gjør at balanseført verdi på investert kapital synker. Med forutsetning om normalt vedlikehold vil bruksverdi og eiendelenes evne til verdiskaping fortsatt være til stede i årene som kommer, selv om den regnskapsmessige verdien synker. I investert kapital ligger også verdien av aksjene i Stiklestad Hotell AS, men disse avskrives ikke.

2.4.6 Andre forpliktelser

Utover virksomheten i det konsoliderte museet har SNK forpliktelser overfor ubemannende museet. Denne forpliktelsen utgjør en kostnad for SNK.

2.5 SNKs kompetanse

SNK har 44 årsverk og 46 ansatte. 28 kvinner 18 menn. En oversikt over de ansatte er gitt i tabell 4. I tillegg er det mange sesongansatte spesielt på sommeren. Mange av de sesongansatte er en del av en *formidlerpool* som SNK kan hente ekstra ressurser fra. Det har vært en avveining mellom å ansette fast eller leie inn ved behov. De siste årene har SNK vært nøkterne med å øke antall faste ansatte, forteller ledelsen i intervjuet.

Tabell 4. Oversikt over ansatte

Avdeling	Årsverk	Stillinger
Fellesfunksjoner	10,00	Direktør, prosjektleder 2030
• Administrativ enhet		Økonomi- og administrasjonssjef/nestsjef, IKT-rådgiver, HR-leder og spesialrådgiver
• Fagenhet		Fagsjef, fagleder formidling/konservator, fagleder forvaltning, konservator, spesialrådgiver samfunnsdialog og førstekonservator
Stiklestad	20,11	Avdelingssjef
• Seksjon FDV		Seksjonsleder, bygningsvernhandverker/rådgiver, museumshåndverker, museumsassistent, renholdskoordinator, vaktmester, renholdsassistent
• Seksjon publikum		Seksjonsleder, arkeolog/konservator, museums-pedagog, bookingansvarlig, museumsbutikk- og billettkoordinator, produksjonsleder/markedskoordinator og markedsrådgiver
Egge museum	4,5	Avdelingsleder, museumsformidler/ produksjonsleder, museumshåndverker, samlingsforvalter, museumsassistent og spesialrådgiver
Nils Aas Kunstverksted	3,13	Avdelingssjef, kurator, museumspedagog
Stjørdal museum Værnes	5,00	Avdelingssjef, administrasjonsrådgiver, museumshåndverker, museumspedagog, museumsformidler og samlingsforvalter
Levanger fotomuseum	2,13	Avdelingssjef/kurator, teknisk konservator, museumsformidler
Magasin		-

Det budsjetteres med kr 1 440 000 til ekstrahjelp og overtid. SNK kjøper resepsjonstjenester fra Stiklestad Hotell for kr 1 046 000.

SNK klarer å rekruttere ønsket kompetanse og tiltrekker seg mange gode søkere, forteller ledelsen. Det er en fast ansatt i formidlingsstilling som benyttes på tvers i organisasjonen. Ledergruppa får forelagt forslag til hvordan ressursen brukes. Det kan i enkelttilfeller ut fra et helhetlig organisasjonsperspektiv være mer hensiktsmessig å ansette noen i en felles stilling.

Frivilligheten er en viktig ressurs, men det krever også ressurser å følge opp de frivillige. Spesielt Stiklestad og Stjørdal har solide grupper med frivillige. SNK vil jobbe med å lage bedre strukturer for frivillighet i hele organisasjonen. SNK vil åpne frivillighetsarbeidet for flere og gjerne styrke helårsaspektet ved frivillighetsarbeidet i SNK. Frivilligheten spiller en viktig rolle i museet, og derfor er organiseringen viktig for å kunne bruke den ordentlig og riktig.

2.6 Finansielle forhold

I sak 4/21 Budsjett 2021 om budsjettpremisser knyttet til lånegjeld går det fram at det ikke legges opp til noen investeringer som krever lånefinansiering i 2021. Samlet lånegjeld vil ved utgangen av 2021 utgjøre kr 11 040 000. Samlet rentebelastning beregnes i 2021 å utgjøre kr 522 000. Samlet avdrag i 2021 vil være kr 2 515 000. Avdrag til Kommunalbanken økes i 2021 grunnet omsøkt betalingsutsettelse i 2020 som følge av koronasituasjonen.

Avskrivningene gjelder bygninger og innredning/maskiner knyttet til virksomheten på Stiklestad. Samlet avskrivning i budsjettet er ført opp med

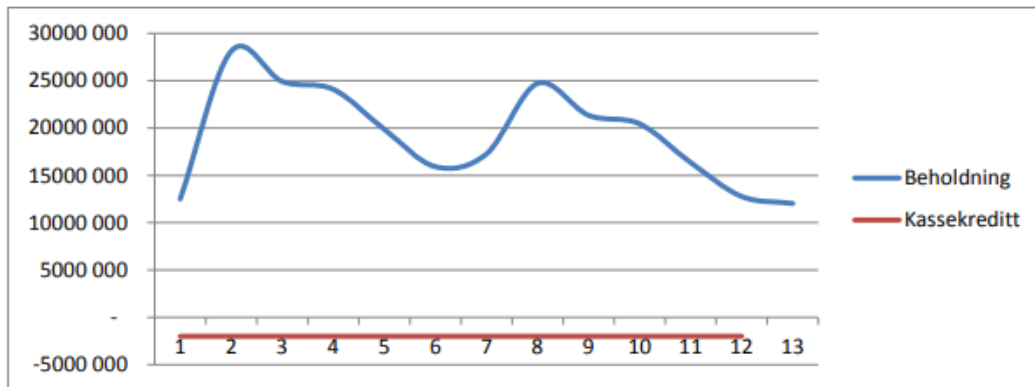
- Avskrivning bygninger/inventar kr 1 540 000
- Avskrivning Langhus og Gjesteloft kr 179 000
- Avskrivning maskiner/biler kr 44 000
- Avskrivning planteskolen/magasin kr 433 000
- Avskrivning anleggsmaskin Egge kr 38 000

I styresak 4/21 går det fram at SNK har ett lån i Sparebank1 Midt-Norge. Dette er et serielån med kr 150 000 i månedlige avdrag (kr 1,8 millioner per år). Dette lånet er inkludert kr 3,5 millioner som ble lånt til investering i ventilasjonsanlegg og belysning. Finanskostnadene som er knyttet til kjøp av Stiklestad planteskole (magasinet) er i sin helhet lagt under avdeling Magasin. Det er egen låneavtale i Kommunalbanken.

Gjennomsnittrente på langsiktig lånefinansiering på årsbasis er 4,24 prosent. Budsjettet inneholder også kr 30 000 i rentekostnad i forbindelse med utnyttelse av kassekreditt og leverandører og kr 150 000 på ulike gebyrer.

Avskrivninger er satt opp i tråd med gjeldende planer for avskrivninger i 2021.

For driftsåret 2021 er det utarbeidet et likviditetsbudsjett og utviklingen er vist i figur 7.

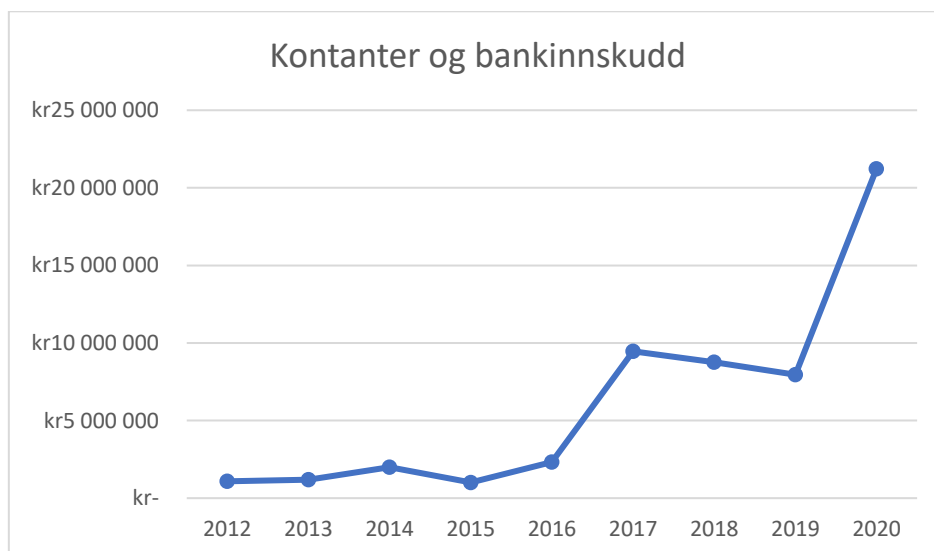

Kilde:

Styresak 4/21 Budsjett 2021

Figur 7. Utvikling av likviditet i årsbudsjettet

Den blå grafen viser utviklingen gjennom året i bankinnskudd. Den store økningen i beholdning i januar og juli skyldes halvårsvisse utbetalinger fra Kulturdepartementet. Den røde grafen er limit på kassekreditt. Ordinær drift i 2021 i henhold til vedtatt budsjett vil svekke likviditeten med ca. kr 400 000. Budsjettet viser at likviditeten er god i 2021.

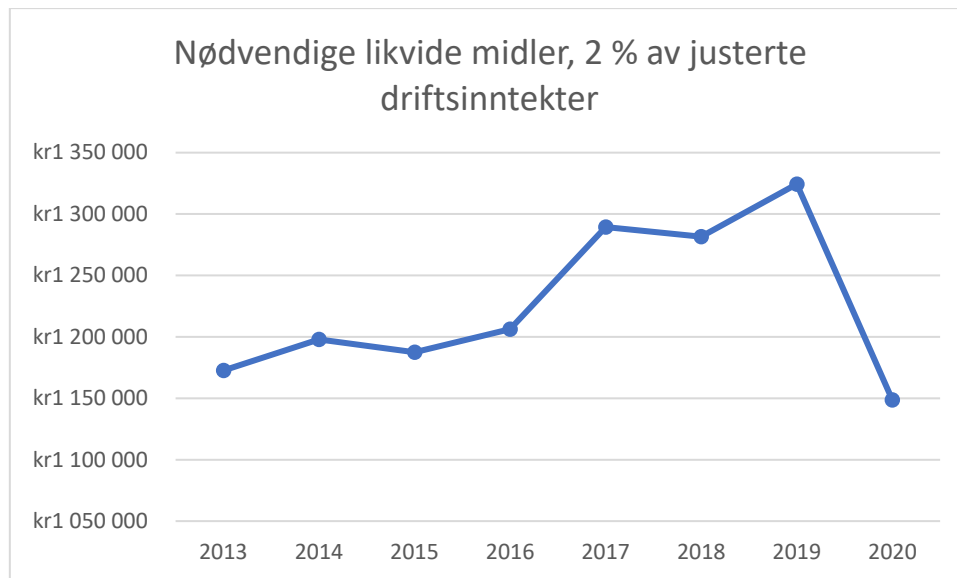

Kilde: Årsregnskap SNK

Figur 8. Utvikling i kontanter og bankinnskudd

En gjennomgang av selskapets årsregnskap viser at kontanter og bankinnskudd øker mye fra 2016 til 2017 og fra 2019 til 2020. Den siste økningen antas å være påvirket av covid-19.

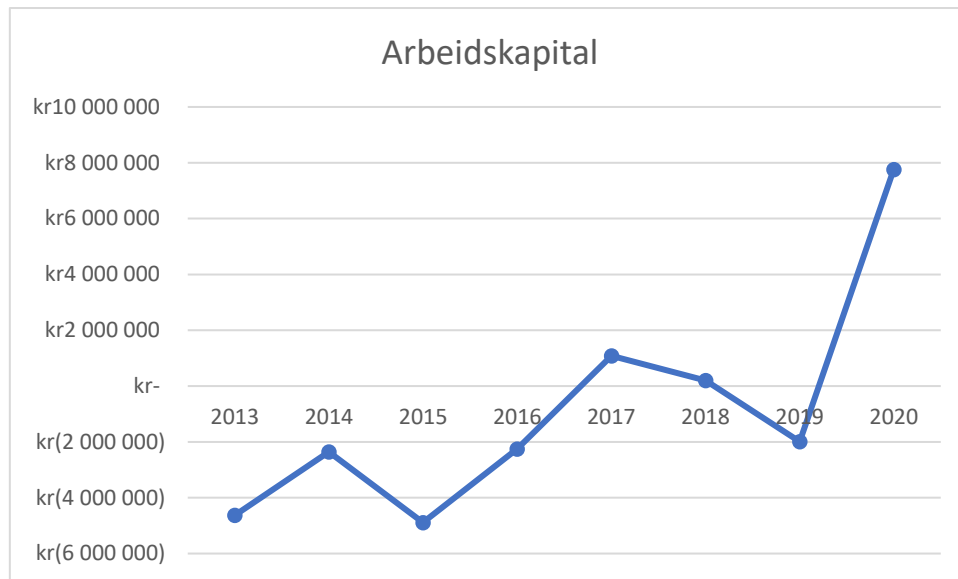
I henhold til teori vil 1-2 prosent av driftsinntekter i likvide midler være helt nødvendig for daglig drift av et selskap. Figur 9 viser hvordan størrelsen på kravet om 2 prosent likvide midler har utviklet seg de siste årene.

Kilde: Bearbeidet fra årsregnskap SNK

Figur 9. Utvikling i kravet om 2 prosent likviditet av driftsinntekter

I tabellen ser vi at en marginal del av likvide midler i 2020 vil være nødvendig for daglig drift av selskapet. Dette betyr at selskapet har god likviditet. I perioden fra 2013 til 2016 var alle likvide midler helt nødvendig for daglig drift av selskapet. Dette vises tydelig i beregningen av arbeidskapitalen i selskapet, som er vist i figur 10.

Kilde: Bearbeidet fra årsregnskap SNK

Figur 10. Utvikling i arbeidskapital

Selskapet har hatt negativ arbeidskapital over tid, men den forbedres mye i 2020. Med tanke på selskapets økonomiske handlingsrom bør arbeidskapitalen alltid være positiv. Størrelse på omløpsmidler og kortsiktig gjeld påvirker nivået til arbeidskapitalen. Økt kontantbeholdning i 2020 påvirker arbeidskapitalen i stor grad. I resten av perioden 2013-2019 er kortsiktig gjeld forholdsvis større enn omløpsmidlene.

3 VERDSETTING

I oppdragsavtalen mellom Revisjon Midt-Norge SA og Verdal kommune går det frem at formålet med verdifastsettingen av SNK AS er å komme fram til en verdi av selskapet. Verdifastsettingen har ikke tatt utgangspunkt i hvilke egenkapitaltransaksjoner, for eksempel oppkjøp, salg, fusjon eller fisjon, som er tiltenkt aksjene i selskapet.

3.1 Valg av verdsettelsesmetode

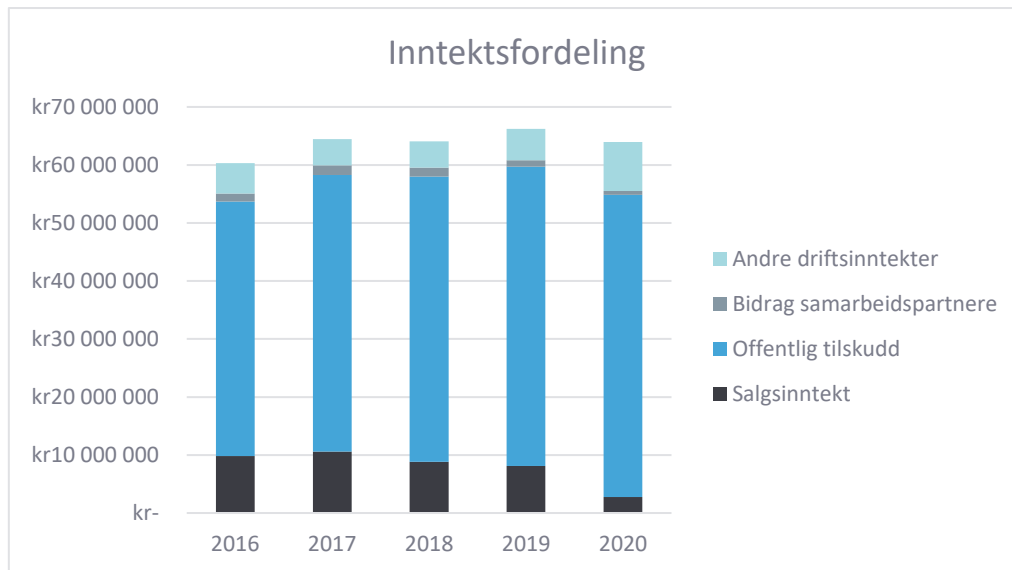
I verdifastsettingen av SNK AS er det gjort en vurdering av balansebaserte og inntjeningsbaserte verdsettelsesmetoder. Valg av verdsettelsesmetode tar utgangspunkt i hvilken metode som er best egnet til verdifastsetting av SNK AS.

Balansebasert tilnærming til verdsetting tar utgangspunkt i selskapets eiendeler, egenkapital og gjeld selvstendig, ikke på aktiviteten i selskapet (Kaldestad og Møller 2016). Aktuelle verdsettelsesmetoder i den balansebaserte tilnærmingen er substansverdi, likvidasjonsverdi og bokført egenkapital.

Inntjeningsbasert tilnærming til verdsetting omfatter i utgangspunktet et investor-perspektiv og kommer frem til et anslag på risikojustert avkastning i selskapet (Kaldestad og Møller 2016; Brealey, Myers, Allen 2014). Sentrale verdsettelsesmetoder etter inntjeningsbasert tilnærming er diskontert kontantstrøm og relativ verdsetting av multipler.

Inntjeningsbaserte metoder vurderes som lite relevante og ikke egnet til å komme frem til en verdi av SNK AS. På den ene siden henger dette sammen med at inntjeningsbaserte verdsettelsesmetoder definerer verdien av selskap etter hvor mye kontantstrøm selskapet genererer i en verdsettelsesperiode (Brealey, Myers, Allen 2014). På den annen side mottar SNK AS offentlige tilskudd til driften av selskapet.

Ved en sammenstilling av de forskjellige inntektene til SNK AS over en 5-årsperiode får vi følgende oversikt:

Kilde: Årsregnskap SNK

Figur 11. Inntektsfordeling

Fra inntektsfordelingen fremkommer offentlig tilskudd som vesentlige beløpsstørrelser i forhold til selskapets totale inntekter. Offentlige tilskudd er bundet kapital som ikke genererer kontantstrømmer (Norsk Regnskapsstandard 4, 2008, pkt. 2.1). Inntektsgrunnlaget påvirker verdsettelsen av SNK AS slik at vi utelukker bruk av inntjeningsbaserte metoder.

Verdifastsettingen av SNK AS tar derfor utgangspunkt i bokført egenkapital per 31.12.2020. Bruk av bokført egenkapital innebærer at en kommer frem til en nettoverdi basert på balanseregnskapet.

En styrke ved å bruke bokførte verdier er at disse kan gi en indikasjon på hva man kan få for selskapet. En svakhet ved å bruke bokførte verdier er at disse føres til historisk kost, slik at virkelig verdi av verdiene ikke kommer frem.

3.2 Verdifastsetting

I verdifastsettingen av SNK AS tas det utgangspunkt i hele virksomheten ved SNK. Dette omfatter Stiklestad (foruten hotellet), Egge museum, Levanger fotomuseum, Stjørdal museum og Nils Aas kunstverksted, slik den er presentert i kapittel 2.

Egenkapitalen til SNK AS beregnes følgende:

$$\text{Egenkapital} = \text{eiendeler} - \text{gjeld}$$

Verdsettingen av SNK AS gir derfor følgende verdi på egenkapitalen:

$$67\,957\,757\,kr - 28\,925\,218\,kr = 39\,032\,540\,kr$$

Vi finner i henhold til dette en verdi av selskapet som tilsvarer verdien av bokført egenkapital per 31.12.2020.

Pris per aksje 31.12.2020 beregnes følgende:

$$\frac{39\,032\,540\,kr}{16\,000\,aksjer} = 2\,440\,kr\,pr\,aksje$$

3.3 Forutsetninger i verdifastsettingen

Det er gjort enkelte forutsetninger i verdifastsettelsen av SNK AS.

For det første er det forutsatt at en balansebasert verdsettelse er den mest egnede metoden til å finne verdi på selskapet. Det innebærer for eksempel at verdien av aksjene i hotellet legges til grunn og at disse anses som korrekt verdsatt. I kapittel 2.4.5 om investeringer er det diskutert at de regnskapsmessige verdiene av Stiklastadir, Gjesteloftet og Hærmannshuset kan ha en annen bruksverdi som et ledd i museumsvirksomheten. Avskrivninger fører til reduksjon i regnskapsmessig verdi, men for SNK har ikke disse eiendelenes evne til å skape inntjening blitt forringet tilsvarende.

For det andre kan det finnes en merverdi i selskapet som ikke reflekteres gjennom bokført egenkapital. For eksempel øker kontantbeholdningen i SNK betydelig mellom 2019 og 2020. Et annet forhold kan være at virkelig verdi av planteskoletomta kan overstige den bokførte verdien. Virkelig verdi av tomter kan øke verdien av selskapet utover verdien av bokført egenkapital.

For det tredje tar verdifastsettingen utgangspunkt i at balansedagen 31.12.2020 er verdsettelsestidspunktet. Det forutsetter at det ikke har skjedd vesentlige endringer i selskapet mellom 31.12.2020 og oktober 2021, som kan påvirke verdien av selskapet. Hvis det har skjedd vesentlige endringer i selskapet etter balansedagen, så kan dette både øke og redusere verdien av selskapet.

For det fjerde forutsettes det at det er en viss sammenheng mellom resultatregnskapet og balansen til selskapet. Den bokførte egenkapitalen til SNK består av postene *innskutt kapital* og *opptjent kapital*, og disse påvirker verdsettingen av egenkapitalen. Offentlige tilskudd og årsoverskudd/ underskudd har derfor en viss påvirkning på bokført verdi av egenkapitalen.

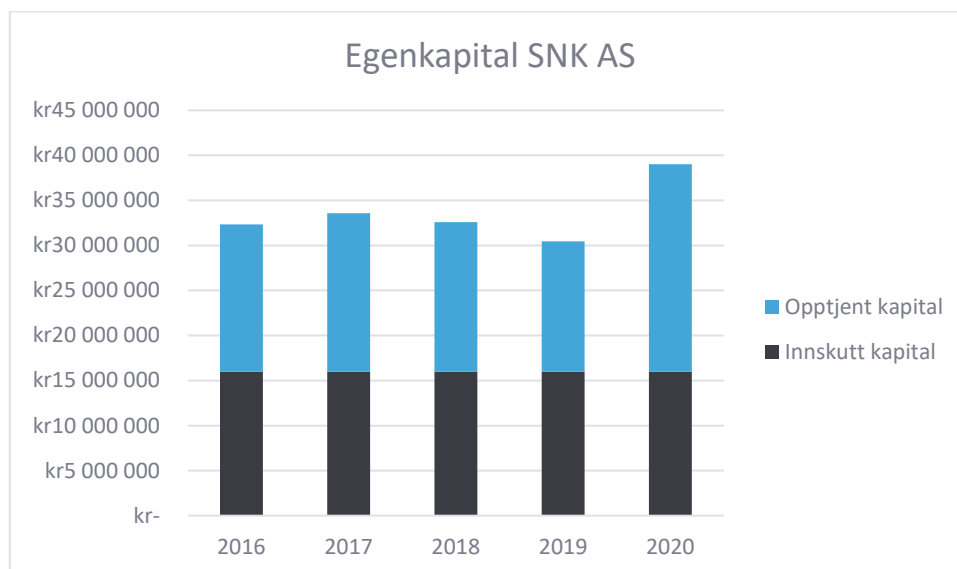
På balansedagen i 2020 utgjorde postene følgende beløp:

Tabell 5. Egenkapital i balansen 2020

Balanse 2020	
Innskutt kapital	16 000 000 kr
Opptjent kapital	23 032 540 kr
Sum egenkapital pr 31.12.2020	39 032 540 kr

Kilde: Årsregnskap SNK

Utviklingen av egenkapitalen, inkludert innskutt og opptjent egenkapital er vist i figur 12.

Kilde: Årsregnskap SNK

Figur 12. Utvikling av egenkapital i SNK

4 RISIKOER

Risiko er vurdert med utgangspunkt i beskrivelsen av selskapet. Risikovurderingen er samlet omkring noen hovedpunkter.

4.1 Museumsbegrepet og en armlengdes avstand

Det finnes en risiko knyttet til forståelsen av hva et museum er, og hva det skal være framover. Det foregår en internasjonal diskusjon om definisjonen av museum som ikke har konkludert enda. Nasjonalt legger Stortingsmelding 8 (2018-2019) rammene for norske museum. Etter vår vurdering sammenfaller de politiske signalene godt med virksomheten ved SNK i dag og det SNK ønsker å utvikle framover. De nasjonale politiske rammene legger grunnlaget for statlig driftsstøtte og videre føringer for regional og lokal driftsstøtte. Dette gir SNK en trygghet for virksomheten ettersom over 80 prosent av inntektene er driftsstøtte. Regjeringserklæringen fra oktober 2021 gir SNK en koordinerende rolle for den nasjonale markeringen av 2030. Samtidig ligger det forventninger om egeninntekter. Dette omtales nærmere i kapittel 4.5.

Det er risiko forbundet med eksterne forståelse av hva et museum er. Dette handler om både forståelse og forventninger fra eiere, besøkende, tilskuddsytere, sponsorer og andre. Det finnes et spenningsfelt mellom museets kunstneriske frihet og eksterne iver etter å styre virksomheten. Museet er en demokratisk arena, som bør være politisk uavhengig og styres med en armlengdes avstand¹⁰. Dette kan utfordre rolleforståelsen til spesielt eierne og tilskuddsytere. Eksempelvis tilskuddsyternes ønske om å ivareta den delen av SNK som ligger i egen kommune og Verdal kommunes ønske om å øremerke midler til Spelet. Dette er eksempler på at eierne/tilskuddsyterne legger føringer på driften og som oppfattes å ikke være på en armlengdes avstand.

4.2 Stiftelsene

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS har en tett relasjon til de stiftelsene som eier samlingene. Det kan ligge en risiko i at stiftelsene ikke har orden på sin virksomhet.

Det ligger en risiko i at stiftelsene ønsker å utvide samlingene sine. Dette vil føre til at SNK blir pålagt mer arbeid med forvaltningen av samlingene og spesielt registrering hvor det fortsatt

¹⁰ I Meld.St. 8 (2018-2019) omtales prinsippet om en armlengds avstand på følgende vis: «Prinsippet om armlengds avstand er blitt omtalt som kulturpolitikken grunnlov og peiker grunnleggjande sett på den oppfatninga at kunsten må vere fri. Armlengdsprinsippet representerer dermed idealet om kunstnarisk fridom. Prinsippet har samanheng med at demokratiske statar har behov for å hindre at staten som maktorgan utøver press, sensurerer eller skeivfordeler ressursar til kunstnarar. På denne måten dreier prinsippet seg òg om å sikre yringsfridom og eit mangfald av kulturytringar. Armlengdsprinsippet handlar ikkje berre om å sikre ein nødvendig avstand til politiske interesser. Det handlar òg om å sørgje for at organiserte interesser ikkje påverkar utøving av det frie kunst- og kulturfaglege skjønnet.»

gjensstår mye arbeid. Samspillet mellom SNK og stiftelsene handler også om begges forståelse av hvilken rolle de har, og den symbiosen de lever i. Museer generelt, og også SNK, har en spesiell struktur med et driftsselskap som eier lite og stiftelser som eier storparten, men som igjen har et mindre økonomisk ansvar. Da blir rolleforståelsen ekstra viktig for alle parter.

En revidering av avtalene med stiftelsene kan være et risikoreduserende tiltak. En slik revidering kan aktualiseres med endringer i selskapet eller som følge av at den bør fornyes fordi noen forhold kan ha endret seg med tiden. Ledelsen ved SNK opplyser at de ønsker å sette i gang en revisjon av avtalene og at det er i tråd med signaler i den nye museumsmeldingen.

4.3 Samlingene

Samlingene eies av stiftelsene, men SNKs virksomhet er bygd opp omkring dem. Derfor har samlingene en stor verdi for SNK. Samlingene er meget sentral del av SNKs virksomhet. SNKs oppgave er å forvalte samlingene. Det innebærer å registrere, systematisere og ta vare på, lagre, men også tilgjengeliggjøre dem. Avtalen med stiftelsene pålegger SNK å forsikre samlingene. Det ligger en risiko i at samlingene forringes på grunn av uegnet oppbevaring.

Forsikringer vil være med å redusere et økonomisk tap, men det er et faktum at deler av samlingene er ugjenkallelig hvis de skulle bli ødelagt. Derfor må SNK i forvaltningen av samlingene jobbe bredt med risikoreduksjon. Eksempelvis digitalisering av bilder ved Levanger fotomuseum og gode deponiforhold tilpasset ulike typer gjenstander. Brannen i lageret på Egge aktualiserer viktigheten av å ha gode registreringer av gjenstander, slik at man har god oversikt over hva man faktisk eier.

Kulturrådets museums vurdering ga relativt dårlige tall for registreringer (med unntak av for foto). Ledelsen ved SNK opplyser at SNK har gjort en betydelig jobb, blant annet gjennom utviklingsplanen, etter at museums vurderingen ble gjennomført. Mangelfulle registreringer innebærer en risiko både ved eventuelt tap av gjenstander, men kan også påvirke muligheten til å ta inn flere gjenstander. Dårlig oversikt over hva man har vil kunne føre til at man har for mange gjenstander og dermed må ha større lagringsforhold enn man kanskje egentlig trenger, eller at man ikke har godt nok tilpassede lagringsforhold til den aktuelle gjenstanden. I SNK har det over tid vært en utfordring å stille med tilstrekkelige lokaler for lagring av gjenstander. Investeringen i utbedring av planteskolen som fellesmagasin for hele organisasjonen har vært et løft i rett retning. Utfordringen med å finne tilfredsstillende lokaler er en vanlig situasjon i museumsbransjen og ikke noe særskilt for SNK.

Historiske bygninger er ikke nødvendigvis bygd med tanke på kommende klimaendringer. SNKs arbeid med å kartlegge bygninger og vedlikeholdsbehov er et klart risikoreducerende tiltak på dette området.

4.4 Fellesskapsfølelse

SNK består av til dels ulike enheter innenfor det konsoliderte museet. I starten ble konsolideringen oppfattet som tvang. Ledelsen gir nå uttrykk for en fellesskapsfølelse på tvers av de opprinnelige museene. Det ligger en risiko i at interne enheter drar i ulike retninger. Slike interne spenninger krever mye tid og ressurser fra organisasjonen og vil hemme daglig drift og ikke minst utvikling. Vår oppfatning er at utviklingsplanen og den brede involveringen i arbeidet med den, har lagt et godt grunnlag for en fellesskapsfølelse. De ulike museene er forskjellige, og det vil ikke finnes noen *rettferdig* tildeling av midler. Virksomheten ved de ulike museene er forskjellig og har ulike behov. Slik vil det også være framover hvis de skal beholde sin egenart. Det er heller ikke hensiktsmessig at museene skal etterstrebe å være mest mulig like, og det er et fokusområde for SNK at museene skal bevare nettopp sin egen identitet.

Det er ledelsen ved SNK, både eiere, styret og ledelsen, sitt ansvar å redusere risikoen for at fellesskapsfølelsen forvitrer og blir til interne dragkamper.

SNK AS sitt vedtektsfestede formål bør revurderes som et ledd i omorganiseringen og utviklingsplanen slik at det samsvarer med den faktiske driften og fellesskapsfølelsen man forsøker å etablere. Slik formålet er formulert nå har det nok sammenheng med den historiske strukturen i selskapet hvor SNK og Stiklestad museum fungerte som overbygning for de andre konsoliderte museene. Ved konsolideringen ble det valgt ulike løsninger og eksempelvis Museene i Sør-Trøndelag etablerte en ny driftsorganisasjon som fungerer som overbygging for alle konsoliderte museer i enheten. Formålsformuleringen kan på et vis være en begrensning for at felleskapet i SNK skal kunne oppnå sitt egentlige potensial.

Det kan være lett å bli opptatt av at de ulike museene i SNK har ulik størrelse, målt i antall ansatte, budsjett eller størrelsen på samlingen. Dette kan igjen avstedkomme diskusjoner om fordeling av midler internt i selskapet. Gjennom prosessen med utviklingsplanen og den ferdige planen er det lagt et grunnlag for å dempe slike diskusjoner.

4.5 Økonomi

Det vil alltid være økonomisk risiko forbundet med enhver virksomhet. Rammene for museumsvirksomheten innebærer en stor andel offentlig støtte. Det vil være risiko knyttet til at museene kan bli pålagt krav om større egeninntekt. Eksempelvis kan det føre til at ansattes kompetanse selges på bekostning av forvaltning, forskning, formidling eller fornying.

SNK har flere prosjekter og i noen tilfeller er prosjektene organisert som prosjekter med egne prosjektrekskap, mens i andre tilfeller brukes prosjektbegrepet om organisering innenfor daglig drift. Dette kan skape uklarheter som kan føre med seg risiko, eksempelvis at prosjektrekskaper blir mangelfulle og at SNK dermed går glipp av tilskudd.

I 2021 har SNK god likviditet, men selskapet har hatt perioder med utfordrende likviditet. God likviditet gir selskapet handlingsrom. Ettersom driftstilskuddene utgjør en stor del av inntekten og det er forutsigbart når de kommer, så er det kostnadene i selskapet som kan skape likviditetsutfordringene. God styring på kostnadene er derfor viktig for å unngå likviditetsutfordringer. Vårt inntrykk er at enhetene i organisasjonen med økonomisk ansvar har fokus på å holde budsjettene. Det at avdelingslederne som har budsjettansvar er en del av ledergruppa vil gjøre at de ansvarliggjøres for den økonomiske utviklingen.

I kapittel 3 går det fram at verdien av aksjene i Stiklestad Hotell AS påvirker verdien av SNK. Aksjeverdien på aksjer i Stiklestad Hotell AS var ved formuesfastsettingen for inntektsåret 2021 (per 31.12.2020) var ca. kr 930 000 under bokført verdi. Drifta i 2021 har vært bra, og bokført verdi på aksjene skal i september 2021 være omtrent lik skattemessig formuesverdi etter opplysninger fra økonomi- og administrasjonssjefen. Fremtidig verdi på aksjene vil være avhengig av om Stiklestad Hotell AS og Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS lykkes med å skape aktivitet som bygger opp under begge selskapene. Disse to selskapene kan sammen skape aktivitet og verdier som er større enn hva de kunne klart hver for seg. Det betyr at Stiklestad Hotell AS har en verdi for SNK ut over aksjene som SNK eier.

I regnskapet kan det leses at realverdiene i selskapet synker. SNK vil ikke ha behov for å opprettholde investeringsnivået på samme måte som en produksjonsbedrift. De bygningene og tomte som SNK eier har en stor bruksverdi for SNK. En alternativ verdivurdering basert på hva et marked vil betale er høyst usikker, men det antas at planteskoletomte har en strategisk plassering som kan gi en stor verdi i markedet. Mye tyder på at SNK har verdier ut over de regnskapsmessige verdiene og dette vil redusere den økonomiske risikoen.

I vedtektenes § 7 står det at generalforsamlingen kan beslutte utbytte. Slik det står i dag kan det være en risiko for at eiere kan ønske å få utbetalt utbytte, når vedtektene åpner for det. Enkelt sagt så bidrar dagens eiere med driftstilskudd og hvis de ser at det skapes overskudd i selskapet et år, så kan det være ønskelig å ta ut utbytte hvis behovet for midler hos eier er stort. SNK er ikke en virksomhet som har overskudd som mål og derfor er det misvisende at det kan tas ut utbytte. Et risikoreduserende tiltak vil være å endre vedtektene, slik at de blir tydelig på muligheten for å ta ut utbytte.

4.6 Uenighet mellom eierne/eksterne krav som rocker ved organiseringen

Det vil alltid være en risiko for at eiere eller sentrale myndigheter rocker ved den virksomheten som bygges opp. Konsolideringen som skjedde, er et eksempel på det og det kan ikke utelukkes at slike eksterne krav vil utfordre virksomheten. Eksempelvis at dagens SNK blir pålagt endringer i virksomheten, sammenslåing med andre enheter eller fratatt eller tillagt nye oppgave. Strukturelle endringer har alltid skjedd og vil fortsette å skje i takt med endringer i samfunnet ellers.

Risikoreduksjon handler ikke i dette tilfelles om å fjerne risikoen, men heller å gjøre organisasjonen solid nok til å håndtere utfordringer og krav om endringer som kommer framover. Dette er et ansvar som hviler på eiere, styret og selskapets daglige ledelse. Dette kan handle om god ledelse, god økonomi, god kompetanse og god styring på virksomheten, slik at organisasjonen har tid og ressurser til å håndtere utfordringene.

Det konsoliderte museet er bygd opp av enkeltmuseer som hver har sin historie og egenart. Størrelsen på de ulike museene målt i antall ansatte, budsjett eller samlinger er ulik og historisk betinget. Både eierandeler og størrelsen på tilskudd kan være gjenstand for diskusjon og i den sammenhengen er det viktig å ikke blande sammen disse forholdene. Eierandeler handler om eierskap og muligheter for innflytelse og påvirkning, samt ansvar for virksomheten som helhet. Størrelsen på tilskuddene er i utgangspunktet en annen diskusjon. Det er ikke noe i veien for at størrelsen knyttes til eierandel, men dette er en av flere mulige modeller for fordeling av tilskuddsforpliktelsen.

Dagens § 5 i vedtektene blokkerer for andre eiere. Det betyr at dagens eiere må være enige om å endre vedtektene for at andre eiere kan komme inn i selskapet.

4.7 Driften i selskapet

For enhver virksomhet vil det være risiko knyttet til at driften i selskapet ikke er god. Det kan være at mye tid og ressurser brukes på oppgaver som er preget av *brannsløkking* og at de dagligdagse problemene skygger over for utviklingsmuligheter. Når ledelsen trekker fram at kapasiteten i organisasjonen er utnyttet og at virksomheten tar på seg nye oppgaver uten å legge bort noen, kan det være et tegn på at ambisjonene i selskapet blir for store til å kunne håndteres. I verste fall kan dette skape ustabilitet i form av sykemeldinger, oppgaver som ikke gjennomføres, tidsfrister som overskrides og lista over oppgaver vokser mer enn den krymper. Dette kan være en vanskelig balansegang ettersom det er veldig bra at selskapet har ansatte som strekker seg langt, men i et lengre perspektiv er virksomheten tjent med stabilitet.

Det kan være ulike tilnærminger til å redusere risikoen. En vurdering som bør gjøres er om oppgaver kan tas bort eller gjøres på en mer effektiv måte, hvis nye oppgaver kommer til innenfor de samme ressursrammene.

I SNKs forretningsmodell ligger det muligheter for å gjøre avveininger mellom å selge kompetanse eller bruke kompetansen innenfor SNKs virksomhet. Satt på spissen kan SNK selge kompetanse som de allerede har finansiert gjennom driftstilskudd for å øke egeninntjeningen. Risikoen i dette tilfellet er at SNKs primæroppgaver (forskning, forvaltning, formidling og fornying) blir lidende, eksempelvis selges håndverkertjenester i stedet for at de brukes til vedlikehold av samlingene.

Utviklingsplanen er et risikoreduserende tiltak, fordi den trekker opp rammene for SNKs primære oppgaver og utfordringene knyttet til dem. Denne synliggjøringen er viktig for å kunne håndtere de utfordringene som ligger innenfor daglig drift.

SNK har muligheter til å arbeide med utviklingsoppgaver spesielt gjennom å søke om tilskuddsmidler slik at utviklingsoppgavene ikke kommer som et tillegg til driftsoppgavene. Tilskuddsmidler gir muligheter for å hente inn ekstra ressurser.

Spelet og 2030 er to ulike prosjekter som SNK har.

Spelet har tradisjon for å bli satt opp årlig og er ifølge ledelsen et helårsprosjekt selv om den utadrettede aktiviteten skjer rundt olsok. Det er knyttet økonomisk risiko til Spelet fordi inntektssiden er publikumsinntekter. Samtidig har det et potensial fordi det er nasjonalt kjent.

2030 prosjektet har et stort potensial for SNK og dette omtales under framtidsutsikter.

5 FRAMTIDSUTSIKTER

Museene har over tid fått flere samfunnsroller, eksempelvis institusjoner for faglig og vitenskapelig utvikling, for nasjonal, regional og lokal identitet, stolthet og kunnskap, for turisme, integrering og inkludering samt nettverksbygging og digital tilstedeværelse. Med oppgaver følger også forventninger, både fra samfunnet rundt, eiere og tilskuddsytere. Rapporten Museum og samfunn (2020) presenterer at museene som en aktiv endringsagent i samfunnet, er noe som skaper en skillelinje mellom ulike oppfatninger av museenes rolle i samfunnet.

SNK har gjennom arbeidet med utviklingsplanen og omorganiseringen lagt grunnlaget for videre utvikling i tråd med politiske føringer gjennom stortingsmeldingen om museene. Fellesskapsfølelsen som ledelsen ved SNK trekker fram er både et tegn på godt arbeid, men også en viktig plattform for den videre virksomheten. Denne fellesskapsfølelsen må styrkes og utvikles i fortsettelsen. Selv om museene er ulike, kan de komplettere hverandre og spille hverandre gode. Mulighetene til å arbeide med kjerneoppgavene forskning, forvaltning, formidling og fornying forsterkes når kompetanse og ressurser kan brukes til felles beste. Så langt er organisasjonen godt rigget til videre utvikling.

Markeringen av 2030 er en stor mulighet for SNK til å utvikle virksomheten. Dette gjelder tiden fram til 2030, markeringen i 2030 og hva som skal skje etter 2030. 2030 representerer gode framtidsutsikter, men mulighetene må forvaltes på en god måte. Dette krever både kompetanse, kapasitet og strategiske grep for å utnytte mulighetene.

KILDER

Brealey, R.A.; Myers, S.C.; Allen, F. (2014). *Principles of Corporate Finance*, 11. global edition. McGraw-Hill Education, Berkshire.

Hylland, O.M., Løkka, N., Hjemdahl, A-S. og Kleppe, B. (2020) *Museum og samfunn. En utredning om museenes samfunnsroller i lys av museumsreformen*. TF-rapport nr. 548. Telemarksforskning.

Kaldestad, Y.; Møller, B. (2016). *Verdivurdering – Teoretiske modeller og praktiske teknikker for å verdsette selskaper*, 2. utgave. Fagbokforlaget, Bergen.

Kulturrådet (2021) *Museene i 2020*. Kulturrådet, Oslo

Meld. St. 8 (2018-2019) Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida. Kulturdepartementet

Meld. St. 23 (2020-2021) Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid. Kulturdepartement

Norsk Regnskaps Standard 4 Offentlige tilskudd (1996, rev. 2008).

Kulturdepartementet (2020) Statsbudsjettet 2021 – tilskuddsbrev. Brev til Stiklestad Nasjonale Kultursenter, datert 18.12.2020. Ref 20/1432-5

Trønderavisa 2021: Stiklestad får sentral plass i den nye regjeringserklæringen. En stor anerkjennelse. Trønderavisa 15.10.2021, s. 17.

www.styreforeningen.no/salg-og-kjop-virksomhet-due-diligence-prosesser/. Lastet ned 17.09.2021

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Redegjørelse og erklæring vedrørende inngått avtale om Spelet om Heilag Olav mellom Stiklestad Nasjonale Kultursenter og Verdal kommune

I eiermøte 11.11.21 fikk SNK i oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune, med henvisning til aksjeloven å utarbeide en redegjørelse og erklæring knyttet til inngåtte avtale om Spelet om Heilag Olav. Nedenfor følger vårt svar på dette oppdraget.

Om prosessen og vurderingen av avtalens innhold med særskilt fokus på armlengdes avstand

Bakgrunnen for spelavtalen er den pågående eierskapsprosessen knyttet til SNK, nærmere bestemt en oppfølging av følgende likelydende vedtak fra VK (sak 75/2021 21.6.21) og TFK (sak 68/21 15.6.21).

1 f: «*Det forutsettes at Verdal kommune og Selskapet reforhandler eksisterende tilskuddsavtale før nye eiere trer inn. Ny avtale skal spesifisere tilskuddsandel både for gjennomføring av Spelet og vedlikehold/forvaltning av kommunens eiendommer, bygninger og utstyr.*»

Vedtaket slår fast to momenter som forplikter SNKs styre:

- 1) at spelavtalen må reforhandles før eierskapsprosessen kan videreføres
- 2) at tilskuddsandel til spelet skal spesifiseres

I forlengelsen av de likelydende vedtakene tok Verdal kommune i medio juli kontakt med SNK for å starte forhandlingene om ny spelavtale. I SNKs styremøte 29.juli fikk SNKs administrasjon fullmakt til å gjennomføre forhandlingene på SNKs vegne. Målet var å legge frem et utkast til ny avtale på SNKs styremøte 16.september slik at denne delen av eierskapsendringen ble ferdigstilt innen utgangen av september og eierskapsprosessen, i tråd med eiernes ønsker, kunne gå over i en ny fase og ferdigstilles til 1.1.2022. I forhandlingene med Verdal kommune, skulle SNKs administrasjon ta utgangspunkt i en momentliste som ble lagt frem og diskutert i styremøtet (sak 50/21). Listen løftet frem åtte momenter SNKs styre og administrasjon anså som svært sentrale å få avklart i en ny avtale:

1. En oppdeling av den nåværende avtalen?
2. Tydeliggjøring av eierstruktur
3. Spel eller Spelet?
4. Myndighet og ansvar
5. Øremerking av tilskudd
6. Spelet i budsjett og regnskap
7. Spelnemd og budsjett
8. Varighet

Av de åtte punktene, løftet SNKs styre frem spesielt punkt 4 og punkt 5 som viktige i forbindelse med armlengdes avstand-prinsippet. Følgende vurderinger er gjort av SNKs styre og administrasjon knyttet til innholdet i disse punktene i den foreliggende avtalen:

1. Myndighet og ansvar

Den foreliggende avtalen tar tak i dette i langt større grad enn den opprinnelige avtalen. Det fremgår tydelig at SNK har det kunstneriske og produksjonsmessige hovedansvaret for Spelet om Heilag Olav. SNKs direktør omtales som teatersjef med den myndigheten og ansvaret det innebærer, inkludert stor kunstnerisk og produksjonsmessig frihet i tråd med armlengdes avstands-prinsippet. Videre er det lagt stor vekt på dialog og at store avgjørelser, som spelpause og betydelige endringer i manus som kan være i strid med åndsverket, skal fattes i fellesskap. Som manuseier har Verdal kommune den avgjørende stemmen dersom det oppstår uenighet om manus.

2. Øremerking av tilskudd

Dette momentet oppleves som det mest krevende punktet i avtalen. Både SNKs styre og administrasjon har problematisert hvilken presedens en oppfølging av de likelydende vedtakene til Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune om at «ny avtale skal spesifisere tilskuddsandel (...) for gjennomføring av Spelet» vil sette for øremerking av midler i SNKs øvrige virksomhet og hvor forenlig dette er med armlengdes avstands-prinsippet. Temaet har også stått sentralt i forhandlingen med Verdal kommune.

På grunn av de likelydende vedtakene, var det SNKs vurdering at det var vanskelig å komme utenom en form for tallfesting i avtalen. SNKs inngang har derfor vært å unngå en formulering i tilskuddsbrev og/eller avtale som øremerker en sum til et spesifikt formål, altså en spesifikk øremerking knyttet til bruk. Den nåværende formuleringen er et grep for å oppnå nettopp det: den sier ikke noe spesifikt om bruk, men isteden at 40 % kan holdes tilbake ved uenighet om årlig oppsetning. Det gir SNK et tydelig selvstyre når det gjelder økonomiske prioriteringer i år med spel, samt en langt tydeligere ramme for hva et fravær av oppsetning av Spelet om Heilag Olav vil innebære: dersom det skjer i enighet med manuseier vil det ikke få økonomiske konsekvenser, dersom SNK tar valget uten manuseiers støtte er konsekvensene tallfestet.

I forbindelse med dette punktet, ønsker SNKs styre å kommentere følgende spørsmål fra protokollen fra eiermøtet i SNK 11.11.2021:

«Dette må videre forstås slik at driftstilskudd fra de øvrige offentlige tilskuddspartene ikke skal inngå i SNKs drift av, eller regnskap for, spelet. TRFK ber SNKs styre om å gi tilbakemelding på om TRFKs forståelse av avtalen samsvarer med styrets.»

SNKs styre deler ikke denne forståelsen av avtalen. I tråd med prinsippet om armlengdes avstand forutsettes det at SNK står fritt til å forvalte sine tilskuddsmidler for best mulig å løse sitt samlede samfunnsoppdrag som museum.

SNKs styre sin totalvurdering av den foreliggende spelavtalen er at den både tydeliggjør rollefordelingen mellom SNK og Verdal kommune og synliggjør partenes felles ambisjon om å videreutvikle *Spelet om Heilag Olav* frem mot 2030. I behandlingen av styresak 56/21 16.september ble derfor gjort følgende vedtak:

- *Styret slutter seg til hovedtrekkene i det forelagte utkastet til «Avtale mellom Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) og Verdal kommune (VK) om bruk av manus og produksjon av Spelet om Heilag Olav (SHO)»*

- *Styret understreker at øremerking av midler ikke er forenlig med armlengdes avstand-prinsippet. Ut fra en helhetlig vurdering av både avtalen og øvrige omstendigheter, aksepterer styret likevel formuleringen om at 40 % kan holdes tilbake ved uenighet om årlig oppsetning.*
- *Direktør får fullmakt til å gå i dialog med KUD for en utsjekk av hovedtrekkene i avtalen*
- *Styrets leder får fullmakt til å inngå avtale med Verdal kommune om bruk av manus og produksjon av Spelet om Heilag Olav*

I forlengelsen av dialogen med KUD, har avtalen blitt vurdert av advokater med spesialkompetanse på lignende avtaleverk (Bull & Co Advokatfirma AS)

Det kom i den videre prosessen ikke innspill og/eller ble gjort endringer som fravek betydelig fra utkastet som ble presentert i styresak 56/21. Avtalen ble derfor signert av styreleder SNK og kommunedirektør i Verdal 27.oktober 2021.

Angående aksjelovens bestemmelser om avtaler mellom selskapet og aksjonær, § 3-8 Avtaler med aksjeeiere eller medlemmer av selskapets ledelse mv.

I protokollen fra eiermøte 11.11.21 adresserer Trøndelag fylkeskommune forholdet mellom det inngåtte avtalen og aksjeloven:

«Styret skal sørge for at det utarbeides en redegjørelse for avtalen etter reglene i § 2-6 første og annet ledd. Styret skal avgi en erklæring om at avtalen er i selskapets interesse, at det er rimelig samsvar mellom verdien av det vederlaget selskapet skal yte og verdien av det vederlaget selskapet skal motta, og at kravet til forsvarlig egenkapital og likviditet i § 3-4 vil være oppfylt. Redegjørelsen og erklæringen skal dateres og signeres av samtlige styremedlemmer, med unntak av styremedlemmer som var inhabile etter § 6-27 ved styrets behandling av saken. Har en som skal signere, innvendinger mot redegjørelsen eller erklæringen, skal vedkommende signere med påtegnet forbehold og gjøre rede for innvendingene i redegjørelsen.»

Når det gjelder spørsmålet om avtalen er i selskapets interesse, viser SNKs styre til den allerede gitte redegjørelsen under vurderingen av avtalens innhold. I tillegg ønsker styret å vise til unntaksbestemmelsen i paragrafens punkt 6:

(6) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder ikke:

1. Avtale som inngås som ledd i selskapets vanlige virksomhet og som er grunnet på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper

Selskapet har i vektleggingen av denne delen av aksjeloven, lagt to hovedforståelser til grunn:

- De tidligere nevnte likelydende vedtakene til Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune slår fast at en slik avtale må på plass som et ledd av eierskapsprosessen. Inngåelsen av avtalen med Verdal kommune var altså et oppdrag SNK ble pålagt av sine eiere som en del av sin virksomhet.
- SNKs styre og administrasjon anser *Spelet om Heilag Olav* som en integrert og viktig del av SNKs samfunnsoppdrag som museum. Spelet inngår derfor i det som regnes som selskapets vanlige virksomhet. Denne tolkningen underbygges av at det er ikke er snakk om inngåelse av en ny avtale om et nytt oppdrag, men en reforhandling av en avtale fra 1994 om et ansvarsområde som har vært en sentral del av virksomheten siden da.

Med bakgrunn i dette har SNKs styre lagt til grunn at den gjengitte unntaksbestemmelsen i paragrafens punkt 6 er gjeldene og at dette gir juridisk grunnlag for at SNK kan inngå en avtale med Verdal kommune angående *Spelet om Heilag Olav*. I forlengelsen av diskusjonen i eiermøtet 11.11.21 vil SNKs styre likevel gjøre en vurdering om avtalen bør reforhandles.

Steinkjer 17.11.2021

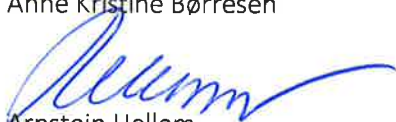
Styret Stiklestad Nasjonale Kultursenter

Gunnar Bovim

Anne Kristine Børresen

Arnstein Hellem

Gustav Danielsen

Hanne Kristin Jakhell

Robert Bye

Arnstein Indahl

VEDTEKTER

FOR

STIKLESTAD NASJONALE KULTURSENTER A/S

§ 1

Firma

Selskapets navn er Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS.

§ 2

Forretningskontorer

Selskapets forretningskontor er i Verdal.

§ 3

Formål

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS er et konsolidert museum. Selskapets formål er å drive et nasjonalt kultursenter på Stiklestad og alt som står i forbindelse med dette.

§ 4

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er kr. 16.000.000 fordelt på 16.000 aksjer á kr. 1.000,- lydende på navn.

§ 5

Aksjenes omsettelighet

Selskapets aksjer er ikke omsettelig til andre enn nåværende eiere.

§ 6

Styre

Selskapets styre skal bestå av 5-9 medlemmer som velges for 2 år om gangen.

Videre velges inntil 3 varamedlemmer hvorav 2 i nummerrekkefølge for 1 år om gangen etter generalforsamlingens nærmere bestemmelse. Ett medlem til styret med personlig varamedlem velges etter forslag fra de ansatte.

Firmaet tegnes av 2 (to) styremedlemmer i fellesskap, hvor den ene skal være leder. Styret kan meddele prokura.

§ 7

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned etter innkalling fra styrets leder med minst 14 (fjorten) dagers varsel. Innkalling skjer ved brev til alle aksjonærer med kjent oppholdssted.

På ordinær generalforsamling skal følgende saker behandles:

1. Fastsetting av resultatregnskap og balanse.
2. Anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd i henhold til den fastsatte balanse, og beslutning om utdeling av utbytte.
3. Valg av styre.
4. Andre saker som styret forelegger eller som en aksjeeier ønsker å behandle når han har fremsatt krav om det senest 3 (tre) uker før generalforsamlingen.
5. Saker som etter lov eller vedtekter hører under generalforsamlingen.

§ 8

Andre organer

Valgkomiteen for SNK har tre medlemmer, ordføreren i Verdal, Fylkesrådslederen i Nord-Trøndelag fylkeskommune og en ordfører foreslått av de samarbeidende kommunene Stjørdal, Levanger, Inderøy og Steinkjer. Valgkomiteens oppgaver synliggjøres i aksjonæravtalen.

§ 9

Annet

Årsregnskap, årsmelding og revisjonsmelding sendes departementet innen den tidsfrist som departementet til enhver tid fastsetter.

Utskrift av protokoll fra generalforsamlingen sendes departementet.

§ 10

Forøvrig kommer den til enhver tid gjeldende aksjelovgivning til anvendelse.

Siste endring vedtatt av generalforsamlingen 20.april 2016.

Aksjonæravtale

Det er i dag inngått følgende avtale mellom Nord-Trøndelag fylkeskommune og Verdal kommune, som eiere av Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS.

§ 1 Bakgrunn og formål

Bakgrunnen for avtalen er organiseringen av museumsvirksomheten i søndre del av Nord-Trøndelag fylke som fra høsten 2008 innebærer et behov for tettere samordning mellom aksjeselskapet SNK AS og de øvrige lokale tilskuddsyterne. Avtalen har som formål å regulere forhold som ikke er regulert gjennom aksjelov eller annen lovgivning. Avtalen inngås derfor mellom aksjonærene, og sendes til orientering til de øvrige lokale tilskuddsyterne, som er kommunene Steinkjer, Levanger, Stjørdal og Inderøy.

§ 2 Generalforsamling

Denne avtalen innebærer ingen endringer i selskapets Generalforsamling eller i Generalforsamlingens oppgaver.

§ 3 Valgkomite

1. Valgkomiteen for SNK har tre medlemmer. Ordføreren i Verdal, fylkesrådslederen i Nord-Trøndelag fylkeskommune og en ordfører foreslått av de samarbeidende kommunene, Stjørdal, Levanger, Inderøy og Steinkjer
2. Valgkomiteen skal fremme en samlet og begrunnet innstilling om valg av styremedlemmer, leder og nestleder. Komiteen fremmer også forslag til medlemmer i valgkomiteen.
3. Valgkomiteen er beslutningsdyktig når alle medlemmene kan delta i behandlingen. Det føres protokoll fra komiteens møter og SNKs direktør ivaretar sekretariatsfunksjonen.
4. Valgkomiteen skal i sitt arbeid etterstrebe en sammensetning av styret som gjenspeiler både SNKs nasjonale og regionale oppdrag. Styrets samlede kompetanse må reflektere dette mangfold i oppgaver. Det nasjonale oppdraget tillegges stor vekt. Hvert kjønn skal være representert med min 40 prosent i styret
5. Valgkomiteen fremmer sin innstilling til generalforsamlingen og skal, som grunnlag for sitt arbeid, foreta en vurdering av styremedlemmenes kompetanse og innsats i lys av de utfordringer og muligheter selskapet står overfor.
6. Innenfor vedtektenes bestemmelser kan valgkomiteen gi tilråding om styrets størrelse

§ 4 Selskapets styre

Selskapets styre skal bestå av 5-9 medlemmer som velges for 2 år av gangen.

§ 5 Styringsdialog

Det etableres en politisk styringsdialog som en arena hvor ordførere og fylkesråd møtes årlig med selskapets styreleder og med direktør som sekretariat for å gå gjennom de overordnede perspektiver og strategiske utfordringer. Styringsdialogmøtet avholdes tidlig om høsten, i god tid før budsjettbehandling.

Faglig styringsdialog er innenfor direktørs ordinære ansvar for drift av konsolidert museum.

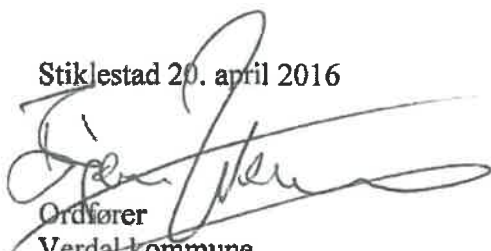
§ 6 Eiermøter

Eiermøter avholdes etter behov og minimum 2 ganger pr. år.

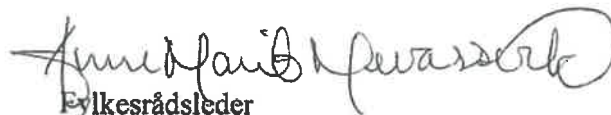
§ 7 Diverse

Avtalen gjelder inntil den sies opp av en av partene. Oppsigelsestiden er 1 år.

Stiklestad 20. april 2016

Ordfører
Verdal kommune
Aksjonær

Fylkesrådsleder
Nord-Trøndelag fylkeskommune
Aksjonær

STIFTELSEN STIKLESTAD MUSEUM

VEDTEKTER

(Vedtatt av stiftelsens styre 11. februar 2010)

FAC STIFT STIFTELSESREGISTERET	
13/C115C	2
09 JUL 2013	
ORG NR 977 180 777	J. Per

§ 1 OPPRETTELSE

Stiftelsen Stiklestad Museum er opprettet som offentlig stiftelse av Verdal Museum, Verdal kommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune i medhold av lov 23.05.80 nr. 11 Om stiftelser m.m. og tilhørende vedtekter. Etter ny Lov 2001-06-15 nr. 59 (Stiftelsesloven) sist endret 15.juni 2007 er Stiftelsen Stiklestad Museum en ikke-næringsdrivende stiftelse. Stiftelsens grunnkapital skal være minimum kr. 100.000. De bygninger, samlinger og realverdier ellers som er overlatt til stiftelsen inngår i grunnkapitalen. Stiftelsens navn er "STIKLESTAD MUSEUM". Forretningsadresse er: 7650 Verdal

§ 2 FORMÅL

Stiftelsen Stiklestad Museum har til overordnet formål å utvikle og formidle kunnskap om Stiklestads plass i internasjonal, nasjonal og lokal historie, idet museet skal formidle den kunnskap vi har om de politiske, religiøse og nasjonale strids- og utviklingsspørsmål som var bakgrunnen for og resultatet av slaget på Stiklestad i år 1030. Museet skal innenfor denne sammenheng samle, bevare, vise fram og stille til disposisjon for forskning relevant natur- og kulturhistorisk materiale som setter Stiklestad inn i en sammenheng i Norges utvikling fra de tidligste tider, gjennom middelalderen og fram til vår tid.

Museet har et generelt museumsansvar for Verdals historie i nyere tid. Museet skal innrette virksomheten i samsvar med nasjonale og internasjonale museumsetiske retningslinjer.

§ 3 STYRET

Stiftelsen ledes av et styre som er stiftelsens øverste organ. Styret tegnes av styreformannen og to styremedlemmer i fellesskap. Styret kan meddele prokura.

Styret har 7 medlemmer med personlige varamedlemmer. Av disse oppnevner Verdal kommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune 2 medlemmer med varamedlemmer hver for kommunevalgperioden. 3 styremedlemmer velges på stiftelsens årsmøte for en funksjonsperiode på 3 år, idet minst 1 medlem med varamedlem skal være på valg hvert år.

§ 4 ANDRE ORGANER

Stiftelsen Stiklestad Museum har et årsmøte bestående av 2 representanter som oppnevnes av Verdal kommune, 2 representanter som oppnevnes av Nord-Trøndelag fylkeskommune og representanter for organisasjoner og institusjoner slik dette til enhver tid bestemmes i h.h.t. vedtektenes § 4, 2. ledd.

De organisasjoner og institusjoner som har saklige interesser i og/eller bidrar til museets virksomhet kan av styret gis representasjon på årsmøtet.

Fra 2004 er denne representasjonen slik:

Verdal Historielag:	8 representanter
U.L. Leksdølen	1 representant
Leirådal Spellag:	1 representant
Foreningen til Bevaring av de Verdalske Befestninger:	1 representant

Årsmøtet innkalles med 14 dagers varsel og holdes innen utgangen av juni. Årsmøtet skal:

- a) føre tilsyn med stiftelsens virksomhet
- b) velge styremedlemmer og varamedlemmer, jfr. § 3.
- c) fastsette styremedlemmenes godtgjørelse
- d) avgi uttalelse om årsregnskapet og årsberetningen
- e) velge stiftelsens revisor
- f) avgi uttalelse til styret

§ 5 VEDTEKTSENDRING, OPPLØSNING

Vedtektsendringer forelegges Verdal kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune og de frivillige organisasjonene som er representert på årsmøtet til uttalelse.

Eventuell oppløsning av stiftelsen skal behandles i samsvar med stiftelsesloven..

Ved oppløsning skal samlingene overdras til Verdal kommune.

Stiklestad 11.02.10

Øystein Walberg

Johs. Overmo

Sigrun Dahl Storholmen

Kolbein Dahl

Aashild Bjørgum Øvre

Kjetil Aarstad

Maj Britt S. Larsen

Per Steinar Raaen

TIL GENERALFORSAMLINGEN I STIKLESTAD HOTELL AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2021

Konklusjon

Vi har revidert STIKLESTAD HOTELL AS sitt årsregnskap som viser et overskudd på kr 2 035 167. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap og oppstilling over endringer i egenkapital for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen. I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Trøndelag Revisjon AS

Arnhild Wist
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

Arnhild Reitan Wist

4e185784-3d84-4b9d-b013-3cc5900feb5a - 2022-02-23 11:42:08 UTC +02:00

BankID - 29746038-3833-48b2-a192-679366405873 - NO

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

TIL GENERALFORSAMLINGEN I STIKLESTAD NASJONALE KULTURSENTER AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2021

Konklusjon

Vi har revidert Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS sitt årsregnskap som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap som viser et overskudd på kr. 5 433 721, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap som viser et overskudd på kr. 7 468 889, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Trøndelag Revisjon AS

Arnhild Wist
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

KONTOR: MOAFJÆRA 8A, 7606 LEVANGER
POSTADRESSE: MOAFJÆRA 8A, 7606 LEVANGER

MAIL: POST@TRONDELAGREVISJON.NO
NETTSIDE: TRONDELAGREVISJON.NO

TLF.: 74 08 30 11
ORG. NR.: 995 683 555

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

Arnhild Reitan Wist

bc1df428-43c9-4878-84f8-cead029f2391 - 2022-02-28 11:50:21 UTC +02:00

BankID - f0f8184d-f779-4de9-bb88-3a5a30dd32b7 - NO

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmitteckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Der fortellinger møtes

STIKLESTAD NASJONALE KULTURSENTER AS
STYRETS ÅRSBERETNING 2021

LEVANGER
FOTOMUSEUM

STIKLESTAD

MMP

STJØRDAL
MUSEUM
VÆRNES

FORMÅL

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (SNK) er et konsolidert museum bestående av Stjørdal museum Værnes, Levanger fotomuseum, Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Nils Aas kunstverksted og Egge museum. Museet arbeider med kulturarv som har en tidsdybde som spenner fra fjern fortid til nåtid og med historier av lokal, regional, nasjonal og internasjonal betydning. Verdien av avdelingenes egenart står sentralt i virksomheten. Samtidig knyttes SNK sammen av en felles forståelse av hvilket museum man skal være for, i og sammen med samfunnet. Fra omorganiseringen som trådte i kraft 1.april 2020, har det konsoliderte museet to organisatoriske nivå: 1) avdelingene, det vil si enkeltmuseene som ledes av avdelingssjefene, og 2) fellesfunksjonene, det vil si ulike roller og enheter som har et ansvar for å tjene hele organisasjonen. SNKs hovedadministrasjon ligger på Stiklestad i Verdal kommune.

Konsernet SNK består av Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS og datterselskapet Stiklestad Hotell AS (SH). Stiklestad Hotell ble åpnet i 2007. Driften av hotellet blir ivarettatt av driftsselskapet SH som er et heleid datterselskap av Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS. Hotellbygget eies av et frittstående eiendomsselskap, og SNK har ingen eierinteresser i dette. Det er egen leieavtale med eiendomsselskapet.

Konsernets virksomhet inkluderer de museale kjerneoppgavene forskning- og kunnskapsutvikling, forvaltning, formidling og fornying, samt teater/spel, festivaler, museumsbutikk, kurs/konferanse, restaurant- og overnattingstilbud. Årsberetningens innholdsrapportering fokuserer på museumsvirksomheten, mens årsregnskapet inkluderer konsernnivå.

STYRET

Styret har i 2021 hatt følgende sammensetning:

Styreleder	Gunnar Bovim
Nestleder	Hanne Kristin Jakhelln
Styremedlem	Robert Bye
Styremedlem	Arnstein Hellem
Styremedlem	Anne Kristine Børresen
Styremedlem (ansattrepresentant)	Arnstein Indahl
1. varamedlem (møter fast)	Gustav Danielsen
Fast møtende observatør og vara for ansattrepresentant	Silje Hovland

Det ble i løpet av 2021 avholdt 10 styremøter og behandlet 89 saker.

Selskapet har tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor selskapet og tredjepersoner. Forsikringen gjelder også for Stiklestad hotell

INNHold OG UTVIKLING

SNKs virksomhet i 2021 var, som resten av verden, preget av Covid19-pandemien. Aktiviteten har til enhver tid vært tilpasset gjeldende smittevernbestemmelser. Museene har vært åpne for besøkende, og de fleste planlagte arrangement har blitt gjennomført, men *Spelet om Heilag Olav* måtte avlyses etter

nær dialog med helsemyndigheter og frivillighetsapparat. Hjemmekontor har periodevis vært brukt i utstrakt grad og møter ble i stor grad gjennomført digitalt.

SNKs virksomhet var utover dette formet av målene nedfelt i den felles utviklingsplanen «Der fortellinger møtes» (2021-2024). Sentralt i dette sto arbeidet med planens ni hovedprosjekter: *Nasjonaljubileet 2030, Talerstolen, Mære 2021, Prosjekt Jakob, Formidlingsarena Stiklestad, Nils Aas-jubileet 2023, Nye Nils Aas Kunstverksted, Levanger fotomuseum – et Trøndelag fotomuseum? og Bergkunstsenteret*. En annen hovedprioritering var videreføring av planarbeid gjennom utarbeidelsen av stedlige utviklingsplaner for SNKs fem museer. I tillegg ble året preget av rekruttering i flere ledende stillinger, samt utredningsarbeid i regi av SNKs eiere.

Utviklingsplanen «Der fortellinger møtes» inneholder grunnpremissene for det konsoliderte museet SNKs virksomhet. En sentral del av dette er SNKs museumsplattform og verdien tankevekkende, troverdig, inviterende og uredd. I tillegg rammes planen inn av fire strategiske satsningsområder, valgt for å styrke og tydeliggjøre SNKs samfunnsrolle som museum. Disse er: samfunnsminne, samfunnsaktører, samfunnsstemme, og samfunnshus. I kortform omtales de som de fire s-ene. *Samfunnsminne* innebærer at SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. *Samfunnsaktører* sier at SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre aktører. *Samfunnsstemme* slår fast at SNK både skal bli mer bevisst sine ytringer og bli en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. *Samfunnshus* betyr at museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for samfunnsdialog. Hovedmålet med planen er å realisere SNKs overordnede samfunnsambisjon: gjennom å skape arenaer der fortellinger møtes, skal SNK bidra til et livskraftig demokrati. Selv om planen har fireårig varighet, er det strategiske siktemålet Nasjonaljubileet 2030. Frem mot 2030 er målet at skal SNK utmerke seg, nasjonalt og internasjonalt, gjennom sitt fokus på kulturarvens samtids- og samfunnsverdi, dialog og samskaping og i forlengelsen av det: museenes rolle som viktige demokratiske institusjoner. Allerede i sitt første virkeår, har planen vekket stor interesse blant ulike aktører lokalt, regionalt, nasjonalt og i Norden. En viktig grunn er den sterke dialogen mellom planen og nasjonale kulturpolitiske styringsdokumenter som ble lansert i 2021: *Meld. St. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge* og *Meld. St. 23 (2020–2021) Musea i samfunnet — Tillit, ting og tid*. Planens innhold og dialogen SNK har bygd opp i forlengelsen av dette, har slik både bidratt til å synliggjøre SNK som en faglig sterk og nyskapende samfunnsaktør og vært et viktig bidrag til den større debatten om museenes samfunnsrolle.

I en mangfoldig virksomhet, ønsker SNKs styre å peke spesielt på noen hendelser i 2021. SNKs mangeårige arbeid med Nasjonaljubileet 2030, ble løftet til et tydelig nasjonalt nivå gjennom Hurdalsplattformen og det påfølgende statsbudsjettet. Resultatet er en videreutvikling av SNKs prosjektlederrolle, nå som jubileumssekretariat, og en statlig anerkjennelse og medfinansiering av jubileumsgrepet med en jubileumsstafett kombinert med jubileumsåret 2030. I 2021 var det også utlysning for Kulturrådets treårige utviklingsprogram for norske museer, og SNK fikk tilslag på hele 4 prosjektsøknader. Videre er det svært gledelig at SNKs mangeårige satsning på samfunnsdialog i museum, Talerstolen, og forsterkede samarbeid med NTNU, ble belønnet med 4,1 millioner fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse til prosjektet «Museum, samfunn, deltakelse – grunnutdanning for noen, etter- og videreutdanning for andre». SNK ble i 2021 i tillegg rammet av et av museumsverdens største mareritt, da en betydelig del av landbrukssamlingen til Egge museum gikk tapt i brann. Styret ønsker å gi stor anerkjennelse til hvordan de ansatte taklet denne situasjonen og til samarbeidet med Stiftelsen Egge museum og Steinkjer kommune i møtet med krisen.

SNK gjorde i 2021 flere ekstraordinære investeringer for perioden 2021-2022. Bakteppet var et forsterket økonomisk handlingsrom som et resultat av overskudd i 2020, vakante stillinger, fokus på økonomisk måtehold i en usikker tid, statlige pandemistøtteordninger, samt lavere utgifter enn budsjettert grunnet avlysninger. Investeringene inkluderte bla. sikringstiltak på alle SNKs museer, et samarbeid med frivilligheten om levendegjøring av spelarven under Olsok 2021 og midler til

utarbeidelse av ny visuell identitet i forlengelsen av varslet eierendring og påfølgende navneendring. Den største investeringsposten var totalt 1,2 millioner til videreutvikling av fellesmagasinet i planteskolen. I den forbindelse opplever styret det som uheldig at Trøndelag fylkeskommune i november 2021 meldte at de reduserer sitt tilskudd til fellesmagasinet fra kr 812 000 til kr 150 000 i 2022.

SNKs virksomhet ble også i 2021 påvirket av den pågående eierskapsutredningen. Som resultat av en krevende periode høsten 2019 (jf. årsberetning 2019) ble det i 2020, hos begge SNKs eiere, satt i gang en utredning om videre utvikling av det konsoliderte museet (jf. årsberetning 2020). Utredningsarbeidet har fortsatt gjennom 2021 og vil ifølge eierne ferdigstilles i 2022. Som et ledd i prosessen ble det, i tråd med vedtak fattet av begge SNKs eiere, inngått en ny avtale mellom SNK og Verdal kommune angående *Spelet om Heilag Olav* i september 2021.

SNKs fem museer: en stedlig oppsummering

Stjørdal museum Værnes

Stjørdal museum Værnes ansatte i 2021 både en museumsformidler i vikariat og ny avdelingssjef. Etablering av bergkunstsenter var et prioritert tiltak i SNKs søknad til KUD, og ble fulgt opp ved inngått intensjonsavtale med Stjørdal kommune, tett dialog med Bergkunstreisen/Trøndelag fylke og innledet dialog med Vitenskapsmuseet. På slutten av året fikk museet innvilget støtte fra Norges museumsforbund til "Trygg eller truet?", et samfunnsdialogprosjekt med utgangspunkt i bunkeren i Prestegårdshagen. Koronaperioden førte til lavere aktivitet på arrangementer og dugnader, men museet har holdt åpent og arbeid med magasin og forvaltning gikk tilnærmet som normalt. Året ble også brukt til ny stedlig utviklingsplan og handlingsplan, samt investeringer i driftsutstyr.

Levanger fotomuseum

2021 var et spennende år for Levanger fotomuseum. For å styrke besøksstedet og bidra til byutviklingen ble det sammen med kommune og eierstiftelse startet opp et utredningsarbeid om fremtidig lokalisering av museet. Museet fikk tilslag på to Kulturrådsprosjekt: «Sør-samiske motiv i fotografisamlingen» og «Analyse av kjønnsperspektiv i portretter avfotografert i perioden 1980-2019». Grunnet naturlig avgang ble det tilsatt ny fotokonservator, og midler fra Talerstolen gjorde det mulig å styrke formidlingsressursen ved museet. Dette har initiert flere tiltak som har nådd nye grupper. Store forbedringer er skjedd i forvaltningssituasjonen. Gjenstandssamlingen er flyttet og nytt fotomagasin planlagt, begge samlokaliseres på planteskolen. Alle prosjektene videreføres og er avspeilt i museets stedlige utviklingsplan som ble skrevet i 2021.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter

Aktiviteten på Stiklestad var preget av pandemien også i 2021: etter en omfattende prosess ble *Spelet om Heilag Olav* avlyst for andre gang. Gjennom samarbeid med frivilligheten ble likevel spelarven levendegjort hele sommeren. Det ble inngått et samarbeid med Charlottenlund vgs. om å sette opp spelet som skoleprosjekt. Vikingsommer ble godt besøkt, og Olsokdagene ble godt gjennomført med Ella Marie Hætta Isaksen som Stiklestadprofil og Hannah Ryggen Army som Olsokkunstner. Stedsutviklingsprosjektet "Formidlingsarena Stiklestad", som skal sikre en helhetlig, ambisiøs utvikling mot 2030, ble videreført med utlysning og oppstart av et parallelloppdrag. Det ble jobbet med flere samfunnsdialogprosjekt: "Ungdommens talerstol: Julikalenderen", "Molåna mi" samt "Skogfinnene i Verdal", en del av satsningen "Mangfold i tusen år". Det var mye aktivitet knyttet til historisk håndverk, inkludert inntaket av Ingvaldsengården med snekkerverksted og et nært samarbeid med Sund FHS, NTNU og Fortidsminneforeningen. Det ble også lagt ned et betydelig arbeid i utarbeidelsen av en stedlig utviklingsplan.

Nils Aas Kunstverksted

Nils Aas Kunstverksted viste i 2021 fire separatutstillinger av unge samtidskunstnere i dialog med Nils Aas: Christian Messel, Erlend Mikael Sæverud, Sara Korshøj Christensen og Rina Charlott Lindgren. Det ble også utviklet flere verksted til DKS og det ble det realisert flere prosjekter i Gategalleriet og samarbeidsprosjekter med Dans i Trøndelag, lokale lag og foreninger. Det ble ansatt ny avdelingssjef. Blant ekstraordinære prosjekter ble det skrevet en stedlig fireårig utviklingsplan, bygget trapp til andre etasje og satt i gang omfattende registrering av verk på papir. Trappa er tegnet av Praksis arkitekter med støtte fra Inderøy kommune og bistand fra Norconsult, FuglesangDahl og Snekkeriet. I tillegg har studenter fra NTNUs studie i arkiv- og samlingsforvaltning digitalisert og registrert avisutklipp om Nils Aas fra flere tiår.

Egge museum

2021 var året for markeringen av 1000-årsjubileet for Olves fall på Mære. Egge museum utviklet i denne sammenheng nye DKS-tilbud og gjennomførte foredragsrekke basert på antologien «Mære 1021-2021». Museet gjennomførte en noe koronatilpasset sommersesong, med åpning av to nye utstillinger: «Fantas det drager i vikingtida?» og «Livet i masstu». Egge museum andelslandbruk ble etablert, med 18 private og to offentlige andelshavere. Museet opplevde i april brann i et eksternt lager med tap av rundt 400 gjenstander. Dette fikk store følger for forvaltningsarbeidet gjennom året. Erfaringene fra brannen ble delt aktivt og brukt kompetansehevende. Museet jobbet i tillegg med to store utviklingsprosjekt: Prosjekt Jakob – et samarbeid med NTNU Vitenskapsmuseet og Steinkjer kommune om å etablere en visnings- og formidlingsarena for arkeologiske gjenstander Steinkjers nye kulturhus, og Egge museums utviklingsplan for de neste fire årene. Planen peker på Prosjekt Jakob og Egges plass i Nasjonaljubileet som de to viktigste utviklingstiltakene i planperioden, og definerer samarbeid og samskaping som metode for museets arbeid.

Måloppnåelse: utviklingsplanen og de fire s-ene

Forskning og kunnskapsutvikling

Samfunnsminne-målet for FoU er å styrke SNKs kompetanse på og bidrag til fagfeltene håndverk og samlingsspesifikk teknisk kunnskap, gjennom en sterkere forskningssatsning. Dette har i 2021 bla. ført til et økt fokus på dokumentasjon av håndverksprosesser, både i det daglige arbeidet og i samarbeidet med NTNUs bachelorløp «Tradisjonelt bygghåndverk». En forsterket satsning på kunnskapsutvikling og forskning knyttet til de nevnte fagfeltene, står også sentralt i de stedlige utviklingsplanene som ble utarbeidet i 2021.

FoU-målet for *Samfunnsstemme*, er at SNK skal ta en tydeligere rolle som museumsfaglig aktør. Organisasjonen har i 2021 bidratt til dette gjennom aktiv deltakelse på eksterne konferanser og som vertskap og medarrangør for flere større konferanser, blant annet *SPOR – arena for kulturarv og Nordisk museumskonferanse*. I tillegg til innlegg på disse, bidro to ansatte på konferansen «Spreng grensene! Formidling blir forskning» i regi av Nasjonalmuseet og Norges museumsforbund og SNK ble valgt som arrangør av museumsforbundets forskerkonferanse 2022. Ansatte har undervist ved NTNU og Nord Universitet, har verv i flere fakultetsstyrer og programråd, tilrettelegger for master- og bacheloroppgaver knyttet til virksomheten, sitter i styrer i andre museer, har verv i utvalg for kulturvern i Kulturrådet, styreverv i flere seksjoner i Norges museumsforbund, og sitter i Museumsnyttss redaksjonsråd.

Samfunnsaktør-målene for FoU er å styrke SNKs forskning gjennom samarbeid med universitetssektoren, stimulere til relevant ekstern forskning og arbeide for en forskningssatsning

knyttet til Nasjonaljubileet 2030. SNK har produsert tre fagfellelvurderte artikler i 2021. Det mangeårige forsknings- og samarbeidsprosjektet tilknyttet Mære 2021 resulterte i en fagfellelvurdert antologi, der SNK leverte både artikler og innehadde redaktørrollen. SNK bidro med fagartikler i årbøker og andre publikasjoner, nyhetsartikler, kronikker og oppslag i Museumsnytt. SNK og Vitenskapsmuseet hadde flere samarbeidsprosjekter, bla. Prosjekt Jakob ved Egge museum. NAAK begynte et samarbeid med Kunstakademiet i Trondheim. I tillegg ble det tatt viktige steg mot flere samarbeidsprosjekter, blant annet et forskningssamarbeid mellom Nord Universitet, Falstadsenteret og SNK med 2030 som horisont.

FoU-målet for *samfunnshus* peker på to områder: viktigheten av interne fellesarenaer og samfunnsdialogsatsningen Talerstolen. SNK har bedret forskningens forutsetninger i organisasjonen i 2021 ved 1) nyrekruttering (SNK har nå tre ansatte med Ph.d.) og 2) at de stedlige utviklingsplanene har lagt grunnlaget for en enda mer solid forankring av FoU-arbeidet. En forsterking av samarbeidet med NTNU resulterte i opprettelsen av en delt stilling mellom SNK og NTNU, med samfunnsdialog og samskaping som spesialområde, og en felles søknad til DIKU som resulterte i 4,1 millioner til et treårig prosjektet "Museum, samfunn, deltakelse" med oppstart i 2022. (jf. rapport fornying). Den interne kompetansehevingsrekken knyttet til talerstolarbeidet ble videreført.

Forvaltning

Samfunnsminne-målet for forvaltning er tredelt: 1) bedre oppbevaringsforholdene til samlingene, 2) opparbeide en total oversikt over samlingene og 3) utvikle en felles inntaksstrategi. I 2021 ble alle avdelingenes sikringsplaner oppdaterte, og det ble utarbeidet en felles sikringsplan: «Best å vera budd». Sikringsplanene pekte på sentrale behov i SNKs samlingsforvaltning, noe som fulgt opp bla. gjennom ekstra midler til sikringsarbeidet. Dette førte bla. til at magasinet i planteskolen ble betydelig oppgradert og at det ble startet en prosess med å etablere et felles fotomagasin på samme sted. Arbeidet med kriseberedskap ble forsterket, og det ble investert i beredskapskasser. To eksterne magasin ble avvirket.

Samfunnsstemme-målet for forvaltning er at SNK skal videreutvikle egen kompetanse og bidra i relevante diskusjoner. Et forsterket fokus på forvaltning i 2021, gjorde at avdelingene samhandlet om helhetlige løsninger, erfaringsdeling og kompetansebygging. Gjennom det nasjonale museumsnettverket for kvinnehistorie var SNK med på å utvikle en håndbok for god kjønnsrepresentasjon i museumsfaglig praksis, og arbeidet med å bruke håndboken internt ble satt i gang. Et eksempel er Levanger fotomuseums Kulturrådsprosjekt om representasjon i portrettfotografier. Den omfattende prosessen knyttet til inntaket av Ingvaldsengården på Stiklestad, bidro til verdifull kompetanseutvikling. Erfaringer fra brannen på Egge ble brukt til kunnskapsutvikling, noe som blant annet resulterte i et innlegg på Nordisk museumskonferanse.

Forvaltningsmålet for *samfunnsaktører* er å videreutvikle og styrke samarbeidets rolle i fagfeltet. SNK deltok i 2021 aktivt i fylkeskommunens regionale satsninger på arkiv- og magasin, var initiativtaker til et regionalt nettverk for fotoarkiv, og samarbeidet med blant annet Interkommunalt arkiv om privatarkiv. To forvaltningsprosjekter, som inngikk i større Kulturrådsfinansierte samarbeidsprosjekter i regi av henholdsvis samtidsnettverket og kvinnenettverket ble ferdigstilt: Egge museums deltakelse i «Minner.no» og Stjørdal museum Værnes sitt prosjekt "Kvinner i plastindustrien". SNK gjorde også en betydelig innsats for og med flere av de ubemanna museene organisasjonen har et ansvar for.

Forvaltningsmålet for *samfunnshus* er todelt: 1) SNK skal styrke fagområdet forutsetninger og synlighet i organisasjonen og 2) SNK skal styrke samtids- og mangfoldsperspektivet i forvaltningsarbeidet. I løpet av 2021 har alle avdelingene i SNK gitt benevnelsen samlingsforvalter til en ansatt. Samlingsforvalterne hadde egne møter og kompetansehevende kurs. Det ble påbegynt arbeid med de ulike forvaltningsplanene som utviklingsplanen slår fast at skal skrives innen 2024. De fleste av SNKs mange

mangfolds- og inkluderingsprosjekter hadde forvaltning som et delperspektiv. Eksempelvis ble fotografiene tatt av ungdommer i prosjektet "Byen og jeg" tatt inn i Levanger fotomuseums samling.

Formidling

Formidlingsmålet for *samfunnsminne* er å løfte samfunnets mange fortellinger gjennom aktivisering av samlingene, samt fokus på immateriell kulturarv og kjønnsperspektiv. Aktivisering av samlingene sto sentralt i prosjektet "Demokrati og voksenopplæring", et mangeårig samarbeid med Falstadsenteret og del av det nasjonale demokratinettverkets Kulturrådsprosjekt "Museet og fellesskapets grenser". Prosjektet ble fullført og resulterte bla. i publikasjonen "Min stemme. Våre historier. En veiviser til demokratiopplæring for minoritetsspråklige i voksenopplæringen på museer og minnesteder". Samlingen på NAAK ble aktivisert gjennom at bla. kunstner Sara Korshøj Christensen valgte verk av Nils Aas til en dialog mellom de to kunstnerskapene i utstillingen "Odds and ends." Både kjønnsperspektiv og aktivisering av samlingene sto sentralt i Olsokutstillingen med Hannah Ryggen Army, som bla. inkluderte en intervensjon på friluftsmuseet på Stiklestad. Immateriell kulturarv ble tematisert gjennom SNKs omfattende satsning på håndverksformidling, spesielt på NAAK, Stiklestad og Stjørdal.

Samfunnsstemme-målet for formidling sier at SNK skal bli en synligere samfunnsaktør gjennom å kommunisere sin kompetanse som museum og utfordre etablerte sannheter. SNK har i 2021 både synliggjort sin egenart og bidratt til diskusjonen om museenes demokratiske ansvar, gjennom formidling av utviklingsplanen "Der fortellinger møtes" på en rekke arenaer, inkludert Nordisk museumskonferanse. Arbeidet med ny lokalisering av Levanger fotomuseum og Egge museums tilstedeværelse i Steinkjers nye kulturhus, har tematisert museenes rolle i et stedsutviklingsperspektiv. NAAK har adressert både tapt kulturarv og kunst som ytring i formidlingstilbudet «Alfabetarkitektur» og gjennom utstillingen «Fantas det drager i vikingtida?» har Egge museum utfordret og utforsket etablerte forestillinger om vikingtiden.

Formidlingsmålet for *samfunnsaktører* fokuserer på tre områder: FNs bærekraftsmål, SNKs regionale og nasjonale rolle i Den kulturelle skolesekken og uredde valg av samarbeidspartnere. Sosial bærekraft fikk i 2021 en forsterket rolle i arbeidet med Nasjonaljubileet 2030 og SNK ble invitert inn i en utredning om koblingen kulturarv og bærekraft og behovet for et nasjonalt ressursenter. Bærekraft var også et viktig perspektiv i utarbeidelsen av SNKs fem stedlige utviklingsplaner, samt tema for *SPOR – Arena kulturarv i DKS*, hvor SNK var medarrangør og bidragsyter. SNK hadde et omfattende DKS-tilbud, både stedlig, på turné og digitalt, inkludert at Levanger fotomuseum før første gang ble inkludert i DKS gjennom tilbudet "Fotojakt" og to nye produksjoner tilknyttet Mære 2021. Organisasjonen hadde et bredt spekter av nye samarbeidspartnere, eksempelvis Egge museums adventsutstilling i samarbeid med Fosterforeldreforeningen.

Samfunnshus-målet for formidling handler å styrke fagområdets forutsetninger i organisasjonen og at flere grupper skal kjenne eierskap til SNKs museer. SNK forsterket i 2021 bruken av formidlingsressurser på tvers. Kompetansebyggingen og programskapingen knyttet til Talerstolen og samfunnsdialog som metode, ble styrket (jf. rapportering FoU og fornying). Flere prosjekter fokuserte på aktiv involvering av ungdom, eksempelvis "Byen og jeg" på Levanger fotomuseum, "Julikalenderen" på Stiklestad og "Gategalleriet" på NAAK. Andelsjordbudet på Egge gjorde at et bredt spekter av ulike personer tok museumsområdet aktivt i bruk. Egge museum, NAAK, museet på Stiklestad og Stjørdal museum Værnes arrangerte gratis sommerskole i samarbeid med sine respektive kommuner. SNK gjennomførte videre prosjektet "Julibilletten", rettet mot personer som av økonomiske, sosiale eller

andre årsaker ikke oppsøker SNKs museer, hvor 200 billetter ble delt ut i samarbeid med bla. barnevernstjenesten og NAV.

Fornyng

Fornyng har ikke en egen delplan med egne mål i utviklingsplanen "Der fortellinger møtes". Grunnen er at utviklings- og fornyingsperspektivet er gjennomgående. Dette gjenspeiles i det sterke fokuset på SNKs samfunnsrolle, som igjen er bakteppet for de strategiske satsningsområdene som rammer inn hele virksomheten: de fire s-ene. Fornyingsmålet kan slik sies å være det samme som SNKs overordnede ambisjon: gjennom å skape arenaer der fortellinger møtes skal SNK bidra til et livskraftig demokrati.

Et viktig ledd i å realisere SNKs ambisjon, er videreutviklingen av Talerstolen, SNKs mangeårige samfunnsdialogsatsning som fra og med 2021 fikk et fast, ekstraordinært tilskudd over statsbudsjettet. En stor satsning innenfor Talerstolen i 2021, var et forsterket samarbeid med NTNU for å sammen ta en nasjonal rolle og utvikle et utdanningstilbud knyttet til temaet samfunnsdialog og samskaping på museum. Dette resulterte blant annet i opprettelsen av den delt stilling mellom NTNU og SNK og DIKU-midler til prosjektet "Museum, samfunn, deltakelse" (jf. rapport FoU). Samfunnsdialogkompetanse ble vektlagt i rekrutteringsprosesser, seminarrekken for erfaringsutveksling og kompetanseheving ble videreført og talerstolprosjekter ble gjennomført ved alle SNKs museer. I tillegg fikk fire SNK-prosjekter midler over Kulturrådets museumsutviklingsprogram "Museene som samfunnsaktører - mangfold, relevans og bærekraft" (2021-2023), alle gjennom samarbeid i de nasjonale museumsnettverkene: "Bevisstgjøring om kjønn i museene" (felles), "Analyse av kjønnsperspektiv i portretter av fotografert i perioden 1980-2019" (Levanger), "Sørsamiske motiv i fotografisamlingen" (Levanger) og "Skogfinnenes innpass ved folkemuseet" (Stiklestad).

SNK, Saemien Sijte, Museet Midt og MiST startet i 2021 et prosjekt med fokus på synliggjøring av samisk kulturarv og tilstedeværelse i Trøndelag. Målet er å sørge for at det sørsamiske perspektivet på og i Trøndelags historier blir bedre ivaretatt av fylkets konsoliderte museer, samt å utvikle Trøndelag som en foregangsregion når det gjelder synliggjøring og tematisering av samisk historie og kulturarv. De samme museene og NTNU Vitenskapsmuseet samarbeidet også om prosjektet "Historienes Trøndelag", hvor museene sammen med reiselivsnæringen skal videreutvikle Trøndelag som en destinasjon preget av mangfold, kvalitet og tidsdybde. Samarbeidsprosjektet fikk høsten 2021 innvilget 900 000 fra Trøndelag fylkeskommune som kommer til anvendelse i 2022.

Nasjonaljubileet 2030

2021 ble preget av stor fremgang for Nasjonaljubileet 2030, både strategisk/forankringsmessig og i konkret programskaping.

Våren 2021 ble det etablert en forsterket dialog med KUD. Målet var å sikre sterkere statlig forankring og statlig medfinansiering, gjennom å vise fremdriften i prosjektet og tematisere jubileets samfunnspotensial, spesielt sett i dialog med statlig kulturpolitikk. En ekstraordinær søknad ble oversendt KUD i juni. 13.oktober ble Hurdalsplattform presentert. Første punkt under overskriften «Kulturarven skal løftast fram» er følgende formulering: «Sørgje for at 1000-årsjubileet for slaget på Stiklestad blir ei nasjonal markering. Stiklestad Nasjonale Kultursenter skal vere navet i jubileet.» Satsningen ble utdypet av Marit Arnstad i Trønder-Avisa: det skulle etableres en nasjonal komité og det ville bli gitt midler både til SNKs sekretariatsfunksjon og til aktørene i jubileumsstafetten. SNK sendte da en ny søknad og ba om 1) 2 millioner til sekretariatsfunksjonen og 2) at det skulle opprettes en nasjonal komité. Søknaden ble fulgt opp i statsbudsjettet for 2022, hvor 2 millioner ble bevilget SNK, øremerket sekretariatsfunksjonen, og 3 millioner til aktører i jubileumsstafetten.

Støre-regjeringens adressering av Nasjonaljubileet 2030 og SNKs videre rolle er en stor anerkjennelse av arbeidet SNK og våre samarbeidspartnere har lagt ned gjennom flere år. For aktørene i klyngesamarbeidet var det spesielt viktig at jubileumsstafetten ble løftet frem som en sentral del av regjeringens satsning. For styringsgruppen var det svært positivt at regjeringens grep i stor grad speilte konklusjonene fra gruppens utredningsarbeid gjennomført i 2021: behov for en nasjonal komité som opprettes fra grunnen av, behov for et jubileumssekretariat, viktigheten av at jubileumsplattformen tas med videre og viktigheten av at klyngesamarbeidet videreutvikles.

2021 var også preget av omfattende programskaping, spesielt knyttet til årets to hovedsteder i jubileumsstafetten: Hundorp og Mære. SNK bidro aktivt begge steder, spesielt til Mære grunnet den sterke koblingen til både Egge museum. Arbeidet ga både verdifulle resultater og viktige erfaringer til det videre jubileumsarbeidet. I tillegg sto Olavsflammen sentralt bla. i markeringen av Opplysningsvesenets fonds 200års-jubileum. Nasjonaljubileet ble også løftet frem i Trøndelag fylkeskommunes nye regionale plan for kulturmiljøer. Klyngesamarbeidets nettverksmøte på Hundorp trakk 46 deltakere fra 29 institusjoner. SNK signerte jubileumsavtaler med Steinkjer kommune, Eidsivatinget, OVF, Tore Hunds rike, Verdalsoratoriet og KOR 2030. I tillegg ble det gjennomført samtaler med aktører lokalt, regionalt og nasjonalt som ønsker å koble seg til Nasjonaljubileet. Internt var Nasjonaljubileet 2030 strategisk horisont i utarbeidelsen av SNKs museers stedlige utviklingsplaner, arbeidet med Den digitale olavskilden ble videreført og prosjektet "Formidlingsarena Stiklestad", som skal sikre en ambisiøs og helhetlig utvikling av Stiklestad frem mot 2030, tok et viktig steg videre gjennom oppstarten av et parallelloppdrag med LPO og Pir II.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

SNK AS – det konsoliderte museet

Regnskapet for SNK AS for 2021 viser et overskudd på kr 5 433 721 etter netto finanskostnader på kr 462 046.

Årets bokførte overskudd legges til egenkapital. Selskapet har en egenkapital på kr. 44 466 260 pr 31.12.2021.

Det er flere årsaker til det relativt høye overskuddet i 2021. I samråd med lokale helsemyndigheter og frivilligheten ble det besluttet å avlyse *Spelet om Heilag Olav* også i 2021. Dette ga reduserte produksjonskostnader, men også redusert egeninntekt. Avlysningen førte ikke til en reduksjon i SNKs driftstilskudd. Totalkonsekvensen av spelavlysningen var derfor et positivt bidrag i årsresultatet. SNK ble også tildelt et ekstraordinært tilskudd fra Kulturdepartementet på kr 605 000,- som kompensasjon for reduserte egeninntekter i hele det konsoliderte museet for 2. halvår, i tillegg til budsjetterte kr 1.640.000,- for 1. halvår. Videre ble det, sammenlignet med budsjett, anvendt i underkant av 1,5 millioner mindre på personal. Dette skyldes at flere stillinger var vakante deler av året. I tillegg ble sommersesongen vesentlig bedre enn forventet.

Som følge av den økonomiske utviklingen gjennom året gjorde styret flere vedtak om ekstraordinære disponeringer. Disse knyttet seg i all hovedsak til sikrings- og vedlikeholdstiltak ved alle SNKs museer, men også bla. et samarbeid med frivilligheten om levendegjøring av spelarven under Olsok 2021 og midler til utarbeidelse av ny visuell identitet i forlengelsen av varslet eierskapsendring og påfølgende navneendring. Den største investeringsposten var totalt 1,2 millioner til videreutvikling av fellesmagasinet i planteskolen. Til sammen ble det disponert 4, 8 millioner kroner. Ved årsslutt er i underkant 1,2 millioner anvendt og resterende beløp ca. 3,6 millioner vil anvendes i 2022. Dette vil redusere egenkapitalen tilsvarende i 2022. Disponeringen synliggjøres i notene.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS mottar offentlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet hvor det legges til grunn at fylkeskommuner og kommuner som nyter godt av museenes virksomhet og kompetanse, har et grunnleggende ansvar for medfinansiering. Videreføring av forutsetningen om regional/lokal oppfølging av statlige tilskuddsøkninger, har vesentlig betydning for virksomhetens totale rammer og forutsigbarheten av disse.

SNK konsern

Selskapets totale regnskap presenteres i tråd med regnskapsloven og konsernregnskapet viser den totale økonomiske situasjonen.

Konsernregnskapet for 2021 viser et positivt driftsresultat på kr 8 366 902 og et positivt årsresultat på kr 7 468 889.

I 2021 oppnådde Stiklestad hotell et positivt resultat etter finans og skatt på kr 2 035 167. Stiklestad hotell har etter dette en positiv egenkapital på kr 8 448 993 pr 31.12.2021.

Administrasjon og styrer i både SNK og Stiklestad Hotell har spesiell oppmerksomhet på at samhandlingen mellom museumsvirksomheten på Stiklestad og hotelldriften håndteres på et forretningsmessig riktig grunnlag. Man vektlegger også at synergi- og stedsutviklingstanken som motiverte hotelletableringen fortsatt sikres.

Finansiell risiko

Selskapets og konsernets evne til egeninntjening er av stor betydning. Den nye museumsmeldingen "Ting, tillit og tid", lanserte en forsterket statlig forventning om at museene skal jobbe aktivt for å forsterke sine egeninntekter.

En betydelig del av museenes samfunnsoppdrag er knyttet til forvaltningsmessige oppgaver, uten rom for å generere egeninntekter. Det er også krevende å balansere den statlige forventningen om økt tilgjengeliggjøring av museene ut fra et demokratiseringsperspektiv og kravet om økte inntekter. En stor finansiell risiko for SNK er den fallende utviklingen i besøkstall knyttet til *Spelet om Heilag Olav*, samt endringer i sponsormarkedet. Som et grep for å håndtere denne risikoen, satte SNK i 2021 i gang et arbeid med ny strategi for økonomiske samarbeidspartnere.

En eventuell manglende videreføring av offentlige driftstilskudd, er en finansiell risiko. En risiko knytter seg også til at den regionale og lokale oppfølgingen av statlige tilskuddsøkninger, er endret fra automatikk til en forventning.

Et viktig mål for omorganiseringen i april 2020, var å sikre bedre anvendelse av virksomhetens samlede ressurser og en sterkere økonomistyring. Den felles utviklingsplanen "Der fortellinger møtes", og de stedlige utviklingsplanene utarbeidet i 2021, må derfor suppleres med langsiktige økonomiplaner, både for drift og vedlikehold, ny utvikling og investeringer.

Nils Aas Kunstverksted kom underfinansiert inn i SNK i 2010. Dette preger den økonomiske bærekraften for virksomheten både på NAAK og i SNK. Det er derfor svært viktig at grunnfinansieringen av NAAK kommer på plass.

Markedsrisiko

Styret anser at museenes kjerneoppgaver og SNKs samlede virksomhet har et stort publikumspotensial. Publikums- og målgruppeutvikling er noe det til enhver tid må jobbes aktivt med. Styret har en forventning til at utviklingsplanen "Der fortellinger møtes", samt øvrig planverk og tiltak, skal sørge for en positiv markedsutvikling.

Kredittrisiko

Risiko for at selskapets kredittkunder ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser har historisk vært lav, da det har vært lite tap på fordringer. Styret vurderer kredittrisikoen fortsatt til å være lav.

Likviditetsrisiko

Som følge av det økonomiske resultatet har selskapet en veldig god likviditet ved utgangen av 2021.

Under normale omstendigheter vurderes likviditetsrisikoen til å være lav i 2022, men grunnet usikre forhold knyttet til pågående pandemi og ettervirkningene av denne, ser styret en risiko knyttet til fallende omsetning.

Det er utarbeidet likviditetsbudsjett som følges opp med kvartalsvis rapportering. Selskapet har avtale med bank som sikrer løpende driftsfinansiering.

Fortsatt drift

Styrets oppfatning er at forutsetningen for fortsatt drift for virksomheten er til stede. Årsregnskapet for 2021 er satt opp under denne forutsetningen.

Styret forutsetter at det offentlige tilskuddsregimet videreføres og at samarbeidsavtaler med næringsliv og øvrig egeninntjening legges til grunn for videre drift og utvikling. Styret understreker viktigheten av at arbeidet med strategi for økonomiske samarbeidspartnere videreføres, samt at arbeidet med økonomi- og investeringsplaner prioriteres. Styret finner det krevende at tilskuddsveksten over flere år er lavere enn generell pris- og lønnsvekst.

Styret viser til at selskapet og konsernet har en solid egenkapital og nå også god likviditet.

BESØKSTALL

	Rapporteres KUD	Øvrige besøkende	Sum	2020	Endring
Egge museum	5 078	22 336	27 414	10 187	17 227
NAAK	7 811	11 398	19 209	5 393	13 816
Stiklestad Nasjonale Kultursenter	17 416	64 478	81 894	55 294	26 600
Levanger fotomuseum	884	2 500	3 384	454	2 930
Stjørdal museum	2 833	9 157	11 990	12 297	-307
SUM	34 022	109 869	143 891	83 625	60 266

Besøkstillene for 2021 baserer seg på billettsalg, manuelle registreringer og anslag. Kolonnen "Øvrige besøkende" viser til besøkstill som KUD ikke etterspør, men som likevel rommer personer som benytter seg av SNKs virksomhet. I dette ligger tall for personer som bruker SNKs arenaer gjennom tilbud uten billettering (eksempelvis utendørs utstillinger, hageanlegg og kulturstier), besøk på uteområder utenom åpningstid, utleie av lokaler/uteområder, samt eksterne arrangement på SNKs arenaer.

ARBEIDSMILJØ

For å sikre et godt arbeidsmiljø, arbeider selskapet kontinuerlig med HMS og iverksetter tiltak i tråd med gjeldende «Forskrift om internkontroll - helse, miljø og sikkerhet». Selskapet er medlem av Agenda HMS. Med omorganiseringen i 2020 fikk SNK også en egen HMS-ansvarlig.

Selskapet fører oversikt over sykefravær i henhold til gjeldende lover og forskrifter. I 2021 var det samlede sykefraværet for SNK 6,8%. For datterselskapet, Stiklestad hotell var det samlede sykefraværet 7,74 %.

Det har ikke inntruffet skader og ulykker av vesentlig art i løpet av 2021 som er relatert til virksomheten.

MANGFOLD OG LIKESTILLING

SNKs utviklingsplan "Der fortellinger møtes" slår fast at virksomheten skal kjennetegnes av et aktivt arbeid for forsterket mangfold og likestilling både internt og eksternt. I den eksterne virksomheten gjenspeiles dette bla. i et sterkt fokus på mangfold og likeverd i innholdsutvikling, valg av samarbeidspartnere og målgruppetekning. Mangfolds- og likestillingsperspektivet er også bærende i arbeidet med Nasjonaljubileet 2030.

Selskapet etterstreber mangfold i ansattegruppen. Bedriften har en rekrutterings- og personalpolicy som skal sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering. Det er rom for, og ønskelig med, et større mangfold i organisasjonen. SNK AS hadde ved utgangen av 2021 47 fast ansatte: 17 menn og 30 kvinner. Ledergruppen består pr. februar 2022 av 2 menn og 6 kvinner. Konsernet hadde ved utgangen av året totalt 84 faste ansatte. Av konsernets tilsatte er 59 kvinner og 25 menn. Styret i SNK består av 6 medlemmer: 2 kvinner og 4 menn.

Selskapet har i 2021 satt i gang et forsterket arbeid med oppfølging av aktivitetsplikten. Dette arbeidet videreføres i 2022.

Selskapets arbeid med mangfold og likestilling omtales i større detalj i en egen likestillingsredegjørelse for 2021. Denne ble styrebehandlet 24.2.22 og er publisert på www.stiklestad.no

YTRE MILJØ

SNKs utviklingsplan "Der fortellinger møtes" slår fast at virksomheten blant annet skal bygge på FNs bærekraftsmål. Dette innebærer blant annet at det i løpet av planperioden skal utarbeides en egen bærekraftsstrategi. Styret vurderer selskapets virksomhet til å være av en slik art at det ikke forurensrer det ytre miljø i vesentlig grad. SNK bidrar også til å tematisere klima og bærekraft i den større samfunnsdebatten, blant annet gjennom sin store håndverkssatsning.

RETTVISENDE BILDE

Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Styret kjenner ikke til noen forhold av viktighet for å bedømme selskapets og konsernets stilling og resultat som ikke fremgår av årsberetning, resultatregnskap, balanse og noter. Det er heller ikke etter regnskapsåret utgang inntrådt forhold som etter styrets syn har betydning ved bedømmelse av regnskapet.

SLUTTORD

SNK befinner seg i tid preget av utvikling, ansvar både internt og for Nasjonaljubileet 2030 og fortsatt usikkerhet. Museumslandskapet, både nasjonalt og internasjonalt er i endring, og styret ønsker at SNK skal videreutvikle sin aktive og progressive rolle i denne prosessen. Det er svært gledelig at Nasjonaljubileet i 2030 i 2021 ble løftet til et tydeligere nasjonalt nivå. I tiden fremover er det viktig at SNK viderefører sitt arbeid med å sikre et storslått jubileum hvor samfunnsrelevans og sosial bærekraft står i sentrum. Det er også viktig at SNK bruker sin sekretariatsfunksjon til å være en pådriver for at den nasjonale komiteen kommer på plass i 2022. Alt tyder på at også 2022 vil bli preget av pandemien og de uforutsigbare etterverkningene av denne. Det er derfor viktig med økonomisk måtehold og smittevernmessig ansvarlig drift. Videre preges SNK fortsatt av eiernes utredningsarbeid. Det er derfor viktig, både for organisasjonen og for de ansatte, at dette arbeidet ferdigstilles og at det blir ro rundt SNK.

En viktig forutsetning for all videre utvikling i SNK er at grunnfinansieringen i det konsoliderte museet kommer på plass. Nils Aas kunstverksted (NAAK) kom underfinansiert inn i SNK i 2010, noe som siden har hemmet mulighetene for utvikling av både NAAK og SNK som helhet. Styret opprettholder derfor driftstilskudd til NAAK som førsteprioritert tiltak i KUD-søknaden for 2023.

SNKs felles utviklingsplan løfter frem ni store prosjekter som vil prege det konsoliderte museet i planperioden 2021-2024. Et av disse, Mære 2021, ble fullført i 2021 med viktige resultater. Arbeidet med *Talerstolarbeidet*, *Nasjonaljubileet 2030*, *Formidlingsarena Stiklestad*, *Heim* (nytt navn for *Prosjekt Jakob*), *Nye Nils Aas kunstverksted*, *Nils Aas-jubileet 2023*, *Levanger fotomuseum – et Trøndelag fotomuseum?* og *Bergkunstsenteret* skal videreføres. Det er viktig at det fortsatt jobbes innholdsmessig, strategisk og økonomisk godt med disse, internt og eksternt, for å sikre en hensiktsmessig fremdrift og organisatorisk prioritering som sikrer en samlet best mulig måloppnåelse.

Styret er svært tilfreds med virksomheten i selskapet gjennom nok et annerledes år. Det er levert museumsfaglig solid og nyskapende arbeid, som gjør at SNK fyller sitt samfunnsoppdrag på en verdifull måte. Styret vil takke ledelsen for godt strategisk arbeid, med fokus på både samfunnsoppdrag og bærekraft, og organisasjonen som helhet for målrettet arbeid med utgangspunkt i utviklingsplanen «Der fortellinger møtes». Styret gir også honnør til ansatte og styret i SH. Videre er samarbeid med andre aktører, blant annet frivilligheten, en betydelig ressurs for SNK. Styret takker derfor alle SNKs samarbeidspartnere for deres bidrag. En spesiell takk rettes til alle som gjennom flere år har vært med på å bygge opp under prosjektet Nasjonaljubileet 2030. Dette samarbeidet vil være svært viktig også i årene fremover dersom man skal klare å realisere jubileets fulle samfunnspotensial. Til slutt vil styret takke alle som har benyttet seg av og bidratt til SNKs rike museumstilbud gjennom 2021. At et mangfold av mennesker er aktivt tilstede på og i våre museer er en forutsetning for at selskapet skal realisere sin visjon: gjennom å skape arenaer der fortellinger møtes skal SNK bidra til et livskraftig demokrati.

Stiklestad 24.2.2022

Gunnar Bovim
Styreleder

Hanne Kristin Jakhelln

Anne Kristine Børresen

Arnstein Hellem

Arnstein Indahl

Robert Bye

Heidi Anett Øvergård Beistad
Direktør

Resultatregnskap					
Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS					
SNK konsern			SNK mor		
2021	2020		Note	2021	2020
Driftsinntekter og driftskostnader					
36 789 843	25 601 843	Salgsinntekter	1	3 577 865	2 748 996
59 882 720	56 284 950	Offentlige tilskudd	2	59 030 047	55 398 747
785 758	651 891	Bidrag samarbeidspartnere		785 758	651 891
4 355 229	3 912 822	Annen driftsinntekt		5 427 934	5 175 679
<u>101 813 550</u>	<u>86 451 506</u>	Sum driftsinntekter	3-5	<u>68 821 604</u>	<u>63 975 313</u>
8 075 962	5 753 755	Varekostnader		500 777	574 358
50 686 139	43 802 274	Lønnskostnader m.m.	6,7	34 113 841	31 049 871
2 688 286	2 717 996	Avskrivning på driftsmidler	8	2 236 958	2 235 396
31 996 261	24 812 340	Annen driftskostnad	9	26 074 260	20 952 703
<u>93 446 648</u>	<u>77 086 365</u>	Sum driftskostnader	3-5	<u>62 925 837</u>	<u>54 812 328</u>
<u>8 366 902</u>	<u>9 365 141</u>	Driftsresultat		<u>5 895 767</u>	<u>9 162 985</u>
Finansinntekter og finanskostnader					
132 075	154 671	Annen renteinntekt		60 087	91 769
448 589	578 439	Annen rentekostnad		437 602	567 141
285 935	216 688	Annen finanskostnad		84 532	122 612
<u>-602 449</u>	<u>-640 456</u>	Resultat av finansposter		<u>-462 047</u>	<u>-597 984</u>
7 764 453	8 724 685	Ordinær resultat før skattekostnad		5 433 721	8 565 002
295 564		Skattekostnad	10	0	0
<u>7 468 889</u>	<u>8 724 685</u>	Ordinær resultat		<u>5 433 721</u>	<u>8 565 002</u>
<u>7 468 889</u>	<u>8 724 685</u>	Årsresultat		<u>5 433 721</u>	<u>8 565 002</u>
Overføringer					
7 468 889	8 724 685	Avsatt til annen egenkapital	11	5 433 721	8 565 002
<u>7 468 889</u>	<u>8 724 685</u>	Sum overføringer		<u>5 433 721</u>	<u>8 565 002</u>

Balanse					
Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS					
SNK konsern				SNK mor	
2021	2020	Eiendeler	Note	2021	2020
Anleggsmidler					
Immaterielle eiendeler					
84 434	0	Utsatt skattefordel	10	0	0
84 434	0	Sum immaterielle eiendeler		0	0
Varige driftsmidler					
35 347 371	37 502 569	Tomter, bygninger o.a. fast eiendom		35 347 371	37 502 569
878 375	1 411 463	Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr		0	81 760
36 225 746	38 914 032	Sum varige driftsmidler	8	35 347 371	37 584 329
Finansielle driftsmidler					
0	0	Aksjer i annet foretak i samme konsern	13	7 512 000	7 512 000
0	0	Investeringer i aksjer og andeler	14	0	0
		Sum finansielle anleggsmidler		7 512 000	7 512 000
36 310 180	38 914 032	Sum anleggsmidler		42 859 371	45 096 329
Omløpsmidler					
1 601 667	1 242 432	Lager av varer og annen beholdning		685 328	625 093
Fordringer					
1 245 691	823 040	Kundefordringer		50 457	239 747
0	0	Mellomregning foretak i samme konsern	13	200 305	0
2 111 629	2 347 245	Andre fordringer	15	1 583 018	765 415
3 357 320	3 170 285	Sum fordringer		1 833 780	1 005 163
Investeringer					
35 021 105	26 257 573	Bankinnskudd, kontanter o.l.		23 261 009	21 231 173
39 980 092	30 670 290	Sum omløpsmidler		25 780 117	22 861 429
76 290 272	69 584 322	Sum eiendeler		68 639 488	67 957 758

Balanse					
Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS					
SNK konsern			SNK mor		
2021	2020	Egenkapital og gjeld	Note	2021	2020
Innskutt egenkapital					
16 000 000	16 000 000	Aksjekapital 16 000 á 1000	16	16 000 000	16 000 000
16 000 000	16 000 000	Sum innskutt egenkapital		16 000 000	16 000 000
Opptjent egenkapital					
29 403 253	21 934 365	Annen egenkapital		28 466 260	23 032 540
29 403 253	21 934 365	Sum opptjent egenkapital		28 466 260	23 032 540
45 403 253	37 934 365	Sum egenkapital	11,12	44 466 260	39 032 540
Gjeld					
Annen langsiktig gjeld					
11 040 235	13 555 235	Gjeld til kredittinstitusjoner		11 040 235	13 555 235
271 168	271 168	Annen langsiktig gjeld		271 168	271 168
11 311 403	13 826 403	Øvrig langsiktig gjeld	17	11 311 403	13 826 403
Kortsiktig gjeld					
4 582 803	3 114 432	Leverandørgjeld		2 011 103	2 264 266
		Gjeld til selskap i samme konsern	13	0	595 728
379 998	0	Betalbar skatt	10	0	0
4 048 216	3 120 513	Skyldig offentlige avgifter		2 279 920	2 043 854
0	1 106 856	Periodisert statstilskudd	2	0	1 106 856
3 862 843	5 765 926	Periodisert andre tilskudd		3 862 843	5 765 926
6 701 755	4 715 827	Annen kortsiktig gjeld	18	4 707 960	3 322 185
19 575 616	17 823 554	Sum kortsiktig gjeld		12 861 825	15 098 815
30 887 019	31 649 957	Sum gjeld		24 173 228	28 925 218
76 290 272	69 584 322	Sum egenkapital og gjeld		68 639 488	67 957 758
Stiklestad, den 24.2.2022					
Gunnar Bovim Styrets leder		Hanne Kristin Jakhelln Nestleder		Arnstein Hellem Styremedlem	
Anne Kristine Børresen Styremedlem		Robert Bye Styremedlem		Arnstein Indahl Styremedlem	
		Heidi Anett Øvergård Beistad Direktør			
Stiklestad Nasjonale Kultursenter					
Side 15					

STIKLESTAD NASJONALE KULTURSENTER AS
NOTER TIL REGNSKAPET 2021

Note 0 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998. Regnskapsprinsippene beskrives nedenfor.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av rentendring.

Hovedregel for vurdering av inntekter

Inntektsføring ved salg av varer/tjenester skjer på leveringstidspunktet i tråd med opptjeningsprinsippet. Mottatte driftstilskudd periodiseres sammen med de kostnader tilskuddet er ment å dekke.

Andre prinsipper

Enkelte poster er vurdert etter andre prinsipper og redegjøres for nedenfor:

Varer

Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringer. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Bankinnskudd, kontanter o.l.

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Skatt

Skattekostnaden i konsernets resultatregnskap omfatter både periodens betalbare skatt og endringer i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 22% av grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført. Skatteforholdet gjelder for dattereselskapet Stiklestad hotell.

Note 1	Salgsinntekt	SNK Konsern		SNK Mor	
		2021	2020	2021	2020
<u>Pr. virksomhetsområde:</u>					
	Museumsbutikk			856 532	791 752
	Restaurant/kiosk			441 812	271 211
	Billett og arr.inntekter			2 150 198	1 506 292
	Annen virksomhet			129 323	179 741
Sum		36 789 843	25 601 843	3 577 865	2 748 996

Note 2	Offentlige tilskudd	SNK Konsern		SNK Mor	
		2021	2020	2021	2020
	Statlig driftstilskudd			28 820 000	26 653 144
	Inntektført statlig driftstilskudd mottatt i 2021+2020			1 181 856	
	Statlig driftstilskudd, kompensasjon bortfall egeninntekter			2 245 000	3 270 000
	Fylkeskommunalt driftstilskudd			13 461 999	11 890 999
	Kommunale driftstilskudd			9 242 790	8 940 124
	Gaveforsterkningsordningen			109 250	109 630
	Kompensasjon faste uunngåelige kostnader	602 672	886 203		
	Tilskudd kommunalt næringsfond	250 000			
	Andre prosjekttilskudd			3 969 152	4 534 850
Sum		59 882 720	56 284 950	59 030 047	55 398 747

Note 3 Utvikling inntekter og kostnader Spelet om Heilag Olav siste 10 år - morselskap

Spelet om Heilag Olav ble avlyst i 2021 pga restriksjoner knyttet til koronasituasjonen.

Det er bokført til sammen kr 1.860.000,- i kostnader under prosjektrengskapet for Spelet om Heilag Olav i 2021.

Dette er kostnader knyttet til den avlyste produksjonen men også påløpte kostnader knyttet til neste års produksjon.

Note 4 Prosjektrengskap Olsokdagene 2021 - morselskap

Salgsinntekter	266 015
Andre inntekter	90 820
Produksjonskostnader	924 528
Markedsføring og program	184 124
Resultat	(751 818)
Resultat uten offentlige tilskudd	(751 818)

Pga koronasituasjonen og smittevernsrestriksjoner ble Olsokdagene 2021 nedskalert sammenlignet med tidligere år.

Note 5 Konserninterne transaksjoner

SNKs kjøp fra datterselskap Stiklestad hotell	2021	2020
Varer til videresalg	-	7 398
Servering	379 293	240 146
Losji	69 793	44 667
Romleie	647 578	643 679
Resepsjonstjenester	1 384 074	1 291 572
Annet	52 472	2 312
SUM	2 533 209	2 229 774

SNKs salg til datterselskap Stiklestad hotell	2021	2020
Husleie	1 380 654	1 132 000
Divers kostnadsrefusjoner (strøm, utstyr)	42 182	41 487
Tjenester (øk/adm, vaktmester, renhold)	936 749	1 025 666
Formidling	428 793	212 480
Annet	27 780	-
Sum	2 816 158	2 411 633

Note 6 Lønnskostnad, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnad	SNK Konsern		SNK Mor	
	2021	2020	2021	2020
Lønn			25 443 008	23 955 094
Folketrygdavgift			4 247 719	3 667 106
Pensjonskostnader (avgiftspliktig)			3 917 373	2 994 198
Andre ytelser			505 741	433 473
Sum	50 686 139	43 802 274	34 113 841	31 049 871
Gjennomsnitt antall årsverk:	75,9	69,7	44,8	44,2
Ytelser til ledende personer			Dagl. leder	Styret
Lønn/honorar			974 654	476 000
Pensjonssparing			135 670	
Annen godtgjørelse			1 867	

Ved oppsigelse fra SNKs side kan daglig leder ha rett til kompensasjon, etterlønn, tilsvarende inntil 12 måneders fast lønn etter oppsigelsestidens utløp.

Utover dette har selskapet ingen forpliktelser til å gi daglig leder eller leder av styret særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Det foreligger ikke avtaler om bonuser, overskuddsdeling og lignende til fordel for daglig leder eller leder av styret.

Selskapet har heller ingen forpliktelser knyttet til spesielle rettigheter for ansatte eller tillitsvalgte.

Daglig leder av Stiklestad hotell skal få tilbud om stilling i SNK dersom drift i Stiklestad Hotell skulle opphøre. Likeledes får daglig leder tilbud om stilling dersom det skjer endringer i selskapet som medfører at hun ikke ønsker å fortsette i selskapet. Dersom daglig leder selv kan sies å ha medvirket til dette, gjelder ikke ovenstående.

Note 7 Selskapets pensjonsforpliktelser

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Morselskapet hadde offentlig tjenestepensjonsordning i Storebrand Livsforsikring fram til 1. juli 2009 da den ble lukket. Fra samme dato tegnet selskapet innskuddsbasert pensjonsordning som omfatter samtlige ansatte. Ordningen tilfredsstiller lovens krav. Morselskapet har årlig kostnad til vedlikehold av den lukkede offentlige tjenestepensjonsordningen.

AFP-ordning

Morselskapet har AFP-ordning.

Note 8 Varige driftsmidler

	SNK Mor			
	Bygn. og fast eiend.	Innredning/inventar	Maskiner biler etc	Anlegg
Anskaffelseskost 1.1.	80 978 192	15 976 520	963 771	1 370 946
Tilgang kjøpte driftsmidler				
Anskaffelseskost 31.12.	80 978 192	15 976 520	963 771	1 370 946
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	43 538 742	15 913 401	882 011	1 370 946
Avskrivninger 2021	2 092 079	63 119	81 760	0
Nedskrivning anleggsmidler				
Bokført verdi pr. 31.12.2021	35 347 371	0	0	0
Økonomisk levetid	8 - 50 år	4 - 10 år	5 år	5 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

SNK Konsern

	Bygn. og fast eiend.	Innredning/ inventar	Maskiner biler etc	Anlegg
Anskaffelseskost 1.1.	80 978 192	24 235 165	1 289 771	1 370 946
Tilgang kjøpte driftsmidler				
Anskaffelseskost 31.12.	80 978 192	24 235 165	1 289 771	1 370 946
Akkumulerte avskrivninger 1.1.2021	43 538 742	22 935 939	1 114 415	1 370 946
Avskrivninger 2021	2 092 079	472 847	123 360	0
Nedskrivning anleggsmidler				
Bokført verdi pr. 31.12.2021	35 347 371	826 379	51 996	0
Økonomisk levetid	8 - 50 år	4 - 10 år	5 år	5 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Note 9 Annen driftskostnad

	SNK Konsern		SNK Mor	
	2021	2020	2021	2020
Driftsutgifter eiendom			10 125 504	6 707 126
Anskaffelser og arr/produksjon			7 287 217	6 344 117
Administrasjonskostnader			3 188 921	3 063 897
Andre driftskostnader			338 090	288 283
Kostnadsgodtgjørelser, opphold/reise			1 309 806	825 890
Salgs- og reklamekostnader			2 032 399	966 276
Andre kostnader			1 792 323	2 757 114
Sum	31 996 261	24 812 340	26 074 260	20 952 703

Revisor	SNK Konsern		SNK Mor	
	2021	2020	2021	2020
Kostnadsført honorar revisjon utgjør	188 416	187 000	123 416	122 000
Bistand fra revisor	27 500	37 401	7 150	27 500

Note 10 Skatt, datterselskap Stiklestad hotell

Årets skattekostnad	2021	2020
Resultatført skatt på ordinært resultat	379 998	0
Betalbar skatt	0	0
Endring i utsatt skattefordel	-84 434	0
Skattekostnad ordinært resultat	295 564	

Skattepliktig inntekt: ordinært resultat før skatt	2 330 731	159 683
Permanente forskjeller	0	0
Endring i midlertidige forskjeller	128 095	65 620
Anvendelse av fremførtbart underskudd	-731 565	-225 303
Skattepliktig inntekt	1 727 261	0

Betalbar skatt i balansen		
Betalbar skatt på årets resultat	379 998	0
Sum betalbar skatt i balansen	379 998	0

Skatteeffekten av midlertidige forskjeller som har gitt opphavsrett til utsatt skatt og utsatte skattefordeler, spesifisert på typer av midlertidige forskjeller:

	2021	2020	Endring
Varige driftsmidler	-293 792	-165 697	-128 095
Fordringer	-90 000	-90 000	0
SUM	-383 792	-255 697	-128 095
Akkumulert fremførtbart underskudd	0	-731 565	-731 565
Inngår ikke i beregningen av utsatt skatt	0	987 262	987 262
Grunnlag for utsatt skattefordel	-383 792	0	383 792
Utsatt skattefordel (22%)	-84 434	0	84 434

Noter

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS

Note 11 Egenkapital

	SNK Konsern		SNK Mor	
	Aksjekapital	Fri egenkap	Aksjekapital	Fri egenkap
Egenkapital pr. 1. januar 2021	16 000 000	21 934 365	16 000 000	23 032 540
<u>Årets endring i egenkapital:</u>				
Årets resultat		7 468 888		5 433 721
Egenkapital pr. 31.12 2021	16 000 000	29 403 253	16 000 000	28 466 261

Note 12 Vedtatt disponeringer

Med bakgrunn i den økonomiske utviklingen gjennom 2021 vedtok styret å gjøre flere ekstraordinære disponering med mål om ferdigstilling i løpet av første halvår 2022. Flere av tiltakene er igangsatt men hovedvekten av kostnader vil påløpe i 2022. Konsekvensen er at resultat for 2022 vil bli tilsvarende svakere.

	Budsjett:	Faktisk brukt i 2021:	Anvendes i 2022:
Alarmanlegg og brannsikring	165 000	52 341	112 659
Gjennomføring omsøkte tiltak på sikringsmider	385 000	84 826	300 174
Bedre HMS-rutiner	50 000	-	50 000
Bygging nytt fotomagasin på planteskolen	600 000	13 865	586 135
Flytting/sikring av husmannsplassen	500 000	-	500 000
Utbedring magasinforhold på planteskolen	400 000	400 000	-
Sum sikrings- og vedlikeholdstiltak	2 100 000	551 032	1 548 968
Vedlikehold/sikring	840 000	368 688	471 312
Utstyr/Verktøy	130 000	55 003	74 997
Publikasjon	50 000	50 000	-
HMS-tiltak	50 000	50 000	-
Personell til registreringsarbeid	130 000	2 327	127 673
Sum tiltak:	1 200 000	526 018	673 982
Navnebytte: logo, profil, hjemmeside	800 000	-	800 000
Sum tiltak:	800 000	-	800 000
Avsatt "levende spelarv"	500 000	-	500 000
Ekstraordinært vedlikehold fylkesmannsgården	200 000	100 000	100 000
Sum tiltak:	700 000	100 000	600 000
Sum avsatt 2021:	4 800 000		
Sum faktisk brukt i 2021:		1 177 050	
Sum anvendes i 2022:			3 622 950

Note 13 Mellomregning selskap i samme konsern

	2021	2020
Investering i annet foretak i samme konsern		
Aksjer i Stiklestad Hotell AS	7 512 000	7 512 000
Lån til foretak i samme konsern		
Fordring Stiklestad hotell	200 305	
Gjeld til Stiklestad hotell		595 728

Mellomværende mellom SNK som morselskap og Stiklestad Hotell som datterselskap søkes utlignet hver måned.

Note 14 Tilknyttet selskap

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS har deltatt i stiftelse av Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad AS, med en eierandel på 23,5 %.

Note 15	Andre fordringer	SNK Konsern		SNK Mor	
		2021	2020	2021	2020
	Forskuddsbetalte kostnader			215 548	198 881
	Påløpte refusjoner fra NAV			213 468	175 426
	Påløpte tilskudd			275 585	385 585
	Påløpne inntekter			209 313	0
	MVA til gode			662 427	0
	Gavekort			6 677	5 523
	Sum	2 111 629	2 347 245	1 583 018	765 415

Note 16 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen i selskapet pr. 31.12.2021 består av 16000 aksjer pålydende á kr. 1000.

Selskapets aksjer er ikke omsettelig til andre enn nåværende eiere.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet pr. 31.12.2021

	Aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Trøndelag fylkeskommune	8 000	50 %	50 %
Verdal kommune	8 000	50 %	50 %
Sum eierandel og totalt antall aksjer	16 000	100 %	100 %

Note 17 Langsiktig gjeld

	SNK Konsern		SNK Mor	
	2021	2020	2021	2020
Sparebank 1 SMN	11 040 235	12 840 235	11 040 235	12 840 235
Kommunalbanken Norge	0	715 000	0	715 000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	11 040 235	13 555 235	11 040 235	13 555 235

Som sikkerhet for den langsiktige gjelden er selskapets eiendommer pantsatt hvor Sparebank1 SMN har 1. prioritet.

Andel av langsiktig gjeld som forfaller lengre enn 5 år fram i tid:

Sparebank 1 SMN	2 040 235
Sum	2 040 235

Annen langsiktig gjeld

	SNK Konsern		SNK Mor	
	2021	2020	2021	2020
Mellomregning Levanger museum	63 863	63 863	63 863	63 863
Mellomregning Egge museum	152 731	152 731	152 731	152 731
Sparebank 1 SMN - Egge museum	54 574	54 574	54 574	54 574
Sum annen langsiktig gjeld	271 168	271 168	271 168	271 168

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS har avgitt følgende garantier:

Garanti for kassakreditt som Stiklestad Hotell AS har i Sparebank 1 SMN

Garanti for husleieforpliktelser som Stiklestad Hotell AS har overfor Stiklestad Hotell Eiendom AS.

Note 18 Annen kortsiktig gjeld

	SNK Konsern		SNK Mor	
	2021	2020	2021	2020
Avsetning feriepenger			2 845 726	2 688 858
Påløpte kostnader og diverse gjeld			644 653	633 327
Mottatt forsikringsoppgjør Egge museum brann lager			1 217 581	
Sum	6 701 757	4 715 827	4 707 960	3 322 185

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 2021
Stiklestad Nasjonale Kultursenter

	SNK Konsern		SNK Mor	
	2021	2020	2021	2020
Resultat før skatt	7 764 453	8 724 685	5 433 721	8 565 002
Ordinære avskrivninger	2 688 286	2 717 996	2 236 958	2 235 396
Nedskrivning aksjer	0	0	0	0
Endringer i varelager	-359 235	322 724	-60 235	192 151
Endring i kundefordringer	-422 651	600 764	189 290	-38 315
Endring i leverandørgjeld	1 468 371	491 935	-253 163	1 315 219
Endring i fordring på konsern			-796 034	746 272
Endring i andre tidsavgrensningsposter	139 308	-1 489 469	-2 205 702	1 318 692
Netto kontantstrøm fra drift	11 278 531	11 368 633	4 544 837	14 334 415
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	0	0	0	0
Utbetaling ved lån til andre foretak				
Innbetaling av lån til andre foretak				
Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	0	0	0	0
Investeringsstilskudd Enova	0	537 294	0	537 294
Innbetaling ved opptak av ny langsiktig gjeld	0	0	0	0
Endring annen langsiktig gjeld				
Endring annen kortsiktig gjeld				
Nedbetaling av langsiktig gjeld	-2 515 000	-1 588 340	-2 515 000	-1 588 340
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-2 515 000	-1 051 046	-2 515 000	-1 051 046
Netto endring i kontanter mv.	8 763 531	10 317 587	2 029 837	13 283 369
Beholdning av likvider pr. 01.01.	26 257 573	15 939 986	21 231 172	7 947 803
Likvid beholdning pr. 31.12.	35 021 104	26 257 573	23 261 009	21 231 172
Limit kassakreditt	3 000 000	3 000 000	2 000 000	2 000 000

Noter

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS

This documents contains 23 pages before this page

Dokumentet inneholder 23 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 23 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 23 sider før denne side

Detta dokument innehåller 23 sidor före denna sida

Gunnar Bovim

2909b7df-9120-4476-ae5a-742fb35755ab - 2022-02-24 13:57:46 UTC +02:00

BankID - 592d1563-e439-444a-8803-f4265898b480 - NO

Robert Bye

7b3e50f7-ffcd-424b-982e-3af53194a712 - 2022-02-24 14:14:00 UTC +02:00

BankID - 4aca0529-1500-467f-9db8-8c456c8eeb03 - NO

Hanne Kristin Jakhelln

47941c92-48b6-4900-95f1-a2951346f9c4 - 2022-02-24 14:39:24 UTC +02:00

BankID - c63537a8-f59f-496a-8d2d-1095639a8782 - NO

Heidi A Øvergård Beistad

ea426633-ed20-4936-9be7-95b7c2788c2e - 2022-02-24 14:53:21 UTC +02:00

BankID - 3e88b032-307e-4030-bdf1-81e414f759e7 - NO

Arnstein Indahl

4a94dfb6-1744-4e17-91d0-658b014d6aa7 - 2022-02-24 15:23:28 UTC +02:00

BankID - 3591e794-acbe-463a-b528-371b209f2db2 - NO

Arnstein Hellem

b06143c0-efdc-49ea-9326-a5a572dd7da3 - 2022-02-24 15:58:35 UTC +02:00

BankID - ece648b1-b778-4b6e-aa24-c6ec380c8646 - NO

Anne Kristine Børresen

8f022209-6e11-435a-b972-78e8622ba3b2 - 2022-02-25 10:53:29 UTC +02:00

BankID - 7174392f-6b41-4844-adfb-18c5fca3cc8e - NO

authority to sign	asemavaltuus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Renoveringsbehov Ørmelen skole 2022

Saksbehandler: John Olav Larsen	Arkivref: 2022/865 - /
E-post: john.olav.larsen@verdal.kommune.no	
Tlf.: 917 65 298	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for mennesker og livskvalitet	20.04.2022	24/22
Formannskap	21.04.2022	44/22
Kommunestyre	25.04.2022	37/22

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunestyret tar saken til orientering.
2. Kommunedirektøren bes gjøre en ny vurdering om renovering av Ørmelen skole når punktet om skolekretsgrenser 1b i KS – PS 56/2022 er avgjort.

Vedlegg

- 1 Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune, Arcon 2014
- 2 Ørmelen skole - Romprogram - Link Arkitektur AS
- 3 Ørmelen Skole - Kostnadskalkyle, Link Arkitektur AS
- 4 Ørmelen skole - plan mulighetsstudie, Link arkitektur AS
- 5 Ørmelen skole - Forslag til budsjett rev 190120, Link Arkitektur AS
- 6 Ørmelen skole - Momenter rev. 190120, Link Arkitektur AS

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

PS 106/18
PS 11/19
PS 12/19
PS 129/21
PS 09/22
PS 56/22

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Saken har bakgrunn i kommunestyrets vedtak i PS 129/2021 pkt 11:

Kommunedirektøren bes komme med en sak som beskriver renoveringsbehovet for Ørmelen skole

Kommunestyret vedtok i PS 56/2022:

For å sikre en bærekraftig utvikling innenfor skolesektoren, bes kommunedirektøren fremme egen politisk sak om nødvendige endringer i forskrift om skolekretsgrensene jf. Opplæringslovens § 8.1. Saken utredes med utgangspunkt i:

- a. Garnes skole legges ned og elever flyttes over til Vuku skole.*
- b. Elevtallsutviklingen i Verdalsøra, Vinne, Stiklestad og Ørmelen skolekretser.*

Videre er det i gjentatte vedtak fra kommunestyret bedt om at Ørmelen skole skal renoveres og innarbeides i kommende økonomiplaner. Dette er i liten grad utført, noe som først og fremst skyldes kapasitetsutfordringer. Antall byggeprosjekt kommunen klarer å ha gående samtidig er begrenset.

Renoveringsbehovet ved Ørmelen skole er beskrevet i Arcon rapporten 2014 som ble utarbeidet i forbindelse med skolestruktursakene som gikk i perioden 2013 -2017.

Ørmelen skole ble bygd i 1974 som en kombinert barne- og ungdomsskole. Senere ble ungdomsskole delen flyttet til Verdalsøra Ungdomsskole, og Ørmelen skole ble en ren 2 parallell barneskole for elever fra 1. til 7. trinn.

Skolens kretsgrenser er flyttet gjennom årene, men inneholder nå boområder som «Tinna»/ «Øra» sør for Nordgata- Håkon den 7 allè og opp til og med Kirkhaug sør for Stiklestad Allè. Dette på Østre side av Verdalselva. I tillegg hele området som kalles Ørmelen, sør til jernbaneundergangen ved Kjæran og nord og vest helt til E6/Trondheimsfjorden.

Hele denne skolekretsen har et totalt innbyggertall pr. dato på 4435 personer, noe som utgjør 30% av kommunens befolkning. Ørmelen skole har pr. i dag 274 elever fordelt på 14 klasser. Dette utgjør 24% av elevmassen for aldersgruppen i Verdal kommune totalt. Elevtallet er ifølge dagens bosettingsmønster for de yngre barna (1-5 år) synkende ned mot 260 elever om 5-6 år. Ørmelen skole har gjennom årene vært mottaksskole for fremmedspråklige elever i Verdal. Og skolen har god kompetanse på området. Bosettingen av fremmedspråklige har stort sett vært i denne skolekretsen. På denne bakgrunnen har andelen fremmedspråklige tidligere nærmet seg opp til 30% av elevmassen, og antall elever ved skolen har vært påvirket av dette gjennom årene. På den bakgrunn kan vi på kort sikt vente et stigende elevtall ved skolen, med tanke på flyktningssituasjonen fra Ukraina etter Russlands invasjon av landet den 24. februar 2022. Den langsiktige utviklingen vil naturlig nok ha en viss usikkerhet knyttet til seg.

Kart over Ørmelen skolekrets pr. mars 2022:

I 2018 ble deler av skolen opprustet. Dette gjelder garderober for kroppsøving og SFO som ble nybygd (tilleggsbygg), og en lett oppussing av gymsal. I tillegg ble skolen skallsikret, og nytt brannvarslingsanlegg ble montert. [Sluttrapport](#) ble levert kommunestyret 15/2-2019. Ellers er skolen preget av tidens tann, og nesten ingen deler av skolen gjenspeiler dagens standarder.

Arcon rapporten med tilstandsvurdering (vedlegg, side 63-69) ble laget før utbygging av ny SFO og nytt garderobeanlegg til gymsal. Rapporten konkluderer med at tilstanden på skolen stort sett var god (2014), men at den har mangler på vesentlige områder som universell utforming, samlingsrom for flere/alle elever, arbeidsforhold for ansatte, manglende lekeapparater og utforming av uteområde med mere. Skolen er kort sagt ikke i en tilstand som samsvarer med dagens standard for skolebygg. Arcon konkluderte med at det måtte til en investering på 72 millioner kroner (2014 tall) bare for å få skolen opp til Tek 10 standard, tilbygg ikke inkludert.

I forbindelse med [kommunestyrets behandling av Økonomiplan 2019-2022](#) ble det vedtatt et punkt 10, hvor det ble bedt om en innarbeidelse av Ørmelen skole i perioden, og Link Arkitektur fikk oppdraget med å legge frem en mulighetsstudie for Ørmelen skole. Denne ble ikke lagt frem som en egen sak, men som en del av [PS 11/19 Forprosjekt til nye Vinne og Ness skole](#). Dette er den nyeste gjennomgangen kommunedirektøren besitter når det gjelder Ørmelen skole. Ansatte ved skolen var med i et kort prosessmøte den 21/1-2019 med innspill før den endelige mulighetsstudien ble fremlagt. Her anslår Link arkitektur en investeringskostnad på rundt 135 millioner kroner for å få skolen opp til dagens standard, tilbygg og uteområde inkludert. Her er det inkludert et skytteranlegg i kjeller som på det tidspunktet ikke var bestemt lagt til Vinne skole hvor det ligger i dag. Dette arealet inkludert kostnad kan således trekkes ut. (-470 000kr). Se forøvrig vedleggene til denne sak.

Elevtallsutviklingen de nærmeste årene viser en svak nedgang med dagens kjente bosetting.

Ørmelen:	
Skolestart:	Ant. elever:
2021	274
2022	272
2023	270
2024	265
2025	257
2026	263
2027	264

Kullstørrelsen varierer fra 46 elever pr. trinn til 33 elever pr. trinn. Alle trinnene deles i 2 grupper slik at det er 2 klasser pr. trinn med 23 -17 elever pr. klasse.

Vurdering:

Økonomi:

For hver vurdering som gjøres med noen års mellomrom ser vi at prisen for renovering og nybygg øker mer enn ordinær prisvekst. Dette skyldes flere ting som miljøkrav, krav til

standarder/byggforskrifter, nye krav til pedagogiske undervisningsformer, teknologiutvikling, krav og ønsker ut over skolens eget behov og spesiell prisøkning på offentlige bygg.

I dag må vi ta utgangspunkt i vedtatte retningslinjer for mål og utvikling av skolebygg i Verdal kommune (vedlegg 6) når vi skal ruste opp eller bygge nye skoler.

Ørmelen skole er forholdsvis godt vedlikeholdt, men slitt og preget av tidens tann. Skolen har behov for en oppgradering så lenge langsiktig bruk ligger til grunn for planene.

Likevel er det av stor betydning hvordan man angriper denne problemstillingen. Hvor mye skal pusses opp? Skal det bygges ut for å dekke behovene i forhold til vedtatte retningslinjer?

Renovering:

Siste anslag (2019) anslo en investeringskostnad på rundt 135 millioner kroner. Det forutsetter bygg vi på samme lest som nylige vedtak, utvider noe med nye bygg, større 2. etasje, men endrer ikke dagens SFO og garderobeanlegg som er forholdsvis nytt. Gymsalbygget tas da i bruk som et råbygg, mens innholdet endres en del. Se mulighetsstudiens tegninger. Ved renovering får man utfordringer med lave takhøyder og kanskje bærende konstruksjoner, men som vi har sett i Vinne prosjektet lar dette seg løse. Ørmelen skole er i utgangspunktet veldig lik gamle Vinne skole.

Hvis man så legger til en gjennomsnittspris som ligger mellom lett oppgradering og nybygg (38 000kr/kvm) og multipliserer dette med 4600 kvm så havner vi i området rundt 175 millioner kroner for å få Ørmelen opp til en standard anno 2022, og med plass til 14 klasser a 25 elever teoretisk sett. Teoretisk kapasitet totalt 350 elever. En slik oppgradering tilsvarer det som er gjennomført ved Vinne skole, bortsett fra idrettsanlegget og skyttersanlegget. I tillegg vil kostnader til midlertidige lokaler for skolen i ombyggingsperioden tilkomme. Endelig pris vil man ikke kunne få før man har et prosjekt ute på anbud. Markedet bestemmer den største delen av prisen.

Lett oppussing:

Det er mulig å gjøre investeringer som bare er ment å vare noen få år for å utnytte siste rest av skolens/byggets levetid, eksempelvis en 10-15 årsperiode. Da kan man se for seg en lettere oppussing for å holde liv i skolen noen få år til, men da uten at man møter tidens krav til utforming og bruk av skolelokaler. Som saksfremlegget i [PS 09/22 \(Innbyggerinitiativet\)](#) viser er det lite økonomisk å hente i årlige kostnader, men kan likevel være riktig så lenge man ikke bygger ny skole om 10 år på Ørmelen. Her kan man anslå en kvm pris på 18000kr/kvm, og hvis man pusser opp alt areal, 4600kvm, havner man på en kostnad på rundt 83 millioner kroner. Dette kan fort oppfattes som at man tar igjen manglende vedlikehold gjennom år, og dermed kan det ikke ses på som investering, men må kostes gjennom ordinære vedlikeholdsbudsjetter på drift.

Miljø:

Det vil kunne være miljøgevinster ved å unngå å rive store deler av bygningsmassen, altså gjenbruke mye av bygningsmassen ved Ørmelen skole, og ikke bygge nytt. Samtidig vil man med en litt større oppgradering kunne installere nye varmeanlegg, og utbedre skolens isolasjonsevne og luftkvalitet. Det er usikkert om man kan installere solcelleanlegg på dagens konstruksjoner da takkonstruksjonene ikke er dimensjonert etter tidens krav (Snølast), men det må vurderes.

Ved en lettere oppussing er det lite å hente miljømessig, bortsett fra at man tar vare på og bruker gamle bygg videre som er en miljøgevinst i seg selv.

Handlingsrom:

Hvis man ser for seg en nedlegging av Ørmelen skole i de nærmeste årene og flytte elevene til andre skoler i sentrumsområdet (eksempelvis Verdalsøra Barneskole og Vinne skole) er det lite hensiktsmessig å gå inn for en storstilt renovering med tilbygg nå. Da må man heller vurdere å gjennomføre nødvendige tiltak å kunne drive skolen forsvarlig noen år til, for så å legge den ned. Er det usikkert om man skal legge ned, eller bestemmer seg for at det skal være en barneskole på Ørmelen, bør man etter kommunedirektørens vurdering heller ruste opp skikkelig, men innenfor akseptable økonomiske rammer.

På bakgrunn av blant annet situasjonen i Europa- og flyktningkrisen i Ukraina er det stor usikkerhet i fremtidens elevtall spesielt ved Ørmelen skole. Det kan bli vanskelig å få plass til alle elevene bare ved Verdalsøra Barneskole og/eller Vinne skole hvis elevtallet øker. Bygges det ny ungdomsskole for alle ungdomsskoleelevene i Verdal vil man imidlertid kunne ta i bruk dagens Verdalsøra Ungdomsskole som barneskole for elevene fra 5. til 7. trinn fra Ørmelen, men med gjeldende vedtak er ikke dette aktuelt.

Reduksjon til 1 parallell barneskole:

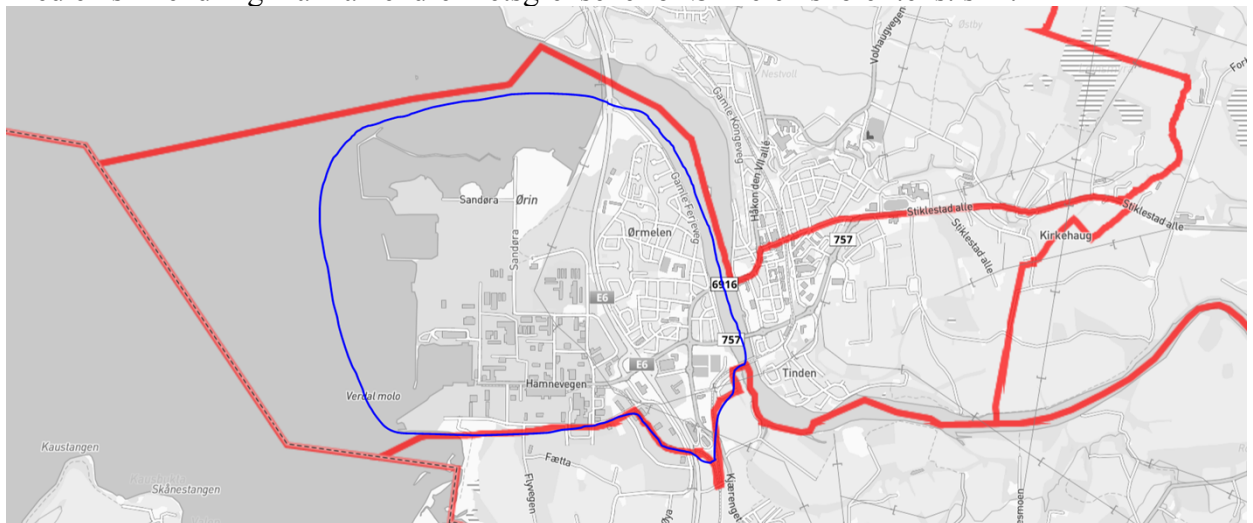
Handlingsrommet for Ørmelen skole bestemmes like mye av hva som skjer med øvrig skolestruktur i Verdal. Ved å redusere inntaksområdet, altså begrense den geografiske inntakskretsen for skolen, kunne det være mulig å redusere Ørmelen skole til en 1 parallell barneskole. Renoveringsbehovet ville blitt redusert med 7 klasserom og 175 elever.

Hovedproblemet med dette er at vi måtte bygd de samme spesialrom mm, slik at arealbehovet ikke halveres. Kvm prisen pr elev blir forholdsvis høy.

Arconrapporten fra 2014 anslo et kvm. behov for en 1 parallell barneskole til 3484 kvm.

$3484 \text{ kvm} \times 38000 \text{ kr} = \mathbf{132\,392\,000 \text{ kr.}}$

Med en slik endring må man endre kretsgrensene for Ørmelen skole f.eks. slik:

På denne måten vil man med dagens elevtallsutvikling om få år få plass til alle disse elevene etter den gamle kretsgrensen for Ørmelen skole i en parallell. Det vil riktignok være helt marginalt, og en økning i barnetall innenfor denne kretsen vil ikke tåles. Her flytter man altså kretsene Tinna, Reinsholm og Kirkehaug til andre kretser, Stiklestad og/eller Øra.

For å bygge mer robust bør man imidlertid holde seg til 2 parallell skole. En slik skole vil være mye mer fleksibel i forhold til endringer i elevtall.

Konklusjon

Kommunedirektøren legger fra saken til orientering og som oppfølging av kommunestyrets vedtak i PS 129/2021, pkt. 11. Videre anbefaler kommunedirektøren at avgjørelsen om eventuell renovering ved Ørmelen skole tas etter at oppfølging av vedtak i PS 56/2022 pkt 1b om skolekretsgrensar har vært oppe til behandling i 2022.

Bygninger

Byggeår	Grunnflate	Bruttoareal
1976 - 77	1195 m ²	1905m ²

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. TG 1

Grunnforhold	Ikke avklart.
Kjeller/sokkel	Kjeller under deler av bygget - tilfluktsrom. Krypkjeller under deler av bygget - gulv på grunn i samfunnshus.
Grunnmurer	Armert betong - ingen synlige skader på grunnmurer - fukt i kjeller ikke registrert.
Skorstein - pipe.	Ingen

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster.

Betongdekke over krypkjeller - vertikalt bæresystem (søyler og vegger) i 1 og 2.etg av armert betong - dekke mellom 1. og 2.etg i armert betong - bæresystem i yttervegger av stål/tre - takkonstruksjon som pult-tak - luftet tretak med limtre som hovedbæring.

Langsgående oppsprekking av limtrebjelke i tak mellom skole og barnehage. Kan skyldes overlast/snø eller tørk/krymp i trevirke. Det bør følges opp for å oppdage evt videre oppsprekking.

Vegger – vinduer – dører - overflater. TG 1-2

Yttervegger

Yttervegger overflater utvendig.

Ytterveggene som rene trevegger med utvendig kledning av trepanel. - antas isolert med 150mm mineralull.

Utvendig trepanel fra byggets opprinnelse vil være naturlig å skifte ut ved montering av nye vinduer.

Innvendige flater på yttervegger:

Malte plater med tilfredsstillende overflate.

Gym.sal - kledd innvendig med trepanel.

Vinduer - type - årstall

1976-77 - Trevinduer - isolerglass - malt - originale vinduer preget av 37 års bruk - slitasje på beslag, glasslister, og karmen. Isolerglass fra 1965-80 antas å ha en U-verdi på 2,5 og kan ha innebygget miljøgiften PCB og må behandles som spesialavfall. Nye vinduer kan leveres med u-verdi ned til 0,8 noe som reduserer varmetapet betydelig.

Ytterdører - type - årstall

Hovedinngangsdører i tre/glass fra byggets opprinnelse - automatisk åpning ikke montert.

Innvendige vegger - type - overflater

Vegger mellom korridorer og øvrige rom av murverk - enkelte steder utfyllingsvegger i tre.

Malte overflater - solid utførelse og tilfredsstillende overflater.

Vegger inne i gym.sal kledd med trepanel - lakkert/beiset - transparent.

Skillevegger mellom øvrige rom av betong/ tre - varierende med malte plater og panel - overflater stort sett tilfredsstillende.

Vegger i WC/sanitæravdelinger i betong og murverk - felles sanitæravdelinger har flisbelagte vegger og gulv - ingen synlige skader.

Innvendige dører - type - årstall 1976-77

Tredører i korridorer og felles trafikkareal - dører med karmen, rammer og sprosser av hel lakkert tre - relativt store glassfelt - kvalitet og tilstand er bra.

Øvrige innvendige dører fra 1976-77 delvis i maling/finert kvalitet - slitasje på beslag og dørblad etter 37-års bruk. En del av dørene har behov for utbedring/utskifting.

Brannklassifisering av dører ikke kontrollert eller vurdert.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.**TG 1****Underlag for gulv - betong dekker - påstøpt betong.**

Gulv i korridorer av vinyl-industriflis fra 1977 - noe utskiftet til vanlig vinyl.

Gulv i WC/sanitæravdelinger av keramiske fliser og epoksybelegg fra 1977- overflater ok.

Gulv i klasserom delvis belagt med industriflis fra byggets opprinnelse. - noe heldekkende vinyl. Industriflisa er kontrollert og ikke asbestbefengt.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger i korridorer delvis av tresnittplater med store åpne felt - støvsamling på oversiden av plater uunngåelig.

Himlinger av malte plater i klasserom - delvis med lydabsorbenter i gips / lydhimling.

Himling i gym.sal av spaltepanel

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere. Individuelle tilpassing og forbedringer gjøres etter behov.

Tak

TG 1-2

Konstruksjon og bæreevne

Takkonstruksjon er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstiller sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Luftet pulttak med hovebæresystem av limtre. Synlige deler av limtrebjelker innvendig stort sett i klar-lakkerte overflater. Ingen synlige skader på bjelker etter lekkasjer/overlast så nær som en bjelke i overgang barnehag SFO.

Takutstikk med åpen takkasse og limtre eksponert for vær og vind.

Takrenner i deler av bygget innebygget i takutstikk - ising og lekkasjer har ikke vært noe problem i følge vaktmester.

Takutstikket er uvanlig stort og har skjermet veggene bra.

Isolasjon i tak

150mm mineralull - under halvparten av dagens minstekrav til isolasjon /u-verdi.

Alt 1

Etterisolering utvendig medfører store inngrep som fjerning av tak/taktro og oppbygging med nye takåser og isolering - nytt taktro og luftet tekkesjikt kan monteres fra utsiden.

Alt 2

Etterisolering innvendig med riving av alle himlinger, fjerning av diffusjonssperre og tekniske anlegg som lysarmaturer, ventilasjonsanlegg etc - forholdsvis omfattende arbeide som vil påvirke bruken av bygget.

Taktekking - type - tilstand.

Takplater av stål / imitert steinprofil - omtekket i 2005.

Takrenner - beslag

Innbygget takrenner - ingen lekkasjer registrert av vaktmester.

Nederste del av taknedløp av stålrør.

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 1977-78

Pålegg el.tilsyn

Årlig el.forbruk

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

All oppvarming med el.kraft

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 1977-78

Vannbåren varme

Ingen

Alternativ fyring

Ingen

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand - 1977-78 med nødvendige utskiftinger.

Ventilasjonsanlegg - årstall	To ventilasjonsanlegg fra byggeåret på skolen (1977).
Balansert vent - varmeveksler	
Vannbåren varme batteri	ingen
Kjøling	ingen

Brann

Brannrapporter	Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av tilsynsmyndighet.
Pålegg etter brannsyn	Kontrolldok. - rydding av rømningsveger.
Alarmanlegg - led og rømningslys	OK
Rømningsveger	Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i tillegg til øvrige utganger.

Utomhusanlegg

TG 1

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Garnes skole er på 31 900 m². Rundt skolen har tomta en høydeforskjell på ca 10m. Deler av tomta er skogbevokst, og heller mot sør-øst. Skolen har rikelig med uteareal. Uteoppholdsareal: 25 000 m².

Utearealene inneholder: Kunstgressbane 60 x 40 m tatt i bruk 2009, liten grusbane fotball tatt i bruk 2003, asfaltert skolegård, og lekeplass.

Solforholdene på tomta er gode. Den asfalterte skolegården er vestvendt, men bygningsmassen er plassert slik at det er gode solforhold på plassen.

Fotballbanene ligger fritt til nedenfor skolen, og vil få sol hele dagen.

Trafikksituasjon:

Levering av elever skjer på sørsiden av skolen, ved fotballbanen. Der er det også en P-plass for besøkende/foreldre. Ansatte parkerer på nordsiden av skolen. Totalt antall P-plasser er ca 40. Det er ikke oppmerket HC-parkering

Universell utforming av utearealene:

TG 1

Orienteringshemmede:

Det er ikke ledelinjer på skoleplassen. Hovedinngangen er ikke merket, men fordi skolen er så liten, er det greit å finne hovedinngangen.

Bevegelseshemmede:

Det er etablert rampe til hovedinngangen. Rampa har en stigning på 1:7, og er for bratt i forhold til krav i TEK10. Det er ikke automatiske døråpner på hovedinngangsdøra.

Det er en fugleredehuske på lekeplassen. Denne er godt egnet for barn som ikke selv klarer å holde balansen. Det er gummi matter under lekeapparatene, som vil være greit å kjøre på med rullestol.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Det er en del mindre bjørketrær rundt bygget. Det bør vurderes om dette er et problem. Når trærne skal erstattes med nye trær bør det velges sorter som ikke gir allergiske reaksjoner.

Universell utforming av bygningene:

TG 0-1

Orienteringshemmede:

Kontor og resepsjon ligger i nærheten av hovedinngangsdøra. Det er ingen store åpne arealer der det er behov for ledelinjer. Korridorene i skolen vil fungere som ledelinjer. Det er brukt et lyst golvbelegg. Dette er positivt i forhold til at det gjør rommene lysere. Veggene i malt leca gir en grei kontrast til golvbelegget.

Dørene har god kontrast til veggene.

Det er kontrastmarkering av trappeneser i trapp til sokkel.

Lysstyrke ikke vurdert.

Bevegelseshemmede:

Det er rampe opp til inngangsdøra med stigning 1:7. Rampa er for bratt. Dørene er opprinnelige, og er ikke forberedt for dørautomatikk.

Det er ikke noe eget rom for frastillingsplass for rullestol. Det er heis i bygget.

Garderobene til gymsalen ligger i samme etasje som gymsalen.

Det er ikke hev- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkkenet (SFO)

Det ligger et HC-WC i tilknytning til klasseromsfløya. Rommet har dusj.

Hørselshemmede:

Det er teleslyngeanlegg i ett klasserom.

Miljøhemmede/allergikere:

I korridorene er det delvis himlingsplater og delvis åpent opp til ventilasjonskanalene. Dette vil være støvsamlere, og kunne gi problemer for allergikere.

Trapper.

Rekkverket tilfredsstiller ikke krav til maks åpninger i hht TEK10.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Bygget er oversiktlig og funksjonelt, og i og med at det er så lite miljø kjenner alle hverandre. Det er tre forskjellige elevinnnganger. Dette er en fordel. Skolen har et flott uteområde, og skolen og nærmiljøet oppleves som trygt. Det kunne vært behov for flere grupperom/ klasserom

Skolen er viktig for nærmiljøet,

FAU har aktiviteter i gymsalen en gang pr. mnd.

Inndal IL bruker samfunnshuset.

Voksentrim dame/herre

Hvis skolen legges ned, vil dette påvirke bosettingen i området, og på sikt, antall barn i barnehagen.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Leksdal skole.

Befaring avholdt dato: 5. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Randi Høgenhaug -
Gunhild Okkenhaug Aksnes - Arnt Bostad
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Leksdalsvegen 920, 7656 Verdal

Telefon:

Gnr 66,67 Bnr 17,18,21,30,35,37, 22 Fnr

Innledning

Tilstandsanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG 1-2
KG 1

Bygninger

Byggeår 1976 – 77	Grunnflate 733 m ²	Bruttoareal 1286m ² (Ikke medregnet teknisk rom)
----------------------	----------------------------------	--

Leksdalen skole

Bygningen er oppført i sokkel av plass-støpt betong med overbygg av trekonstruksjoner med hovedbæring av limtre i tak. Sekundært bæresystem av siporex/lecaelementer i tak med oppforet lektesjikt og su-tak - takteking av stålplater.

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. **TG 1**

Grunnforhold Ikke avklart

Kjeller/sokkeletg.

Nesten hele sokkeletasjen vannskadet - vannet har stått flere 10-cm over deler av gulvet i sokkeletasjen. Sokkeletasjen under uttørking og skal utbedres med nye overflater på gulv, vegger og andre bygningskomponenter som er skadet. Skaden er meldt som forsikringssak. Vannlekkasjen skyldtes at overvannsledningene lå under bygget hadde for liten kapasitet. Overvannsledningene er nå lagt utenfor bygget for å unngå framtidig oversvømmelse. Gulvet planlagt belagt med keramiske fliser.

Skorstein - pipe. Ingen

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster.

Bygningene har hovedbæresystem og etasjeskillere i betong - takverk av limtre og lettbetong-elementer. Ingen synlige skader på takkonstruksjonen.

Vegger – vinduer – dører - overflater. **TG 1**

Yttervegger - tykkelse isolasjon
Vegger isolert med 150mm mineralull.

Yttervegger overflater utvendig av trepanel - vestvegg noe slitasje, men ikke akutt behov for utbedringer. Noe utvendig pusset mur/betongflater i sokkel - malt.
Overflater utvendig yttervegger synes å være godt vedlikeholdt.

Innvendige flater på yttervegger:

Malte plater, murverk og delvis panel - overflater synes ok.

Vinduer - type - årstall

Trevinduer fra 1977 - isolerglass. Noen vinduer har beslag som har slitasje - ellers i grei stand. Nye åpningsvindu ufagmessig innsatt. Nye vinduer i gymsal.

Isolerglass fra 1965-80 antas å ha en U-verdi på 2,5 og ha innebygget miljøgiften PCB og må behandles som spesialavfall. Noen vinduer har slitasje på beslag. Rømningsvindu må kunne åpnes. Dagens vinduer kan leveres med u-verdi ned til 0,8 noe som reduserer varmetapet betydelig.

Ytterdører - type - årstall

Ytterdører i tre - tilstand ok.

Innvendige vegger - type - overflater

Innvendige vegger av plater og trepanel - murverk og betong i korridorer - stort sett malte overflater.

Overflater ok.

Innvendige dører.

Dører i bygget - tredører med glass i trafikkareal - fyllingsdører til øvrig rom - tilstand ok.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.**TG 1****Underlag for gulv - plate på mark - betonggulv.**

Vinyl gulvbelegg/vinylfliser i store deler av bygget. Gulv og vegger i sokkeletasje under utbedring etter vannskade - det regnes med full renovering her.

Gulv i 1.etg av vinylfliser og vinylbelegg fra 1977 - nye belegg vil være nødvendig innen neste 5-års periode.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger i korridorer av fiber systemhimling og tresonittplater (støvoppsamling pga åpen himlig) - øvrige himlinger av malte lettbetongelementer, plater/akustiske lyddemping.

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere.

Tak**TG1-2**

Konstruksjon og bæreevne

Takkonstruksjon er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstiller sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Saltak med limtre som hovedbæring og siporex lettbetongelementer - vaktmester har ikke registrert lekkasjer.

Isolasjon i tak - 200mm lettbetong - u-verdi ikke bedre enn 1,5. Taket er dårlig isolert og bør etterisoleres ved skifte av takteking.

Takrenner - beslag

Takrenner og taknedløp i stål - noe bulker etter påkjørsel - ingen lekkasjer i følge vaktmester.

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 1976-77 - normal standard.

Pålegg el.tilsyn tas til etterretning og utbedres ved eventuelle pålegg.

Årlig el.forbruk

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

All oppvarming med el.kraft

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 1976 - 77

Vannbåren varme

Ingen

Alternativ firing

Ingen

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand ok

Ventilasjonsanlegg - årstall

Ventilasjonsanlegg 1 stk fra 1979, 2 stk fra 2002 - balansert ventilasjon og varmegjenvinning.
- ingen kjøling.

Brannrapporter

Intern kontroll system / dokumentasjon gjennomgås av
branntilsyn - eventuelle pålegg fra tilsyn
ivaretas/utbedres.

Alarmanlegg - led og rømningslys OK

Rømningsveger

Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i tillegg til øvrige utganger. Viktig at eldre vinduer ikke avlås permanent hvis de er tiltenkt som rømningsveg.

Utomhusanlegg

TG1

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Leksdal skole er på 9 614 m². Uteoppholdsarealet er ca. 7 500 m². Rundt skolen har tomta en høydeforskjell som tilsvarer ca 3 m. Tomta heller mot vest.

Utearealene inneholder: Gressbane, Kunstgressbane 20 x 40, tatt i bruk 2009, basketballbane, og lekeplass. Huskestativene bør byttes ut. Solforholdene på tomta er gode. Lekeplassen er vestvendt.

Fotballbanen ligger fritt til nedenfor skolen, og vil få sol hele dagen. Det er satt begrensninger på når barna får bruke fotballbanen pga robotklipperne. Denne ordningen bør revurderes.

Trafikksituasjon:

Levering av elever skjer på østsiden av skolen. Det er lite plass til midlertidig parkering for foreldre som leverer barn med bil. Det er en parkeringsplass for ansatte med 12 P-plasser øst for bygget. Dette er for få P-plasser. Det hadde vært positivt hvis det var mulig å få til tosidig parkering. Trafikksituasjonen ved skolen er trang og er litt uoversiktlig.

Uteplassen bar preg av at det har vært utført gravearbeid med omlegging av overvannsledninger etter vannlekkasje i sommer. Plassen vil bli asfaltert våren 2015. En bør vurdere å ta med områder med gammel og dårlig asfalt, når det allikevel skal asfalteres. Når dette er utbedret, vil området framstå som mer «ferdig» enn det var på befaringen.

Universell utforming av utearealene:

TG 1-2

Orienteringshemmede:

Det er ikke ledelinjer på skoleplassen. Hovedinngangen er ikke merket, men fordi skolen er så liten som den er, er det greit å finne hovedinngangen.

Bevegelseshemmede:

Det er etablert rampe til hovedinngangen. Rampa har en stigning på 1:12. Dette er tilstrekkelig i hht TEK10. Utenfor rampe var det en betongplating. Denne hadde en høydeforskjell på ca 15cm fra det øvrige terrenget. Ved reasfaltering av uteområdet bør det vurderes om det kan etableres en trinnfri adkomst til denne betongplatingen.

Det er ikke automatiske døråpner på hovedinngangsdøra.

Det er en fugleredehuske på lekeplassen. Denne er godt egnet for barn som ikke selv klarer å holde balansen.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Det er en et stort bjørketre ved hovedinngangen. Det bør vurderes om dette er et problem. Når treet skal erstattes med nye trær bør det velges sorter som ikke gir allergiske reaksjoner.

Orienteringshemmede:

Kontor og resepsjon ligger i nærheten av hovedinngangsdøra. Skolen er liten og oversiktlig.

Det er ingen store åpne arealer der det er behov for ledelinjer. Korridorene i skolen vil fungere som ledelinjer. Det er motlys i korridoren. Dette gjør det vanskelig både for synshemmede og hørselshemmede.

Det er brukt et lyst golvbelegg. Dette er positivt i forhold til at det gjør rommene lysere.

Veggene er malt hvite, og gir litt dårlig kontrast til golvbelegget, men garderobeinnredningen hjelper til med å definere rommet. Dørene har god kontrast til veggene.

Det er kontrastmarkering av trappeneser i trapp til sokkel.

Lysstyrke ikke vurdert.

Bevegelseshemmede:

Det er rampe opp til inngangsdøra med stigning 1:12, men betongkanten som er nevnt under beskrivelse av utomhusanlegget, gjør døra ubrukelig for rullestobrukere. Dørene er opprinnelige, og er ikke forberedt for dørautomatikk.

Inngang til SFO er utført med rampe og trinnfri adkomst. Det er vanskelig å vurdere stigningen på rampa på grunn av manglende asfaltering. (vil bli utført våren 2015)

Det er ikke noe eget rom for frastilling av rullestol. Det er ikke heis i bygget.

Garderobene til gymsalen ligger i samme etasje som gymsalen.

Det er ikke planlagt hev- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkkenet (SFO)(under utbedring etter vannskade)

Det ligger et HC-WC i tilknytning til 1. klasserommet.

Hørselshemmede:

Det er ikke Teleslyngenanlegg ved skolen.

Miljøhemmede/allergikere:

I korridorene er det delvis himlingsplater og delvis åpent opp til ventilasjonskanalene. Dette vil være støvsamlere, og kunne gi problemer for allergikere.

Trapper.

Rekkverket tilfredsstiller ikke krav til maks åpninger i hht TEK10.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

SFO er lagt til barnehagen for skoleåret 2014/2015 pga få barn og oppussing av SFO-lokalene.

Det er få grupperom og møterom ved skolen. Grupper bruker bord i gangen, Dette er en lite heldig situasjon.

FAU har gjort et arbeid i forhold til trafikksituasjonen rundt skolen.

Skolen er viktig for lokalsamfunnet og samhørigheten i bygda. Det er et godt miljø på skolen.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Ness Skole - 1984-86 bygg

Befaring avholdt dato: 1. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Arnt Bostad
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Barlivegen 2, 7657 Verdal

Telefon:

Gnr 126,125 Bnr 3, 78, 8 Fnr

Innledning

Tilstandanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG 1-2
KG 1

Utbedring og skifte av vinduer pga vedlikehold og energisparing.
Utvendig panel på gavelvegg skiftes.

Nytt gulvbelegg i fellesrom har slitasje - behov for utbedring i kommende år.
30 år gamle ventilasjonsanlegg modent for utskifting.

Bygninger

Byggeår	Grunnflate	Bruttoareal
1984-86	916 m ²	1836 m ² (+228 m ² tekn. rom på loft)

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. TG 0

Grunnforhold	Ikke avklart
Kjeller/sokkel	Kjeller under deler av bygget – barnehage. Tilfluktsrom i sokkel benyttes til museum. Gulv på grunn på øvrige deler av bygget.
Grunnmurer	Armert betong - ingen synlige skader / setninger - kun svinnsprekker i flisbelagt vegg i dusjanlegg i kjeller
Skorstein - pipe.	Ingen

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster.

Betongdekke over kjeller - vertikalt bæresystem (søyler og vegger) i 1 og 2.etg av armert betong - dekke mellom 1. og 2.etg i armert betong - bæresystem i yttervegger av stål/tre - takkonstruksjon som pult-tak - luftet tretak med limtre som hovedbæring.

Utstikkende limtrebjelker er utsatt for vær og vind - råteskader var ikke synlige hverken fra innsiden eller utsiden.

Vegger – vinduer – dører - overflater. TG 2

Yttervegger tykkelse isolasjon
150mm mineralull

Yttervegger overflater utvendig.

Yttervegg av bindingsverk i tre med utvendig tømmermannspanel - antas isolert med 150mm mineralull. Gavelvegger mot vest preget av vær og vind - oppsprekking og råte i nedre del.

Innvendige flater på yttervegger:

Malte plater med tilfredsstillende overflate.

Gym.sal - kledd innvendig med trepanel.

Vinduer - type - årstall

1984-86- Trevinduer - isolerglass - malt - originale vinduer preget av 30 års bruk - slitasje på beslag, glasslister, og karmen - vinduene antas å ha en U-verdi på 2,5 - nye vinduer kan leveres med u-verdi ned til 0,8 noe som reduserer varmetapet betydelig. Vinduer på musikkrom har ødelagt beslag og var permanent fastmontert. Rømningsvindu må kunne åpnes.

Ytterdører - type - årstall

Hovedinngangsdører i tre/glass fra byggets opprinnelse - automatisk åpning ikke montert.

Innvendige vegger - type - overflater

Vegger mellom korridorer og øvrige rom av murverk - enkelte steder utfyllingsvegger i tre.

Malte overflater - solid utførelse og tilfredsstillende overflater.

Vegger inne i gym.sal kledd med trepanel - lakkert/beiset - transparent.

Skillevegger mellom øvrige rom av betong/ tre - varierende med malte plater og panel - overflater stort sett tilfredsstillende.

Vegger i WC/sanitæravdelinger i betong og murverk - felles sanitæravdelinger har flisbelagte vegger.

Innvendige dører - type - årstall 1984-86

Tredører i korridorer og felles trafikkareal - dører med karmen, rammer og sprosser av hel lakkert tre - relativt store glassfelt - kvalitet og tilstand er bra.

Øvrige innvendige dører fra 1984-86 delvis i maling/finert kvalitet - slitasje på beslag og dørblad etter 30-års bruk. En del av dørene har behov for utbedring/utskifting.

Brannklassifisering av dører ikke kontrollert eller vurdert.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger – overflater.**TG 1****Underlag for gulv - betong dekker - påstøpt betong.**

Gulv i korridorer av vinyl-industriflis - noe utskiftet til vanlig vinyl.

Gulv i WC/sanitæravdelinger av keramiske fliser - overflate ok.

Gulv i klasserom delvis belagt med industriflis fra byggets opprinnelse.

Noen gulv i klasserom med vinyl-belegg - "Verdalsbelegg" - ok.

Industriflisa er kontrollert og ikke asbestbefengt.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger i korridorer delvis av tresnittplater - noen steder med åpne felt- støvsamling på oversiden av plater uunngåelig.

Himlinger av malte plater i klasserom - delvis med lydabsorbenter i mineralfiber og gypton gips / lydhimling.

Himling i gym.sal av tre-spaltepanel

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere. Individuelle tilpassing og forbedringer gjøres etter behov.

Tak

TG 1-2

Konstruksjon og bæreevne

Takkonstruksjon er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstiller sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Luftet pulttak med hovebæresystem av limtre. Synlige deler av limtrebjelker innvendig stort sett i klar-lakkerte overflater. Ingen synlige skader på bjelker etter lekkasjer/overlast.

Takutstikk med åpen takkasse og limtre eksponert for vær og vind.

Takrenner av stål - ising og lekkasjer har ikke vært noe problem i følge vaktmester.

Takutstikket er uvanlig stort og har skjermet veggene bra.

Isolasjon i tak

150mm mineralull - under halvparten av dagens minstekrav til isolasjon /u-verdi.

Alt 1

Etterisolering utvendig medfører store inngrep som fjerning av tak/taktro og oppbygging med nye takåser og isolering - nytt taktro og luftet tekkesjikt monteres.

Alt 2

Etterisolering innvendig med riving av alle himlinger, fjerning av diffusjonssperre og tekniske anlegg som lysarmaturer, ventilasjonsanlegg etc - forholdsvis omfattende arbeide som vil påvirke bruken av bygget.

Taktekking - type - tilstand.

Takplater av stål / imitert steinprofil - lakk delvis slitt av - skjoldet.

TG 1-2

Takrenner - beslag

Utvendige takrenner av stål - ingen lekkasjer registrert av vaktmester.

Nederste del av taknedløp av stålrør.

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 1984-86

Pålegg el.tilsyn

Årlig el.forbruk

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

All oppvarming med el.kraft

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 1984-86

Vannbåren varme

Ingen

Alternativ fyring Ingen

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand - 1984-86 med nødvendige utskiftinger.

Ventilasjonsanlegg - årstall 4 anlegg fra byggeår barnehage/skole.
Barnehage i kjeller innredet i 1989

Balansert vent - varmeveksler
Vannbåren varme batteri ingen

Kjøling ingen

Brann

Brannrapporter Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av
tilsynsmyndighet.

Pålegg etter brannsyn Kontrolldok. - rydding av rømningsveger.

Alarmanlegg - led og rømningslys OK

Rømningsveger Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i
tillegg til øvrige utganger.

Utomhusanlegg

TG -1

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Ness skole er på 20 264 m². Rundt skolen har tomta en høydeforskjell som
tilsvarer ca 6 meter.

Utearealene inneholder: kunstgressbane 55x30m, tatt i bruk 2013, asfaltert skolegård, og
lekeplass. I tillegg er 3. og 4. klasse på gården Ness østre og har uteskole hver onsdag.

Skolen ligger i nordhelling. Sola blir borte midt på vinteren. Resten av året er solforholdene
på tomta gode. Den asfalterte skolegården er sørvendt. Fotballbanen ligger fritt til, og vil få
sol hele dagen.

Trafikksituasjon:

Levering av elever skjer ved veien på sørsiden av skolen. Der er det også en P-plass for
lærere og ansatte med 22 P-plasser. Det er ikke oppmerket HC-P-plasser.

Universell utforming av utearealene:

TG -1

Orienteringshemmede:

Ness skole er liten og oversiktlig. Det kunne vært en ledelinje over skoleplassen til hovedinngangen.

Bevegelseshemmede:

Skolegården er tilnærmet flat og ligget godt til rette for universell utforming. Det er trinnfri adkomst til hovedinngangen.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Det er tre bjørketrær utenfor gymsalen. Dette kan gi problemer for allergikere. Det bør vurderes om dette er et problem. Når trærne skal erstattes med nye trær bør det velges sorter som ikke gir allergiske reaksjoner.

Universell utforming av nybygget:

TG 1-2

Orienteringshemmede:

Hovedinngangen kunne vært skiltet. Kontor og resepsjon ligger i nærheten av hovedinngangsdøra, og er lett å finne. Første etasje er oversiktlig, og det er god plass i trafikkarealene. Det er ingen store åpne arealer der det er behov for ledelinjer. Korridorene i skolen vil fungere som ledelinjer. Det er brukt et relativt lyst golvbelegg, men brune golvlister bidrar til visuelt å definere rommet.

Dørene har god kontrast til veggene.

Det er kontrastmarkering av trappeneser i trapp til sokkel.

Lysstyrke ikke vurdert.

Bevegelseshemmede:

Hovedinngangen er utformet med trinnfri adkomst. Hovedinngangsdørene er opprinnelige, og er ikke forberedt for dørautomatikk.

Det er ikke frastillingsplass for rullestol, men det er mulig å få plass til en rullestol i gangarealene.

Det er ikke heis- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkkenet. Det er ikke heis i bygget. Garderobene for gymsalen ligger i kjelleren, men det er et HC-WC med dusj i tilknytning til gymsalen.

Hørselshemmede:

Det er ikke teleslyngeanlegg ved skolen.

Miljøhemmede/allergikere:

I korridorene er det delvis himlingsplater og delvis åpent opp til ventilasjonskanalene. Dette vil være støvsamlere, og kunne gi problemer for allergikere.

Trapper.

Rekkverket i hovedtrappa tilfredsstillende i utgangspunktet ikke krav til maks åpninger i hht TEK10, men det er montert en trelekt nederst som gjør situasjonen bedre.

Rekkverket i bitrapp tilfredsstillende ikke krav til maks åpninger i hht TEK10.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Barnehage i underetasje innredet i 1989 og har tilfredsstillende overflater på gulv, vegger og tak, samt balansert ventilasjon.

Erfaringene ved skolen er at «Gården som pedagogisk ressurs», med gårdsopphold en dag i uka for 3. og 4. klasse fungerer positivt i forhold til behov for spes. ped.

Skolen har hatt en positiv utvikling i elevtall. Det er planlagt et nytt boligfelt med 10 nye tomter.

Skolen er viktig for nærmiljøet og bygda. Skolen har et bra samarbeid med sanitetsforeningen og Ness IL gjennom «Kulturforum».

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Ness - SFO-bygg - 1-3 - bygg

Befaring avholdt dato: 1. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Arnt Bostad
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Barlivegen 2, 7656 Verdal

Telefon:

Gnr 126,125 Bnr 3, 78, 8 Fnr -

Innledning

Tilstandanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG 2
KG 2

Bygninger

Byggeår	Grunnflate	Bruttoareal
1900 - tilbygg 1950-60	191m ²	368m ² (inkluderer ikke kjeller og loft)

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. **TG 1**

Grunnforhold	Ikke avklart
Kjeller/sokkel	Luftet kryperom - lite kjellerrom med tilgang via luke i kjøkkengulvet.
Grunnmurer	Betong - murverk
Skorstein - pipe.	Etasjeovn montert - ikke i bruk - røykpipe benyttes ikke Vedovn bør ikke benyttes grunnet branntekniske forhold.

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster.

2 etasjes trebygning fra ca år 1900 med tilbygg fra ca 1950-60 tallet.

Tømmerkasse i eldste del av bygget - tilbygg antas oppført i reisverk eller bindingsverk.

Vegger – vinduer – dører - overflater. **TG 2**

Yttervegger overflater utvendig.

Laftede yttervegger i gammel del – isolasjonstykkelse ukjent.

Innvendige flater på yttervegger - malt panel.

Tilbygg i bindingsverk - malt panel innvendig.

Utvendig tømmermannspanel - vegg mot sør/vest råtebefengt nedre del av bordkledning - maling flasser av

Vinduer - type - årstall

Trevinduer - delvis koblede og delvis trevinduer med isolerglass. Vinduer antas fra perioden 1980 - 2010. Noen av vinduene har delvis umalte sprosser, antydning til kondens og fuktskader på treverk. Vinduer mot vest, og to vinduer mot nord er skiftet.

Ytterdører - type -årstall

Hovedinngangsdører i tre/glass - eldre utførelse.

Vegger i WC/sanitær rom i malte flater.

Tydelige fuktskader på vegger.

Innvendige dører.

Innvendige dører av normal malingskvalitet.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.

TG 1

Underlag for gulv - gulvbjelkelag.

Vinyl gulvbelegg i hele bygget - kvalitet og tilstand er bra. Kjeller malt betong.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger i korridorer av fiber systemhimling - øvrige rom himlinger av malte plater - ok kvalitet og tilstand.

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere. Individuelle tilpassing og forbedringer gjøres etter behov.

Tak

TG 1-2

Takkonstruksjon er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstillende sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Luftet saltak

Isolasjon i tak - ukjent.

Taktekking - type - tilstand.

Stålplatetekking.

Takrenner - beslag

Takrenner og taknedløp i stål

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - varmgang i hovedsikringer et gjentakende problem i følge vaktmester. Dette må **utbedres umiddelbart** med tanke på brannfare.

Pålegg el.tilsyn

Årlig el.forbruk

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

All oppvarming med el.kraft

Rør og sanitær - varmeanlegg

Vannbåren varme

Ingen

Alternativ fyring

Ingen

Sanitæranlegg - kvaliteter -

Tilkomst til sanitæranlegg i kjeller via smal trapp

Ventilasjonsanlegg - årstall Ingen mekanisk ventilasjon

Balansert vent - varmeveksler

Vannbåren varme batteri

Kjøling

Brann

Brannrapporter Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av tilsynsmyndighet.

Pålegg etter brannsyn Kontrolldok. - rydding av rømningsveger.

Alarmanlegg - led og rømningslys OK

Rømningsveger Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i tillegg til øvrige utganger.

Utomhusanlegg (Se beskrivelse av hovedbygget.)

Universell utforming

TG-2

Orienteringshemmede:

Det er tre innganger til bygget fra skolegården. Inngangene er ikke merket.

Innvendig er det forskjellige løsninger fra rom til rom. I noen rom har dører og trapper god kontrast til vegger og golv, mens det i andre rom er dårlig kontrast.

Det er kontrastmarkering på trappetrinn. Rekkverket er tett, men litt lavt.

Bevegelseshemmede:

Bygget er ikke egnet for rullestolbrukere. Det er trapper ved alle inngangsdørene, og det er ikke heis i bygget. I andre etasje er det flere nivåer på golvene.

Miljøhemmede/allergikere:

Det er ikke ventilasjonsanlegg i bygget, men det er god takhøyde i rommene, noe som gjør at en kan luft litt sjeldnere.

Trapper.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Bygget ansees ikke egnet til undervisningsbygg etter dagens lover, forskrifter og bestemmelser. Såfremt bygningen ikke er verneverdig, vil det ikke være naturlig og økonomisk forsvarlig å foreta større utbedringer av bygget.

Sjarmerende bygg med god takhøyde. Ikke trinnfri adkomst. Ikke heis til 2.etg.

Skolen er godt fornøyd med bygningen for bruk i undervisningen, og henviser til at det er god akustikk i rommene.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Stikklestad skole - SFO-bygg

Befaring avholdt dato: 5. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Joar Eklo - Inge Kverkild
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Leksdalsvegen 38, 7656 Verdal

Telefon:

Gnr 29 Bnr 24,6 Fnr

Innledning

Tilstandsanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG 2 for 1971-bygg, 1 for øvrige bygg
KG 1-2
Bygninger

Byggeår	Grunnflate	Bruttoareal
1971 - 1987 - 1997	1572 m ²	3023m ²

Stikklestad skole består av tre byggetrinn.

Byggetrinn1 fra 1971 - bygning i plasstøpt betong - 3 etg. Bygningen er preget av over 40-års bruk og har i sin helhet behov for rehabilitering. Overflater på gulv -vegger og tak, yttervegger, og vinduer har behov for restaurering og rehabilitering.

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe.

TG 1-2

Grunnforhold	Leire og vanskelige grunnforhold. Evt nybygg vil få spesiell fundamentering som vil påvirke prisen.
--------------	---

Kjeller/sokkel	Gulv på grunn
Grunnmurer	Armert betong - ingen synlige skader / setninger.

Skorstein - pipe.	Ingen
-------------------	-------

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster.

Bygningene har hovedbæresystem og etasjeskillere i betong - takverk varierer mellom limtrebjelker og oppskalket luftet tretak oppforet på betongdekke (1971-bygg)

Vegger – vinduer – dører - overflater.

TG 1-2

Yttervegger - tykkelse isolasjon

Varierer mellom 100mm - 200 mm mineralull alt etter år/byggetrinn.

Skallmurer i tegl antas isolert med 100mm mineralull.

Yttervegger i 1971 bygg har behov for rehabilitering.

Det er kaldt på lærerrommet om vinteren. Teglveggen er dårlig isolert.

Yttervegger overflater utvendig.

Vegger av murverk synes ok uten spesielle behov for utbedring. Trepanel i 1971-bygget har behov for utskifting.

Innvendige flater på yttervegger:

Malte plater, murverk og delvis panel - overflater synes ok.

Vinduer - type - årstall

Vinduer i 1971-bygget har behov for utskifting. Isolerglass fra 1965-80 antas å ha en U-verdi på 2,5 og ha innebygget miljøgiften PCB og må behandles som spesialavfall. Åpningsbeslag har betydelig slitasje. Rømningsvindu må kunne åpnes. Dagens vinduer kan leveres med u-verdi ned til 0,8 noe som reduserer varmetapet betydelig. Det er kaldt i lærerrom og klasserom i 1971-bygget om vinteren.

Vinduer i øvrig bygningsmasse er av nyere dato og vil ikke ha behov for utskifting i kommende år.

Ytterdører - type -årstall

Ytterdører i 1971-bygg utskiftet til aluminiumsdører - forholdsvis nye.

Innvendige vegger - type - overflater

Innvendige vegger av tre, murverk og betong - stort sett malte overflater - tegl i korridorer.

Innvendige dører.

Dører i 1971-bygget - tredører med glass i trafikkareal - fyllingsdører til øvrig rom - noen fra 1971 og noen fra 1989. Mange dører har stor slitasje og behov for utskifting.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.

TG 1-2

Underlag for gulv - plate på mark - betonggulv.

Vinyl gulvbelegg/vinylfliser i store deler av bygget - keramiske fliser og skifer i deler av trafikkareal og våtrom – Stor slitasje på golvbelegg i 1971-bygget.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger i korridorer av fiber systemhimling og tresonittplater - øvrige rom himlinger av malte plater/akustiske lyddemping.

Lys og lyd:

Lang etterklangstid i gymsalen. Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere.

Tak

TG 1-2

Konstruksjon og bæreevne

Takkonstruksjon er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstiller sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Luftet saltak/ pulttak av trekonstruksjoner - takteking med stålplater - vaktmester har ikke registrert lekkasjer, men kraftig ising fra taket over 1971-bygget om vinteren. Dette skyldes oppvarming av kaldt loft i øvre del av gymsal - gammel lekkasje synlig på skjoldet limtrebjelke - ingen skade registrert. Tak på 1997- bygg synes ikke å være luftet ved raft.

Isolasjon i tak - varierer fra 150mm i 1971-bygget til 200mm i 1997-bygget

Takrenner - beslag
Takrenner og taknedløp i stål

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 1971 - 1997 - normal standard.

Pålegg el.tilsyn tas til etterretning og utbedres ved eventuelle pålegg.

Årlig el.forbruk	Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.
All oppvarming med el.kraft	

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 2005 - 2011.

Vannbåren varme	Nei
-----------------	-----

Alternativ fyring	Nei
-------------------	-----

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand ok

Ventilasjonsanlegg

Ventilasjonsanleggene -tre anlegg fra 2009 – to anlegg fra 2001- med balansert ventilasjon og varmegjenvinning. Ingen av anleggene har kjøling.

Deler av U-skoletrinnet i 1971-bygget hevdes å ha dårlig luft/klima - elever og lærere klager over hodepine.

Kjøling	Ingen
---------	-------

Brannrapporter	Intern kontroll system / dokumentasjon gjennomgås av branntilsyn - eventuelle pålegg fra tilsyn ivaretas/utbedres.
----------------	--

Alarmanlegg - led og rømningslys	OK
----------------------------------	----

Rømningsveger	Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i tillegg til øvrige utganger. Viktig at eldre vinduer ikke avlås permanent hvis de er tiltenkt som rømningsveg.
---------------	---

Utomhusanlegg

TG 1

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Stiklestad skole er på 15 165 m². Uteoppholdsareal: 12 000 m².

Det er også med et område i skogen som brukes mye av skolen, 4 000 m². Det er annen grunneier. I skogen er det etablert en naturlekeplass.

Tomta skråner slakt mot sør, slik at fløya i sør har en sokkeletasje.

Utearealene inneholder: Kunstgressbane 60 x 40, tatt i bruk 2007. Ballbinge tatt i bruk 2002, og er nesten utslitt. Lekeplass med husker og klatrestativ, og en asfaltert skolegård.

Skolen ønsker seg skatebane, sykkelstativ med tak og faste sykkelstativ, 60m bane og flere lekeapparat.

Solforholdene på tomta er gode. Den asfalterte skolegården er østvendt. Fotballbanen, ballbingen, og lekeapparatene ligger fritt til, og vil få sol hele dagen.

Trafikksituasjon:

Busene parkerer øst for skolen. Foreldrelevering av elever skjer på sør-østsiden av skolen.

Det er trangt i området der foreldrene skal levere barna, noe som fører til at foreldrene stopper andre steder på skolens område. Dette fører igjen til at det blir for lite snuplass for bussene, og det medfører trafikkfarlige situasjoner. Sør for skolen er det P-plass for ansatte med 25 P-plasser. Det er vurdert om det er mulig å utvide P-plassen for ansatte.

Universell utforming av utearealene:

TG 1-2

Orienteringshemmede:

Det er ikke ledelinjer på skoleplassen. Hovedinngangen er ikke merket, og det er vanskelig å se hva som er hovedinngang.

Bevegelseshemmede:

Det er trinnfri adkomst til hovedinngangen, men man kommer inn på reposet midt i trappa.

Det er ikke heis i bygget. En rullestolbruker må benytte inngang til SFO/1. klasse for å komme videre inn i bygget.

Det er ikke automatiske døråpner på hovedinngangsdøra.

Selv om det er høydefoskjeller i uteområdet, vil det være mulig for en rullestolbruker å bevege seg på området.

Det er en fuglerede huske på lekeplassen. Denne er godt egnet for barn som ikke selv klarer å holde balansen.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Det er ikke bjørketrær på skolens uteområde. Thuja i bed ved SFO-bygg er giftig.

Orienteringshemmede:

Kontor og resepsjon ligger i nærheten av hovedinngangsdøra.

Det er ingen store åpne arealer der det er behov for ledelinjer. Korridorene i skolen vil fungere som ledelinjer. Det er brukt et lyst golvbelegg. Dette er positivt i forhold til at det gjør rommene lysere. Veggene i tegl gir en grei kontrast til golvbelegget.

De lyse tredørene har dårlig kontrast til teglveggene.

Det er kontrastmarkering av trappeneser. Denne gir en taktil kontrast, men gir dårlig visuell kontrast.

Lysstyrke ikke vurdert.

Bevegelseshemmede:

Det er trinnfri adkomst til hovedinngangen, men man kommer inn på reposet midt i trappa.

Det er ikke heis i bygget. En rullestolbruker må benytte inngang til SFO/1. klasse for å komme videre inn i bygget.

Dørene er ikke forberedt for dørautomatikk.

Det er ikke frastillingsplass for rullestol ved skolen.

Det er ikke heis i bygget.

Garderobene ligger i tilfluktsrommet i kjelleren, mens gymsalen ligger i 1.etg. Garderobene er ikke tilgjengelige for en rullestolbruker, både på grunn av manglende heis, og på grunn av tersklene i tilfluktsrommet. Det er et HC-WC i SFO-bygget som har blitt benyttet som garderobe for handicapede elever.

Det er ikke hev- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkkenet

Hørselshemmede:

Det er teleslyngeanlegg i ett klasserom.

Miljøhemmede/allergikere:

I korridorene er det delvis systemhimling, og delvis synlige ventilasjonskanaler. Synlige ventilasjonskanaler vil være støvsamlere, og kunne gi problemer for allergikere.

Trapper.

Rekkverket tilfredsstiller ikke krav til maks åpninger i hht TEK10.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Stiklestad skole har 9 klasserom. Fire av klasserommene er ikke egnet for klasser på over 25 elever. To av klasserommene ved skolen er store.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Verdalsøra barne og u-skole

Befaring avholdt dato: 3. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Arnfinn Hestegrei
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse:

Telefon:

Gnr Bnr Fnr

Innledning

Tilstandsanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon totalt for objektet:

Prektig skoleanlegg

Registrerte skader:

Taklekkasjer utbedres –fuktskader i vegger, utførelse/utbedring må dokumenteres - dørpumper skadet - fiber-systemhimlinger i dusjer skades - skader på gipsvegger

Bygninger

Byggeår 2010-11 eks bygg)	Grunnflate 7 278 m ²	Bruttoareal 16 643 m ² (Inkluderer ikke
---------------------------------	------------------------------------	---

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. **TG 0**

Grunnforhold Leire

Kjeller/sokkel Fundamentert på løsmasser - leire

Grunnmurer og
fundamenter Ingen synlig skader på grunnmurer eller registrerte setninger

Skorstein - pipe. Eget fyranlegg for pellets.

Hovedbæresystem:

Bygget etter Tek 7 med hovedbæring i betong og stål. Gulv på grunn og etasjeskillere i betong.

Vegger – vinduer – dører - overflater. **TG 0**

Yttervegger

Yttervegger overflater utvendig.

Ytterveggene som påhengsvegger i tre med utvendig kledning av sementplater og staffasje av grove sprusser av tre. Isolasjonstykkelse 200mm.

Innvendige flater på yttervegger:
Gipsplater - malte.

Vinduer – Aluvinduer på store glassfelt. Øvrige vinduer er trevinduer med utvendig alukledning.

Ytterdører - type -årstall

Hovedinngangsdører i aluminium/glass - automatisk åpning.

Stadig vekk skader på dørpumper pga tvangskrefter - overlastbryter/forrigling mot overlast ??
Pumpeleverandør bør svare på dette - kostbare reparasjoner.

Innvendige vegger - type - overflater

Seksjoneringsvegger i betong - øvrige vegger i stålstendere og gipsplater.

Det oppstår stadig vekk skader på gipsvegger - er det benyttet gips robust ?? Underpanel av OSB ??

Innvendige dører - normale kvaliteter.

.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.

TG 0

Underlag for gulv - betong dekker - påstøpt betong.

Gulv i fellesarealer av eik/ask- små-stavparkett. Mindre reparasjoner utført pga av dårlig heft (liming) mellom parkett og betonggulv - forhåpentligvis utbedret og godt nok i følge vaktmester.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger av fiber - systemhiml. Nedhengt fiberhimlinger benyttet i våtrom - lave takhøyder fører til mekaniske skader utført av elever.

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere på lys.

Under befaringen ble det registrert forholdsvis mye støy i vestibyle og garderobeanleggene. Inngangsdører til garderober - u-skole - dørpumper stadig vekk skadet i vindfang - kanskje bedre løsning med færre /bredere dører og dypere vindfang enn dagens løsning.

Tak

TG 1

Konstruksjon og bæreevne

Varme tak av selvbærende elementer/stålblater.

Taktekking - type - tilstand.

Varme tak med papp og folietekking.

Lekkasjer på taket - tekniske installasjoner over tak og med påfølgende kryssinger ned til underliggende rom - lekkasjer skyldes sannsynligvis opphoping av vann ved gjennomgang av tekniske installasjoner/innkassinger på taket. Viktig at dette blir utbedret med tanke på langtidsskader.

Innvendige nedløp - UV-anlegg - rensking av sluker for sand på papp-tak viktig i de første årene.

NB!

Det er registrert fukt i vegger og tak i bassengrom, barneskole og idrettshall. Dette er bekymringsfullt. Tegningsdetaljer og utførelse på byggeplass må dokumenteres og vurderes med tanke på om løsningene er i hht. NBI's anbefalinger. Garantitid er vanligvis 5 år.

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 2010-11

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

All oppvarming pellets - vannbåren varme.

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 2010-11

Vannbåren varme

Ja - pelletsfyring

Alternativ fyring

Ja - el.kraft

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand - 2010 - 11

Ventilasjonsanlegg - årstall

Ventilasjonsanlegg 2010-

Balansert vent - varmeveksler

Vannbåren varme

Kjøling

Ingen

Brann

Brannrapporter

Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av tilsynsmyndighet.

Sprinkleranlegg:

Helsprinklet bygning.

Pålegg etter brannsyn

Kontrolldok.

Alarmanlegg - led og rømningsslys Ja

Ja

Rømningsveger

Ja

Utomhusanlegg

TG0

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Verdalsøra barne- og ungdomsskole er på **XX** m² den er tilnærmet flat. Det er bygget opp voller rundt lekeapparatene og bakkant av amfiet.

Utearealene inneholder: Ballbinge, lekeområde med husker, sklie og klatrenett, amfi utført i impregnert treverk, kunstgressbane, basketballbane, sandvolleyballbane, sykkelbane og klatrevegg.

Solforholdene på tomta er gode.

Trafikksituasjon:

Levering av elever skjer på nordsiden av skolen. Nord- og vest for skolen er det etablert parkering for skolens ansatte og besøkende med 80 P-plasser. Det er 8 merkede HC-P-plasser.

Universell utforming av utearealene:

TG0

Orienteringshemmede:

Fortauskanten vil kunne fungere som en ledelinje inn mot hovedinngangen. Hovedinngangen er godt merket med skilt.

Bevegelseshemmede:

En tilnærmet flat tomt ligget godt til rette for universell utforming. Det er trinnfri adkomst til inngangene. Det er automatiske skyvedører i hovedinngangsdørene, og det er døråpner på de andre hoveddørene.

Det er gangstier med fast dekke innenfor området med lekeapparat. Dette er positivt for bevegelseshemmede. Fugleredehuskene både ved barneskolen og ungdomsskolen er godt egnet for barn som ikke selv klarer å holde balansen.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Det er valgt trær som ikke er allergifremkallende på uteområdet.

Universell utforming av bygningene:

TG0

Orienteringshemmede:

Det er en skranke rett innenfor hovedinngangen, men denne er ikke betjent. Kontor og resepsjon ligger i andre etasje. Det er laget en ledelinje som leder til kontoret, men dette er ikke lett å oppfatte for de som kommer til bygget for første gang.

Det er ingen ledelinjer som viser vei gjennom det store åpne arealer midt i bygget, der det hadde vært behov for ledelinjer. For øvrig fungere korridorene i skolen som ledelinjer.

Det er industriparkett på golvet. Denne gir en god kontrast til de lyse veggene. Dørene har en kontrastfarge til veggene. Det er brukt farger for å markere klasserommene i barneskolen. Dette er positivt. På glassdørene er det satt på folie for å unngå sammenstøt.

Det er kontrastmarkering av trappeneser i trapp, og på trinn i amfi.

Lysstyrke ikke vurdert.

Bevegelseshemmede:

Det er trinnfri adkomst til inngangsdørene. Hovedinngangsdøra er utført som en dobbel skyvedør med automatikk. De øvrige dørene er slagdører med automatikk. Dette er en sårbar løsning som er behandlet tidligere i rapporten.

Det er laget en egen «base» ved skolen for handicapede elever. Ved «Basen» er det lade plass for elektriske rullestoler, og stellerom med takheis.

Det er en heis i bygget ved hovedinngangen.

Dusjer og treningshall ligger på samme plan.

Svømmehallen er tilpasset rullestolbrukere.

Det er hev- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkkenet.

Hørselshemmede:

Det er teleslyngeanlegg i ca halvparten av klasserommene og i auditoriene.

Miljøhemmede/allergikere:

Trapper.

Rekkverket tilfredsstiller krav til maks åpninger i hht TEK10. Ved hovedtrappa er det farefelt øverst og oppmerksomhetsfelt nederst. Det er kontrastmarkering på trappetrinnene.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Verdalsøra barne- og ungdomsskole er programmert ut ifra en forutsetning om høy grad av sambruk mellom de to skolene. Skolebygget har blitt veldig kompakt og arealeffektivt.

Klasserom bør være på min 55m² og ha en form som er enkel å møblere.

Barneskolen og ungdomsskolen har parallellforskjøvet friminutt. Dette betyr at barneskolen har hele uteområdet for seg selv.

Felles personale på de to skolene er assistenter i SFO, barneskole og ungdomsskole.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Vinne - SFO-bygg

Befaring avholdt dato: 1. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Arnt Bostad
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Kokkvegen 36, 7650 Verdal

Telefon:

Gnr 282 Bnr 66 Fnr -

Innledning

Tilstandsanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG 0-1
KG 0-1

Bygninger

Byggeår 1997	Grunnflate 342m ²	Bruttoareal 361m ²
-----------------	---------------------------------	----------------------------------

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. **TG 0**

Grunnforhold Ikke avklart

Kjeller/sokkel Gulv på grunn
Grunnmurer Armert betong - ingen synlige skader / setninger.

Skorstein - pipe. Ingen

Hovedbæresystem:

Trebygning i en etasje fundamentert på ringmur/plate på mark.

Overbygg i trekonstruksjoner med luftet pulttak/sperretak med 200 mm isolasjon i horisontalplanet/himlinger.

Vegger – vinduer – dører - overflater. **TG 0-1**

Yttervegger tykkelse isolasjon
150mm mineralull

Yttervegger overflater utvendig.

Yttervegger av trekonstruksjoner delvis forblendet med tegl og delvis trepanel. Rene trevegger har liggende dobbelfals-panel utvendig og antas isolert med 150mm mineralull. Vegger og vinduer i tilfredsstillende stand.

Innvendige flater på yttervegger:
Malte plater med tilfredsstillende overflate.

Vinduer - type - årstall

1997 - Trevinduer - isolerglass - malt - vinduer synes i god stand

Ytterdører - type -årstall

Hovedinngangsdører i tre/glass fra byggets opprinnelse - automatisk åpning ikke montert.

Innvendige vegger - type - overflater

Innvendige vegger av tre med malte overflater.

Vegger i WC/sanitæravdelinger i tre med malte flater.

Innvendige dører.

Laminatdører - kvalitet og tilstand er bra.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.**TG 0-1****Underlag for gulv - plate på mark - betonggulv.**

Vinyl gulvbelegg i hele bygget - kvalitet og tilstand er bra.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger i korridorer av fiber systemhimling - øvrige rom himlinger av malte plater - ok kvalitet og tilstand.

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere. Individuelle tilpassing og forbedringer gjøres etter behov.

Tak**TG 0-1**

Luftet pulttak av trekonstruksjoner - takteking på tretto/papp med overliggende båndteking av stålplater med stående falser.

Isolasjon i tak - horisontal del.
250mm mineralull.

Takteking - type - tilstand.
Båndteking - stålplater med stående falser.

Takrenner - beslag
Takrenner og taknedløp i stål

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 1997

Pålegg el.tilsyn

Årlig el.forbruk
All oppvarming med el.kraft

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 1997

Vannbåren varme Ingen

Alternativ fyring Ingen

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand ok

Ventilasjonsanlegg - årstall Ett ventilasjonsanlegg byggets opprinnelse (1997)

Balansert vent - varmeveksler

Vannbåren varme batteri ingen

Kjøling ingen

Brann

Brannrapporter Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av tilsynsmyndighet.

Pålegg etter brannsyn Kontrolldok. - rydding av rømningsveger.

Alarmanlegg - led og rømningslys OK

Rømningsveger Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i tillegg til øvrige utganger.

Utomhusanlegg

Se beskrivelse av hovedbygg.

Universell utforming

Universell utforming tilfredstillende ivaretatt.

TG 0

Trapper.

Vedlegg foto fra befaring.

Annen kommentar.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Vinne Skole

Befaring avholdt dato: 1. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Arnt Bostad
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Kokkvegen 38, 7650 Verdal

Telefon:

Gnr 282 Bnr 66 Fnr -

Innledning

Tilstandanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG 1 - 2
KG 1 - 2

Bygninger

Byggeår	Bebygget areal	Bruttoareal
1976 - 77	1888 m ²	3311 m ²

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. TG 1

Grunnforhold	Ikke avklart
Kjeller/sokkel	Kjeller under deler av bygget - tilfluktsrom Krypkjeller under deler av bygget.
Grunnmurer mellom	Armert betong - ingen synlige skader / setninger ut over teglvegg idrettslagets bygg og skolen.
Skorstein - pipe.	Ingen

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster.

Betongdekke over krypkjeller - vertikalt bæresystem (søyler og vegger) i 1 og 2.etg av armert betong - dekke mellom 1. og 2.etg i armert betong - bæresystem i yttervegger av stål/tre - takkonstruksjon som pult-tak - luftet tretak med limtre som hovedbæring.

Oppsprekking i teglfasade mellom idrettslagets bygg og skolen - skade er forsøkt utbedret og synes ikke å ha utviklet seg senere år. Oppsprekkingen synes ikke å ha innvirkning på konstruksjonens bæreevne og stabilitet. Utstikkende limtrebjelker er utsatt for vær og vinn - råteskader var ikke synlige hverken fra innsiden eller utsiden.

Vegger – vinduer – dører - overflater. TG 1-2

Yttervegger tykkelse isolasjon
100-150 mm mineralull

Yttervegger overflater utvendig.

Yttervegger består for det meste av teglfasader med innvendig bindingsverk - antas isolert med 100mm mineralull. Deler av veggene som rene trevegger med utvendig kledning av trepanel og mindre omfang av stålplater - antas isolert med 150mm mineralull.

Teglfasader i tilfredsstillende stand - tre/stålplater på utsatte fasader mot sør-vest delvis utskiftet - øvrige fasader har opprinnelig kledning - stålplatekledning i øvre del av gym.sal har avflassing av plastisolbelegg. Utvendig trepanel fra byggets opprinnelse vil være naturlig å skifte ut ved montering av nye vinduer.

Innvendige flater på yttervegger:

Malte plater med tilfredsstillende overflate.

Gym.sal - kledd innvendig med trepanel.

Vinduer - type - årstall

1976-77 - Trevinduer - isolerglass - malt - originale vinduer preget av 37 års bruk - slitasje på beslag, glasslister, og karmer. Isolerglass fra 1965-80 antas å ha en U-verdi på 2,5 og kan ha innebygget miljøgiften PCB og må behandles som spesialavfall. Åpningsbeslag har betydelig slitasje. Rømningsvindu må kunne åpnes. Nye vinduer kan leveres med u-verdi ned til 0,8, noe som reduserer varmetapet betydelig.

Ytterdører - type - årstall

Hovedinngangsdører i tre/glass fra byggets opprinnelse - automatisk åpning ikke montert. Ytterdører preget av slitasje og hard bruk.

Innvendige vegger - type - overflater

Vegger mellom korridorer og øvrige rom av murverk - enkelte steder utfyllingsvegger i tre. Malte overflater - solid utførelse og tilfredsstillende overflater. Vegger inne i gym.sal kledd med trepanel - lakkert/beiset - transparent.

Skillevegger mellom øvrige rom av betong/ tre - varierende med malte plater og panel - overflater stort sett tilfredsstillende.

Vegger i WC/sanitæravdelinger i betong og murverk - felles sanitæravdelinger har flisbelagte vegger.

Innvendige dører - type - årstall 1976-77

Tredører i korridorer og felles trafikkareal - dører med karmer, rammer og sprosser av hel lakkert tre - relativt store glassfelt - kvalitet og tilstand er bra.

Øvrige innvendige dører fra 1976-77 delvis i maling/finert kvalitet - slitasje på beslag og dørblad etter 37-års bruk. En del av dørene har behov for utbedring/utskifting. Brannklassifisering av dører ikke kontrollert eller vurdert.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.

TG 1

Underlag for gulv - betong dekker - påstøpt betong.

Gulv i korridorer av vinyl-industriflis fra 1977 - noe utskiftet til vanlig vinyl.

Gulv i WC/sanitæravdelinger av keramiske fliser fra 1977 - ok.

Gulv i klasserom delvis belagt med industriflis fra byggets opprinnelse.

Noen gulv i klasserom med vinyl-belegg - "Verdalsbelegg" - ok.

Industriflisa er kontrollert og ikke asbestbefengt.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger i korridorer delvis av tresnittplater med store åpne felt - støvsamling på oversiden av plater uunngåelig.

Himlinger av malte plater i klasserom - delvis med lydabsorbenter i mineralfiber og gyptone gips / lydhimling.

Himling i gym.sal av spaltepanel

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere. Individuelle tilpassing og forbedringer gjøres etter behov.

Tak

TG 1-2

Konstruksjon og bæreevne

Takkonstruksjon er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstiller sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Luftet pulttak med hovebæresystem av limtre. Synlige deler av limtrebjelker innvendig stort sett i klar-lakkerte overflater. Ingen synlige skader på bjelker etter lekkasjer/overlast.

Takutstikk med åpen takkasse og limtre eksponert for vær og vind.

Takrenner av kobber innebygget i takutstikk - ising og lekkasjer har ikke vært noe problem ved Vinne skole i følge vaktmester.

Takutstikket er uvanlig stort og har skjermet veggene bra.

Isolasjon i tak

150mm mineralull - under halvparten av dagens minstekrav til isolasjon /u-verdi.

Alt 1

Etterisolering utvendig medfører store inngrep som fjerning av tak/taktro og oppbygging med nye takåser og isolering - nytt taktro og luftet tekkesjikt monteres.

Alt 2

Etterisolering innvendig med riving av alle himlinger, fjerning av diffusjonssperre og tekniske anlegg som lysarmaturer, ventilasjonsanlegg etc - forholdsvis omfattende arbeide som vil påvirke bruken av bygget.

Taktekking - type - tilstand.

Takplater av stål / imitert steinprofil - omtekket i senere år.

TG1

Takrenner - beslag

Innbygget takrenner i kobber - ingen lekkasjer registrert av vaktmester.

Nederste del av taknedløp av stålrør.

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 1977-78

Pålegg el.tilsyn

Årlig el.forbruk

All oppvarming med el.kraft

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 1977-78

Vannbåren varme Ingen

Alternativ fyring Ingen

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand - 1977-78 med nødvendige utskiftinger.

Ventilasjonsanlegg - årstall To ventilasjonsanlegg fra byggeåret 1976, og fire goldenanlegg fra 2000. - støy fra anleggene registrert.

Balansert vent - varmeveksler

Vannbåren varme batteri ingen

Kjøling Kjøling på lærerarbeidsrom.

Brann

Brannrapporter Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av tilsynsmyndighet.

Pålegg etter brannsyn Kontrolldok. - rydding av rømningsveger.

Alarmanlegg - led og rømningslys OK

Rømningsveger Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i tillegg til øvrige utganger.

Utomhusanlegg

TG1

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Vinne skole er på 101 649 m². Uteoppholdsareal: ca 22 000 m².

Rundt skolen har tomta en høydeforskjell som tilsvarer ca 6 m. Store deler av tomta er skogbevokst, og heller ned mot fv. 72. Skolen har rikelig med uteareal, men det er nødvendig med nøye vurderinger hvis en skal bygge på skolen fordi mye av tomta ligger langt unna dagens skolebygninger.

Utearealene inneholder: Kunstgressbane 55 x 30, tatt i bruk 2008, asfaltert skolegård, og lekeplass. I tillegg disponerer skolen tilliggende ballbinge. Skolen satser mye på utendørsaktiviteter, og har etablert et område som de kaller «Trollskogen».

Solforholdene på tomte er gode. Den asfalterte skolegården er vestvendt, men bygningsmassen er plassert slik at det er gode solforhold på plassen. Fotballbanene ligger fritt til, og vil få sol hele dagen.

Trafikksituasjon:

Bussene stopper ved butikken sør for skolen om morgene og på ettermiddagen. Foreldrene kan levere elevene øst for skolen. Hit kommer også bussen midt på dagen (midtskyss) Øst for skolen er det en P-plass for ansatte og besøkende. Det er ikke oppmerket P-plasser, men det er plass til anslagsvis 40 biler. Det er ikke noe problem med parkeringsdekning.

Universell utforming av utearealene:

TG-1

Orienteringshemmede:

Det er ikke ledelinjer på skoleplassen, men skolebygningen vil fungere som ledende element. Hovedinngangen er godt merket med skilt.

Bevegelseshemmede:

En tilnærmet flat tomt ligget godt til rette for universell utforming. Det er etablert ramper til de fleste inngangene. Rampe til hovedinngang har en stigning på 1:7. Dette er for bratt i forhold TEK10. Rampe ved hovedbygget mot SFO-bygget har stigning 1:20. Dette er bra! Det er ikke automatiske døråpner på hovedinngangsdøra. Det er tilrettelagt for adkomst for rullestolbruker mellom det nytt 1. klassebygget med SFO, og resten av bygningsmassen.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Det er ett stort bjørketrær ved inngangen til skolegården. Det er også flere bjørketrær på lekeplassen ved SFO-bygget. Dette kan gi problemer for allergikere. Det bør vurderes om dette er et problem. Når trærne skal erstattes med nye trær bør det velges sorter som ikke gir allergiske reaksjoner.

Universell utforming av bygningene:

TG1-2

Orienteringshemmede:

Kontor og resepsjon ligger i nærheten av hovedinngangsdøra, men resepsjonen er ikke godt skiltet. Det er ingen store åpne arealer der det er behov for ledelinjer. Korridorene i skolen vil fungere som ledelinjer. Det er brukt et lyst golvbelegg. Dette er positivt i forhold til at det gjør rommene lysere. Veggene i tegl gir en grei kontrast til golvbelegget. Dørene har god kontrast til veggene. Det er kontrastmarkering av trappeneser i trapp til sokkel.

Lysstyrke ikke vurdert.

Bevegelseshemmede:

Det er ramper opp til inngangsdørene Rampe til hovedinngang har en stigning på 1:7. Dette er for bratt i forhold TEK10. Rampe ved hovedbygget mot SFO-bygget har stigning 1:20. Dette er bra! Dørene er opprinnelige, og er ikke forberedt for dørautomatikk.

Det er ikke frastillingsplass for rullestol. Det er trappeheis til musikkrom og garderober i sokkelen. Mellom dusjene og tørkesonene er det et sprang som vil være vanskelig å forsere for en rullestolbruker. I forhold til universell utforming burde garderobene til gymsalen ligget i samme etasje som gymsalen i 1.etg. Det er en rampe inne i gangen denne har en stigning på 1:14. Dette er for bratt i forhold til TEK10.

Det er ikke heis til SFO, skolekjøkken, sløydsal og keramikk som ligger i kjelleren.

Det er ikke hev- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkkenet.

Det er HC-WC i felles WC-anlegg, men det er ikke plass til snusirkel inne på rommene.

Det er en «base» ved skolen for handicapede elever med stellemulighet med dusj. Denne er ikke i bruk til formålet i dag.

Hørselshemmede:

Det er teleslynge i to klasserom. Disse klasserommene er også utstyrt med ekstra lydabsorbenter for å redusere etterklangstiden.

Miljøhemmede/allergikere:

I korridorene er det delvis himlingsplater og delvis åpent opp til ventilasjonskanalene. Dette vil være støvsamlere, og kunne gi problemer for allergikere.

Trapper.

Rekkverket tilfredsstiller ikke krav til maks åpninger i hht TEK10.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Det er ikke dagslys eller mulighet for utsyn i musikkrommet. Dette skyldes at dette rommet ligger i tilfluktsrommet i kjelleren, og at det er jernluker utenfor vinduene. Det burde vurderes om det var mulig å få inn lys i dette rommet, eller om funksjonen kunne flyttes opp i 1.etg.

Det hadde vært ønskelig at det var foldevegg mellom to og to klasserom.

Skolekjøkkenet trenger renovering. Hvis skolekjøkkenet ble slått sammen med grupperommet ved siden av, kunne hele SFO-tilbudet ved skolen få plass i dette bygget. Dette ville spare ressurser ved skolen.

Det er dårlige toalettforhold for de ansatte. Det hadde vært ønskelig å benytte vaktmesterrommet for personalgarderober, og ta personalgarderoben til kopirom for samtlige kopimaskiner (i dag står kopimaskina i rommet til sekretæren).

Lærerarbeidsrommet er for trangt. Det hadde vært ønskelig å ha flere rom slik at en kunne samle teamene på hvert sitt rom. Det er for få grupperom og møterom.

Utvendig solavskjerming mot øst mangler, dette gjør at det blir varmt på rektors kontor og på personalrommet.

Hvis skolen får så mange elever at den blir fulldelt, mangler det tre klasserom. Skolen kan utvides mot nord. Hvis det bygges flere klasserom er det ønskelig med egen inngang til nye klasserom. Klasserom som ikke er fulle gir større fleksibilitet ved endring i elevtallet, og når det kommer elever med spesielle behov.

Det er ønskelig å oppgradere uteområdet for å kunne tilby flere lekeapparater.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Volden skole

Befaring avholdt dato: 3. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - vaktmester
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Helgådalsvegen 299, 7660 Vuku

Telefon:

Gnr 180 Bnr 2,6 Fnr

Innledning

Tilstandsanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG 1-2
KG 1

Bygninger

Byggeår	Grunnflate	Bruttoareal
	525 m ²	525m ² (Inkludere ikke rom på loft)
1976 - hovedfløy		
1997 - tilbygg - administrasjon - kontor - sos. rom.		

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe.

TG 1

Grunnforhold	Ikke avklart - Grunnmurer synes ikke å være utsatt for setninger eller skader. Mindre riss på grunnmur registrert - vegg mot vest.
Kjeller/sokkel	Luftet kryprom - ventiler registrert i grunnmurer.
Grunnmurer	Betong
Skorstein - pipe.	Ingen

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster. Vaktmester bekrefter at taket er ryddet for snø flere ganger.

Enetasjes trebygning med luftet saltak.

Bjelkelag over kryprom - ytter/innvendige vegger av trekonstruksjoner - takverk som sperretak og takstoler.

Vegger – vinduer – dører - overflater.

TG 1-2

Yttervegger av tre – 100-150mm isolasjon - innvendig malt platekledninger og trepanel. Utvendig tømmermannspanel - vegg mot vest preget av vær og vind - råte, avflassing av maling i nedre del

Vinduer - type - årstall

Trevinduer med isolerglass fra 1976. Råteskader ikke registrert - vanlig vedlikehold med maling nødvendig.

Åpningsvinduer i noen få rom som koblete vinduer - råte/avflassing av maling.

U-verdi på isolerglass i eksisterende bygg 2,4. Nye vinduer på kjøkkenet (2012)

Ytterdører - tredører med glass - beslag og overflater preget av 37 års bruk.

Justering, festing av beslag nødvendig. Det er montert dørautomatikk på ytterdøra.

Ikke registrert om det er sikkerhetsglass i ytterdør.

Vegger i WC/sanitær rom i malte flater.

Vegger i dusjavdeling belagt med vinyltapet - skadet - skjøter delvis åpne.

Innvendige dører.

Innvendige dører av normal malingskvalitet - delvis kompaktdører med lydkrav.

Låskasser og beslag trenger justering.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.

TG 1-2

Underlag for gulv - gulvbjelkelag.

Trebjelkelag over luftet kryprom.

Vinyl gulvbelegg fra 1976 /97 i hele bygget - varierende kvalitet og tilstand.

Slitasje i klasserom og korridorer - belegg i gymnastikksal preget av slitasje - spesielt i synlige plateskjøter.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger generelt av malte plater.

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere. Individuelle tilpassing og forbedringer gjøres etter behov. Det er montert lydabsorbenter på kjøkkenet.

Tak

TG 1

Konstruksjon og bæreevne

Takkonstruksjon er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstiller sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Luftet saltak - delvis sperretak - delvis takstoler.

Isolasjon i tak i himlinger/undergurtsjikt - 150mm isolasjon

Taktekking - type - tilstand.

Stålplatetekking type Decra fra 1976 - 97 - mosegrodd på skyggesiden av taket - bør fjernes for å unngå lekkasjer og skader.

Takrenner - beslag fra 1976 - 97

Takrenner og taknedløp i stål - synes ok - lekkasjer ikke registrert av vaktmester.

Tekniske installasjoner:

Nytt ventilasjonsanlegg fra 2011 i den eldste del av bygget - anlegg i tilbygget fra 1997 - begge anlegg som balanserte ventilasjonsanlegg.

El.anlegg fra opprinnelig byggeår - 1976 - 1997.

Pålegg el.tilsyn - vaktmester har fått kommentarer og følger opp dette.

Årlig el.forbruk

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

All oppvarming med el.kraft

Rør og sanitær - varmeanlegg - fra byggeåret 1976 - 97

Vannbåren varme

Ingen

Alternativ firing

Ingen

Sanitæranlegg - kvaliteter -

Fra byggeåret 1976 - 97

Ventilasjonsanlegg - årstall

Nytt ventilasjonsanlegg fra 2012-dårlig tilkomst til ventilasjonsanlegg i takverk.

Balansert vent anlegg med varmeveksler

Vannbåren varme batteri

Ingen

Kjøling

Ingen

Brann

Brannrapporter

Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av tilsynsmyndighet.

Pålegg etter brannsyn

Kontrolldok. - nye brannslukningsapparater monteres - øvelse sammen med brannvesenet avholdt.

Alarmanlegg - led og rømningslys

Nødlys/ledelys ok.

Rømningsveger

Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i tillegg til øvrige utganger.

Utomhusanlegg

TG1

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Volden skole er på 4 493 m², og er tilnærmet flat.
Uteoppholdsoppholdsareal 3 500 m².

Det er en asfaltert skolegård, lekeplass med husker og klatrestativ, sykkelløype og ballbinge 15 x 22, som ble tatt i bruk 2012. I tillegg er det en slåballbane og småbarnslekeplass med dokkestue og akebakke.

Solforholdene på tomta er gode. Den asfalterte skolegården er nordvendt. Ballbingen vil få sol nesten hele dagen.

Trafikksituasjon:

Busslevering av elever skjer på nordsiden av skolen. Det er få foreldre som kjører elevene til skolen. Nord for skolen er det en P-plass for ansatte med 10 P-plasser.

Universell utforming av utearealene:

TG 1

Orienteringshemmede:

Hovedinngangen er ikke merket. Dette er et lite anlegg, og det er lett å finne inngangen.

Bevegelseshemmede:

En tilnærmet flat tomt ligget godt til rette for universell utforming. Det er etablert rampe til hovedinngangen. Rampa har en stigning på 1:10. Dette er for bratt i hht TEK10. Det er automatiske døråpner på hovedinngangsdøra.

Det er en fugleredehuske på lekeplassen. Denne er godt egnet for barn som ikke selv klarer å holde balansen. Under fugleredehuska er det gummimatter.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Universell utforming av bygningene:

TG 0-1

Orienteringshemmede:

Kontoret ligger i nærheten av hovedinngangsdøra. Det er ingen store åpne arealer der det er behov for ledelinjer.

Det er grei kontrast mellom golv og vegg i korridoren. Dørene har kontrastfarge i forhold til veggene.

Lysstyrke ikke vurdert.

Bevegelseshemmede:

Det er ramper opp til inngangsdørene stigning 1:10. Dette er for bratt i hht TEK10.

Hovedinngangsdøra har automatisk døråpner.

Det er frastillingsplass for rullestol i den ene garderoben.
Garderobene ligger i samme etasje som gymsalen.
Det er ikke hev- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkken (SFO).
Personaltoalettet er HC-WC med stellemulighet og dusj.

Hørselshemmede:
Det er ikke teleslyngeanlegg ved skolen.

Miljøhemmede/allergikere:

Trapper.
Det er en bitrapp til loft, men denne regnes ikke som hovedtrapp.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Skolekretsen som sokner til Volden skole er stor, og det er lang reiseavstand til Vera.
Det er stor oppslutning om skolen i lokalsamfunnet, og gode relasjoner mellom foreldre, besteforeldre og skolen. Skolen fungerer godt, og elevene er fornøyd med skolen.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Vuku skole oppvekstsenter

Befaring avholdt dato: 5. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Stein Nilsen
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Bredingsberg 48, 7660 Vuku

Telefon:

Gnr 140 Bnr 15,20 Fnr

Innledning

Tilstandanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG Barneskole	1-2
TG Ungdomsskole	0-1
KG	1

Bygninger

Byggeår	Grunnflate	Bruttoareal
1970 - 2011	3436 m ²	5712 m ²

Vuku oppvekstsenter har gjennomgått ombygging - tilbygging og rehabilitering i perioden 2005 - 2011. Overflater innvendig på gulv vegger og himlinger er av forholdsvis ny dato og synes ikke å behov for utbedringer i kommende år. Ventilasjonsanleggene er også montert i perioden 2004 - 2011 - med balansert ventilasjon og varmegjenvinning. Ingen av anleggene har kjøling.

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. TG 1

Grunnforhold	Ikke avklart
Kjeller/sokkel	Gulv på grunn
Grunnmurer	Armert betong - ingen synlige skader / setninger. Delvis saltutslag og løsnet maling på nedre deler av vegger i kjeller/sokkel bygning E - slike problemer er vanskelig å utbedre da selve fuktutslaget kommer fra kapilær- oppsuging av fukt i grunnmurer. Problemet er vel mere av estetisk art enn miljøskadelig.
Skorstein - pipe.	2010 - stålrør.

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster.

Bygningene har hovedbæresystem og etasjeskillere i betong - takverk varierer mellom limtrebjelker og oppskalket luftet tretak oppforet på betongdekke (1970-bygg E)

Vegger – vinduer – dører - overflater. TG 1

Yttervegger - tykkelse isolasjon
Varierer mellom 100mm - 200 mm mineralull alt etter år/byggetrinn.

Yttervegger overflater utvendig.

Yttervegger av tre i barneskole (A) kledd med trepanel er fra 1970-tallet og vil ha behov for utskifting i kommende år. Naturlig at dette tas sammen med utskifting av vinduer her.

Rene trevegger har liggende liggende-panel utvendig og antas isolert med 150mm mineralull.

Innvendige flater på yttervegger:

Malte plater med tilfredsstillende overflate.

Vinduer - type - årstall

Trevinduer i bygg A - isolerglass - malt - noen vinduer fra 1970-tallet og noen fra 1993 i følge årstall registrert på isolerglass. Utskiftinger vil bli nødvendig for de eldste vinduer i bygg A i kommende 5-års periode.

Vinduer i øvrig bygningsmasse er av nyere dato og vil ikke ha behov for utskifting i kommende år.

Ytterdører - type - årstall

Hovedinngangsdører i tre/glass - noen i aluminium - bra standard og tilstand.

Innvendige vegger - type - overflater

Innvendige vegger av tre, murverk og betong - stort sett malte overflater - forholdsvis ny utførelse og grei tilstand uten behov for rehabilitering i kommende år.

Vegger i WC/sanitæravdelinger i tre med malte flater.

Innvendige dører.

Laminatdører - kvalitet og tilstand er bra.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.**TG 1****Underlag for gulv - plate på mark - betonggulv.**

Vinyl gulvbelegg i store deler av bygget - fliser og skifer i deler av trafikkareal og våtrom - tilstand tilfredsstillende uten større behov for utskifting i kommende 5 år.

Himlinger - type - overflate.

Himlinger i korridorer av fiber systemhimling - øvrige rom himlinger av malte plater - ok kvalitet og tilstand.

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere. Individuelle tilpassing og forbedringer gjøres etter behov.

Tak**TG 0-1**

Konstruksjon og bæreevne

Takkonstruksjon i den eldste delen er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstillende sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Luftet pulttak av trekonstruksjoner - taktekking på tretro/papp delvis med båndtekking av stålplater med stående falser og delvis papptekking. Vaktmester har ikke registrert lekkasjer i tak ut over område i teknisk rom i bygning E - uheldig like ved elektronikk/automatikk.

Isolasjon i tak - varierer - antas i størrelsesorden 250 mm- 300mm i bygninger fra årene 2005 - 2011.

Ikke registrert skader/lekkasjer ut over nevnte i teknisk rom - tilstand vurderes som tilfredsstillende uten behov for utbedringer i kommende år.

Takrenner - beslag

Takrenner og taknedløp i stål

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 2005 - 2011 - normal standard.

Pålegg el.tilsyn -

Årlig el.forbruk

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

All oppvarming med el.kraft

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 2005 - 2011.

Vannbåren varme

Ja

Alternativ fyring

Olje

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand ok

Ventilasjonsanlegg - årstall

Ventilasjonsanleggene (11 stk) montert i perioden 2004 - 2011 - med balansert ventilasjon og varmegjenvinning. Ingen av anleggene har kjøling. Varmt og problemer med regulering i deler av bygning B - C i følge administrasjonen. Anlegget består av mange byggetrinn - regulering og temp.styring er utfordrende og krever forholdsvis lang innkjøringstid.

Balansert vent - varmeveksler

Kjøling

Ingen

Brann

Brannrapporter	Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av tilsynsmyndighet. Egen befaring utføres av brannvesen/tilsynsmyndighet.
Pålegg etter brannsyn	Kontrolldok.
Alarmanlegg - led og rømningslys	OK
Rømningsveger	Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i tillegg til øvrige utganger. Viktig at eldre vinduer ikke avlåses permanent hvis de er tiltenkt som rømningsveg.

Utomhusanlegg

TG 0-1

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Vuku barneskole er på 20 228 m². Uteoppholdsarealet er ca. 13 000 m². Mot ungdomsskolen stiger barneskoleområdet ca 3m. Det er derfor trinnfri adkomst både til sokkeletasjen og 1.etasje. Tomta ved barneskolen er avgrenset med gjerne mot gangstien og fylkesveg 757. Ved ungdomsskolen er det lagt vekt på trinnfri adkomst både til 1.etg. og til Kunst- og håndverksavdelingen i kjelleren. Dette tar mye av uteplassen på en trang tomt. Det er satt i gang et prosjekt for planlegging av nærmiljøanlegg på plassen lengst øst på tomten. Nærmiljøanlegget skal kunne brukes både av barneskolen og av ungdomsskolen.

Utearealene for barneskolen inneholder: basketballbane, fotballbane, bod for oppbevaring av utstyr og søppeldunker, lekeplass med lekeapparater, asfaltert skolegård, og en rund «sykkelløype», og akebakke som er populær om vinteren. Det er lagt vekt på å lage soner der mindre grupper av elever kan holde på med aktiviteter uten å blir forstyrret av alle de andre.

Ved ungdomsskolen er det flere amfi bygget i naturstein. Det er en plass med basketballkurver, og en plass for ball-leik.

Skolegården er sørvendt, og solforholdene på tomten er gode.

Trafikksituasjon:

Bussene stopper på vestsiden av skolen. Foreldrene leverer enten på vestsiden av skole, eller i «kiss`n ride»-lomman sør for ungdomsskolen. Der er det P-plass for ansatte og besøkende på andre siden av vegen. Med 100 antall P-plasser. Det er ikke oppmerket HC-P.

Universell utforming av utearealene:

TG 1

Orienteringshemmede:

Det er ikke ledelinjer på skoleplassen. Det er en godt merket hovedinngang til ungdomsskolen. Det er satt opp et orienteringsskilt ved inngangen til skolen.

Bevegelseshemmede:

Det er trinnfri adkomst til alle inngangene. Ved barneskolen er det ikke automatiske døråpnere på inngangsdørene. Ved ungdomsskolen er det automatiske skyvedører ved hovedinngang og elevinnganger, og slagdør med dørautomatikk ved garderobene til gymsalen.

Det er en fugleredehuske på lekeplassen til barnehagen. Denne er godt egnet for barn som ikke selv klarer å holde balansen.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Det er bjørketrær langs fylkesveg 757. Det bør vurderes om dette er et problem. Når trærne skal erstattes med nye trær bør det velges sorter som ikke gir allergiske reaksjoner.

Universell utforming av bygningene:

TG 2

Orienteringshemmede/bevegelseshemmede:

Vuku oppvekstsenter er organisert slik at kontor og personalrom ligger i ungdomsskolebygget. Ved ungdomsskolen er det trinnfri adkomst og resepsjonen ligger rett innenfor hovedinngangsdøra. Hovedinngangen er tydelig merket, og har automatisk skyvedør.

I ungdomsskolen ble det ved ombygging, etablert en akse gjennom bygget der det er enkelt å orientere seg, og der en kommer til alle delen av bygget enten ved ramper eller trapp og heis. Det er visuelle ledelinjer i kantina, og gangarealer. Det er brukt golvbelegg med en grå farge som gir tydelig kontrast til hvite vegger. Dører til klasserom og spesialrom har fått en klar farge som gir god kontrast til veggene. Det er jobbet med forskjellige farger i de forskjellige fløyene. Det er kontrastmarkering på trappetrinn, og oppmerksomhetsfelt ved heisdørene.

I barneskolen er det ikke heis mellom etasjene. Interne kommunikasjonsveier er basert på gjennomgang i klasserom. Dette fungerer dårlig, og elever og lærere går i stedet ut for å komme mellom rommene. Det er visuelle ledelinjer i SFO-bygget i sokkeletasjen. Det er brukt et lyst golvbelegg i store deler av skolen. Dette er positivt i forhold til at det gjør rommene lysere. Det blir lite kontrast til hvite Lecavegger. I gangarealet i kjelleren er det mørk skifer, og i SFO- delen er det blått golvbelegg. Listene rundt dørene er trehvite, og gir god kontrast til veggene. Det er kontrastmarkering av trappeneser i trapp til sokkel. Det er trinnfri adkomst til alle inngangene. Dørene er ikke forberedt for dørautomatikk.

Lysstyrke er ikke vurdert.

Det er et eget rom for frastillingsplass for rullestol ved hovedinngangen til ungdomsskolen. Barneskolen bruker spesialrommene i ungdomsskolen. Garderobene til gymsalen ligger i samme etasje som gymsalen.

Det er hev- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkkenet.
Det er heis til kjelleren med sløyd og håndarbeidsrom.

Det er HC-WC i alle etasjene både i barneskolen og i ungdomsskolen.

Hørselshemmede:

Det er teleslyngeanlegg i ett klasserom på ungdomsskolen

Miljøhemmede/allergikere:

Trapper.

Rekkverket i barneskolen tilfredsstiller ikke krav til maks åpninger i hht TEK10.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Det hadde vært en fordel for driften av skolen å bygge sammen barne- og ungdomsskolen med en innvendig forbindelse.

Det har vært en del problemer med ventilasjonsanlegget fordi strømspenningen ved bygget har variert for mye, og dette har ført til ødeleggelse på komponenter i ventilasjonsanlegget.

Det er kaldt på lærernes arbeidsrom i kjelleren i barneskolen.

Når den nye nærmiljøanlegget øst for skolen blir anlagt, bør det settes opp et gjerde mot veien, slik at elevene kan bevege seg trygt mellom skolen og uteområdet.

Hvis det blir en større barneskole, må det settes av større areal til SFO.

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.

Eiendom : Ørmelen Skole

Befaring avholdt dato: 1. sept. 2014

Tilstede ved befaringen: Verdal kommune: Bjørn Erik Haug - Tore Rotmo
Arcon Prosjekt AS: Gyda Løken - Ove G Moen

Eiendomsdata:

Eier: Verdal kommune

Adresse: Prost Brandts veg 3, 7653 Verdal

Telefon:

Gnr 18 Bnr 704 Fnr -

Innledning

Tilstandsanalysen er utført etter NS3424 - registreringsnivå 1 og etter befaring og visuell vurdering av bygningsmassen. Opplysninger fra grunneier/eiendomsbesitter, registreringer og fotos fra befaringen legges til grunn for rapporten.

Bygningsmessige tilstand er vurdert og beskrevet av Arcon Prosjekt AS.

Definisjoner NS 3424

TG = tilstandsgrad	0	ingen symptomer
tilstandsgrad	1	svake symptomer
tilstandsgrad	2	middels kraftige symptomer
tilstandsgrad	3	kraftige symptomer
KG = konsekvensgrad	0	ingen konsekvenser
konsekvensgrad	1	små konsekvenser
konsekvensgrad	2	middels store konsekvenser
konsekvensgrad	3	store konsekvenser

Konklusjon total for objektet:

TG 1 - 2
KG 1 - 2

Bygninger

Byggeår	Grunnflate	Bruttoareal
1974 – 1980	3351 m ² (inkl nytt bygg)	5082m ² (Inkl. kjeller og planlagt nytt bygg. Planlagt revet bygg ikke medtatt)

Fundamenter – grunnmurer – gulv på grunn – murpipe. TG 0

Grunnforhold	Grus - sand
Kjeller	Kjeller under gym.sal - tilfluktsrom Krypkjeller under øvrige bygninger
Grunnmurer	Armert betong
Skorstein - pipe.	Ingen

Hovedbæresystem:

Forskrifter for snølaster på mark før 1977 var 150 - 250 kg/m² alt etter vurdering av byggets høyden over havet.

Dagens snøforskrifter for Verdal kommune angir minstelast på 350 kg/m² - opp til 650 kg/m² ved 400 høydemeter over havet. Bæresystem generelt antas dimensjonert etter snølastforskrifter gjeldende før 1977.

Dvs: Tak som utsettes for snølaster ut over 250 kg/m² bør ryddes for snø såfremt de ikke er dokumentert/ dimensjonert for større laster.

Betongdekke over krypkjeller - vertikalt bæresystem (søyler og vegger) i 1 og 2.etg av armert betong - dekke mellom 1. og 2.etg i armert betong - bæresystem i yttervegger av stål/tre - takkonstruksjon som pult-tak - luftet tretak med limtre som hovedbæring.

Hovedbæresystemet hadde ingen synlige skader/sprekker eller setninger som tyder på forringelse. Utstikkende limtrebjelker er preget av vær og vind - råteskader registrert 2-3 steder - se egne foto.

Vegger – vinduer – dører - overflater. TG 2

Yttervegger tykkelse isolasjon
150mm mineralull

Yttervegger overflater utvendig.

Yttervegger består for det meste av malte teglfasader med innvendig bindingsverk - antas isolert med 100mm mineralull. Deler av veggene som rene trevegger med utvendig kledning av trepanel og mindre omfang av stålplater - antas isolert med 150mm mineralull.

Teglfasader i tilfredsstillende stand - tre/stålplater på utsatte fasader mot sør-øst delvis utskiftet - øvrige fasader har opprinnelig kledning og synes å være værbitte - store takutstikk har imidlertid vernet veggene. Resterende trepanel utvendig fra byggets opprinnelse vil være naturlig å skifte ut ved montering av nye vinduer.

Innvendige flater på yttervegger:

Malte plater med tilfredsstillende overflate.

Gym.sal - kledd i ettertid innvendig med OSB-finer - ok.

Vinduer - type - årstall

1974 - 1980 - Trevinduer - isolerglass - malt - originale vinduer - preget av 35 - 40 års bruk - slitasje på beslag, glasslister, og karmen - delvis råteskade på glasslister og nedre del av karm. Isolerglass fra 1965-80 antas å ha en U-verdi på 2,5 og ha innebygget miljøgiften PCB og må behandles som spesialavfall. Åpningsbeslag har betydelig slitasje. Rømningsvindu må kunne åpnes. Vinduer er modne for utskifting. Dagens vinduer kan leveres med u-verdi ned til 0,8 noe som reduserer varmetapet betydelig.

Ytterdører - type - årstall

Hovedinngangsdører skiftet til aluminium - automatisk åpning ikke montert.

Innvendige vegger - type - overflater

Vegger mellom korridorer og øvrige rom av murverk - enkelte steder utfyllingsvegger i tre. Malte overflater - solid utførelse og tilfredsstillende overflater.

Mellom øvrige rom, skillevegger av betong/ tre - varierende med malte plater og panel - overflater stort sett tilfredsstillende.

Vegger i WC/sanitæravdelinger oppført i betong og murverk - felles sanitæravdelinger har flisbelagte vegger.

Innvendige dører - type - årstall 1974 - 1980

Tredører i korridorer og felles trafikkareal - dører med karmen, rammer og sprosser av hel lakkert tre - relativt store glassfelt – overflatene preget av bruk, men dørene synes å være stabile.

Øvrige innvendige dører fra 1974-80 delvis i maling/finert kvalitet - slitasje på beslag og dørblad etter 40-års bruk. En del av dørene har behov for utbedring/utskifting. Brannklassifisering av dører ikke kontrollert eller vurdert.

Gulv – dekker – bjelkelag – himlinger - overflater.**TG 1****Underlag for gulv - betong dekker - påstøpt betong.**

Gulv i korridorer av vinyl-belegg - forholdsvis nytt - ok.

Gulv i WC/sanitæravdelinger av keramiske fliser fra 1974 - ok.

Gulv i klasserom av vinyl-belegg - "Verdalsbelegg" - ok.

Mindre partier med opprinnelig industriflis- ikke asbestbefengt.

Normalt vedlikehold på gulv.

Himlinger - type - overflate - ok.

Himlinger av malte plater i klasserom - delvis med lydabsorbenter i mineralfiber og gyptone gips / lydhimling.

Himling i gym.sal av spaltepanel

Lys og lyd:

Ingen spesielle kommentarer eller klager fra brukere. Individuelle tilpassing og forbedringer gjøres etter behov.

Tak

TG 1-2

Konstruksjon og bæreevne

Takkonstruksjon er dimensjonert etter eldre byggeforskrifter og tilfredsstiller sannsynligvis ikke dagens krav til snølast.

Luftet pulttak med hovebæresystem av limtre. Synlige deler av limtrebjelker innvendig stort sett i klar-lakkerte overflater. Ingen synlige skader på bjelker etter lekkasjer/overlast.

Takutstikk med åpen takkasse og limtre eksponert for vær og vind har ført til råteskader på noen bjelkender - dette kan også skyldes vannlekkasjer fra innebygget takrenne. (se foto) Innebygget takrenne kan føre til ising på vinters tid med påfølgende lekkasjer ved utstikk /renne noe som også bekreftes av vaktmester.

Takutstikket er uvanlig stort og har skjernet veggene bra. Det er mulig å kappe/reduseres utstikket noen 10cm uten at dette forringer byggets karakter og funksjon - man kan da få utvendige renner og "friske" limtrebjelker som bør behandles og skjermes med beslag på endene.

Isolasjon i tak

150mm mineralull - under halvparten av dagens minstekrav til isolasjon /u-verdi.

Alt 1

Etterisolering utvendig medfører store inngrep som fjerning av tak/taktro og oppbygging med nye takåser og isolering - nytt taktro og luftet tekkesjikt monteres.

Alt 2

Etterisolering innvendig med riving av alle himlinger, fjerning av diffusjonssperre og tekniske anlegg som lysarmaturer, ventilasjonsanlegg etc - forholdsvis omfattende arbeide som vil påvirke bruken av bygget.

Taktekking - type - tilstand.

Takplater av stål / imitert steinprofil - omtekket i senere år.

TG1

Takrenner - beslag

Innbygget takrenner - lekkasjer registrert av vaktmester - burde ombygges til utvendige renner. Nederste del av taknedløp av støpejernsrør.

Tekniske installasjoner:

Egne rapporter fra Verdal kommune og tilsynsmyndigheter for brann og elektriske installasjoner utarbeidet.

El.anlegg - årstall 1974 - 1980

Pålegg el.tilsyn

Årlig el.forbruk

All oppvarming med el.kraft

Registrert på eget skjema fra Verdal kommune.

Rør og sanitær - varmeanlegg - årstall 1974 - 80

Vannbåren varme Ingen

Alternativ fyring Ingen

Sanitæranlegg - kvaliteter - tilstand - 1974 - 80 med nødvendige utskiftninger.

Ventilasjonsanlegg - årstall SFO/paviljong, og gymsal 1976
Adm fløy 1999, 1-2 kl fløy 2002, 3-4 kl fløy 2004,
2.etg 2005, sløydsal 2009. Det er planlagt et nytt
ventilasjonsanlegg for gymsalen i forbindelse med
tilbygg.

Balansert vent - varmeveksler flere anlegg - oppdatert til dagens krav.

Vannbåren varme batteri ingen

Kjøling ingen

Brann

Brannrapporter Intern kontroll system / dokumentasjon etterspurt av
tilsynsmyndighet.

Pålegg etter brannsyn Kontrolldok. - rydding av rømningsveger.

Alarmanlegg –lede- og rømningslys OK

Rømningsveger Vinduer i klasserom må fungere som rømningsveg i
tillegg til øvrige utganger.

Utomhusanlegg

TG1

Tomt - uteområder – murer – gjerder – veier – plasser.

Tomta ved Ørmelen skole er på 34 167 m². Uteoppholdsarealet er på ca 25 000 m².
Tomta er tilnærmet flat, men på deler av tomta er det bygget opp voller. Skolen har rikelig
med uteareal.

Utearealene inneholder: Kunstgressbane 50 x 35, tatt i bruk 2007. Ballbinge tatt i bruk 2004,
sykkelløype, amfi, asfaltert skolegård, lekeplass med bla huske og fugleredehuske. Et
klatrenett er under bygging.

Det er få avgrensede og skjermede områder som er egnet for mindre grupper med barn.

Solforholdene på tomte er gode. Amfiet og den asfalterte skolegården er sørvendt. Sykkelløypa og forballbanene ligger fritt til, og vil få sol hele dagen.

Trafikksituasjon:

Levering av elever skjer på sørsiden av skolen. Nord for skolen er det en skjermet P-plass for lærere og ansatte med 38 P-plasser. Det er ikke merket opp HC-P.

Universell utforming av utearealene:

TG1

Orienteringshemmede/synshemmede:

Skolegården er en stor åpen plass. Det er ikke ledelinjer på plassen. Hovedinngangen er godt merket med skilt.

Bevegelseshemmede:

En tilnærmet flat tomt ligget godt til rette for universell utforming. Asfalterte områder gjør det enkelt for rullestolbrukere å bevege seg på skoleområdet.

Det er etablert ramper til de fleste inngangene. Rampene er generelt for bratte i forhold til krav i TEK10. Ved hovedinngangen har rampa en stigning på 1:7.

Det er en fugleredehuske på lekeplassen. Denne er godt egnet for barn som ikke selv klarer å holde balansen.

Hørselshemmede:

Miljøhemmede/allergikere:

Det er to store bjørketrær midt på skolegården. Det er også flere bjørketrær på baksiden av skolebygningen. Dette kan gi problemer for allergikere. Det bør vurderes om dette er et problem. Når trærne skal erstattes med nye trær bør det velges sorter som ikke gir allergiske reaksjoner.

Universell utforming av bygningene:

TG2

Orienteringshemmede/synshemmede:

Hovedinngangen er tydelig merket. Kontor og resepsjon ligger rett innenfor hovedinngangsdøra. Dette letter orientering for besøkende som ikke er kjent ved skolen.

Det er ingen store åpne arealer der det er behov for ledelinjer. Korridorene i skolen vil fungere som ledelinjer. Det er brukt et lyst golvbelegg. Dette er positivt fordi det gjør rommene lysere, men det blir liten kontrast til de hvite veggene.

Dørene har god kontrast til veggene.

Kontrastmarkering av trappeneser i trapp til 2.etg mangler.

Det er motlys i flere av gangarealene. Dette er uheldig i forhold til blending.

Lysstyrke i rommene er ikke vurdert.

Bevegelseshemmede:

Det er etablert ramper til de fleste inngangene. Rampene er generelt for bratte i forhold til krav i TEK10. Ved hovedinngangen har rampa en stigning på 1:7. Det er plass til å lage en slakere ramper. Det er ikke automatiske døråpner på hovedinngangsdøra. Dører har ikke dørautomatikk.

Det er ikke frastillingsplass for rullestol.
Det er ikke heis til undervisningsarealene i 2.etg.
Det er ikke hev- og senkbar kjøkkeninnredning i skolekjøkken.
Det er en «Base» for handicapede elever med HC-WC og stellemulighet med dusj.

Hørselshemmede:

Det er teleslyngeanlegg i tre klasserom.
Det er montert absorberende i tak i klasserommene. I korridorene er det systemhimling. Det er ikke generende etterklang i ganger og undervisningsrom.

Miljøhemmede/allergikere:

Det er positivt at det er himling i korridorene, og ikke åpne teknisk anlegg som er støvsamlere.

Trapper.

Trapperekkeverk har for store åpninger - anbefales utbedret snarest.

Vedlegg foto fra befaring.

Se rapport.

Annen kommentar.

Det er ikke kantine ved skolen. Det er heller ikke noe felles samlingsrom ut over gymsalen, eller et større rom med amfi for gjennomgang med flere klasser. Det hadde vært ønskelig med et rom der det gikk an å samle alle de ansatte, eller tre trinn med elever. Det er generelt for få grupperom og møterom. Det er for dårlig plass til lærerarbeidsplasser. Det er behov for flere mindre møterom der lærer-teamene kan samles og snakke uforstyrret. Dette kan kombineres med rom for studenter, da skolen tar imot 4 grupper med studenter på 3-4 personer vår og høst.

Ørmelen skole har en nybegynnerklasse for nyankomne flyktninger. Tilbudet er fra kl 08.30 til 11.30 hver skoledag, og varer ett år.

I tillegg har skolen 4t undervisning pr uke i grunnleggende norsk for fremmedspråklige elever i 2-7 klasse. Det er behov for 1 ½ klasserom knyttet til denne undervisningen. (I dag er det et lite klasserom.)

Nytt SFO-bygg vil ha en del rom som planlegges brukt til grupperom av småklassene. Skole har dårlig erfaring med å drive SFO i klasserommene på skolen.

Det er ikke utvendig solavskjerming mot øst og sør. Dette gjør at det blir varmt i rommene som har denne orienteringen om våren og høsten.

Musikkrommet var i kjelleren under gymsalen, men det måtte flyttes pga rømningsforhold. Dagens lokalisering er ikke god pga dårlig lydisolering til klasserommet over musikkrommet.

Det er ønskelig med flere lekeapparat på skolegården. Det hadde også vært positivt med en skatebane. Lekeapparat må være solid utført for at de ikke skal bli ødelagt av hærverk. Skolen bruker friområder på Ørin og «gammelcampingen» for aktivitetsdager.

Det er ingen av elevene ved Ørmelen skole som i dag trenger skoleskyss.

83-01 Ørmelen skole - Mulighetsstudie - 30.01.2019

Rom Nr.	Romnavn	Programmert Areal	Målt Areal	Kommentar
---------	---------	-------------------	------------	-----------

1.0 ELEVER**1.1 1-2.TRINN**

1.1.1	Klasserom 1-2	60,0	60,2
1.1.2	Klasserom 1-2	60,0	60,2
1.1.3	Klasserom 1-2	60,0	60,2
1.1.4	Klasserom 1-2	60,0	60,2
1.1.5	WC	1,7	1,7
1.1.6	WC	1,7	1,7
1.1.7	WC	1,7	1,7
1.1.8	WC	1,7	1,7
1.1.9	Personalgarderobe	5,0	4,8
1.1.10	HC.WC Skolegård	5,5	5,5
1.1.11	Tørkerom 1-2	5,0	5,9
1.1.12	Grovgardrobe 1-2	55,0	40,8
1.1.13	Fingardrobe 1-2	55,0	62,9
Sum 1-2		372,3	367,5

1-2 3-4.TRINN

1.2.1	Klasserom 3-4	60,0	59,6
1.2.2	Klasserom 3-4	60,0	60,2
1.2.3	Klasserom 3-4	60,0	59,0
1.2.4	Klasserom 3-4	60,0	59,6
1.2.5	Lager 3-4	6,0	7,5
1.2.6	Gr.rom 3-4	10,0	9,8
1.2.7-1	Gr.rom 3-4	10,0	9,8
1.2.7-2	Gr.rom 3-4	10,0	12,8
1.2.8	WC	1,7	1,7
1.2.9	WC	1,7	1,7
1.2.10	WC	1,7	1,7
1.2.11	WC	1,7	1,7
1.2.12	HC.WC	5,5	5,5
1.2.13	Tørkerom 3-4	5,0	5,9
1.2.14	Grovgard. 3-4	55,0	40,8
1.2.15	Fingard. 3-4	55,0	62,5
Sum 3-4		403,3	399,8

1-3 5-7.TRINN

1.3.1	Klasserom 5-7	60,0	59,6
1.3.2	Klasserom 5-7	60,0	59,7
1.3.3	Klasserom 5-7	60,0	60,0
1.3.4	Klasserom 5-7	60,0	60,1
1.3.5	Klasserom 5-7	60,0	61,2
1.3.6	Klasserom 5-7	60,0	59,7
1.3.7	Lager 5-7	6,0	6,8
1.3.8	Gr.rom 5-7	10,0	9,3
1.3.9	Gr.rom 5-7	10,0	9,2
1.3.10	Gr.rom 5-7	10,0	9,0
1.3.11	Gr.rom 5-7	10,0	9,9
1.3.12	WC	1,7	1,7
1.3.13	WC	1,7	1,7
1.3.14	WC	1,7	1,7
1.3.15	WC	1,7	2,0
1.3.16	WC	1,7	1,7
1.3.17	WC	1,7	1,7
1.3.18	WC	1,7	1,7
1.3.19	HC. WC	5,5	5,5
1.3.20	Garderoberom 5-7	90,0	89,9
Sum 5-7		513,4	512,1

1.4 ROM FOR ELEVER MED SPESIELLE BEHOV

1.4.1	Stellerom/HC.WC	8,0	10,8
1.4.2	Hvile/sanserom	12,0	12,8
1.4.3	Gr.rom	10,0	11,7
Sum spesielle behov		30,0	35,3

2.0 PERSONALE OG STUDENTER**2.1 PERSONALE**

2.1.1	Arb.rom personale	60,0	73,1
2.1.2	Arb.rom personale	60,0	73,9
2.1.3	Arb.rom personale	60,0	57,7
2.1.4	Arb.rom personale	60,0	56,6
2.1.5	Personalrom	90,0	89,2
2.1.6	Møterom (Personal+student)	30,0	30,4
2.1.7	Møterom (Personal+student)	30,0	27,2
2.1.8	Møterom (Personal+student)	15,0	14,3
2.1.9	Møterom	15,0	29,2
2.1.10	Stillerom	5,0	14,8
2.1.11	Rektor	13,0	14,5
2.1.12	Undervisningsinspektør	13,0	15,9
2.1.13	SFO-leder	13,0	14,3
2.1.14	Merkantilt	13,0	15,9
2.1.15	Skolehelsetjeneste	13,0	17,4
2.1.16	Miljøterapeut og PPT	13,0	13,3
2.1.17	Kopirom	10,0	19,5
2.1.18	Lager	10,0	18,5
2.1.19	HC.WC	5,5	5,5
2.1.20	HC.WC	5,5	9,2
2.1.21	WC	1,7	1,7
2.1.22	WC	1,7	1,5
2.1.23	WC	1,7	2,2
2.1.24	WC	1,7	2,2
2.1.25	WC	1,7	2,2
2.1.26	Personalgard. H	25,0	25,4
2.1.27	Dusj H	5,0	4,9
2.1.28	Personalgard. D	25,0	24,2
2.1.29	Dusj D	5,0	4,2
Sum Personale og studenter		602,5	678,9

3.0 FELLESAREALER**3.1 MAT OG HELSE**

3.1.1	Skolekjøkken	50,0	58,7
3.1.2	Lager	10,0	10,1
Mellomsum		60,0	68,8

3.2 KUNST OG HÅNDVERK

3.2.1	Sløyd	40,0	42,5
3.2.2	Maskinrom	10,0	12,7
3.2.3	Lager Sløyd	15,0	15,5
3.2.4	Tegn., tekstil, kermaikk	52,0	49,5
3.2.5	Lager, k-ovn	12,0	9,6
Mellomsum		129,0	129,8

3.3 NATURFAG

3.3.1	Forskning- og teknologirom	50,0	48,9
3.3.2	Forberedelsesrom	10,0	9,5
Mellomsum		60,0	58,4

3.4 MUSIKK

3.4.1	Musikkrom	60,0	58,3
3.4.2	Lager	15,0	18,6
Mellomsum		75,0	76,9

3.5 BIBLIOTEK

3.5.1	Bibliotek	70,0	60,2
3.5.2	Språkopplæring	50,0	49,0
Mellomsum		120,0	109,2

3.6 KJØKKEN/KANTINE/SERVERING

3.6.1	Kantinekjøkken	30,0	38,6
3.6.2	Servering	10,0	16,0
3.6.3	Kantine	120,0	121,3
3.6.4	Oppvask	10,0	9,9
Mellomsum		170,0	185,8

3.7 AMFI/ALLROM

3.7.1-1	Amfi	100,0	159,6
3.7.1-2	Amfi Topp	100,0	98,0
3.7.2	Lager under amfi	40,0	29,7
3.7.3	HC.WC	5,5	5,5
3.7.4	Klesgarderobe	20,0	19,6
Mellomsum		265,5	312,4

3.8 FELLESTJENESTER

3.8.1	Kontor/VM	10,0	12,9
3.8.2	Verkst./VM.	15,0	0,0
3.8.3	Renholdsentral	20,0	21,3
3.8.4	Renhold/BK v/amfi	7,0	7,7
3.8.5	Varemottak	20,0	0,0
3.8.6	Hovedlager	20,0	36,8
3.8.7	BK	5,0	0,0
3.8.8	Lager amfi	10,0	13,7
3.8.9	Lager disp kjeller	75,0	75,0
Mellomsum		182,0	167,4
Sum fellesarealer		1061,5	1108,7

4.0 GYM / IDRETT**5.0 TEKNISKE ROM**

5.0.1	Ventilasjon 1 / Tekn.	120,0	108,2
5.0.2	Ventilasjon 2 / Tekn.	120,0	124,9
5.0.3	Hovedtavle	7,5	0,0
5.0.4	IKT	9,0	0,0
5.0.5	EL-1	2,6	0,0
5.0.6	EL-2	2,6	0,0
5.0.7	Varmepumpe	15,0	0,0
Sum tekniske rom		276,7	233,1

6.0 Miljø

6.0.1	Miljøstasjon 1-2	2,0	0,0
6.0.2	Miljøstasjon 3-4	2,0	0,0
6.0.3	Miljøstasjon 5-7	2,0	0,0
6.0.4	Miljøstasjon Admin	2,0	0,0
6.0.5	Miljøstasjon Sosialt kantine	3,0	0,0
Sum annet		11,0	0,0

8.0 SFO som ikke endres

8.0.1	Base m/kjøkken		76,0
8.1.1	Grupperom		19,1

Sambruk 1-2

8.1.2	Grupperom		11,5	Sambruk 1-2
8.1.3	Grupperom		11,5	Sambruk 1-2
8.1.4	Grupperom		9,7	Sambruk 1-2
8.2.1	Personalgarderobe		6,3	
8.2.2	HC WC		6,6	Sambruk 1-2
8.2.3	SFO Lager		12,9	Sambruk 1-2
8.2.4	SFO Teknisk		3,5	
Sum SFO		0,0	157,1	Ikke medtatt i areal

9.0 GYM

9.0.1	Gymsal 1	177,1	177,1
9.0.2	Gymsal 2	201,0	201,0
9.3.1	Gym Materiell	23,4	23,4
9.3.2	Gym Materiell	10,6	10,6
9.3.3	Gym Lager Ute	13,2	13,2
9.3.4	Gym Lager	10,0	10,0
9.3.5	Vindfang	11,2	11,2
9.3.6	Gym EL-skap	3,7	3,7
9.3.7	Gym lager og renhold	12,8	12,8
9.3.8	Gym Lager	10,0	10,0
9.3.9	Dusj/WC	6,9	6,9
		479,9	479,9

9.0 Gym som ikke endres

9.1.1	Garderobe 1		26,3
9.1.2	Dusj 1		20,3
9.1.3	HC-WC 1		6,6
9.1.4	Garderobe 2		27,0
9.1.5	Dusj 2		20,3
9.1.6	HC-WC 2		6,6
9.1.7	Garderoberom 1		9,6
9.1.8	Garderoberom 2		9,4
9.1.9	Lærergard.WC/dusj 1		10,3
9.1.10	Lærergard.WC/dusj 2		16,1
9.2.1	HC WC		6,4
9.2.2	WC		2,6
9.2.3	WC		2,6

Sum Gym 0,0 164,1 Ikke medtatt i areal

10.0 Skytterlag

10.0.1	Restareal skytterlag kjeller	499,5	499,5
Sum skytterlag		499,5	499,5

Programmert Areal
4 250,1

Målt areal
4 314,8

Kommentarer

Arealer ventilasjonsrom foreløpig. Garderobe i gymsal samt SFO endres ikke.
Amfi noe større enn Vinne/Ness pga del av areal foran amfi med i romsone

KOSTNADSSAMMENSTILLING - OMBYGGING/TILBYGG

Blankett nr:

47-020

Prosj.nr.:	Prosjekt:	Filnavn:	Dato:	Sign:
63327	Ørmelen skole		23.01.2019	-

Kvadratmeter BTA

5 375 m2-BTA

4 618 uten kjeller

Besifring	Bygningsdel	kr/m2	Kostnad
1	Felleskostnader (felles rigg og drift) Riving	1 800	9 675 000 629 000
2	BYGNING BÆRENDE (RIB) VINNE: 2400, settes lavere pga mer ombygg ørm. BYGNING IKKE-BÆRENDE (ARK)	2 100 2 200	11 287 500 11 825 000
3	VVS-installasjoner	2 400	12 900 000
4	EL-installasjoner	1 250	6 718 750
5	Tele- og automatisering	795	4 273 125
6	Andre installasjoner	200	1 075 000
Huskostnad eks. mva (1-6)		10 862	58 383 375
7	Utomhusarbeider	1 000	12 500 000
Entreprisekostnad eks. mva (1-7)		13 188	70 883 375
8	Generelle kostn. (Prosjektering, administrasjon og bikostn.)		11 006 005
Byggekostnad eks. mva		15 235	81 889 380
9	Spesielle kostn. (Tomt, inv., utstyr, skilting og finanskostn.)		31 097 345
Grunnkalkyle inkl. mva (1-9)		21 021	112 986 725
0.1	Reserver/Forvent. tillegg Ber vurderes å legges noe høyere pga ombyggn.eks.bygg	7,5 %	8 474 004
Forventet prosjektkostnad		22 597	121 460 729
0.2	Sikkerhetsmargin Ber vurderes å legges noe høyere pga ombyggn.eks.bygg	7,5 %	9 109 555
Rammekostnad		24 292	130 570 284

KOSTNADSSAMMENSTILLING - OMBYGGING/TILBYGG

Blankett nr: -

Prosj.nr.:	Prosjekt:	Filnavn:	Dato:	Sign:
63327	Ørmelen skole		23.01.2019	-

Redegjørelser

Arealoversikt

	Areal (kvm)	kvmpris	Mellomsum	Kommentar
Riving	370	1 700	629 000	
Utomhus	12 500	1 000	12 500 000	Basert på Vinne/Ness
Ombygg ARK	3 111	1 900	5 911 660	forholdstall BTA ombygging-nybygg
Ombygg kjeller ARK	492	950	467 400	kvmpr. settes til halvparten
Nybygg ARK	1 488	3 310	4 925 280	forholdstall BTA ombygging-nybygg
Nybygg kjeller ARK	205	1 655	338 448	kvmpr. settes til halvparten
			11 642 788	
M2 -pris ARK totalt blir kr. 2101,85 avrundes kr. til 2200				

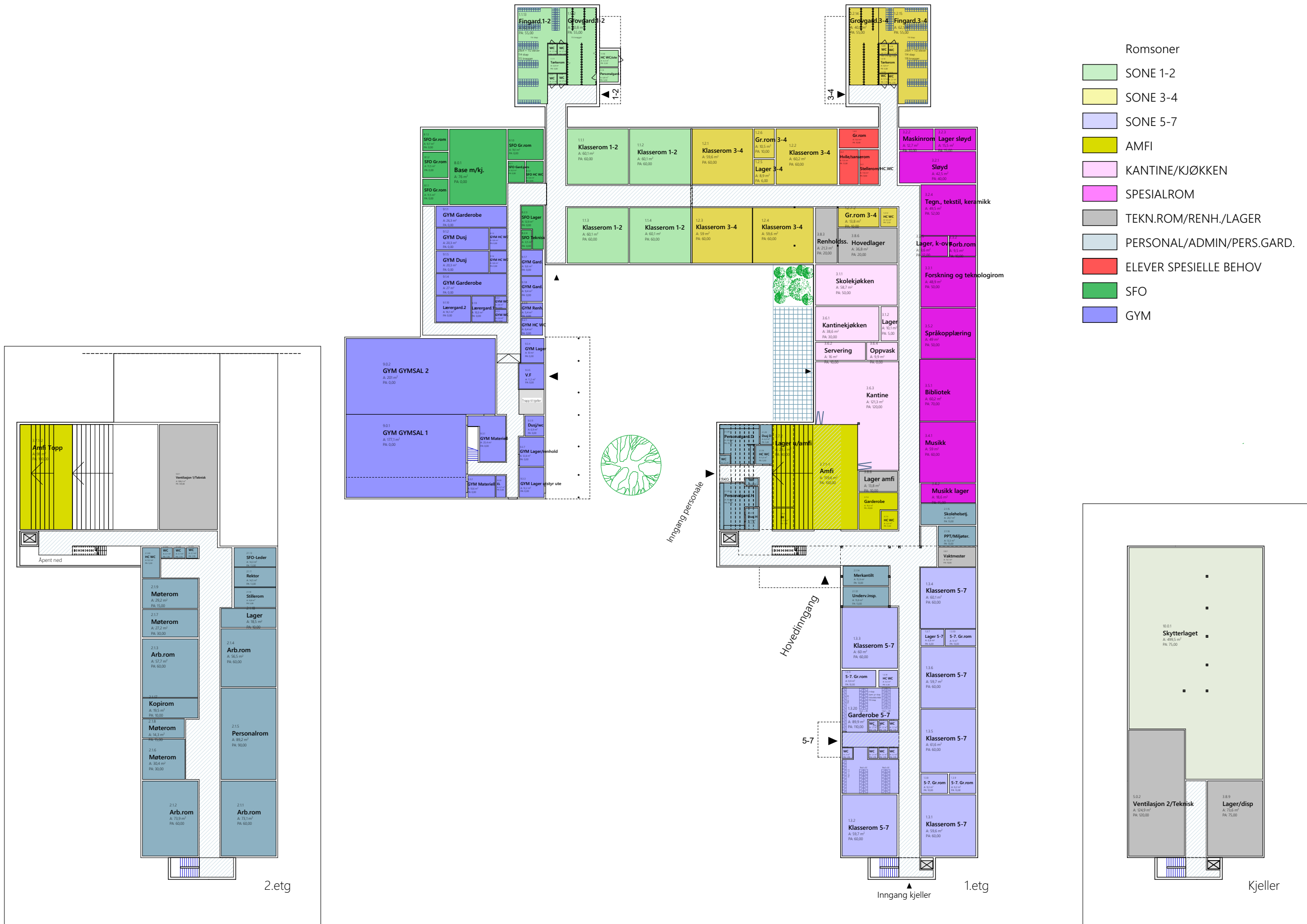
Pris, kvm	Nybygg	Ombygg	
ARK Ikke-bærende	3310	1900	Fra forholdstall, Vinne

Kommentarer - Areal

Arealer som beholdes	SFO og garderobe (gym) holdes utenfor
Utomhus	Ca 25 000kvm uterom. Forutsetter halvparten ombygg/ny
Arealene er tatt ut fra foreløpig mulighetsstudie	

Annet

8 Generelle kostnader:	12% av Entreprensekostn + 1 750 000 prosj.ledelse + 750 000 bikostn.	
9 Spesielle kostnader:		
MVA	22 597 345	(Invent.+Entreprensekostn) x 0,25
Inventar	8 500 000	
0.1 Reserver/forventet tillegg	Bør vurderes høyere pga manglende tid til analyse av eks.bygg	
0.2 Sikkerhetsmargin	Bør vurderes høyere pga manglende tid til analyse av eks.bygg	

Rapport

FORSLAG TIL BUDSJETT

Oppdrag	63327 Ørmelen skole
Kunde	Verdal kommune
Sted, dato	Trondheim 23.01.2019
Revisjon	30.01.2019
Opprettet av	GN

KOMMENTARER TIL BUDSJETT

Forslag til budsjett er basert på erfaringstall fra forslag til budsjett for Vinne og Ness skole. Det er markedssituasjonen på anbudstidspunktet som bestemmer kostnadene.

Riving er medtatt under konto 1 Felleskostnader.

Bygningsmessige arbeider tekn.fag er inkl. i respektive fag.

Finanskostnader (rentekostnader) er ikke medtatt (konto 93).

Reserver og sikkerhetsmargin bør vurderes å settes noe høyere p.g.a. ombygging av eksisterende bygg høy og grunnvannsstand.

I budsjett for Inventar og utstyr er det medtatt kr. 8 500 000. Gjenbruk av en del møbler og inventar er forutsatt.

Under prosjektering (konto 82) er medtatt programmering, skisse- og forprosjekt samt kommende detaljprosjektering.

KOMMENTAR TIL REVIDERT BUDSJETT KOMPLETTERING MULIGHETSSTUDIE, TEGN. DATERT 30.01.2018

Komplettert mulighetstudie viser noe reduksjon i areal ombygging og økt areal nybygg. Medfører økning Rammekostnad i forslag til budsjett.

Gunnar Næss

KOSTNADSSAMMENSTILLING - OMBYGGING/TILBYGG

Blankett nr:

47-020

Prosj.nr.:
63327

Prosjekt:
Ørmelen skole

Filnavn:

Dato:

Sign:
30.01.2019

Kvadratmeter BTA

5 650 m2-BTA

Besifring	Bygningsdel	kr/m2	Kostnad
1	Felleskostnader (felles rigg og drift)	1 800	10 170 000
	Riving		487 900
2	BYGNING BÆRENDE (RIB)	2 100	11 865 000
	VINNE: 2400, settes lavere pga mer ombygg ørm.		
	BYGNING IKKE-BÆRENDE (ARK)	2 200	12 430 000
3	VVS-installasjoner	2 400	13 560 000
4	EL-installasjoner	1 250	7 062 500
5	Tele- og automatisering	795	4 491 750
6	Andre installasjoner	200	1 130 000
	Huskostnad eks. mva (1-6)	10 831	61 197 150
7	Utomhusarbeider	1 000	12 500 000
	Entreprisekostnad eks. mva (1-7)	13 044	73 697 150
8	Generelle kostn. (Prosjektering, administrasjon og bikostn.)		11 343 658
	Byggekostnad eks. mva	15 051	85 040 808
9	Spesielle kostn. (Tomt, inv., utstyr, skilting og finanskostn.)		31 885 202
	Grunnkalkyle inkl. mva (1-9)	20 695	116 926 010
0.1	Reserver/Forvent. tillegg	7,5 %	8 769 451
	Bør vurderes å legges noe høyere pga ombygn.eks.bygg		
	Forventet prosjektkostnad	22 247	125 695 461
0.2	Sikkerhetsmargin	7,5 %	9 427 160
	Bør vurderes å legges noe høyere pga ombygn.eks.bygg		
	Rammekostnad	23 916	135 122 620

KOSTNADSSAMMENSTILLING - OMBYGGING/TILBYGG

Blankett nr: -

Prosj.nr.: **63327** Prosjekt: **Ørmelen skole** Filnavn: Dato: **30.01.2019** Sign:

Redegjørelser

Arealoversikt

	Areal (kvm)	kvmpris	Mellomsum	Kommentar
Riving	287	1 700	487 900	
Utomhus	12 500	1 000	12 500 000	Basert på Vinne/Ness
Ombygg ARK	2 991	1 900	5 682 900	forholdstall BTA ombygging-nybygg
Ombygg kjeller ARK	492	950	467 400	kvmpr. settes til halvparten
Nybygg ARK	1 875	3 310	6 206 250	forholdstall BTA ombygging -nybygg
Nybygg kjeller ARK	292	1 655	483 260	kvmpr. settes til halvparten
			12 839 810	

M2 -pris ARK totalt blir kr. 2101,85 avrundes kr. til 2200

Pris, kvm	Nybygg	Ombygg	
ARK Ikke-bærende	3310	1900	Fra forholdstall, Vinne

Kommentarer - Areal

Arealer som beholdes SFO og garderobe (gym) holdes utenfor

Utomhus Ca 25 000kvm uterom. Forutsetter halvparten ombygg/ny

Arealene er tatt ut fra foreløpig mulighetsstudie

Annet

8 Generelle kostnader: 12% av Entreprensekostn + 1 750 000 prosj.ledelse + 750 000 bikostn.

9 Spesielle kostnader:

MVA	23 385 202	(Invent.+Entreprensekostn) x 0,25
Inventar	8 500 000	

0.1 Reserver/forventet tillegg Bør vurderes høyere pga manglende tid til analyse av eks.bygg

0.2 Sikkerhetsmargin Bør vurderes høyere pga manglende tid til analyse av eks.bygg

Rapport

MOMENTER - OMBYGGING /TILBYGG

Oppdrag	63327 Ørmelen skole
Kunde	Verdal kommune
Sted, dato	Trondheim 23.01.2019
Revisjon	30.01.2019
Opprettet av	GN

MOMENTER

Basert på mulighetsstudie datert 22.01.2019.

Eksisterende konstruksjoner/strukturer legger føringer for rominndelinger/oppfyllelse av arealkrav.

Lav etasjehøyde i bygg med to etasjer kompliserer tekniske løsninger og installasjoner, samt kan gi lave himlingshøyder i en del rom.

Eksisterende dekke/ gulvkonstruksjoner påvirker:
omfang/løsning gulvvarme, akustiske forhold/krav til trinnlyd mellom etasjer og rom.

Eksisterende takkonstruksjoner - begrenset bæreevne, påvirker løsninger for nye takkonstruksjoner.

Tekniske fag har ikke gjort egne vurderinger.

Usikkerhet vedrørende riving. Ved utførelse og tilpasning til nye konstruksjoner må det kanskje rives mere enn først antatt.

Utomhus - tatt utgangspunkt i at halve utearealet bearbeides.

KOMMENTARER REVIDERT UNDERLAG/KOMPLETTERING MULIGHETSSTUDIE, TEGN. DATERT 30.01.2018

I møte på Ørmelen skole den 21 januar ble 4 alternative utbyggingsmuligheter gjennomgått og alt. 2B ble valgt som utgangspunkt for videre mulighetsstudie.

I dette alternativet var arealene for trinn 5-7 og personale plassert i 2. etg bygg mot sør. Brukere og byggherre ønsket å plassere admin/personale i 1. etg. mht. tilgjengelighet. Trinn 5-7 ble da besluttet flyttet opp til 2. etg. I det videre arbeidet konkluderte Ark med at dette ikke var en gunstig løsning mht. fordeling av arealer samt logistikk.

Vedlagte forslag viser således en løsning hvor trinn 5-7 er plassert i 1. etg. mens arealer for personalet i hovedsak ligger i 2. etg. Deler av arealer personale er plassert i 1. etg. Dette er garderober(m/egen inngang) samt kontorer for merkan-tilt, inspektør, helsesøster og ppt/miljøterapeut. Rektor og SFO-leder er plassert i 2. etg. nærmest adkomst fra trapp og heis i hovedinngang. Deling av funksjoner personale er noe mere plasskrevende men med evt. mindre justeringer mener vi at det er en mulig løsning.

Fløy mot sør er forlenget i 2 etasjer og med kjeller. I enden av fløya er det et nytt trapperom som også har adkomst til kjelleren. Mht. krav om universell utforming må det være trinnfri adkomst; det foreslås løfteheis mellom 1. og kjeller. Utvidelsen av fløya medfører flytting av parkeringsplassen til andre siden av adkomsten til skoleområdet.

SFO og trinn 1-2 er i hovedsak uendret med unntak av garderobefasilitetene som oppgraderes med nytt tilbygg og ny hovedinngang mot nord. Samme løsning foreslås for trinn 3-4.

Gymsalen er utvidet med eksist. sceneareal som utgår. Nytt amfi vil ivareta funksjon som skolens samlingssted. Elskap flyttes, videre noe ominnredning av lagerfunksjoner mht. mere opplagte ganglinjer. Rampe/repos som ivaretar høydeforskjell garderobes - gymareal er justert mht. krav UU.

Som nevnt legger eksist. strukturer føringer for rominndelinger. I fløy mot sør er det spesielt vanskelig å tilpasse skillevegger mellom rom til eksist. vindusinndeling i fasade.

Plassering nye ventilasjon/tekniske rom kan plasseres i kjeller og i 2. etg. ved amfi.

Gunnar Næss

Temaplan kulturminner Verdal kommune 2022 - 2034

Saksbehandler: Marian Lyngsaunet E-post: marian.lyngsaunet@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2022/345 - /
---	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for mennesker og livskvalitet	20.04.2022	25/22
Formannskap	21.04.2022	45/22
Kommunestyre	25.04.2022	38/22

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunestyret tar saken til orientering.

Vedlegg:

- 1 Temaplan kulturminner Verdal kommune 2022 - 2034
- 2 Temaplan kulturminner Verdal kommune 2022 - 2034 - vedlegg
- 3 Uttalelse fra Verdal historielag datert 14.03.2022

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Viser til politisk sak 10/2022 der det ble det gjort følgende vedtak:

Temaplan kulturminner for Verdal kommune 2022-2034, datert 3. februar 2022, sendes på offentlig høring i fire uker med høringsfrist 19. mars 2022.

I høringsperioden har det er kommet inn et felles høringssvar fra Verdal Historielag og Foreningen til bevaring av De Værdalske befestninger.

Hovedelementene er:

- > *Kommunalt ansvar å holde adkomstveien til galleriene Galleri Nord og Galleri Sør åpen og tilgjengelig for allmennheten.*
- > *Det er i det hele viktig at kommunen legger til rette for adkomst til de mange kulturminnene omkring i bygda. Deriblant er det også svært viktig at man søker å ha en åpen og god dialog med grunneierne også om eventuell kompensasjon for bruk av områdene til tur- og rekreasjonsformål. I den forbindelse nevnes spesielt Stene skanse som et godt eksempel.*

Høringssvaret er vedlagt.

23. mars ble temaplangruppen invitert til årsmøte i Verdal Historielag. Høringsutkastet til temaplan kulturminner ble presentert etter årsmøtet og det ble åpnet for innspill etter presentasjonen.

Kort oppsummert:

Kapitlet som omhandler industrihistorie i Verdal bør utvides til også å omhandle brudd.

Eksempel steinbrudd, skiferbrudd, brudd for å lage heiner, kalksteinsbrudd osv.

Det kom flere innspill som oppfordrer oss til å ta vare på historia på Verdalsøra.

Hvorfor det heter Treskoøra, Hanskemakergata, spellåkeren. Det er det ikke så mange som vet i dag. Vi hadde eksempelvis slakteri, kassefabrikk og meieri. Det ble også pekt på at

Verdalsbruket eier 58 % av arealet i Verdal. Et innspill var at planen kunne ha hatt mer fokus på landbruk og skogbruk. Det kom også innspill om å ta inn idrett og kulturdelen mer i planen.

Eksempel hvor alle hoppbakker har vært. Det ble opplyst om at det tidlig var utskipping av jern i Vuku.

To ansatte i kulturminnevernavdelingen i Trøndelag Fylkeskommune har gitt oss muntlige tilbakemeldinger på planen og spesielt pekt på viktigheten av å registrere alle ras som har gått i Verdal. De anbefaler også at det i temaplanen blir skrevet om aktuelle tilskuddsordninger som for eksempel kulturminnefondet og Riksantikvaren.

Vurdering:

Temaplan kulturminner er en administrativ plan og legges i utgangspunktet frem som en orienteringssak..

Den skriftlige høringen fra Verdal historielag og Foreningen til bevaring av de Værdalske befestninger støtter foreslåtte tiltak i temaplanen.

Fra forsamlingen som var på årsmøte i Verdal Historielag ble det gitt flere muntlige tilbakemeldinger som er vurdert. Det er tatt inn en utvidelse av kapitlet som omhandler industrihistoriene i Verdal angående dette med brudd. Det øvrige det ble pekt på bør tas vare på som historier, det vurderes ikke slik at det bør gjøres egne utredninger.

I temaplanen har vi tatt inn de gode innspillene vi har fått fra ansatte i kulturminnevernavdelingen i Fylkeskommunen.

Økonomi:

I Temaplan kulturminner er det foreslått to tiltak som har en større økonomisk konsekvens. Det ene er å sikre adkomstveier til De verdalske befestninger, i tråd med avtalen Verdal kommune har med Forsvarsbygg. Og det andre er et forskningsprosjekt om å skrive Verdals nyere historie. Disse ligger ikke inne i gjeldende økonomiplan. Det gjør heller ikke de øvrige foreslåtte driftstiltak der det er skrevet inn kronebeløp. Gjennomføring av disse tiltakene avhenger av bevilgninger i økonomiplanen eller at en omdisponerer innenfor eksisterende budsjetttrammer.

Miljø:

Ingen direkte miljømessige konsekvenser.

Handlingsrom:

Det politiske handlingsrommet er følgende:

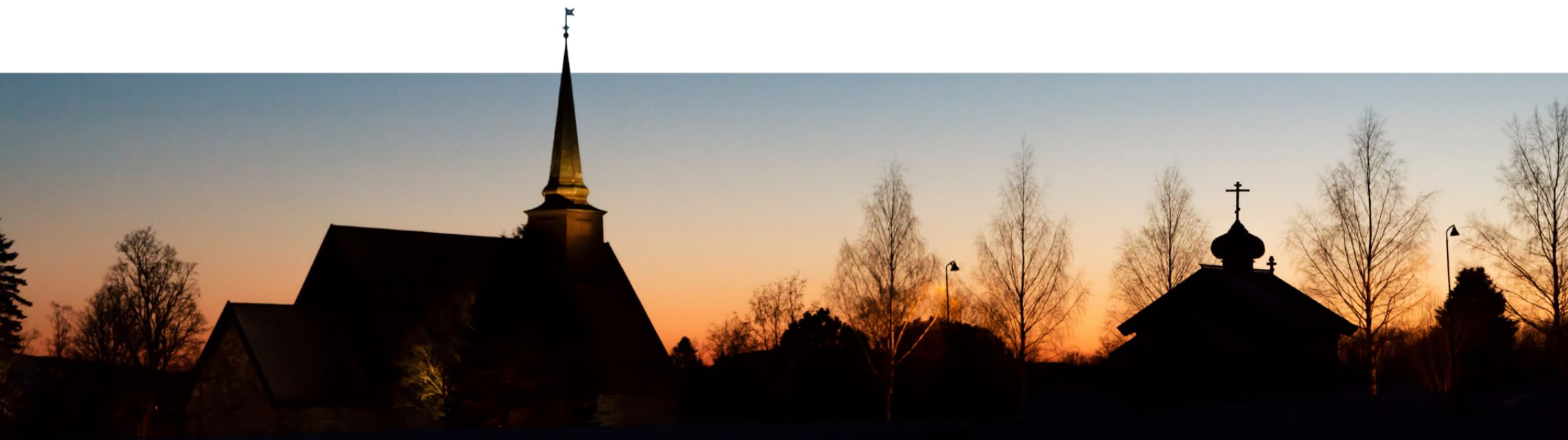
Temaplan kulturminner for Verdal kommune 2022-2034 vedtas som framlagt.

Temaplan kulturminner for Verdal kommune 2022-2034 vedtas med de endringer, strykninger og tillegg som kommunestyret mener er formålstjenlig.

Temaplanen kan sendes tilbake til administrasjonen der det bes om endringer før et politisk vedtak kan fattes.

TEMAPLAN KULTURMINNER

Verdal kommune
2022 – 2034
(Hovedfokus 2022 – 2026)

INNHALDSFORTEGNELSE

Formål og nasjonale, regionale og lokale føringer	3
Sterk fortid, stolt framtid.	4
Slik ble planen til	5
Bevaring og virkemidler	6
Temadel og tiltaksdel	7

TEMADELER

Slaget på Stiklestad og olavshistorien vår	8
Handel og industri	11
Verdalsraset/elv.	15
Jamtlandsvegen.	17
Sørsamisk urfolk og skogfinsk minoritet	19
Krigsminner	22

FORMÅL OG NASJONALE, REGIONALE OG LOKALE FØRINGER

Planens formål

Planarbeidets formål er å gjøre kulturminner og kulturarv synlig og tilgjengelig, og bidra til at vår lokale historie blir gjort levende for innbyggerne. Vår historie er forankret i et mangfold av spor som vi daglig omgir oss med. Sporene er ikke-fornybare kilder til kunnskap og opplevelse for dagens innbyggere og kommende generasjoner. Ikke alle kulturminner eller kulturmiljø kan tas vare på. Gjennom prioritering og målretta tiltak vil en kunne nå et mål om ei bærekraftig utvikling der et representativt utvalg av kulturarven kan bli bevart i kommunen. Det er også et mål å legge til rette slik at kulturminnene blir et virkemiddel til å kunne formidle historien. Med dette kan vi styrke innbyggernes identitetsfølelse, og på sikt danne grunnlag for videreutvikling av Verdal. Kulturminneplanen legger vekt de områder som vurderes som viktig og sentrale å prioritere i planperioden. Områder og tiltak som er løftet fram i planen skal prioriteres, og planen skal også være et verktøy for å prioritere bort andre områder og tiltak.

Nasjonale, regionale og lokale føringer

Det viktigste lovgrunnlaget for vern av kulturminner og kulturmiljø finner vi i [Lov om kulturminner \(kulturminneloven\)](#) og [Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\)](#).

Hensynet til kulturminner og kulturmiljøer er også beskrevet i [Norges nasjonale miljømål](#).

Riksantikvarens føring er: «Alle har et felles ansvar for å ta vare på kulturminner, kulturmiljøer og landskap for kommende generasjoner.

Den offentlige forvaltningen har et særskilt ansvar for å sikre at de nasjonale målene for kulturminneforvaltningen oppfylles.»

Riksantikvarens satsing, «Kulturminne i kommunen», er et prosjekt som har som mål: «Å styrke kompetansen om kulturmiljø i kommunane og få betre oversikt over verneverdige kulturmiljø. De peker på at det er viktig at kommunen både har kompetanse og kapasitet til å sikra kulturmiljøet i arealforvaltninga, og samtidig kunne bidra med gode råd og rettleiing til eigarar av freda og verneverdige bygg og anlegg. For å oppnå dette er det viktig å styrke kulturmiljøkompetansen og -kapasiteten regionalt og lokalt.»

Trøndelag Fylkeskommune vedtok i 2021 en [ny regional plan for kulturmiljø i Trøndelag for perioden 2022-2030](#).

Verdal kommune vedtok [Kommuneplanens samfunnsdel](#) i kommunestyret 27. september 2021. Kulturminneplanen er en operasjonalisering av kommuneplanens samfunnsdel for å prioritere tiltak som sikrer bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljø, men også tiltak som legger til rette for synliggjøring og formidling av historien vår. Arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel viser til at stedlige kvaliteter som kulturminner og -miljø, arkitektur, kunst og grønt skal utnyttes som identitetsbyggende elementer. Dette er i tråd med kommunens visjon. Verdal kommune vedtok en ny visjon i mai 2021. Den nye visjonen, «sterk fortid – stolt framtid», peker nettopp på hvordan vi skal bruke den sterke historien vi har i Verdal til å bygge ei framtid vi kan være stolte av.

STERK FORTID – STOLT FRAMTID

Visjon, Verdal kommune

Verdal kommune

Inspirasjon til kommunevåpenet

Kommunevåpenet til Verdal kommune er inspirert av Olavsantemensalet fra Haltdalen stavkirke. Et altermaleri som viser Olav sitt inntog i Verdal og hans fall på Stiklestad.

Her er kongeskjoldet rødt med gult kors. Selve korset er utbøyd og tilspisset.

Olavsantemensalet er et av Norges mest kjente høygotiske antemensaler (ca. 1300). I 1930 skjenket Nasjonalmuseet antemensalet til Nidarosdomen hvor det er i dag.

SLIK BLE PLANEN TIL

Arbeidet med temaplan kulturminner startet i 2020. Det er en tverrfaglig arbeidsgruppe som har arbeidet fram planer og virksomhetsleder kultur og virksomhetsleder landbruk, miljø og arealforvaltning har vært styringsgruppe. 25. november 2020 var det orientering om planen i Utvalg mennesker og livskvalitet. Det kom gode innspill fra utvalget som er tatt med i det videre arbeidet. Planen skulle i utgangspunktet være ferdig i november 2021, men arbeidet har blitt noe forskjøvet på grunn av pandemien vi er i.

Det er avlyst flere involveringsmøter, men likevel har det vært en god dialog med flere resurspersoner og det er gjennomført en rekke befaringer som er en del av kunnskapsgrunnlaget for planen. Det kan nevnes noen av befaringene: Veita med Solveig Ness, Jamtlandsvegen med Roald Veimo, Hegstadmarka med Olav Einar Hegstad og Lars Forseth, Hallemmarka med Johan Lian og Lars Forseth og flere befaringer, og en arkeologisk utgraving i Vinne. Arbeid med samiske kulturminner i Vera med en ressursgruppe, arkeologer fra SNK og Harald Bugge Midthjell som er arkeolog for Sametinget, befaring og registrering av funn. Befaring i Malsådal med Hilde Yri TRFK, Erlend Åsgård Mathisen og Malsådalens venner. Møter med Øras Vel om Rostadbrygga. Befaring i De Værdalske Befestninger med Riksantikvaren, For-

svarsbygg og Foreningen til bevaring av De Værdalske befestninger.

Arbeidsgruppen har vært på foredrag om skogfinnene ved Marte Heie Hallem, og deler av arbeidsgruppen har vært på foredrag om olavsarven med Heidi Anett Øvergård Beistad og en i gruppa har vært på foredrag med Anders Fortun Svendsen Fortun om funn av fornminner som er gjort i Vinne de siste årene.

I perioden det er arbeidet med temaplanen har det vært flere møter med Trøndelag fylkeskommune og Stiklestad Nasjonale Kultursenter om forskjellige tema. Parallelt med planarbeid er det arbeidet sammen om å flytte Ingvaldsens snekkerverksted og bolighus fra Lektor Musums gt. 15 til Stiklestad Museum. Husene er flyttet og det er en stor glede at bygningene og historien er tatt vare på for ettertiden og at det i nær framtid kan drives aktiv formidling i bygningene.

Det er snakket med mange resurspersoner, **tusen takk til alle!**

Det rettes også en stor takk til alle som har skrevet ned historia vår. Arbeidsgruppa har lest mange artikler i Helgådalsnytt, Verdal historielags årbøker og skrifter, Verdalsboka og mye annen verdalshistorisk litteratur.

BEVARING OG VIRKEMIDLER

Stiklestad friluftsmuseum/bygningsvern

I Verdal har vi et flott friluftsmuseum på Stiklestad som består av over 30 bygninger, de fleste er fra 17-1800 tallet. Antakeligvis står den eldste bygningen fra norddelen av Trøndelag der, det er Ådalsvollburet fra 1600 tallet. Flere grender i Verdal er representert med hus på museumsområdet; bakeriet er fra Garnes, badstua fra Helgådalen og husmannsplassen er fra Leirådalen. Det er også hus som er hentet utenfor kommunen, men er tidstypisk også for Verdal. Museet eies av stiftelsen Stiklestad Museum og driftes av Stiklestad Nasjonale kultursenter. [Her er en lenke til alle museumsbygningene med en kort beskrivelse](#). De sist ankomne husene på folkemuseet er Ingvaldsens snekkerverksted og bolighus som ble flyttet til museet i 2021.

Kommuneplanens arealdel, vedtatt 26.04.2011, har generell bestemmelse og retningslinjer (punkt 1.7) om bevaringsverdige bygninger og miljø. Bestemmelsen angir hvilke verdier som kan kreves hensyntatt. Retningslinjene gir råd om høring av fylkeskommunen ift. SEFRAK-registrerte bygninger (bygninger bygd før 1900), om å se kulturhistoriske verdier i en større sammenheng og om aktsomhetsplikt ved funn av automatisk fredede kulturminner. Kommuneplanens arealdel er under revisjon.

Kommunedelplan for Verdal by, vedtatt 29.05.2017, har generelle bestemmelser og retningslinjer (punkt 1.8) knyttet til hensyn som skal tas til bevaring av eksisterende bygninger og annet kulturmiljø.

Videre er 11 områder for bevaringsverdig bygningsmiljø vist i plankartet. Dette gjelder et område i Veita, stasjonsbygningen, Vektargata 1 og 15, Nordgata 25, 26, 28, 30, 32, M. B. Landstads gate 2, og Volhaugvegen 2. Tilhørende retningslinjer (punkt 7.2) angir hvordan verdiene i disse områdene bør hensyntas. Videre viser plankartet 45 områder som er båndlagt etter lov om kulturminner (punkt 7.3.2 i bestemmelsene). Dette omfatter for det meste automatisk fredede kulturminner samt Bakketun folkehøyskole som er fredet ved enkeltvedtak. Det er gitt egne bestemmelser for Haug middelaldersk kirkested, som er et automatisk fredet kulturminne. Enkelte kulturminner kan også være hensyntatt i reguleringsplan.

Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse – KULA

KULA-registeret skal være et kunnskapsgrunnlag og forvaltningsverktøy for kommunene og andre myndigheter som påvirker og styrer utviklingen av landskap. Etablering av registeret er et oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Utvelgelsen av landskapene som har nasjonal interesse blir gjort i nært samarbeid med regional kulturminneforvaltning (fylkeskommunene og Sametinget) og kommunene blir involvert underveis i arbeidet. Trøndelag fylkeskommune skriver i brev til Verdal kommune at KULA Trøndelag kommer på høring i 2022. I møter med Riksantikvaren og Trøndelag fylkeskommune er det gitt informasjon om at det er to aktuelle områder i Verdal kommune. Stiklestadområdet og et område fra Inndalen, Sul og til svenskegrensa.

Virkemidler for skjøtsel, tilrettelegging og vedlikehold.

Noen eksempler:

Riksantikvaren

Riksantikvaren er et direktorat underlagt Klima- og miljødepartementet, og vi er departementets rådgiver i alle saker som gjelder kulturminner og kulturmiljø. Riksantikvaren er den overordnede kulturminnemyndigheten og ansvarlig for å sette i verk den nasjonale kulturminnepolitikken. Vi har et faglig ansvar overfor kommunene, fylkeskommunene, Sametinget, Sysselmeisteren på Svalbard og forvaltningsmuseene på kulturminnefeltet.

Kulturminnefondet.

Er en statlig tilskuddsordning og et lavterskeltilbud for private eiere av verneverdige kulturminner. Også frivillige lag og organisasjoner, enten de eier kulturminnene selv eller forvalter de på vegne av andre enn seg selv kan søke.

Stiftelsen UNI

Stiftelsen UNI er en allmennyttig stiftelse som skal støtte tiltak som verner mennesker og fortidsminner.

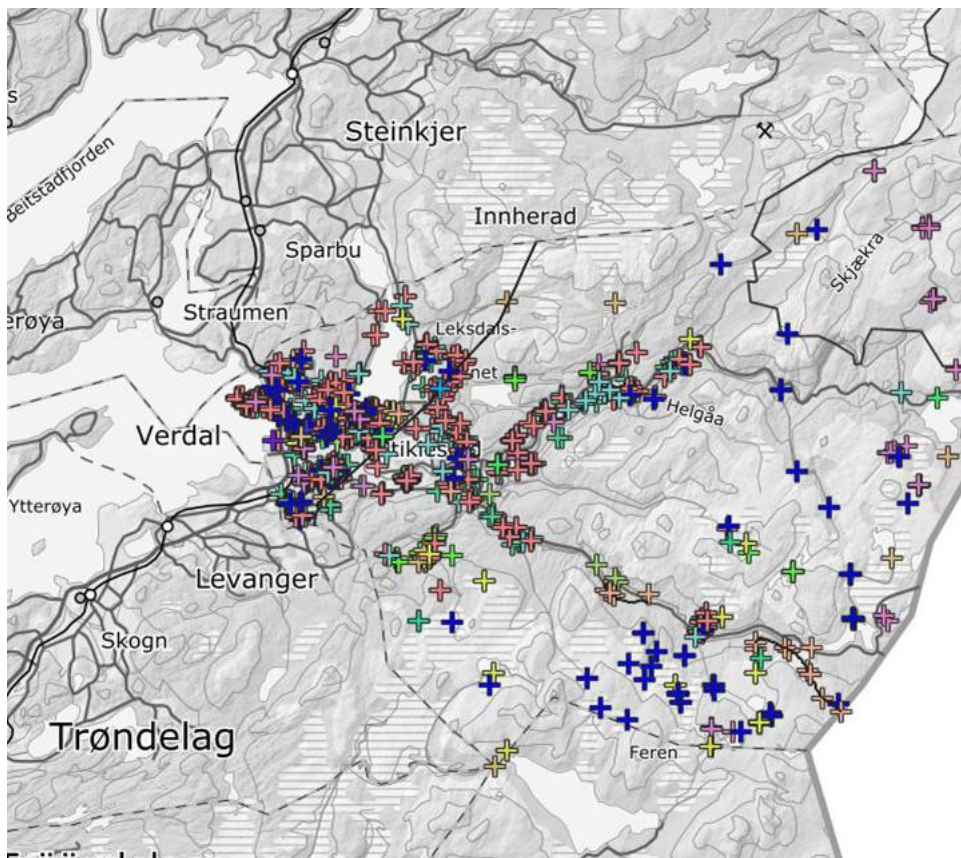
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket SMIL

Landbruksdirektoratets tilskudd til tiltak som fremmer natur- og kulturverdiene i jordbrukets kulturlandskap og reduserer forurensningen fra jordbruket.

TEMADEL OG TILTAKSDEL

Kart

Til temaplanen er det laget en kartløsning hvor vi har samlet mange ulike datakilder med kulturminner i en løsning. Blant annet er Riksantikvarens datasett tatt inn og det er laget ulike presentasjoner til datasettene. Per i dag er løsningen kun laget i et «spesialistverktøy» (QGIS), men på sikt er det mulig å lage en nettbasert publikumløsning.

Temaplan kulturminner har seks temadeler med en tiltaksdel for hvert tema.

Planen tar for seg faste kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap, både med og uten formelt vern. Dette er en del av den samla kulturarven. Den immaterielle kulturarven er ikke tatt inn i denne planen. Det er satt søkelys på seks historier det er naturlig at alle verdalinger kjenner til, og kan litt om, for å forstå den sterke historia vi har. Det er slaget på Stiklestad og olavshistorien, handel og industrihistoria, Verdalsraset/elv, Jamtlandsvegen – ferdsselsleia østover, den samiske og skogfinske historien og krigsminner i Verdal. Planen er delt inn i de seks temadelene med egen tiltaksdel for hvert tema.

Kulturminner som er valgt tatt inn i planen skal tas vare på. De er: «Ressurser, vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og framtidige generasjoner opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet.» (Kulturminneloven § 1)

Til hver av tiltaksdelene er det knyttet mål, strategier og tiltak. Mål og strategier er hentet fra Kommuneplanens samfunnsdel. Det er to typer tiltak i denne planen. Det ene er tiltak som innebærer økonomiske ressurser og disse er tallfestet i planen. Det andre er tiltak som innebærer arbeidsinnsats i form av ansattressurs, lokaler o.l. Disse er beskrevet som «oppdrag». Tiltakene i planene skal revideres årlig i forbindelse med økonomi- og handlingsplan.

SLAGET PÅ STIKLESTAD OG OLAVSHISTORIEN VÅR

«*Dei stod på Stiklestad fylka til strid, den gamla og so den nye tid*»

Utdrag av diktet *Tord Foleson* av Per Sivle

Slaget på Stiklestad 29. juli i 1030 er en av de mest symbolserke hendelsene i norsk historie. Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad og helgenkåringen i Nidaros året etter fikk dyptgripende betydning for fremveksten av det norske riket politisk, religiøst, rettsmessig og kulturelt. Konsekvensene utgjør en nasjonal og internasjonal arv som det norske samfunnet fortsatt bygger på.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) ble ved stortingsvedtak i 1995 gitt et nasjonalt ansvar for formidlingen av Olavstradisjonen og olavsarven, et symboltungt, tusenårig arvegods.

Verdal kommune er deleier av SNK og det utbetales et årlig driftstilskudd fra kommunen til SNK. Verdal kommune har en avtale med SNK om bruk av manus og produksjon av Spelet om Heilag Olav. Spelet alene har i perioden 1954 til 2019 har hatt over 800.000 publikummere og blir ofte omtalt som «alle spels mor».

SNK har en utviklingsplan for 2021-2024: «Der fortellinger møtes». På SNK sin nettside står det: «*SNK skal bidra til møter mellom mennesker og fortellinger som inspirerer til samtale, refleksjon og samfunnsenga-*

sjement. På denne måten skal SNK være et museum som bidrar til livskraftig demokrati.» SNK har en prioritert satsing på dette. Det er igangsatt arbeid med den stedlige utviklingen av Stiklestad, hvor målet blant annet er en ny hovedutstilling.

Norge i tusen år – Nasjonaljubileet 2030

Verdal kommune arbeider sammen med SNK om en egen temaplan for jubileet i Verdal, som skal til politisk behandling i 2022. Jubileet i 2030 kan bli storslaget, men også noe mer: det kan bli viktig. Målet er å skape et jubileum som tar utgangspunkt i historien vår, men som også har stor betydning for nåtiden og framtiden.

[Norge i tusen år – Nasjonaljubileet 2030](#)

Stiklestad kirke

Ifølge tradisjonen og fortellingene er Stiklestad kirke bygd over det stedet Olav Haraldsson falt under slaget på Stiklestad. Først ei trekirke og fra ca. 1180 steinkirke vi har i dag. Stiklestad kirke er fredet og er det viktigste enkeltstående kulturminne vi har i Verdal.

Verdal kommune har en liste over kirker og kirkesteder i Verdal og hvilken kulturminnestatus de har.

Stiklestad kirke

Regional plan for kulturmiljø i Trøndelag 2022-2030 har listet opp kulturmiljø som har regional og nasjonal verdi. Stiklestadområdet med Stiklestad kirke, Hegstadmarka, Hallemmarka og det gamle kirkestedet på Haug er på den listen. Verdal kommune ønsker å tilgjengeliggjøre fornminnefeltene på Hallem og på Hegstad for skolebesøk, innbyggere og turister.

Storhaugene

En av flere årsaker til slaget på Stiklestad, kan være at det var et maktsentrum her. Fylkesarkeologen Lars Forseth skriver at Verdal utgjør i antall kulturminner fra jernalder og funn et tyngdepunkt i Trøndelag. For eksempel er antallet storhauger på Innherred svært stort; og ca. 17 % av alle storhauger over 36-40 m i Norge ligger på Innherred med tyngdepunkt mellom Stiklestad og Sparbu. Det er derfor gode grunner til å gjøre storhaugene i Verdal attraktive for turisme og lokalbefolkning med god tilrettelegging og tilpasset informasjon. Dette må gjøres i samarbeid med aktuelle grunneiere.

Olavsstøtta som står på Stiklestad i dag er et av de eldste bevarte offentlige minnesmerkene/monumentene i Norge. Olavsstøtta og Olavshaugen eies og forvaltes av Fortidsminneforeningen. I nærheten av Olavsstøtta ligger den 9 m lange Nazi-bautaen nede i jorden. Den ble innviet til det årlige landsstevnet i Nasjonal Samling i 1944, der Vidkun Quisling var til stede. Det har vært flere diskusjoner om at bauten skal tas fram i lyset. Frykt for negative konsekvenser er grunnen til at Fortidsminneforeningen har valgt å la den ligge.

Oluskjeda i Sul ble reist i 1954 etter initiativ fra Lensmann Jon M. Suul. Det er en bauta til minne om Olav Haraldsson sin natterast før slaget på Stiklestad i 1030. Jon M. Suul tok initiativet og var sentral i utviklingen av Natterast på Sul, som senere har blitt Spelet om Heilag Olav. Sagnet sier at Olav hentet vann og drakk fra kjelda. Etter det skal det ha vært både helsebringende og lykkebringende.

Olavsstøtta

Rytterstatuen

Rytterstatuen kom på plass på Stiklestad i 1973. Den er støpt i bronse og lagd av en av landets fremste billedhuggere, Dyre Vaa. Statuen framstiller Olav den Hellige, Norges evige konge. En vikingehøvding til hest med et gullkors i armen hevet mot himmelen. Dette er den ene av to rytterstatuer i Norge, den andre står foran slottet i Oslo og framstiller Karl Johan.

Olavsminner i Verdal

Verdal Historielag arbeider med en bok om alle olavsminner i Verdal og SNK arbeider med «Den digitale olavskilden» som en av satsingene til Nasjonaljubileet 2030.

SAMFUNNSMÅL SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVARLIG FOR TILTAKET	SAMARBEIDS- PARTNERE	ØKONOMI							
						KOSTNAD					FINANSIERING		
						2022	2023	2024	2025	2026	Eget budsjett	Økte kostn. i økon.plan	Eksterne tilskudd
MÅL 1.3													
Verdalssamfunnet ivaretar naturmangfold, kulturmiljø og et aktivt levende landbruk	Sikre viktige jordbruksområder, kulturlandskap og grøntområder mot nedbygging	Følge opp nasjonale lover og retningslinjer og regionalplan for kulturmiljø.	Kontinuerlig	Plan og byggesak	Kulturkontoret	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag			
		Avtaler med grunneiere angående Hegstadmarka, oldtidveg som går inn til Hegstadmarka og Hallemsmarka	Stiklestad-ormådet er i regional kulturmiljøplan beskrevet som et område med regional og nasjonal verdi. Spesifikt er fornminnene på Haug, Hallem og Hegstad nevnt og Stiklestad middelalder kirke.	Kulturkontoret	SNK A/S, grunneiere	100000	100000	100000	100000	100000		x	
		Synliggjøring av aktuelle storhauger i Verdal	Verdal kommune skal informere og inspirere til at grunneiere som har storhauger på sin eiendom, synliggjør de.	Kulturkontoret	Grunneiere, Trøndelag Fylkeskommune		50000	50000				x	
		SMIL midler kan prioriteres til å fremme kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap. Viser til forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket § 1	SMIL midler til forvaltning av kulturminner i Verdal skal prioriteres.	Landbruk		Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag			
	Legge til rette for mangfold av aktiviteter. Legge til rette for et variert friluftsliv der folk bor. Styrke natur- og kulturbasert næringsliv.	Vedlikehold omkring bauta og Olskjelda	Blandt annet gresslåing og opprensing av kilden osv.	Teknisk drift	Grunneier	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag			
MÅL 3.5													
Verdal møter framtida med kunnskap og kompetansekraft, og er ledende innen innovasjon og digitalisering	Være en aktiv deltaker i forskning, utvikling og innovasjon, både regionae, nasjonalt og internasjonalt	Delta i skoleprogram og Den kulturelle skolesekken	Leveres av SNK	Virksomhets- leder skole	Stiklestad Nasjonale Kultursenter								
		Slutføre forskningsprosjekt, digital visualisering og rekonstruksjon av gravhauger i Verdal og vurdere videre forskning	Sluttføres vårhalvåret 2022 og videreføring vurderes.	Kulturkontoret	Nord Universitet, Trøndelag Fylkeskommune, Tindved kulturhage	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag			x		x

HANDEL OG INDUSTRI

«Kjære industri, kom og gjør mæ fri fra all bekymmer med kuskitt og med fjøs»

Fjøsvisa, Hans Rotmo

Kartet fra 1805 viser hvordan fossekraften ble utnyttet tidlig på 1800-tallet i Ulvillå. Som du ser finner vi vannsag flere steder, møller og et stamperi.

Industrisamfunnet i Ulvillå kan føres helt tilbake til før år 1500. Kilde: *Helgådalsnytt* utgave 1978, Johannes Overmo. I alt skal det finnes tomter etter mer enn 20 kvernhus langs Ulvillå, fordelt på 12 eiere. Møllevirksomheten i Ulvillå kan med sikkerhet føres tilbake til før år 1500. I 1650-60 årene ble de første vassagene tatt i bruk og det var fem i området og tre stamperier. Ulvillå kraftstasjon ble bygd i 1913-14 og det ble ledet energi fra Ullvillåvasskrafta utover bygda. Det foreslås en utredning for å finne ut om det er kulturminner fra industrisamfunnet i Ulvillå som bør tas vare på for ettertiden.

Verdalsøra som handelssted. Roald Veimo skriver at: «Det kan være naturlig å tidfeste etableringen av Verdalsøra som handelssted i 1680, da Rasmus Aagesen Hagen bygslet gården Maritvold og startet en etter hvert omfattende handelsvirksomhet. Rasmus ble borger av Trondhjem og hadde dermed privilegier til å drive handel. Fra slutten på 1600-tallet og i omkring 200 år framover var det til dels livlig handelstrafikk over bryggene på Verdalsøra. Vi vet ikke nøyaktig hvor mange «handelshus» og brygger det har vært langs elvebredden på Verdalsøra, men ifølge et panteregister fra 1874 var det da 11 brygger, 2 sjøboder og 4 pakkboder langs elva. Bryggene ved Rostadgården,

eller «**Rostadbryggja**», er nå den eneste av disse bryggene som står igjen. Den er dermed det eneste konkrete og autentiske minnet vi har igjen etter denne viktige perioden for utviklingen av Verdalsøra og lokalsamfunnet omkring.» Rostadbryggja har vært flyttet flere ganger. I dag står den som en del av Moe-parken knyttet naturlig opp mot Rostadgården. Rostadbryggja bør tas vare på.

Bryggene lå på rekke og rad fra Jektmelen til Ørbrua. Akvarell av Steinar Berg. Fra boka «Heimer og Folk – Verdalsøra 1800-1940».

Det var særlig handelen med Jämtland som dannet grunnlaget for at Verdalsøra som tettsted vokste fram. Trelast og kobber (og i noen grad jernmalm) ble fraktet fra Jämtland, spesielt fra områdene omkring Åre og Huså bruk ved Kallsjøen. Herfra ble det i perioder fraktet store mengder kobber og trelast til Verdalsøra for utskiping. I retur gikk fisk og fiskeprodukter samt landbruksvarer fra «fjordstrøkene» i Trøndelag.

Veita er i dag en vernesone, og er vernet som tett trehusbebyggelse. Rostadbrygga ligger i denne vernesonen. Solveig Ness beskriver Veita som – «et gammelt handverkstrøk på Øra, Der var det blant annet smed, skredder, skomaker, urmaker, kopplinker, garver, flere fiskere, en fiskebutikk og flere hadde dyr og land var dyrket. Dette var sentrum på Verdalsøra

fram til jernbanen kom i 1904/05, da kjernen av sentrum flyttet seg østover.

Malså gruver, en gruvedrift som var det største bergverket i Verdal med en drift fra midten av 1700-tallet til 1918, med flere definerte driftsperioder. Smelteovnene i Malså ble bygget i 1875 og 1876. Kilde: *Helgådalsnytt 2020, Joar Nesse*. I dag er det en smelteovn igjen, og den er i dårlig forfatning. Malsådalens venner har tilrettelagt området ved smelteovnen, gravene og graveminnene med informasjonsskilt og god merking. Det er i dag et viktig turområde og den merke stien er en av innfallsporene til Blåfjella-Skjækerfjella Nasjonalpark. Verdal kommune ønsker å arbeide sammen med Malsådalens venner om å få istandsatt den gjenværende smelteovnen.

Fasaden på Verdal rådhus er et synlig symbol på Verdal si kobling mellom landbruksbygd og industrisamfunn. Foto: Øyvind Malum

Teglstein og drensrør fra A/S Innherrad Teglverk på Stiklestad. Foto: Roald Veimo

Brudd

I Verdal kan en se rester etter flere brudd, mens det i andre brudd er full aktivitet. Eksempel er skiferbrudd i Sul, flere steder det de tok ut materiell til heiner og kalksteinsbrudd. Vi har i dag ingen oversikt over bruddene i Verdal og da flere brudd er og har vært til industriell benyttelse bør vi utrede og registrere bruddene.

A/S Innherrad Teglverk, teglverket på Stiklestad kom i gang med produksjon av teglstein og drensrør fra høsten 1958 og var den første industrietableringen i Verdal etter 2. verdenskrig. Bakgrunnen for etableringa var målet om å skaffe mer dyrka mark til de mange småbrukene som manglet jord, der utfordringen var å få drenert jorda, og å skaffe flere arbeidsplasser. Kilde: *Etterkrigstida i Verdal, Verdal historielag 2020, Roald Veimo*.

Verdal rådhus, Steinkjer rådhus og Trones gård, som i dag er fredet, er eksempler på tegl-bygninger med stein fra teglverket på Stiklestad.

Vidar Segtnan skriver i boka «Etterkrigstida i Verdal» et kapittel som handler om «*Da storindustrien skulle komme til Verdal - et drama i mange akter.*» Kort oppsummert handler kapitlet om at Hafslund gjorde flere forsøk på å etablere en industrisatsing i Verdal. Det lyktes de ikke med, men det forsøket på industrisatsing ble helt avgjørende for i utviklingen av næringslivet i Verdal. Uten tilgang til et moderne havneanlegg, strøm og et svært velegnet industriområde på slutten av sekstitallet ville aldri Verdal kommet i posisjon verken som SIVA-anlegg eller som mekanisk verksted for oljeindustrien.»

Lille julaften 1968 kom gladmeldingen om at Verdal skulle bli et av SIVA sine tre første industrivekstanlegg i Norge. – Og ute i Nordsjøen ble det i oktober 1969 gjort store oljefunn som skulle gjøre Norge til en oljenasjon, og Verdal til en ledende industrikommune.

Aktuelt forskningsprosjekt

Kulturtjenesten har undersøkt mulighet og kostnad for å gjennomføre et større forskningsprosjekt. Forutsetningen er at en faghistoriker arbeider med en bokutgivelse av en bredt orientert lokalhistorie om Verdals utvikling fra bondesamfunn til industrisamfunn og videre mot et mer postindustrielt orientert samfunn. Det finnes lite historiefaglig litteratur om Verdals nyere historie. En historiebok fra Verdal vil dermed kunne fylle et tomrom og vil dekke et behov for kunnskap hos lærere, journalister, kommunalt ansatte, politikere og lokalbefolkningen ellers. Forskningsprosjektet vil ha en kostnad på ca. tre millioner fordelt på tre år. Resultatet vil være ei bok på 300 – 350 sider, inkludert illustrasjoner. I etterkant av et slikt forskningsprosjekt må kommunen vurdere hvilke kulturminner som finnes fra denne tidsperioden, og som må tas vare på for ettertiden.

SAMFUNNSMÅL SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVARLIG FOR TILTAKET	SAMARBEIDS- PARTNERE	ØKONOMI							
						KOSTNAD					FINANSIERING		
						2022	2023	2024	2025	2026	Eget budsjett	Økte kostn. i økon.plan	Eksterne tilskudd
MÅL 3.5													
Verdal møter framtida med kunnskap og kompetansekraft og er ledende innen innovasjon og digitalisering	Være en aktiv deltaker i forskning, utvikling og innovasjon både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Bidra til kulturminner og kulturmiljø kan være grunnlag for næringsuitvikling og nyskaping.	Kartlegge kulturminner i Ulvilla.	Er det kulturminner fra industrisamfunnet i Ullvilla som bør tas vare på for ettertiden?	Kulturkontoret	Ressurspersoner	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag				
		Forskningsprosjekt og bokutgivelse av Verdals nyere histore.		Kulturkontoret				1000000	1000000	1000000		x	x
		Kartlegge steinbrudd i Verdal.	Er det kulturminner fra steinbruddsindustrien som bør tas vare på for ettertiden?	Kulturkontoret	Ressurspersoner			Oppdrag	Oppdrag				
MÅL 1.5													
I Verdal har vi et attraktivt kommunesenter og livskraftige grender med gode møteplasser for alle.	Samarbeid med frivillige organisasjoner	Sette i stand Rostadbrygga	Kommunen bistår Øras Vel med søknadsskriving til en istandsettelse av Rostadbrygga	Øras Vel	Kulturkontoret, Fortidsminneforeningen, elever vgs og Letnes arkitektkontor	Oppdrag	Oppdrag						
MÅL 2.6													
I Verdal finnes det tilstrekkelige og egnede arenaer tilå oppleve og utøve et bredt spekter av kultur-, fritids-, og friluftaktiviteter	Legge til rette for et variert friluftsliv der folk bor. Samarbeid med frivillige organisasjoner	Sette i stand masovnen i Malsådal	Kommunen bistår Malsådalens Venner med søknadsskriving for å få til en istandsettelse av Masovnen	Helgådal IL/ Malsådalens venner	Kulturkontoret	Oppdrag	Oppdrag						
ANNET													
	Folkeopplysning	Lage en form for informasjon som henger synlig inne i Verdal rådhus	Om tegelsteinens opprinnelse og symbol på koblinga vår mellom landbruksbygd og industrisamfunn	Kulturkontoret og samfunns-utvikling		2000					x		

VERDALSRASET / ELV

«Elva går leirgrå sin sjølveigne veg»

Fra Verdalsssongen av Bjarne Slapgard / Lars F.B. Minsaas

Verdalsraset som gikk natta mellom 18. og 19. mai i 1893 tok meg seg 105 gårder og 116 personer døde og flere hundre ble hjemløse. 55 millioner kubikkmeter masse raste ut. Det anslås at Verdalraset var mellom 25 og 40 ganger så stort som raset som gikk i Gjerdrum natt til 30. desember 2020 hvor ti liv gikk tapt.

Minnesmerker og utkikkspunkt

I Verdal historielags hefte om Verdalraset står det: «På grunn av de ekstraordinære forholdene måtte 33 av de omkomne i raset begraves på en uinnvigd gravplass på Lysthaugen. På årsdagen etter raset ble gravplassen vigslet. Samtidig ble en minnestøtte over de som var gravlagt der avduket. Gravplassen ble vigslet av prost Rode, og avdukingen av minnesmerket ble foretatt av statsråd Holst. Ca. 1300 personer overvar høytideligheten.»

Det er viktig for kommunen å ta godt vare på Lysthaugen minnelund og utkikkspunkt, samt å ivareta utkikkspunktet på Jermstad. Disse stedene er sentrale i å formidle den grufulle rashistorien for ettertiden. Det er også viktig å ta vare på minnesmerket som er reist i Raset, i ærbødighet over de som tok til på nytt etter Verdalraset i 1893 og som har bidratt til at både Raset og Nessleira i dag er fruktbare og veldyrkede landskap.

En bør kartfeste alle ras som har gått i Verdal.

Hærfossen

12. september 1893 er en skjebnesvanger dato for Helgådals historie, bare fire måneder etter Verdalraset rammet en ny katastrofe befolkningen i Verdal.

Elva Helgåa tok seg nytt løp og Hærfossen ble liggende tørt. Elva tok flere leier før den fant leia omtrentlig som den har i dag. I det tidsrommet gikk det flere større ras som også tok dyrkamark og menneskeliv. I 1894 ble et forebyggingsarbeid igangsatt ved Malså. Et byggverk som fortsatt holder Malså på plass i Volla fossen, og forhindrer at elva glir av berget.

«Fem gutar skulle på skolen gå» er inskripsjonen på en minnebauta som står i Røesgrenda. Da elva tok nytt løp grov den seg dypere og bredere og der det før hadde vært enkelt å ta seg over elva ble det nå vanskelig. Det ble bygd en løpestreng over elva. Den 11. oktober 1921 skulle fem skolegutter dra seg over i kassen, da ulykken skjedde. De skulle på skolen i Volden, men guttene mistet livet. Fire i den flomstore elva, mens en døde da de fikk han på land. Minnebauta er satt opp i Røesgrenda av Helgådal IL/Helgådalsnytt. Kilde: Helgådalsnytt, flere utgaver.

Verdalselvprosjektet som pågår i dag har som mål å utvikle Verdalselva som opplevels- og aktivitetsarena gjennom å øke tilgjengeligheten til naturområder og kulturminner nært bo-områdene i kommunen.

I heftet om Verdalraset beskriver Verdal historielag det slik: «Angst og redsel fulgte i kjølvannet av tragedien. Tilværelsen ble totalt forandret for de, som overlevde. De fleste av dem hadde mistet ett eller flere familiedlemmer. Alle hadde mistet noen de kjente. Og svært mange mistet også både hus, eiendom og levevei. Men tida – og naturen legger alle sår. Etter som årene gikk, grodde såret i rasområdet til. Folk flyttet tilbake og skapte seg nye fine heimer i området. I dag er det vanskelig for en utenforstående å skjønne at disse heimene står på det som for hundre år siden var et hav av grå leire.»

SAMFUNNSMÅL SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVARLIG FOR TILTAKET	SAMARBEIDS- PARTNERE	ØKONOMI							
						KOSTNAD					FINANSIERING		
						2022	2023	2024	2025	2026	Eget budsjett	Økte kostn. i økon.plan	Eksterne tilskudd
MÅL 2.5													
I Verdal finnes det tilstrekkelig og egnede arenaer til å oppleve og utøve et bredt spekter av kultur-, fritids- og friluftaktiviteter.	Legge til rette for mangfold av aktiviteter. Legge til rette for et variert friluftsliv der folk bor. Styrke natur- og kulturbasert næringsliv.	Lage en liste for skjøtsel og vedlikehold av kulturminner knyttet til Verdalsraset	Minnelunden på Lysthaugen. Informasjonstavler og utsiktspunkt Lysthaugen og Jermstad. Minnesmerket i Raset (Bureisere)	Lage liste Kulturkontoret, Årlig gjennomføring av tiltak Teknisk drift	Ressurspersoner	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	x		
		Kartfeste alle ras som har gått i Verdal.		Kart og geodata	Ressurspersoner			Oppdrag	Oppdrag				
		Utrede en ruteomlegging, og ny skilting av området ved Hærfossen.	Utrede situasjonen angående råtne broer, sikkerhet og undersøke med grunneiere og Helgådalen IL om å lage ny rute for sti og nye informasjonstavler	Kulturkontoret	Utrede			Oppdrag					
MÅL 3.3													
Verdal er en attraktiv reiselivsdestinasjon	Styrke natur og kulturbasert næringsliv	Formidle kunnskap om kulturminner langs elvene (Helgaa og Verdalselva) så som tømmerfløting, laksefiske, ulike ras m.m.	Informasjonstavler i forbindelse med prosjekt Verdalselva	Samfunns-utvikling	Kulturkontoret og Teknisk drift	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	x		

JAMTLANDSVEGEN

«Den vegen i landet hvor de historiske minnesmerkene står tettest»

Verdal historielags skrifter 45

Ferdselsvegen mellom Sverige og Norge, mellom Jämtland og Trøndelag gjennom Verdal, har i lang tid vært en viktig forbindelseslinje og handelslinje - hvor langt tilbake vet vi ikke, men vi vet at vi har gamle ferdselsårer i fjellet.

I Verdal historielags jubileumsskrift om Jamtlandsvegen kan en lese: «Ferdselsleia gjennom dalføret har opplevd flere kongeferder. Her kom Olav Haraldsson på veg til Stiklestad. Sannsynligvis var det også oppover Verdalen Kalv Arneson tok leia da han reiste til Gardariket for å hente hjem Olavs sønn Magnus til ny konge i landet. Her kjørte Kong Karl Johan i egen karjol og med stort følge da vegen som fikk hans navn ble åpnet i 1835. Barnebarnet Oscar II benyttet den relativt nye kommunikasjonsleden under sin kroningsferd til Nidaros i 1873.» Ved den nye St. Olavs bru, står kongesteinen som ble signert av kong Olav V besøkte stedet i 1980.

Statens vegvesen har en Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner «Vegvalg» fra 2002.

Karl Johans vei er med i Statens vegvesen sin verneplan, med hellebru og fire hvelvbruer. Vegen er 17,5 km lang og inkluderer Kong Karl Johans Klev. Siden 1985 har vegvesenet hatt ansvaret for restaurering av vegens murverk.

Veganlegget ble påbegynt i 1821 og var ferdig både på norsk og svensk side i 1835. Det ble betraktet som et resultat av stor ingeniørkunst. Det var den svensk-norske kongen Karl Johan som fikk bygd kjørevegen som skulle lette ferd-selen, og varetransporten mellom de to landene, og vegen ble også oppkalt etter ham. Vegen ble avløst av den nye Jamtlandsvegen i 1863. Kilde: «Vegvalg» 2002.

Vegvokterboligen

Statens vegvesen eier Vegvokterboligen med tilhørende bur og uthus som ble satt opp på Stiklestad friluftsmuseum i 1987. Bolighuset og bur ble flyttet fra Vaterholmen mens uthuset er en rekonstruksjon av en uthusbygning fra Vemundvik ved Namsos. Boligen ble innkjøpt av staten i 1870 til bruk for en av de første fire vegvoktere i Norge. Disse riksvegvokterstillingene ble opprettet i 1866, og var starten på et moderne vegvesen med fast ansatte arbeidere.

Vegvokterboligen slik den står i dag på Stiklestad friluftsmuseum.

Fylkesvei 72 – Fv72 Jamtlandsvegen går i dag fra E6 ved Stamphusmyra til svenskegrensa på Åbofjellet.

Vedlagt er de nye informasjonstavlene som er satt opp langs Jamtlandsvegen:

1 Helloporten	10 Vaterholmen
2 Kvinnfjellet	11 De Verdalske
3 Bergugleberget/
Bergylen	befestninger
4 Kanonatalen	12 Kleivdalskjerka
5 Storinvaldstøtta	13 Kleivdalen
6 Visborgstøtta	14 Karolinergrav i Sul
7 Steinsvåttån	15 Risvassbekken
8 Tacksamhet	16 Olskjelda
9 Blokkhuset	17 Skavhaugstøtta
	18 Stene Skanse

[Verdal historielag har en oversikt over minnesmerker langs Jamtlandsvegen og Karl Johans veg.](#)

SAMFUNNSMÅL SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVARLIG FOR TILTAKET	SAMARBEIDS- PARTNERE	ØKONOMI							
						KOSTNAD					FINANSIERING		
						2022	2023	2024	2025	2026	Eget budsjett	Økte kostn. i økon.plan	Eksterne tilskudd
MÅL 2.5													
I Verdal finnes det tilstrekkelig og egnede arenaer til å oppleve og utøve et bredt spekter av kultur-, fritids- og friluftaktiviteter.	Legge til rette for mangfold av aktiviteter. Legge til rette for et variert friluftsliv der folk bor. Styrke natur- og kulturbasert næringsliv.	St. Olavs bru, årlig skjøtsel og en ny informasjonstavle.	Rydding av vegetasjon rundt alle kulturminner som ligger ved St. Olavs bru, hver sommer. Lage informasjonstavle med beskrivelse av kulturminner i området ved brua.	Kulturkontoret	Ungdom som er på sommerarbeid i Verdal kommune. Verdal historielag.	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	x		
		Skjøtsel for Stene Skanse, Visborgstøtta og Ola Skavhaustøtta. Grunneieravtale for Stene skanse.	Avtale med en frivillig organisasjon. Avtalen innebærer gresslåing av områdene Stene skanse, Visborgstøtta og Ola Skavhaugstøtta. Videreføring av grunneieravtale Stene skanse	Kulturkontoret	En frivillig organisasjon	30000	30000	30000	30000	30000		x	
		Sikre ankomstveg til De verdalske befestninger	Verdal kommune har signert en avtale med Forsvarsbygg hvor kommunen har tatt på seg ansvaret for tilkomstveier til Nordre- og Søndre galleri og Blokkhuset.	Teknisk drift			500000	30000	30000	30000		x	
MÅL 3.3													
Verdal er en attraktiv reiselivsdestinasjon	Styrke natur og kulturbasert næringsliv	Utrede hvordan en ivaretar funn fra Karolinernes inntog i Verdal.	Det er gjort en rekke funn fra Karolinernes inntog i Verdal. Det foreslås å utrede hvordan vi på best måte kan ta vare på de funnene for ettertiden.	Kulturkontoret	Tor Martin Nordtømme				Oppdrag	Oppdrag			
		Registrere Karolinergrava på Lillemoen som kulturminne	Bauta over karolinere som mulighens ble gravlagt på Lillemoen i 1718 eller kanskje på nyåret 1719	Plan og byggesak		Oppdrag					x		

SØRSAMISK URFOLK OG SKOGFINSK MINORITET

Gaskelaante «det midterste landet» eller «landet i mellom»

Kilde: Åke Junge

Trøndelag er en del av det sørsamiske området. Samene har status som urfolk i Norge og Sametinget er ansvarlig myndighet for de samiske kulturmiljøene.

Samisk historie i Sul og fjella omkring, er tittelen på en bok utgitt i 2017, den beskriver de eldste spora etter samer i Gaskelaante (Færen) og de eldste dokumenter. I boka er det kart, omtale av spor etter samer og det samiske i stedsnavn og om reindrift i Sul-området. Boka er utgitt i et samarbeid mellom Trøndelag Fylkeskommune, Verdal kommune, Sametinget og resurspersonene Åke Junge og Jan Persson. **Samisk historie i Vera** er arbeidstittelen på en ny bok som er under arbeid med samme faggruppe.

Registrering av samiske kulturminner i Verdal.

Fra 2018 er det registrert ca. 80 samiske kulturminner i Verdal. De vitner om en rik og variert historie, med vekt på fiske, jakt og fangst. Alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk fredet. Nidarheim boligeiendom er fredet, og står i dag på Fleskhus. Tømmerkassen er flyttet flere ganger og har vært en del av den samiske bosetninga i Volhaugen. Den er viktig å ta vare på.

I dag har vi ingen reindriftseiere som bor i kommunen, men fjell og utmark benyttes aktivt som beiteområde. Det har vært, og er stor samisk aktivitet i Verdal. Vi har en så tydelig og stor samisk arv som bør løftes mer fram i lyset og et virkemiddel er å utrede muligheten for at Verdal kommune får samisk kommunenavn, som synliggjøres ved skilting.

Daniel Mortenson ble født på Skaltuffellet, og i Verdal kirkebok fra 1850 – 1869 står det oppført at den 30. desember i 1860 ble han døpt i Vuku kirke. Han hadde gamme ved Brenntjønna da han dreiv med rein i Verdal fra 1895 – 1900. Daniel var en av de fremste pionerene i arbeidet med å organisere samene til kamp tidlig på 1900 tallet. Han stiftet lokale sameforeninger både i Søndre og Nordre Amt rett etter 1905. Han var en av lederne for det første samiske landsmøtet i Trondheim i 1917, der han var dirigent for møtet. Han ble valgt til leder av lovkomiteen som ble oppnevnt av landsmøtet. Han ga ut sameavisa *Waren Sardne* i to perioder fra 1910-1913 og fra 1922 fram til sin død i 1924. Han er gravlagt i Røros. Kilde: Samisk historie i Sul og fjella omkring.

Tronsmoen, Vera. Foto: Aud Lien Sellæg

Skogfinner

På regjeringens hjemmeside under temaet nasjonale minoriteter står det: «Grupper med langvarig tilknytning til landet defineres som nasjonale minoriteter, i Norge er dette kvener/norskfinner, jøder, skogfinner, romer og romanifolk/tatre. Skogfinner er en betegnelse som brukes på finnene som flytta fra Finland for å bosette seg i Sverige og Norge på 15- og 1600-tallet.» Det finnes i dag over en halv million etterkommere fra de

første skogfinnene som kom til Norge. Den første omtalen av skogfinner i Vera har vi funnet i Helgådalsnytt i 1979-utgaven, men det var i 2012 at befolkningen i Verdal virkelig ble klar over denne delen av historien. Sissel Kristin Hermann skrev manuset og satte opp den første utgaven av Veresspelet om skogfinnene som kom til Vera på slutten av 1700-tallet. Marte Heie Hallem har helt nylig lagd en dokumen-

tarfilm og skrevet ei bok med tittelen Fremmed blod. Stiklestad Nasjonale Kultursenter er i gang med et større arbeid knyttet til skogfinsk bosetting i Verdal, og har etablert kontakt med Norsk skogfinsk museum, Trøndelag Fylkeskommune og Verdal kommune. Verdal kommune har gitt et økonomisk tilskudd til Scene Midt for å skrive en rapport om bosetting i Vera og Helgådalen.

SAMFUNNSMÅL SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVARLIG FOR TILTAKET	SAMARBEIDS- PARTNERE	ØKONOMI							
						KOSTNAD					FINANSIERING		
						2022	2023	2024	2025	2026	Eget budsjett	Økte kostn. i økon.plan	Eksterne tilskudd
MÅL 3.5													
3.5 Verdal møter framtida med kunnskap og kompetansekraft, og er ledende innen innovasjon og digitalisering.	Være en aktiv deltaker i forskning, utvikling og innovasjon, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt.	Bokutgivelse om sørsamer i Vera	Bokutgivelse	Kulturkontoret	Sametinget, Trøndelag Fylkeskommune og ressurspersoner	Oppdrag	Oppdrag				x		x
		Utrede muligheten for et prosjekt angående skogfinnene og folk på vandring i Vera og Verdal.	Utrede sammen med SNK, TRFK,VK og evt. flere	Kulturkontoret	En frivillig organisasjon			Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag			
MÅL 3.2													
3.2 Verdal er stolt vertskap for nasjonaljubileet 2030 – den største begivenheten i vår levetid.	Arbeide for å skape eierskap og begeistring hos innbyggere og næringsliv.	Utrede om muligheten for at Verdal kommune får et samisk kommunenavn innen 2027, som i jubileumsstafetten er året for samisk tilhørighet	Finne ut hva som er kriteriene, finne ut hva det medfører av arbeid og kostnad og finne ut om det er politisk vilje	Kulturkontoret	Trøndelag Fylkeskommune, Sametinget, Sørsamisk språkråd	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag			

KRIGSMINNER

«Gløsm ailler bildet om fred igjen fra vårn nitten hunder førtifæm.»

Fra Flyktningelosen, Marte Heie Hallem

Det som omtales her er minner og minnesmerker knyttet til 2. verdenskrig. Øvrige krigsminner er knyttet til ferdselsleia østover og er omtalt i temadelen *Jamtlandsvegen*.

Krigskirkegården på Ørmelen. Foto: Øyvind Malum

Krigskirkegården på Ørmelen

På informasjonstavla som er satt opp ved krigskirkegården kan en lese:

Behovet for sovjetisk arbeidskraft var nært knyttet til tyskernes syn på Norge som et skjebneområde. Krigsfangenes innsats betydde mye for utbyggingen av norsk infrastruktur. De ble satt inn i utbyggingen av Nordlandsbanen, Riksveg 50(E6), tunneller, befestninger og flyplasser. 26. januar 1945 stoppet et tog på Verdal stasjon. Det kom fra Nord-Norge. Ut av vognene, lastet som i en dyretransport, kom 300 sovjetiske krigsfanger. En måned seinere var 31 av dem døde. Krigskirkegården på Ørmelen er deres siste hvilested. I 1951 bestemte norske myndigheter at alle sovjetiske krigsgraver skulle flyttes til en egen krigskirkegård på øya Tjøtta på Helgelandskysten. Dermed ble mange kors og monumenter fjernet andre steder. Ørmelen krigskirkegård er en av få vel bevarte.

Minnebautaen i Moe-parken

Er reist av Motstandsgruppen 1940-1945 og ble avduket 8. mai 1984. Foreningen ble stiftet 7. juni 1945 med det formål å få tatt vare på bygdas-krigs og okkupasjonshistorie fra åra 1940 – 1945. Før Motstandsgruppen ble oppløst ga de minnebautaen til Verdal kommune med oppfordring om å ta godt vare på den. Kilde: *Verdalsboka krig - okkupasjon – motstand*.

Bauta, Stiklestad kirkegård

Er reist av Verdal ungdomslag med Per Stiklestad i spissen for arbeidet. Kilde: *Bjørn Iversen*. På bautaen står navnene til Gunnar Oskar Ahlgren, Torolf Getz Wold og Jostein Blomberg, som falt for landet sitt. Jostein Blomberg og Torolf Getz Wold er begge jordfestet på Stiklestad kirkegård 17. mai 1940. Gunnar Oskar Ahlgren ble gravlagt på Stiklestad kirkegård 22. mars 1943. Kilde: *Verdalsboka krig - okkupasjon – motstand*.

Flysetra/Flyvollen

Flysetra er stedet Henry O. Rinnan ble tatt i 1945. Beklageligvis er husene på setra råtnet ned, bare noen få stokker vitner om at her har det stått et hus. Helgadal IL har satt opp en tavle på setra med informasjon fra maidagene 1945.

Grenselosene

Det er satt opp minnesteiner for grenselosene på rasteplassene ved Skjærkerfossen og ved St. Olavs bru.

SAMFUNNSMÅL SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET	TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVARLIG FOR TILTAKET	SAMARBEIDS- PARTNERE	ØKONOMI							
						KOSTNAD					FINANSIERING		
						2022	2023	2024	2025	2026	Eget budsjett	Økte kostn. i økon.plan	Eksterne tilskudd
MÅL 3.3													
Verdal er en attraktiv reiselivsdestinasjon	Styrke natur og kulturbasert næringsliv	Dialog med Krigsgravtjenesten i Kultur- og likestillingsdepartementet og finne ut hvilket vern/beskyttelse krigskirkegården og området omkring skal ha framover.	Viktig i forhold til videreutvikling av Ørin og utbygging av ny E6.	Kulturkontoret	Plan og byggesak	Oppdrag	Oppdrag						
		Lage en informasjonstavle som settes opp i Moe-parken.	Informasjonstavla skal inneholde informasjon om de ulike elementene i parken, blandt annet minnebautaen fra 2. verdenskrig	Kulturkontoret		Oppdrag					x		
		Vurdere oppgradering av skilt Flysetra	Helgådalen IL har satt opp skilt ved Flysetra. Det er usikkerhet om forfatningen på dette skiltet.	Geodata (Alf Roksvåg)	Heglådalen IL, Verdal kommune		Oppdrag					x	

Utdrag fra Verdalsboka krig-okkupasjon og motstand:

Jakten på Rinnan-banden i Helgådalsfjella 10. - 15. mai 1945.

Olav Sagvold, som var med da Rinnan ble tatt, forteller hvordan han opplevde dette.

«På Flysetra, gikk jeg meg rett på Rinnan og følget hans! Kom opp en kneik, da jeg plutselig får se dem, bare 30 meter unna. Jeg huket meg øyeblikkelig ned og fikk heldigvis gitt tegn til de andre. Ganske snart kom det hvitt flagg, både gjennom det ene vinduet og opp murpipa. En uredde soldat, korporal Magne Solheim, gikk fram; ut kom Henry Rinnan og fem personer til. Rinnan ropte at han hadde noe å si, han ville forhandle om overgivelsen, og var nok engstelig for at han skulle bli skutt på med det samme. Men det var bare ett vilkår, - Solheim svarte at de var omringet av 100 mann, og hvis de ikke øyeblikkelig kastet våpna og overga seg ble de skutt på flekken. Rinnan fant det da best å kaste revolveren. Han skulle ha visst at vi bare var åtte mann!

Flysetra ligger langt fra folk. Selv om Rinnan og folket hans var avvæpna, var vi på ingen måte ferdig med oppdraget. Fangene skulle bringes fram til bygda. De gikk med på å ta seg fram på egne bein, hvis vi lovte å ikke gjøre dem noe. Det var underlig å se Henry Oliver Rinnan, en småvokst «slåvå» som snubla og subba der han gikk unna framover fjellet fra Flysetra, og jeg tenkte på at der hadde vi tyskernes farligste mann i Norge under krigen.

Jeg sa til ham, at jeg aldri kunne ha drømt om at jeg skulle være med på å ta ham akkurat her i dette terrenget. «Hva slags kar er du, da?» . «Det kan det vårrå det sammå om» sa jeg, «men æ hi nu hjelpt mang vekk ifrå klørom på dæ, æ». - «Å ja, du er en av dem, sa han. Jeg har visst om dere lenge, men har ikke fått noe tak på dere, » svarte Rinnan.

Var det ikke merkelig – helt siden sommeren 1940 hadde folk rømt over til Sverige ved å ta seg fram her oppover Helgådalen, og siden 1942 hadde vi drevet organisert losing av flyktninger, uten at Rinnan hadde klart å rulle opp organisasjonen vår. Men når Rinnan sjøl skulle prøve å unnsnippe, «stjal» han faktisk flyktningeruta vår!

Spillet er slutt - Henry Rinnan

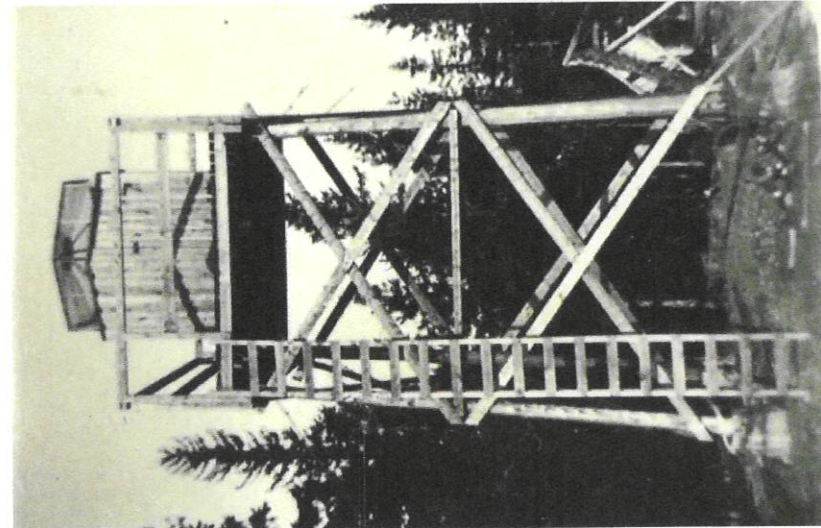
**Vedlagt er de nye informasjonstavlene
som er satt opp langs Jamtlandsvegen:**

1	Helloporten	10	Vaterholmen
2	Kvinnfjellet	11	De Verdalske
3	Bergugleberget/
Bergylen		befestninger
4	Kanonatallen	12	Kleivdalskjerka
		13	Kleivdalen
5	Storinvaldstøtta	14	Karolinergrav i Sul
6	Visborgstøtta	15	Risvassbekken
7	Steinsvåttån	16	Olskjelda
8	Tacksamhet	17	Skavhaugstøtta
9	Blokkhuset	18	Stene Skanse

Tekst og bilder på informasjonstavlene er utarbeidet av:

Verdal kommune, prosjektleder Frode Strand og en arbeidsgruppe fra Verdal historielag bestående av Roald Veimo, Kjetil Dillan, Rudolf Holmvik og Olav Nyberg.

Helloporten - en del av Jamtlandsvegen

Observasjonstårn bygd av det norske forsvaret i 1954.
Foto: Verdalsbilder/John Solli

Observasjonstårn bygd av tyske soldater under 2. verdenskrig
Foto: Verdalsbilder/John Solli

Observasjonsposten på Helloporten

Under 2. verdenskrig bygde tyskerne mange forsvarsverker, de gravde skyttergraver og forskansninger «over alt». Et av de mest markerte av slike anlegg her i bygda, var utkikstårnet for flyobservasjoner på Helloporten i Hellomarka. Stillingen på Helloporten, hvor det også ble bygget et 10- 12 meter høyt utkikstårn, ble trolig etablert tidlig i 1941 i forbindelse med tyskernes angrep på Sovjetunionen.

Tyskerne betraktet Helloporten som en av de viktigste observasjonspostene i Trøndelag. Her var det forlagt en liten militær vaktstyrke på 10 - 12 mann fra det tyske flyvåpenet. Vaktstyrkens oppgave var spesielt å observere «fiendtlige» fly som måtte komme inn over distriktet vestfra. Av utstyr vet vi at de hadde telefon og lytteutstyr, kanskje også radioforbindelse. I tillegg til at de holdt utkikk etter inntrengning av fly, hadde de også oppmerksomhet rettet mot Jamtlandsvegen og sentrale deler av bygda. Etter hva det er fortalt, hadde de en fantastisk kikkert. For de rakk å bygge ei lita mannskapsbrakke, rekvirerte de husrom i mastubygninga på gården Hello. I tillegg til brakka ble det også satt opp ei spesiell vaktstue.

Tyskerne hadde også en tilsvarende observasjonspost på en kolle ved Godbekkjønna, sør for Sandvika like ved svenskegrensen. Det er hevdet at de to observasjonspostene hadde forbindelse med hverandre. Posten ved Godbekkjønna hadde mye av oppmerksomheten rettet mot svenske forsvarsverker øst for riksgrensa. Begge disse observasjonspostene var interessante objekter for de alliertes etterretningstjeneste i Verdal under hele krigen, de fulgte med og hadde god greie på tyskernes aktiviteter.

Etter krigen ble brakka ved Helloporten solgt. Restene av observasjonstårnet og vaktstua er ennå synlige i terrenget. Det norske forsvaret overtok observasjonspostene og brukte disse i forbindelse med militære øvelser fram til de ble nedlagt på midten av 1960-tallet.

For more info:
Scan QR code

15.04 -
15.09.

01.04 -
20.08.

Allemansretten/ sittak og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots
- Fri ferdsel skal ikke være til skade eller ulempe for andre, eller for plante- og dyreliv.
- Du kan fiske i vann og jakt på vilt.
- Forstyr ikke dyr og fugler.
- Alt vill er fredet med unntak av lovlig jakt.
- Lukk igjen grinda etter deg.

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

Ved ulykker ring 112 eller 113
In case of accidents, call 112 or 113

Velg tur etter evne/Select the trip according to ability

Trøndelag
fylkeskommune

GjensidigeStiftelsen

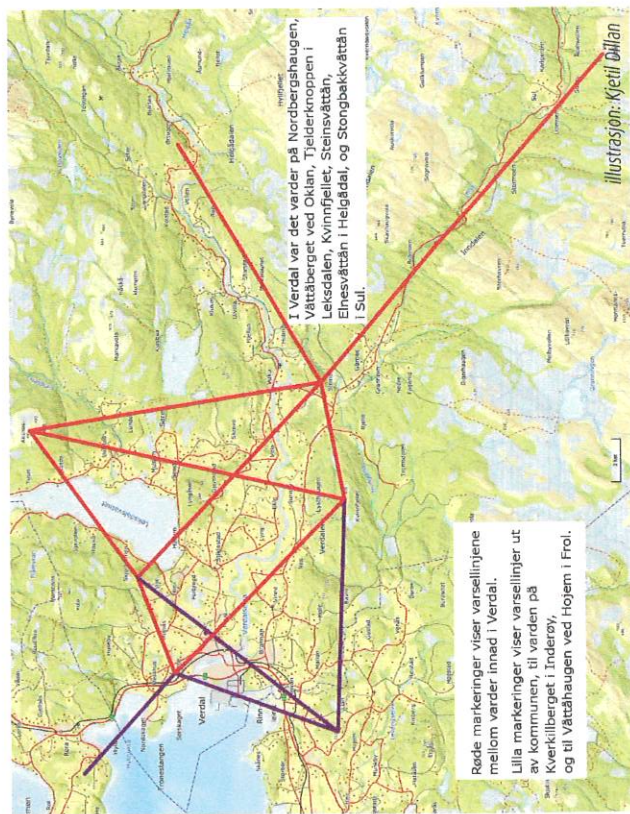
Verdal historielag
Stiftet 24/4-1943

Verdal
kommune

Kvinnfjellet - en del av Jamtlandsvegen

Kvinniefiellet (Skrivemåte oadkient aa tilrådd 1. iuli 1991. Kilde: Kartverket.

Vardebrønning er urgammelt. Menneska oppdaga tidlig at ild og røyk var tjenlig til å varsle fare, eller anna signalisering. Håkon den Gode satte vardebrønninga i system som mobiliseringsvarsel først på 900-tallet. Han lot bygge varder langs kysten og så langt inn i landet som laksen gikk i elvene. Dette var trolig med i det systemet som i virkeligheten var vår første organiserte kystvakt.

Kvinnifjellet må betraktes som ytterpunkt i varslingsssystemet i Verdal. Derfra var det åpent lende ut mot Ytterøyas høyeste topp Storberget med påvist vete, kverkillberget på Røra/Inderøy og motsatt inn til Verdalsens varlingsssystem. Siste gang vardebrenning var i bruk før alvor i Verdal, var ved Generalarmfjeldts innfall i Verdal 1718. Trolig at det var vardevakt også 1808-14.

1718 var iden eller roynen fra Steinsvåtten signalet til at de øvrige varder i Trøndelag også ble tent. I følge gamle kilder/sagn skal det også ha ligget 1718 varde om på Voltravlen/Volen, midt mellom Stiklestad og Vikku, men det kan ha sitt opphav i navneleddet «vol».

Opprinnelsen til navnet Kvinnfjellet.

opprinnelsen av navnet Kvindfiellet».

Det ene sagnet forteller at under svartedauen døde det så mye folk på Innherred at det etterpå steg røyk opp fra bare sju murpiper mellom Sparbu og Stjørdal. Det var smittefarlig å bo nede i bygda, og sagnet forteller om ei kvinne som flyttet opp i fjellet og bodde der. Hun var den eneste som overlevde pesten i bygda. Derav var smittefarlig å bo nede i bygda, og sagnet forteller om ei jente som fødte et barn hun ikke ville vedkiennes. Derfor drukna hun barnet sitt i Birkvatnet like ved fjellet.

Denne hendelsen skal ha gitt navn til fjellet (Sagnene er nedskrevet i boka «Frå gamal tid» av Anton Røstad. Norsk folkeminnelag 1931) havilet «Kvildjelleit». Et dillnet sagitt forteller om et jente som møte et barn med ikke ville vaskjennes. Den som dring med barnet sitt i boka

Develop your offer online/Select the trip according to ability!

f Symbolene angir hvor krevende turene er. Sorte symboler på hvit bunn er generelle, dvs. ikke graderte.

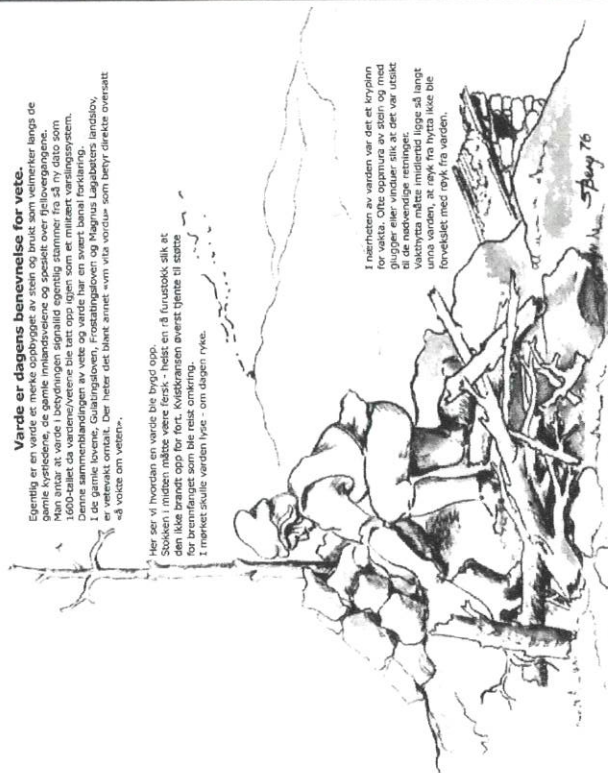
fylkeskommune

Gjensidige Stiftelsen

Verdal historielag
Stiftet 21/4 1949

foto: Rune Gudding

Illustrasjon: Steinar Berg, tekst: Kjetil Dillan

For more info:
Scann QR code

**Allemannsretten/
skikk og bruk**

Du kan ferdes fritt i utmark til fots
Fri ferdsel skal ikke være til skade
eller ulempe for andre, eller for
plante- og dyreliv.
vis hensyn til utmarksnæringene.
Forstyr ikke dyr og fugler.
Alt vilt er fredet med unntak av
lovlig jakt.
Lukk igjen grinda etter deg.

Public access to the countryside/customs

You have the right to roam freely through common land
 Show consideration for wilderness industries.
 Show consideration for other users of uncultivated land.
 Always close all gates behind you.
 Do not disturb animals and birds.
 All game is protected except for leg.

Ved ulykker ring 112 eller 113

In case of accidents, call 112 or 113

Bergugleberget/Berggylen - en del av Jamtlandsvegen

Bergugleberget eller Berggylen

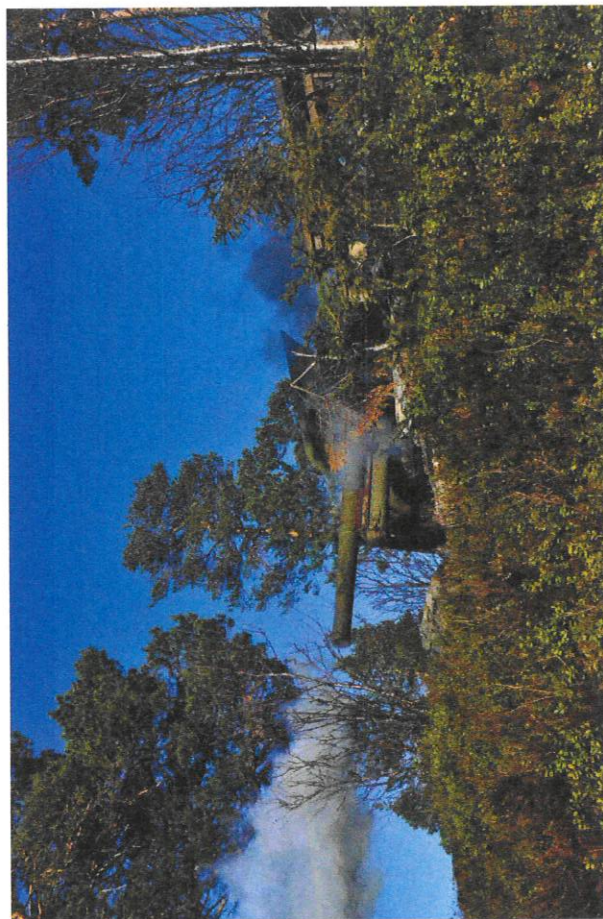

foto: Roald Veimo

Bergugleberget står det på kartet over bergknausen ovenfor Stene skanse, på søndre side av elva Trondgola. Lokalt heter imidlertid berget for «Berggylen». Navnet kommer antagelig fra den lokale benevnelsen på Hubroen, nemlig «Berggyl». På svensk kalles hubroen «Berggyl» – og her er det ikke langt over til Sverige ...

Høsten 1907 ble de første detaljerte planer for De Værdalske Befestninger laget. I tillegg til festningsgalleriene og blokkhuset, ble det skissert planer for et sperrefort på «Skogroverknappen» sør for Berggylen, og batteristandplass med veilgang på «Steinsvettberget». Blokkhuset og festningsgalleriene (søndre- og nordre galleri) ble som kjent bygget. Fortet på Skogroveren og batteristandplassen på Steinsvettberget ble ikke realisert. Det ble imidlertid anlagt kanonstillinger på Berggylen. Disse var i utgangspunktet ment som et «uteverk» for sperrefortet som skulle bygges. Kanonstillingene hadde retning mot øst og skulle stanse en eventuell fiendtlig fremrykning nedover dalen.

Det ble senere også oppført en kanonstall til oppbevaring av de 6 feltkanonene som var utplassert på Berggylen.

Kanonkuret ble flyttet til Steinkjersannan på midten av 1930-tallet, men grunnmuren er bevart. I et kostnadsoverslag for De Værdalske befestninger i februar 1908, er de totale kostnader for anleggene beregnet til kr. 151.000,-. Av dette ble det satt av kr. 7.000,- til opparbeidelse av veien til Berggylen, og kr. 4.000,- til «planeringer og kanonskur for 6 stk 8,4 cm kanoner ...»

Under 2. verdenskrig hadde tyskerne geværstillinger på Berggylen. Sporene etter disse er fortsatt godt synlige i terrenget.

For mere info:
Scann QR kode

Kanonvegen

foto: Roald Veimo

Vegen opp til Berggylen ble anlagt i 1909 – 1910 i forbindelse med etableringen av kanonstillingene. Den er dimensjonert for å kunne tåle transport av tunge kanoner som skulle trekkes av seks hester. Vegen skulle være minst 3,5 m bred, og i de skarpeste svingene var veggbredden opp til 7 m. Veibanen skulle være så fast at den tålte et trykk på 1150 kg i en avstand av 0,2 m fra indre veikant.

Vegen var belagt med pukk som var knust med håndmakt. Enkelte steder er det originale veikdekke fortsatt synlig.

Allemaengdetten/ skilt og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots
- Du ferdes skal ikke være til skade for naturen, eller for planter og dyreliv
- Vis hensyn til utmarksforholdene
- Forsvar ikke dyr og fugler
- Alt viit er fredet med unntak av lovlig jakt
- Lukk igjen grinda etter deg

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through the countryside
- Show consideration for wilderness industries
- Show consideration for other users of uncultivated land
- Always close all gates behind you
- Do not disturb animals and birds
- All game is protected except for legal hunting

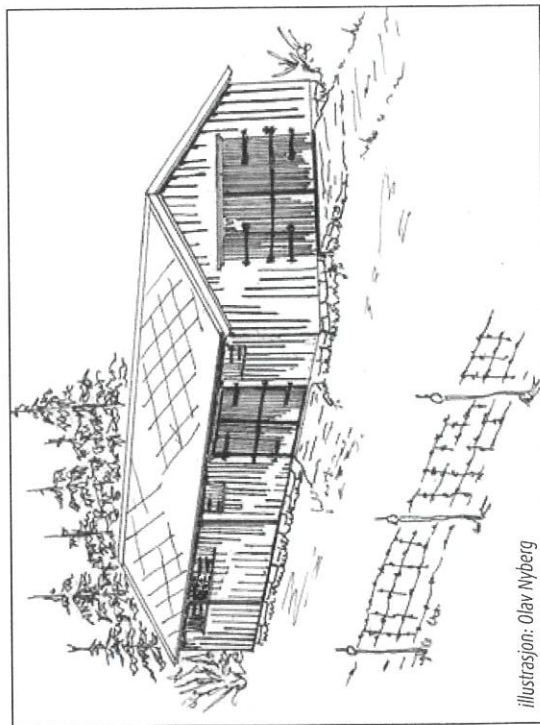
15.04.-
15.09.

Ved ulykker ring 112 eller 113
In case of accidents, call 112 or 113

Symbolene angir hvor bevegelse er tillatt og hvor ikke. Symbolene er gitt i ulike farger og størrelser. De som er i røde farger, betyr at det er forbudt å gjøre det som er skildret i symbolene. De som er i blå farger, betyr at det er tillatt å gjøre det som er skildret i symbolene. De som er i grønne farger, betyr at det er tillatt å gjøre det som er skildret i symbolene, men det er ikke obligatorisk. De som er i gule farger, betyr at det er tillatt å gjøre det som er skildret i symbolene, men det er ikke obligatorisk.

Kanonstallen - en del av Jamtlandsvegen

illustrasjon: Olav Nyberg

Kanonstallen

I et kostnadsverslag for De Værdalske Befestninger i februar 1908, er de totale kostnader for anleggene beregnet til kr. 151.000,-. Av dette ble det beregnet kr. 7.000,- til opparbeidelse av veien til Bergugleberget, og kr. 4.000,- til «planeering og kanonskur for 6 stk 8,4 cm kanoner»

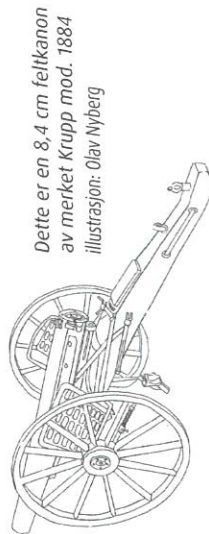
Du står nå ved grunnmuren til dette kanonskuret, eller kanonstallen som den også ble kalt.

Etter at festningsanleggene gikk ut av bruk i 1920-årene, ble kanonstallen benyttet som mobiliseringsplass for posisjonsartilleriet.

Kanonstallen ble flyttet til Steinkjersnannan på midten av 1930-tallet. Huset videre skjebe kjenner vi ikke, men det er trolig at det gikk tapt under bombingene av Steinkjer i 1940.

Kanonene på Berggylen

Det stod i utgangspunktet 6 feltkanoner i de faste kanonstillingene på Berggylen (se tegning). Det er samme type kanon som det også ble plassert to av i Nordre Galleri. Dette er en feltkanon, den beveget seg flere meter bakover hver gang det ble avfyrt skudd. Man måtte derfor bruke tid på å sikte inn på nytt for hvert skudd og det gikk således ganske lang tid mellom hvert skudd. For å redusere bevegelsen i kanonen ved skyting ble kanonene gjerne påmontert en rekylbrems. Kanonene i Nordre Galleri hadde Calmeyers rekylbremsesystem. Det er ikke usannsynlig at også kanonene på Berggylen hadde denne rekylbremsen

Dette er en 8,4 cm feltkanon av merket Krupp mod. 1884
illustrasjon: Olav Nyberg

Skogrøvaren, festningen som aldri ble bygget

Det planlagte sperrefortet skulle sprenges inn i «Skogrøverknappen». Fortet skulle bevæpnes med tre 10,5 cm festningskanoner. Disse skulle plasseres slik at de kunne skyte samtidig. Inne i fjellet skulle det være både oppholdsrom og kjøkken med kokemuligheter for mannskapene. Man kom faktisk så langt i arbeidet at veien inn til inngangen til festningen ble påbegynt.

Bilde av «Skogrøvarn» - her skulle det sprenges festning inn i fjellet ...»

foto: Roald Veimo

Skisse av det planlagte sperrefortet.
Dateret 20. desember 1907.

For mere info:
Scann QR code

01.04.-
20.08.

15.04.-
15.09.

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through the countryside for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

Allmennestetten/skikk og bruk

- Du kan ledes inn i utmark til fots eller på sykkel, eller for å samle på planter, eller for å fiske.
- Vi ber om at du viser hensyn til utmarksforvaltningen.
- Forsvinn ikke dyr og fugler.
- Allt vi er ferdig med utmark av lovlig jakt.
- Lukk igjen grinda etter deg.

Ved ulykker ring 112 eller 113
In case of accidents, call 112 or 113

Symbolene angir hvor krysset er plassert. De er plassert på høy, bunn eller i enkle, dvs. ikke graderte, bakgrunn.

Velg ut etter ønske/Select the trip according to ability!

Trøndelag
fylkeskommune

GjensidigeStiftelsen

Værdal historielag

Stiftet 24/4-1940

Verdal
kommune

Storingvaldstøtta - en del av Jämtlandsvegen

Trefningen ved Levring

200 ÅRS MINDET VED STORINGVALDSTØTTEN, LEVRING, VERDALEN. O. SNEKKERMO, VUKU.

foto: Ole Snekkermo

Da general Armfeldts karolinere angrep Stene skanse den 12. september 1718, ble det en trefning her mellom angriperne og de dansk-norske styrkene som var på retrett fra Stene skanse. I de kampene som oppstod ved Levring mistet ni soldater fra Verdalske Kompani og et ukjent antall fra Gaudalske Kompani livet.

Bauten her ble reist av Innadal Ungdomslag i 1901, til minne om «Dragonen på Levring». Sagnet forteller at dronen på Levring – eller Stor-Ingvald som han senere er blitt kjent som, kjempet en heroisk kamp her og drepte flere av karolinernes soldater før han selv døde av de skader han ble påført i kampen. Verdalske kompani mistet også sin standard (fane) under kampene her. Den ble senere sendt med kurér til Kong Karl XII som et krigstrofé.

Sagnet som fortelles om Stor-Ingvald må en ta med en klype salt, men han kjempet antagelig på en slik måte at han ble lagt merke til og snakket om i ettertiden. Så vokste bragdene hans litt etter litt etterhvert som fortellingen gikk fra mann til mann og fra gård til gård. Slik vokste myten om Stor-Ingvald fram.

Historien forteller også at på det stedet bauten er reist, stod det tidligere et trekors som markerte det stedet hvor de falne soldatene i første omgang ble begravet. De falne soldatene fra Verdalske kompani ble senere flyttet til kirkegården i Vuku. Soldatene fra Gaudalske kompani ligger kanskje fremdeles her.

(I 1718 fulgte Sverige fortsatt den julianske kalender, mens Danmark (og Norge) hadde gått over til den gregorianske kalender. Derfor er det 11 dager i forskjell på svensk og norsk datering av trefningene her.)

For mere info om temaet så kan du se små filmer om dette, scann QR kode:

For mere info:
Scann QR kode

01.04.-
20.08.

15.04.-
15.09.

• Allmennheten/ allik og bruk

- Du kan leides fritt i utmark til fors
- Ri ferdel skal ikke være til skade
- eller utempe for andre, eller for
- Show consideration for wilderness
- industries
- Show consideration for other
- users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

• Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely
- through countryside
- Show consideration for wilderness
- industries
- Show consideration for other
- users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

Vedulykker ring 112 eller 113
In case of accidents, call 112 or 113

Verdal
kommune

Verdal historielag
Stiftet 24/4-1949

GjensidigeStiftelsen

Trøndelag
fylkeskommune

Symbolene angir hvor trefningene er. Her er symbolet for barn og generelle, dvs. alle gale. The symbols indicate how adverse the background are general, i.e. not graded.

Velg tur etter evne/Select the trip according to ability

illustrasjoner: © Lannerbäck

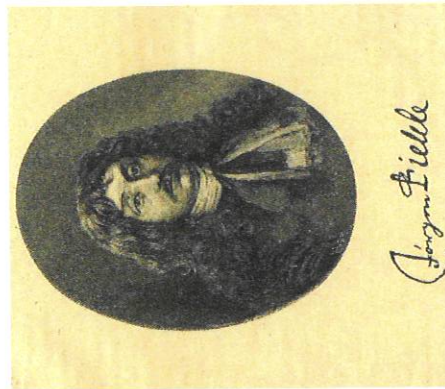

Visborgstøtta - en del av Jämtlandsvegen

Foto: Roald Veimo

De norske soldatene strødde ut fotangeter på vegen der de svenske rytterne rykket frem. Svenske kilder forteller at 23 hester ble ødelagt i beina av dette

Tegning: Jørgen Bjelke

Soldater fra 1660-årene. Ill. A. Bloch

Krig med Sverige 1657 - 1660

I juni 1657 erklærte danskene, Fredrik III krig mot Sverige. Under ledelse av Jørgen Bjelke ble det satt opp en hær på vel 2000 mann i Trøndelag. En stor del av denne styrken gikk i august skanse inn i Jämtland. Like før jul kapitulerte Frösö skanse, og Bjelkes hær hadde dermed kontroll over dette gamle norske landskapet.

Utenfor København stod imidlertid svenskekongen, Carl X Gustaf og truet med å angripe byen. I februar 1658 ble det innledet fredsforhandlinger i den danske byen Roskilde. Forhandlingene førte blant annet til at Jørgen Bjelke måtte trekke seg ut av Jämtland, og at både Jämtland og Trondhjems len skulle overføres til Sverige.

Noe av det første svenske myndigheter gjorde etter at de hadde inntatt Trondheim, var å legge harde skatter på innbyggerne, og å skrive ut 2000 soldater, deriblant ca 70 verdalinger, som skulle til Baltikum for å slåss for svenskekongen.

Sterke krefter i Norge, med Jørgen Bjelke i spissen satte i gang arbeid for å stable på beina en ny norsk hær som skulle ta Trondhjems len tilbake fra svenskene. På forholdsvis kort tid hadde de samlet tropper fra Østlandet, Vestlandet og Nord-Norge rundt Trondheim by og ute på Trondheimsfjorden.

Da nordmennene ved hjelp av god etterretning fikk greie på at en svensk styrke på 500 soldater fra Upplands rytteri var på vei til unnsetning av Trondheim, ble to kompanier med til sammen 440 mann under ledelse av major Eilerik Visborg og kaptein Poul Birck sendt til Verdal. Ved trefninger her ved Stene skanse og ved «Bergstuen» ca 5 km lenger opp i dalen ble den svenske styrken drevet tilbake og de måtte gi opp forsøket på å komme fram til Trondheim.

Svenskekongen Carl X Gustav ble mektig vred da han fikk vite at denne ekspedisjonen hadde mislyktes. Han skrev i et brev til lederen for ekspedisjonen, oberst Drakenberg, at han var «illa till fridz», og at «Eder ordre hafwer warit att gaa till Trundheimb och icke tillbaka...»

Etter dette ble Trondheim by beleiret og beskutt av de norske styrkene i ca 2 måneder.

I midten av desember gav svenskene opp okkupasjonen av landsdelen og trakk seg ut av Trondheim igjen.

I 1671 ble Elerik Visborg adlet under navnet von Wisburg, og fra 1683 var han kommandant ved Akershus festning.

Bautaen på denne høyden ble reist av Inndal Ungdomslag i 1908 til minne om Eilerik Visborg og hans soldaters innsats ved Stene skanse i dagene 30. september til 2. oktober 1658.

**Ved ulykker ring,
112 eller 113.
In case of accidents,
call 112 or 113**

For more info:
Scan QR code

Allemansretten/ skid og bruk

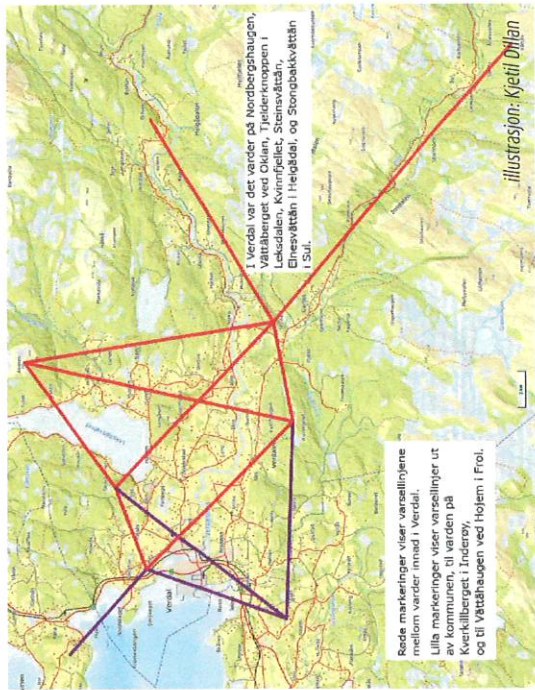
- Du kan ferdes fritt i utmark til fots
- Fri ferdsel skal ikke være til skade eller ulempe for andre, eller for plante- og dyreliv.
- Vis hensyn til utmarksneringene.
- Følg skiltene og bruk skid og luger.
- All vill er fredet med unntak av lovlig jakt.
- Taik igjen grinda etter deg.

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always use proper gear and you must not damage plants and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

Steinsvåtån

Kart over boga utarbeidet i forbindelse med feltregistrering utført i 1928 av Brage Irgens Larsen og Johannes Pedersen. Den registrerte muren har varierende tykkelse. Vannkildens plassering er vist med blått merke.

Varde er dagens benævnelse for vete.

Her ser vi hvordan en varme ble bygd opp. Stokken i midten måtte være fersk - helst en rå flustokk slik at den ikke brant opp for fort. Kvistransen øverst gjente til støtte for brennfaget som ble rest omkring. Det var viktig at brennet skulle gå utover i alle retninger, og på markedet skulle vinden lyse - om dagen ryke.

Illustrasjon: Steinar Berq, tekst: Kjetil Dillan

Bygdeborga består av totalt 261 meter med mur med en terrenghøydevariasjon fra 316 moh. til 321 moh., målt med GPS i 2018. Innenfor borgmuren er det et areal på hele 15.500 m². Muren svinger seg naturlig på kanten av plataet fra sør mot øst og videre mot nord. I nord – nordvest er det tilnærmet loddrett stup ned mot gården Steine.

Scann QR kode

Steinsberget med Steine bygdeborg og Steinsvåttan

Sett med våre øyne tilhører disse to, to forskjellige tidsperioder. Bygdeborga er datert til folkevandringstiden som var fra ca. år 400 til siste halvdel av 500-tallet etter vår tidsregning, mens våttån ble tent siste gang under svenskenes angrep på Norge i 1718.

Våttån, eller veten som det heter på normert norsk, kan ha blitt benyttet så tidlig som i eldre jernalder ca. år 500 før vår tidsregning.

Våttån

I Norge er det spesielt to perioder som er kjent for vetebygging og vetejeteneste. Den første er fra Håkon den Godes tid på 900-tallet og frem til begynnelsen av 1300-tallet, mens den andre er fra Christian IVs tid (1588-1648) og frem til 1814.

Enkelte kilder forteller at det ble anlagt en vete på «Valvola» (i dag Tørrgranvola) i «Kommando-tia» under krigen mot svenskene 1807-1814, men at den aldri ble tent. De samme kildene påstår også at det er fri sikt fra Valvola til Elnesvåttån i Helgådalen, men nye undersøkelser viser at både Åsmundfjellet og Smisvola stenger for, så hvis det har vært vete på Valvola, så må det ha vært flere mellom der og Elnesvåttån.

Håkon den Gode satte vardebrønninga i system som mobiliseringsvarsel først på 900-tallet. Han lot bygge varder langs kysten og så langt inn i landet som laksen gikk i elvene. I praksis var antakelig dette like langt inn i landet som man regnet med at man kunne komme med båt fra sjøen, og således representerte en fare for overraskende angrep.

17718 var ilden eller roken fra Steinsvåtåen signalet til at de øvrige varder i Trøndelag også ble tent.

For more info:
Scann QR code

15.04.-
15.09.

01.04.-
20.08.

15.04.-
15.09.

f **Allemannsretten/**
skikk og bruk

Du kan ferdes fritt i utmark til fots
Fri ferdsel skal ikke være til skade
eller ulempe for andre, eller for
plante- og dyreliv.
Vis hensyn til utmarksnæringene.
Forstyrr ikke dyr og fugler.
Alt vilt er fredet med unntak av
lovlig jakt.

Ved ulykker ring 112 eller 113
In case of accidents, call 112 or 113

 General
 Easy
 Medium
 Challenging
 Knowledge
 Expert

 Symbolene angir hvor krevende turene er. Sørte symboler på hvit grunn er generelle, dvs. ikke graderte.

 The symbols indicate how arduous the trails might be. Black symbols on a white background are general, i.e., not graded.

Velg tur etter egne/Select the trip according to ability:

Weld tur etter ewne! / Select the trip according to ability!

Trøndelag fylkeskommune

GiensidigeStiftelsen

Verdal historielag
Stiftet 24./4. 1949

24/4-1949

Verdal
kommune

Tacksamhet - en del av Jämtlandsvegen

Tacksamhet 1825

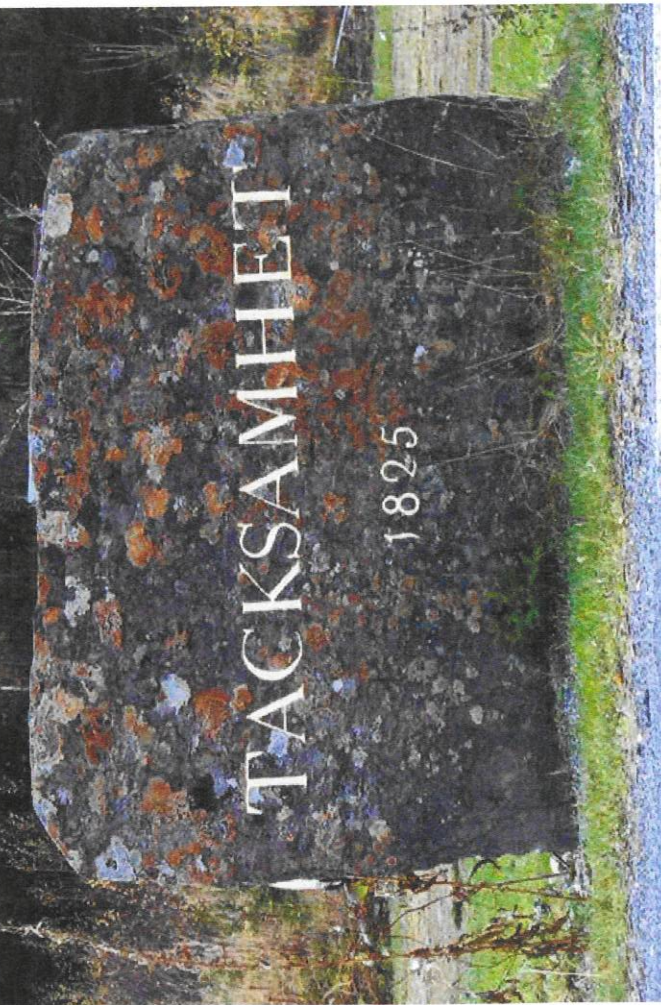

foto: Kjell Dillan

Minnestenen "Tacksamhet"

I 1825 ble det arrangert et felles svensk/norsk samling der militære avdelinger fra Sverige møtte sine allierte i Norge i et felles vennskaps-arrangement på Stjørdal. 800 mann og 140 hester deltok fra svensk side og tilsvarende fra Norge. Øverste svenske befal uttrykte «Det er fortjúsande at øverskrida Norska gränsen som ven for föirsta gongen».

Da de svenske soldatene dro tilbake over riksgrensen, reiste de en stor stein ved Karl Johans veg hvor de ga uttrykk for sine opplevelser.

I 1814 fikk Norge egen grunnlov og gikk fra å være en del av den dansk-norske «helstat» til en union med Sverige. I den nye unionen fikk Norge status som en egen stat, men hadde felles konge med Sverige.

Før 1814 hadde Norge vært knyttet sammen med Danmark siden 1380. Etter eneveldets innføring i 1660 hadde i prinsippet all makt over Danmark-Norge ligget hos den dansk-norske kongen i København.

Bakgrunnen for at kongen måtte avstå Norge til Sverige, var at Danmark-Norge hadde kommet med på den tapende side under Napoleonskrigene. Avståelsen kom som en følge av betingelsene i Kieltraktaten, en fredsavtale mellom kongen i København og den svenske kronprinsen, Karl Johan, undertegnet i januar 1814. Ingen hadde da spurt nordmennene hva de ønsket.

Kieltraktaten førte til opprør i Norge. Den dansk-norske kongens stattholder i Norge, prins Christian Frederik, innkalte representanter for den norske eliten til stormannsmøte på Eidsvoll den 16. februar 1814. Her ble man enige om å avvise fredsavtalen og innkalle en grunnlovgivende forsamling med bred representasjon. Etter tidens målestokk ble Norges Grunnlov meget demokratisk. Allerede 17. mai kunne den undertegnes, og Christian Frederik ble valgt til norsk konge.

Grunnloven ble datert og undertegnet av riksforsamlingens president og visepresident 17. mai. De andre representanter i Riksforsamlingen undertegnet dagen etter. I noen måneder var Norge en helt selvstendig stat med egen konge.

Karl Johan hadde vært med å nedkjempe Napoleon på kontinentet. Sommeren 1814 kom han hjem fra Europa med den svenske hæren, og 26. juli gikk han til angrep på Norge. Krigen ble kortvarig. 14. august ble en ny fredsavtale, Mossekonvensjonen – denne gang mellom Karl Johan og Stortinget – undertegnet.

Med denne avtalen ble Norge tvunget inn i union med Sverige, og kong Christian Frederik måtte forlate landet. Det ble nå helt andre betingelser for Norge enn det hadde vært i den dansk-norske helstat. Norge fikk beholde Grunnloven og kunne fortsette å utvikle seg som en selvstendig stat, med egne politiske institusjoner. En regner derfor at den moderne norske stats fødsel fant sted i 1814.

Allemansretten/ skikk og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots eller uteløp for andre, eller for plant- og dyreliv.
- Vis hensyn til utmarksvesenene.
- Reserverte områder.
- Allt vi er ferdet med unntak av lovlig jakt.
- Takk igjen grinda etter deg.

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness
- Show consideration for other
- Show consideration for other users of unincorporated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

01.04.-
20.08.

15.04.-
15.09.

For more info:
Scan QR code

Symbolene angir hvor krevende turen er. Sorte symboler på hvit bakgrunn er generelt, dvs. for grader. The symbols indicate how arduous the trail might be. Black symbols on a white background are general, i.e. for grades.

Trøndelag
fylkeskommune

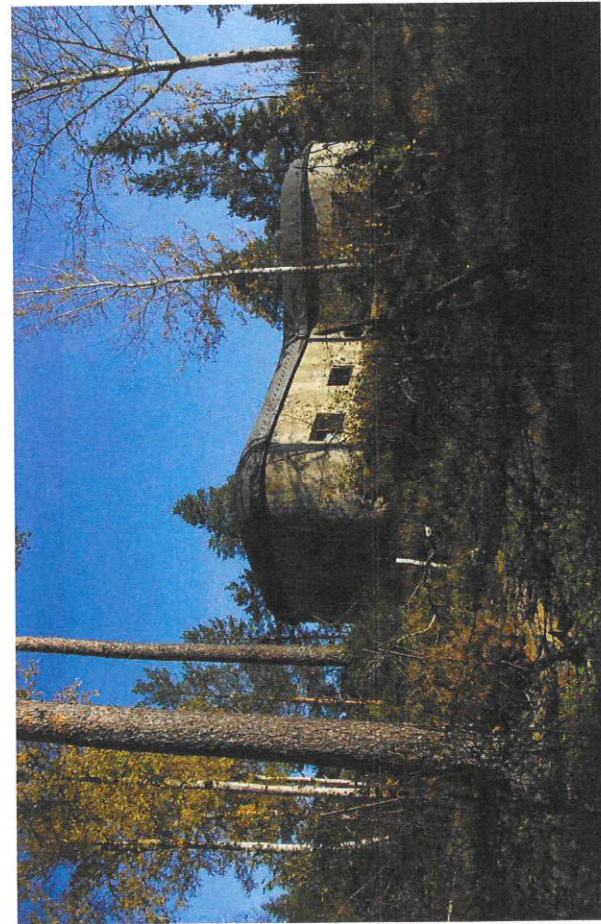
Verdal historielag
Stiftet 24/4-1948

Verdal
kommune

Blokkhuset - en del av Jamtlandsvegen

Blokkhuset

Blokkhuset er oppført i perioden 1909 – 1911. Det er delvis sprengt ned i fjellet og delvis bygd av betong med en meter tykke vegger og tak. Bunkeren er stjerneformet og består av tre fløyer som danner en 120 graders vinkel med hverandre.

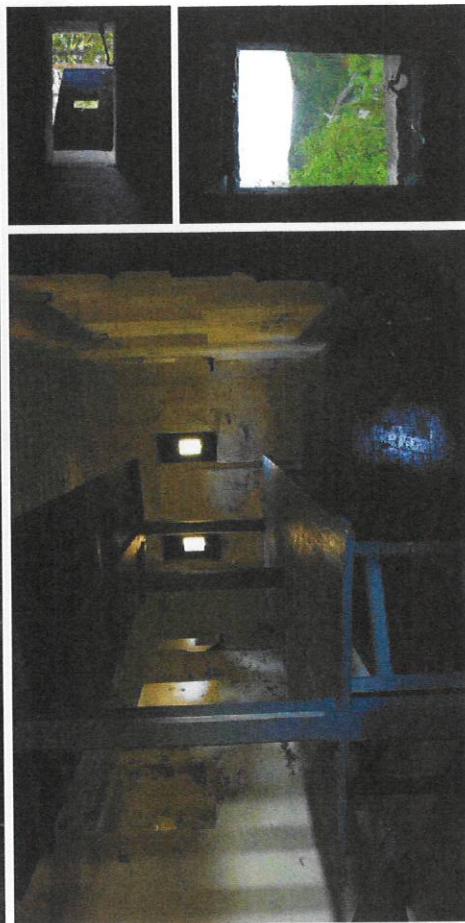
Rundt Blokkhuset er det en 10 meter bred piggrådsperring. Det er utstyrt med 12 skyteskår for mitraljøser og 10 geværskyteskår. Skyteskårene er laget slik at ethvert punkt i piggrådsperringen rundt huset kan beskyttes.

Blokkhuset – festningens «siste skanse» ...

I en eventuell krigssituasjon skulle blokkhuset være bemannet med 20 mann. Dersom kampene utviklet seg slik at det ble nødvendig å trekke seg tilbake fra festningsgalleriene lenger øst i dalføret, skulle menneskene derfra evakuere til Blokkhuset og fortsette kampen der. Skulle Blokkhuset også måtte oppgis, skulle bunkeren sprenges i lufta før den ble forlatt.

Alle foto: Roald Veimo

For mere info:
Skann QR kode

Allemansretten/ skikk og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots eller ulempet for andre, eller for planter og dyr.
- Vis hensyn til utmarksneigene.
- Forstyrr ikke dyr og fugler.
- All villt er fredet med unntak av lovlige jakt.
- Takk igjen grunda etter deg.

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

Ved ulykker ring 112 eller 113
In case of accidents, call 112 or 113

Symbolene angir hvor krevende
turene er. Slike symboler på hvit grunn
er generelle, dvs. ikke gaderne.
The symbols indicate how arduous the
trails might be. Black symbols on a white
background are general, i.e. not gaderne.

Velg tur etter evne/Select the trip according to ability.

Trøndelag
fylkeskommune

GjensidigeStiftelsen

Verdal historielag
Stiftet 24./4. 1949

Verdal
kommune

Vaterholmen - en del av Jamtlandsvegen

Vaterholmen leir

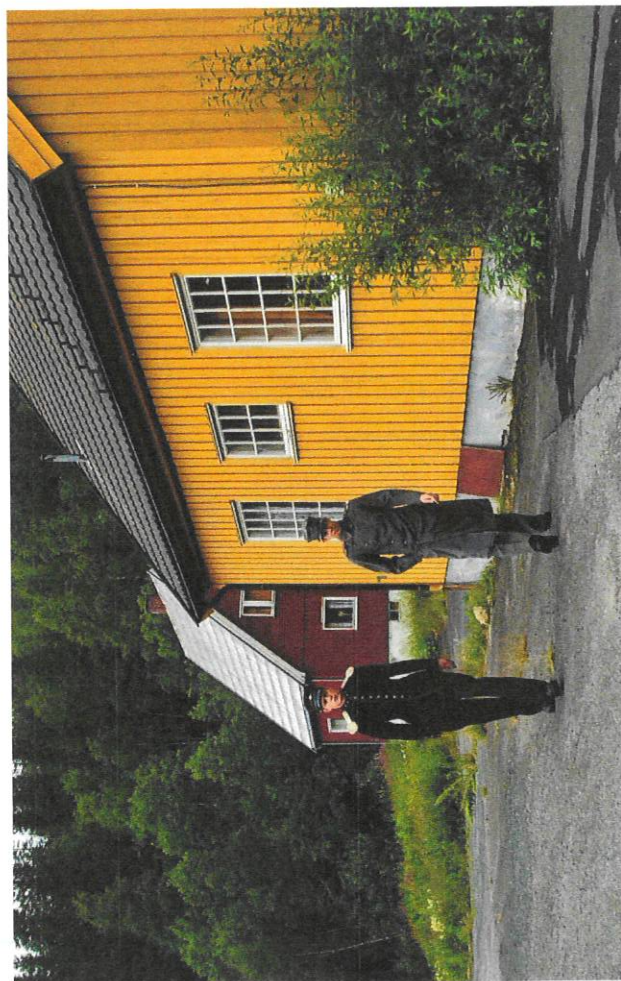

foto: Roald Veimo

I utgangspunktet skulle ikke De verdalske befestninger ha en fast bemanning, men skulle bemannes med mannskaper fra det lokale forsvaret ved en eventuell mobilisering. I 1915, mens 1. verdenskrig raste ute i Europa, ble det etablert nøytralitetsvakt i festningsanleggene. Samtidig ble det også besluttet at De verdalske befestninger, sammen med Ingstadkleiven fort i Stjørdalen, skulle ha en fast bemanning. Da ble det nødvendig å etablere en forlegningsleir for å kunne gi mannskapene nødvendig forpleining. Vaterholmen leir ble derfor bygget i perioden 1915 – 1920.

Vaterholmen ble sammen med Ingstadkleiven fort, tildelt mannskaper fra Festningsartilleriets 18. festningskompani og anleggene i de to dalførene ble administrert som De stjør- og verdalske befestninger.

I 1933 besluttet Stortinget å stille festningen (og flere andre landfestninger) i reserve – noe som i realiteten betydde at de ble nedlagt. Under 2. verdenskrig ble leiren benyttet av tyske grensesoldater, festningsgalleriene og blokkhuset ble benyttet som vakt og utkiksposter.

Etter 2. verdenskrig ble leiren overført til Heimevernet og fungerte som kurs- og øvingsleir for HV-13 i nesten 50 år.

Vaterholmen leir ble utbygd og vedlikeholdt frem til 1995, da all militær aktivitet her opphørte. Leiren er nå i privat eie, mens festningsgalleriene og Blokkhuset eies av Staten.

Tyske soldater brukte Vaterholmen som utgangspunkt for sine grensepatruljer under 2. verdenskrig. Soldater på nøytralitetsvakt ved Vaterholmen under 1. verdenskrig. Eier svart/hvitt bilder: Stiklestad Nasjonale kultursenter.

Allemansretten/ skikk og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots
- Fri ferdsel skal ikke være til skade eller ulempe for andre, eller for plante- og dyreliv.
- Vis hensyn til utmarksnæringene.
- Føystyr ikke øyr og lugler.
- All villt er fredet med unntak av lovlig jakt.
- Takk igjen grinda etter deg.

- Public access to the countryside/customs
- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always use a gun safely and you must not shoot at game and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

01.04.-
20.08.

15.04.-
15.09.

For mere info:
Scann QR kode

Ved ulykker ring 112 eller 113
In case of accidents, call 112 or 113

Verdal historielag
Stiftet 24/4-1949

GjensidigeStiftelsen

Verdal historielag
Stiftet 24/4-1949

Verdal kommune

Symbolene angir hvor isvande
er tillatt og hvor det ikke er
og gjenstår, dvs. ikke gradert.
The symbols indicate how advance the
terrain is and how suitable the
background are general, i.e. not graded.

Velg for etter evne/Select the trip according to ability

De verdalske befestninger - en del av Jamtlandsvegen

De verdalske befestninger

[illegible]

Bakarunn

Etter at unionen med Sverige ble oppløst, måtte Norge legge ned grensefestedningene sør for Østlandet. De fleste av de nedlagte festningene ble disponert til Midt-Norge og Østlandet. Mange av våpene fra de nedlagte festningene ble disponert til Midt-Norge og Østlandet. Mange av våpene fra de nedlagte festningene ble disponert til Midt-Norge og Østlandet.

Alle foto: Gaald Veimo

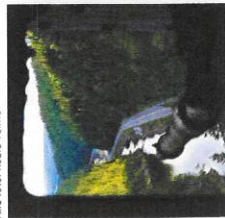

foto: Privat

Festningens oppgave

Restingens hovedopgave var å yte motstand i første fase av et eventuelt angrep slik at man fikk tilstrekkelig tid til å mobilisere felthæren – dvs infanteri og kavaleri. Søndre galleri skulle dekke veien og terrenget ved Stormoen gård. Galleriet var utstyrt med en Schneider-Canet 7,5 cm festningskanon og 2 stk. Hotchkiss mitraljøser kaliber 6,5. Nordre galleri var først oppsatt med 4 mitraljøser, i 1913 ble det i tillegg montert 2 stk 8,4 cm kanoner. Fra Nordre galleri skulle man i tillegg til å dekke veien østover for å dekke den nedre delen av Karl Johans klev, der den gamle veggen kommer ned på nåværende lamandsveg.

med på næværende jamlandsveg.

Sist på 1980-tallet begynte en gruppe lokale idsjøer et møyssommelig arbeid for å ta vare på de gamle, glømte anleggene og gjøre de tilgjengelig for publikum. I 2004 ble anleggene fredet av Riksantikvaren. I dag er anleggene i de verdskaste befestninger tilgjengelig for publikum, og fremstår som et nasjonalt monument over den vilje til selvstendighet som var drivkraften for de som bygde festningene for mer enn 100 år siden.

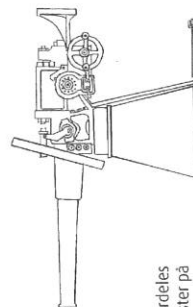
veien opp til festningsgalleriene - en naturopplevelse og en utfordring

Sten startar opp til restingsganeleire - en naturinngang til et stort område med frodig blandingsskog og særdeles store steiner med ei hengjube over lina. Vel over på nord sida av elva fører stien deg inn i stor granskog som går over i et flomområde med frodig blandingsskog og særdeles rik vegetasjon - en trøndersk urskog - med blåbærløying og meteløvegreiner. Tidlig på våren kan du også se den giftige tsysbøsten som blomstrer med sine rosa blomster på høi reketjong. Her bør du ikke plukke, og i hvert fall ikke smake på ...

av Norene som fører opp til Sandre galleri.

av trappa sliet røret opp i sonare generat. Trappa følger den opprinnelige traseen fra den gang festningene ble bygget og etter noen meter opp i fjellsiden, kommer du inn på den opprinnelige traseen fra tiden for første verdenskrig. De siste 12 - 15 meterne må du klatre opp en nesten loddrrett leder. Den gang festningen var i bruk, hadde man ikke leder med sikkerhetsboyle slik som i dag, da måtte den siste biten klatres i en taustring som kunne dras opp for å hindre besøk av uvedkommende.

Når du har tatt deg opp de vel 200 trappetrinnene og står på platået foran inngangen til Søndre galleri, har du kjempet med elementene, beseiret deg selv og inntatt festingen. Da har du grunn til å være aldri så lite stolt av deg selv.

Schneider-Canet, 075 mm.
Illustrasjon: Olav Nyberg

For more info:
Scann QR code

15.04.-
15.09.

Alle Mannsretten!

- Du kan leredes fritt i utmark til fots
Fri ferdsel skal ikke være til skade
eller ulempe for andre, eller for
planter- og dyreliv.

Public access to the

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal

☛ Symbolene angir hva kreverde tuerne er. Siste symboler på høst bunn er generelle, dvs. ikke graderte.

☛ The symbols indicate how ardoous the trails might be. Black symbols on a white background are general, i.e. not graded.

Trøndelag fylkeskommune

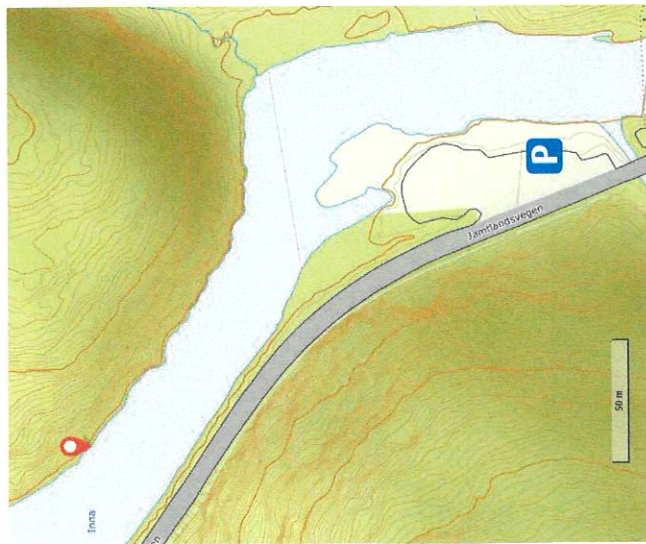
GjensidigeStiftelsen

THE

Verdal
kommune

Kleivdalskjerka - en del av Jamtlandsvegen

Kleivdalskjerka kan sees på nordre side av elva ca. 200 m nedover langs vegen fra dette skiltet.

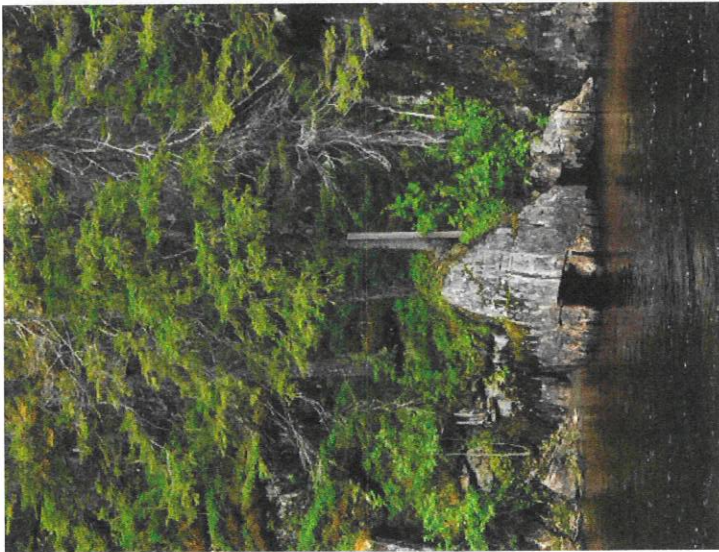

foto: Roald Veimo

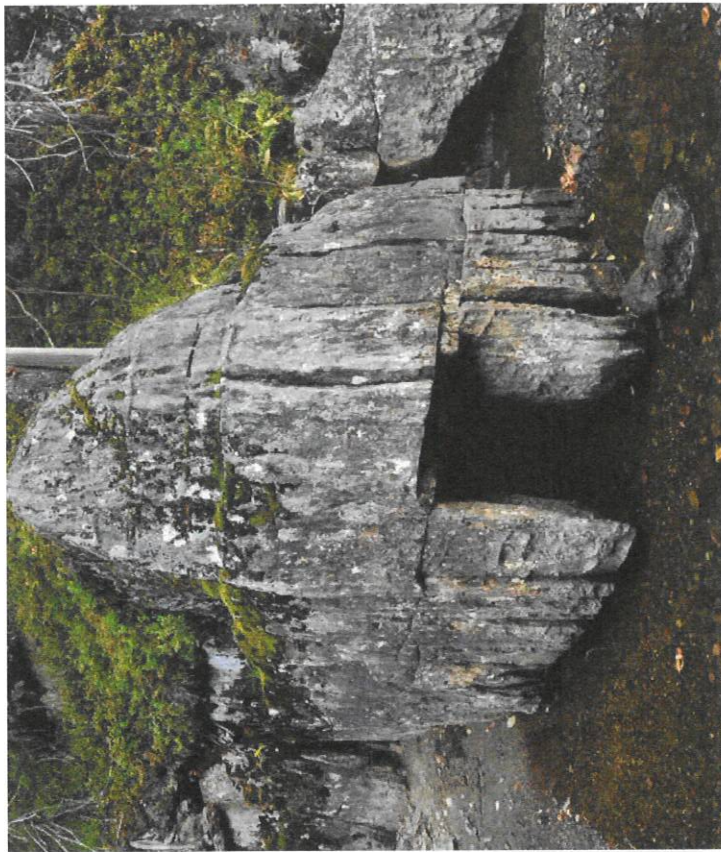

foto: Roald Veimo

Kleivdalskjerka

Kleivdalskjerka på andre siden av elva er et gammelt vegmerke for sulingene, de som bodde lenger oppe i dalen. Her kom de ned fra fjellet etter den gamle ferdseleia når de skulle til kirka i vuku. Hvis det var så mye vann i elva at det gikk over det firkantede hullet i steinen, var «kirkeporten» stengt. Det betydde at det var for mye vann i elva til at de kunne komme over ved Østnes i vuku. De kom derfor ikke fram til kirka, og kunne likeså godt snu her.

01.04.-
20.08.

Allemansretten/
skikk og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots
- Fri ferdsel skal ikke være til skade eller ulempe for andre, eller for plante- og dyreliv.
- Vis hensyn til utmarksnæringene.
- Forstyrr ikke dyr og fugler.
- Alt vilt er fredet med unntak av lovlig jakt.
- Lukk igjen grinda etter deg.

Public access to the
countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

Ved ulykker ring, 112 eller 113. In case of accidents, call 112 or 113

For mere info:
Scann QR kode

Symbolene angir hvor krevende turene er. Sorte symboler på hvert bunn er generelle, dvs. ikke graderte.
The symbols indicate how arduous the trails might be. Black symbols on a white background are general, i.e. not graded.

Vælg tur etter evne/Select the trip according to ability!

Trøndelag
fylkeskommune

GjensidigeStiftelsen

Verdal historielag
Stiftet 24/4-1949

Verdal
kommune

Kleivdalen - Karl Johans veg - en del av Jamtlandsvegen

Kong Karl Johans veg

Etter at Norge gikk i union med Sverige i 1814, ønsket spesielt Kong Karl Johan å binde de to landene tettere sammen. Hans drøm var at de to landene etter hvert skulle smelte sammen til ett skandinaviske rike. For å lykkes med et slikt prosjekt, var det nødvendig med gode kommunikasjoner mellom landsdelene. Det var derfor viktig å bygge gode veier over «Kjølen». Ett av de viktigste prosjektene i den forbindelse ble den nye mellomriksvegen mellom Östersund og Trondheim. Allerede i 1817 ble det oppnevnt en kommisjon av svenske og norske sakkynndige som skulle undersøke terrenget mellom Sul og Skålstugan for å finne ut hvor vegen skulle legges.

Arbeidet med vegen på norsk side ble påbegynt i 1821, men det gikk tregt fremover. I Stortinget var det stor motstand mot prosjektet og arbeidet stoppet helt opp flere ganger når Stortinget nektet å bevilge de pengene Kongen foreslo. Finansminister Johan Collett ble i 1827 faktisk tiltalt for å ha betalt ut penger til vegarbeidet etter Kongens resolusjon, men uten Stortingets godkjenning. Etter at kongen selv hadde bevilget penger fra sin egen private kasse, og beordret soldater til vegarbeidet, stod vegen ferdig i 1835. Da hadde den vært ferdig på svensk side i flere år.

Dette var et prestisjeprojekt for Kongen, og han var selv tilstede ved den offisielle åpningen av vegen. Det er fortalt at da Kongen og hans følge passerte grensen inn til Norge, var det reist en flott aeresportal over vegen. På norsk side var det samlet en stor mengde norske embedsmenn. På høgfjellet var det også møtt fram en stor folkemengde og samene var tilstede med en reinsflokk på omlag 1800 dyr. Kongen overnattet den første natten i Sul, hvor det var fest med sang og dans langt utover natten.

Selve innvielsen av vegen foregikk i Kleivdalen neste dag - den 30. august som var en søndag. Kongen og hans følge stoppet et sted ca. 300 meter ovenfor der dagens riksveg passerer Kleivdalsbekken. Her gav Kongen sin tilslutning til at vegen skulle hete Kong Karl Johans veg. Deretter ble steinen med teksten «Kong Carl Johans Klev 1835» avduket.

Da vegen ble omlagt 30 år senere, ble denne steinen stående langt unna trafikken. Den ble derfor flyttet østover til det stedet der den gamle og den nye mellomriksvegen deler seg. Derfor står denne steinen nå ved Risvassbekken ved Stormoen, ca. 3,5 km øst for der vi befinner oss nå. Det ble laget en kopi av steinen som ble satt opp her. Denne steinen var imidlertid laget av dårlig skifer slik at det ytterste laget etter hvert falt av og innskrripsjonen forsvant.

I 1996 ble det satt opp en ny stein her til minne om åpningen av Kong Karl Johans veg og Kongens ferd ned gjennom dalen sommeren 1835.

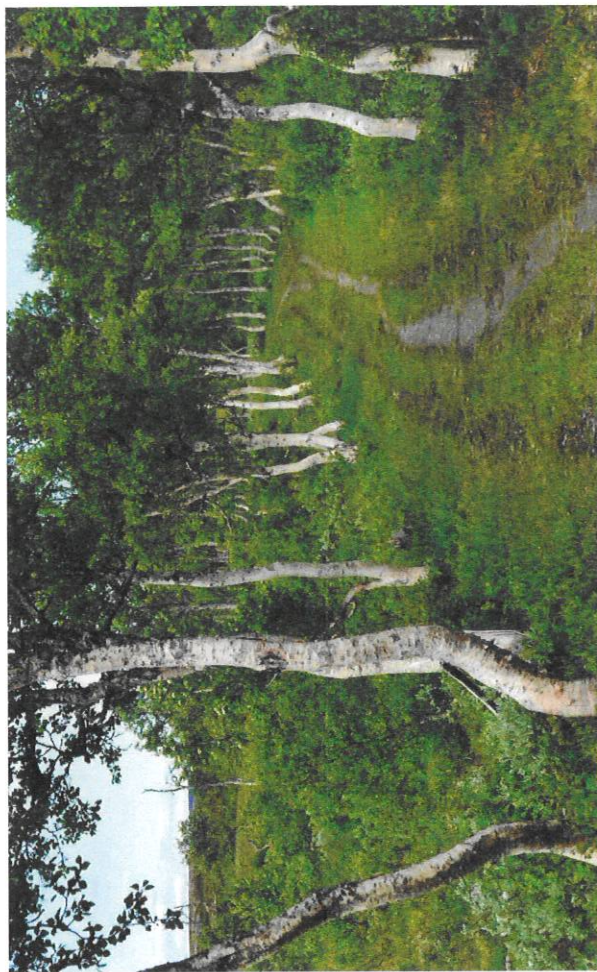

foto begge bilder: Roald Veimo

For mere info:
Scann QR kode

01.04.-
20.08.

15.04.-
15.09.

Allemanssetten/ skikk og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots eller ulempet for andre, eller for plante- og dyreliv.
- Vis hensyn til utmarksøringene.
- Forsvinn ikke øyr og luger.
- All villt er fredet med unntak av lovlig jakt.
- Takk igjen grinda etter deg.

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not hunt or shoot animals.
- All game is protected except for legal hunting.

Ved ulykker ring 112 eller 113

In case of accidents, call 112 or 113

Symbolene angir hvor krevende turen er. Slike symboler på hvit bun er grønne, røde, eller gule.

The symbols indicate how arduous the trail is. The symbols are green, red, or yellow on a white background.

Verdal historielag
Stiftet 24/4-1946

Karolinergrav Sul - en del av Jamtlandsvegen

Karolinergraven på Litj-moen i Sul

Den første kjente beskrivelse av karolinergraven i Sul, er et notat i årboken til Norske fortidsminnersmerkers bevaring for 1870:

«Der fandtes 30-40 hjermskaller uden nogen orden og derhos en større sølvmynt (4 mark af Carl XI 1693) og en kobbermynt af 1716, et par store uniformsknapper af kobber og nogle stykker beslag af jern, maaske af lås til et skrin. Det er rimeligvis en grav for svenske soldater, faldne under den store nordiske krig. Der skal endnu findes en anden lignende forhøjning paa samme gaard.»

Nils O. Suul satte opp en bauta for å markere stedet i 1916. Senere ble det foretatt noen utgravninger ved den opprinnelige gravplassen. Det ble da funnet levninger etter 30 – 40 mennesker.

I forbindelse med bygging av ny silo på gården i 1978 ble det foretatt nye utgravninger. Det ble da funnet skjelettresten etter ca. 20 individer, en dansk mynt fra 1711, tre knapper i forskjellig utførelse, en mengde rester etter kritt Piper, en flintstein, noen hesteskosøm, en pistolkule og et skjoern. Det ble også funnet et stort antall flaskskår av grønt glass og noen biter av glasert keramik.

Det ble da diskutert hva man skulle gjøre med denne graven som kom i konflikt med byggingen av ny silo. Det ble vurdert både å flytte levningene til Vuku kirkegård og å sende de til Sverige. Man valgte imidlertid til slutt å få vigslat et stykke jord i hagen på her på gården og flyttet de levningene man fant dit. Den opprinnelige bautasteinen fra 1916 ble også flyttet til samme sted og det ble montert to tekstplater på steinen.

Datering av de gjenstandene som er funnet i forbindelse med utgravningene her, bekrefter at de gravlagte er karolinere fra general Armfeldts felttog i 1718/1719. Sul-grenda var da okkupert og besatt av svenske soldater. Sivilebefolkningen i grenda måtte flykte og soldatene ødela og brente ned mange hus. Her på Litj-Moen var det bare ei høylye som stod igjen etter karolinernes herjinger.

Sul var et viktig støttepunkt for svenskene i den forsyningslinja de forsøkte å etablere fra Duved skanse og framover til karolinerhæren. Det forekom trefninger mellom norske soldater og karolinere i området. Da karolinerne trakk seg tilbake på nyåret i 1719, gikk de soldatene som hadde oppholdt seg ved Skånes og Stene skanser denne vegen når de skulle tilbake til Duved skanse.

Karolinerne etablerte feltsykehus i Sul. Kanskje er det karolinere som døde av skader og sykdom som er gravlagt her. Illustrasjon: © Lannerbäck

Levninger av karolinere som er gravlagt her. foto: Morten Veimo

foto: Roald Veimo

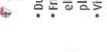
foto: Tor Ole Ree

Ved ulykker ring,
112 eller 113.
In case of accidents,
call 112 or 113

01.04.-
20.08.
15.04.-
15.09.

Public access to the countryside/customs
• You have the right to roam freely through common land
• Show consideration for wilderness industries.
• Show consideration for other users of uncultivated land.
• Always close all gates behind you.
• Do not disturb animals and birds.
• All game is protected except for legal hunting.

Allemansretten/skikk og bruk
• Du kan ferdes fritt i utmark til fots eller utlempa for andre, eller for plante- og dyreliv.
• Vis hensyn til utmarksnæringene.
• Føystyr ikke dyr og fugler.
• Alt villt er fredet med unntak av lovlig jakt.
• Takk igjen grinda etter deg.

Symbolene angir hvor krevende turen er. Slike symboler på hvit bunn er generelle, dvs. alle grader. The symbols indicate how arduous the trails might be. Black symbols on a white background are general, i.e. not graded.

Risvassbekken - en del av Jamtlandsvegen

foto: Roald Veimo

Kong Carl Johans veg - Risvassbekken

Her skiller den gamle Kong Carl Johans veg og den nye Jamtlandsvegen lag. Denne steinen stod opprinnelig på det stedet hvor Kong Carl Johans veg offisielt ble åpnet og innviet av Kongen selv den 30. august 1835. Da vegen ble lagt om 30 år senere, ble steinen flyttet hit.

Du kan lese mer om den gamle vegen og åpningen av den på infotavle ved Kleivdalsparkeringa. Kleivdalsparkeringa ligger ca. 3,5 km lenger vestover langs Jamtlandsvegen.

Denne tegningen viser den opprinnelige plasseringen av denne steinen i Kleivdalen. Tegning av: Jacob Calmeyer/Nasjonalmuseet.

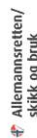
For mere info:
Scann QR kode

**Ved ulykker ring,
112 eller 113.
In case of accidents,
call 112 or 113**

01.04.-
20.08.

15.04.-
15.09.

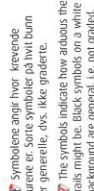
Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries
- Show consideration for other users of uncultivated land
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

Public access to the countryside/customs

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots eller ulempet for andre, eller for plante- og dyreliv
- Vis hensyn til utmarksnæringene.
- Følgtryk ikke dyr og fugler.
- All villt er fredet med unntak av lovlig jakt.
- Lukk igjen grinda etter deg.

Olskjelda - en del av Jamtlandsvegen

Kong Olav V besøkte Olskjelda sommeren 1980. Foto: Roald Veimo.

Olskjelda i Sul

Kong Olav Haraldsson falt i slaget på Stiklestad 29. juli 1030. Kongen og hans hær rastet her på gården Sul under sin ferd mot Stiklestad. Denne Olavs-kilden, eller Olskjelda, har fått sitt navn etter helgenkongen.

Snorre forteller at kongens hærmenn trakk ned åkeren og at bonden, Torgeir Flekk, klagde over dette til kongen. Kongen red da rundt åkeren og sa så til bonden: «Det venter jeg, bonde, at Gud vil rette opp skaden og at åkeren vil være bedre om en uke». Det ble, ifølge Snorre, slik kongen hadde sagt.

Tradisjonen sier at åkeren som ble trakk ned, lå like nord for denne kjelda. Kongen skal ha hentet vann fra kjelda og vannet fra Olskjelda skal etter det ha vært både helsebringende og lykkefremmende.

I vår tid er det fortsatt mange som henter dåpsvann til sine barn her. Innherreds største industribedrift, Kværner Verdal, har ved flere anledninger døpt sine installasjoner med vann fra Olskjelda for utskiping.

Da tomte til et nytt Olavskapell i middelalderbyen Covarrubas i Spania ble innviet i 2007, ble vann fra Olskjelda i Sul benyttet under innvielsesseremonien. Det er i denne byen den norskfødte prinsesse Kristina Håkonsdatter (d. ca. 1262) ligger begravet. Bautasteinen ved Olskjelda ble reist i 1954 etter initiativ fra verdalslensmannen Jon M. Suul. Det var også han som stod bak initiativet til Spelet om Heilag Olav på Stiklestad.

Snorre forteller at kongshæren trakk ned åkeren til sulabonden på sin veg mot Stiklestad. I følge tradisjonen skal dette ha skjedd i lia like ovenfor her. Halvdan Egeidus sin tegning fra en Snorre-utgave sist på 1800-tallet.

Åpning av Olskjelda - Arbeidernes Musikkorps, Verdalsbilder/Kjell Solvold.

bilde 1: Åpning av Olskjelda - foto: Verdalsbilder/Kjell Solvold.

bilde 2: Sagamarsjstart Olskjelda - foto: Verdalsbilder/Alf Karlgård

bilde 3: Jon Suul holder tale under avduking av Olskjelda i 1954, han var lensmann i Verdal. Bernt Karlgård står bak lensmannen. foto: Verdalsbilder/Kjell Solvold.

bilde 1

bilde 2

bilde 3

For mere info:
Scann QR kode

15.04.-
15.09.

01.04.-
20.08.

Allemannsretten/ skikk og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots eller uteløp for andre, eller for plante- og dyreliv.
- Vis hensyn til utmarksnæringene.
- Forsvar ikke dyr og fugler.
- Alt villt er fredet med unntak av lovlig jakt.
- Lukk igjen grinda etter deg.

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

Ved ulykker ring 112 eller 113

In case of accidents, call 112 or 113

Symbolsene angir hvor i terrenget
tunene er. Sorte symboler på hvit grunn
er generelle, dvs. ikke graderte.
The symbols indicate how arduous the
trails might be. Black symbols on a white
background are general, i.e. not graded.

Velg tur etter evne/Select the trip according to ability

Trøndelag
fylkeskommune

GjensidigeStiftelsen

Verdal historielag
Stiftet 24.4.1949

Verdal
kommune

Skavhaugstøtta - en del av Jamtlandsvegen

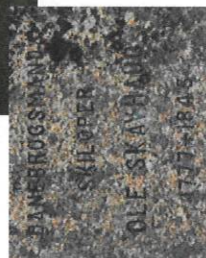
Fotjerna som morderne var festet til mens de var fengslet på Hegstad. Finnes på Stiklestad museum.

Avdukingen av minnestøtta fra 1906.
Foto: Levanger fotomuseum/Sverre Gjerkan

Ole Skavhaugs minnebauta ved Garstad kirke på Vikna.
Alle foto: Kjetil Dillan.

«Minde om Ole Skavhoggs heltedåd 1806»

Olso knatta 1806 ble gården Garnes hjemsoekt av to ransmenn og mordere. To svenske omreisende håndverkere, Ole Bergmann og Nils Toldsten gikk inn og drepte fire mennesker og stjal store verdier på gården, og stakk etterpå i retning Sverige. Far Peder, sønnene Lars og Rasmus og dattera Kjersti var drept. Tolv uker tidligere hadde Kjersti Garnes fått et uekte barn med skiløpersoldat Ole Larsen Skavhaug fra nabogården, og det ble ikke sett på med blide øyne av den nå drepte husfar Peder Garnes. Barnet, Anne, ble ikke skadet under udåden. Resolutt la Ole, morgenen etter drapa, i veg østover i håp om å fange morderne, han innhentet dem i Hammaridal, «38 mil» inne i Sverige. 17 dager etter udåden er Ole tilbake i Verdal med svenskene, og de ble satt i arrest på lensmannsgården Hegstad og forhørt i dagene som fulgte. Siden ble de brakt til Trondheim, der de ble dømt til døden og henrettet 20. mai 1807. 15 år senere flytta Ole og familien til Vikna der han også har fått en bauta.

For more info:
Scann QR kode

Ved ulykker ring, 112 eller 113.
In case of accidents, call 112 or 113

Allemannsretten/ skikk og bruk

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots eller ulempet skal ikke være til skade plante- og dyreliv.
- Vis hensyn til utmarksnæringene.
- Forstyr ikke dyr og fugler.
- All vilt er fredet med unntak av lovlig jakt.
- Lukk igjen grinda etter deg.

Public access to the countryside/customs

- You have the right to roam freely through common land
- Show consideration for wilderness industries.
- Show consideration for other users of uncultivated land.
- Always close all gates behind you.
- Do not disturb animals and birds.
- All game is protected except for legal hunting.

01.04.-20.08.

15.04.-15.09.

Symbolene angir hvor krevende turen er. Sørre symboler på hvit grunn er generelle, dvs. ikke graderte.
The symbols indicate how arduous the trails might be. Black symbols on a white background are general, i.e. not graded.

Velg tur etter evne! Select the trip according to ability!

Trøndelag fylkeskommune

GjensidigeStiftelsen

Verdal historielag
@stiftet 24.4.1949

Verdal kommune

Stene skanse 1611 til i dag

Det vi finner i dag er konturene av den opprinnelige palisaden fra rekonstruksjonen til Trondsløa, plassert på det som nå er Skanserveget. I tillegg finner vi også konturer av vestre stynereddut og egen palisade.

Rekonstruksjon
På samme plass som palisaden var bygget den gang, er det i dag gjenoppbygd et lite stykke av forsvarsverket slik vi mener det har sett ut. I den nye palisaden er det plassert en munningskanon.

1611-1612
Stene Skanse blir anlagt (Kalmarskrigen)

Jämtland, som i tidligere tider hadde vært norsk område, ble i 1611 erobret av svenskene. Derfor ble det oppført en palisade og det ble da anlagt i bygge forsvarsverket mot svenskene. Etter at svenskene hadde erobret Jämtland, ble det anlagt opp på Skanserveget. I følge en rapport fra festhøsten Sten ble det anlagt ledig i april 1612.

1670-1671

Stene Skanse blir utvidet (Gjerdetveileiden)

Etter Kalmarskrigen tok Sverige tilbake Jämtland, men mistet landsdelen for godt under Hambobølgen i 1645. Derfor ble gjerdedet for godt. Det ble igjen utvidet med forsvarsverket på stedet. Under den svenske erobringen av Jämtland ble det anlagt opp på Skanserveget. I følge en rapport fra festhøsten Sten ble det anlagt ledig i april 1612.

1711-1719

Stene Skanse maksimalt utbygget (Den Store Nordiske Krig)

Under den Store Nordiske Krig, ble Trondsløa tatt av svenskene i Sverige. Det ble da besluttet å bygge ut skansen enda mer. General Vincent Budde, som var kommanderende general i Trondsløa i 1718, bestemte i januar 1718 at Stene Skanse skulle utbygges maksimalt med dobbelt brystvern. Da anlegget kom 12. september 1718, angrupp svenskene skansen bakfra og de norske styrkene måtte trekke seg ut.

1719

Stene Skanse blir raset og nedlagt

Da de svenske karellene måtte forlate Stene Skanse på natten 1719, brente de huset. Palisaden ble nok stående, men ingen ting tyder på at skansen ble gjenoppbygget senere. Stene Skanse er anlagt i nevnte år etter kommandantens død 1612, etter at den i 1719 ble raset og nedlagt skansen var.

ARAMFELDT'S
KAROLINER
www.karoliner.com

Trøndelag
fylkeskommune

TURSKILTprosjektet
DÅT SKAL PRØVE I FJELL LANDET

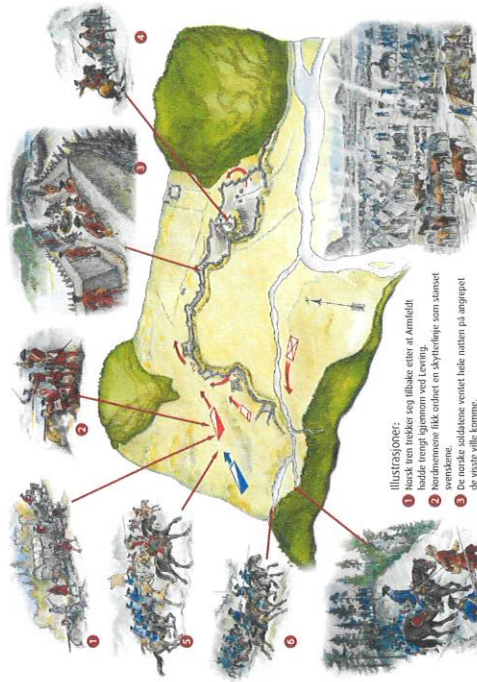

GjensidigeStiftelsen

De Værdige Befaringer

Slaget om Stene Skanse - 12. september 1718

Illustrasjoner:

1. Den norske skansen ble angrepet av svenskene.
2. Den norske skansen ble angrepet av svenskene.
3. Den norske skansen ble angrepet av svenskene.
4. Den norske skansen ble angrepet av svenskene.
5. Den norske skansen ble angrepet av svenskene.
6. Den norske skansen ble angrepet av svenskene.
7. Den norske skansen ble angrepet av svenskene.

Stene skanse var et anlegg som hadde ligget her i nesten 100 år da den store nordiske krig brøt ut i 1700. Stene skansen ble gjort til et anlegg og ble det i 1711 for å møte angrepet som kom fra Sverige.

Så i august 1718 var den svenske arméen på vei mot Jämtland i Skandinavia. I Sverige var det 140 000 mann og 5 200 kanoner. Den norske arméen på Jämtland var på 12 000 mann og 12 kanoner. Den norske arméen var på 12 000 mann og 12 kanoner. Den norske arméen var på 12 000 mann og 12 kanoner.

Sammen ble det startet en svensk angrepsstyrke på 2 000 mann, infanteri og kavaleri, marsjerte fra Grønningen mot Stene skanse. De hadde med seg en norsk lags som måtte vike for det svenske angrepet. (Ill. 2).

General Amielde planer var å angripe Stene skanse, men i stedet tok svenskene (d) av venter, og kom ned i dalen ved den lille elven. Kloden 8 den morgenen ble det angrepet på Stene skanse. Den norske arméen var på 12 000 mann og 12 kanoner. Den norske arméen var på 12 000 mann og 12 kanoner.

Ved middagstid angrepet svenskene ned på venter mot Trondsløa, og angrepet ble norsk skanse ved den lille elven. Kloden 8 den morgenen ble det angrepet på Stene skanse. Den norske arméen var på 12 000 mann og 12 kanoner. Den norske arméen var på 12 000 mann og 12 kanoner.

General Amielde skapte at svenskene hadde klart å ta Stene skansen i ryggen. Han sendte fram sin største enhet, Værdike og Gudsdrake dragnetkompagni for å møte de svenske styrkene. (Ill. 2 og 3). Det ble en veldig trefning på venter (fra Trondsløa mot Løvring gård). Den endte med store tap for nordmennene, særlig hadde gått det er oven vedtangen. 12 mann falt og det Værdike dragnetkompagni mistet sin standard (fane). (Ill. 3)

Hedegns klarte det norske infanteriet å danne en skyttelinje som stanset svenskene. De holdt stand så lenge at de norske styrkene kunne komme skansen og tok seg i god orden nordover, med motvika (Ill. 4). Da den svenske arméen var på vei mot Jämtland, ble det angrepet på Stene skanse. Den norske arméen var på 12 000 mann og 12 kanoner. Den norske arméen var på 12 000 mann og 12 kanoner.

Både folk og dyr i den svenske arméen var fullstendig utdødd etter den harde fullmarsjen de hadde tatt seg. Ingen hadde beitet til å forfølge de norske styrkene. Svenskene sto for på øverste del av skansen. Området fikk senere krigsgrav etter denne hendelsen. (Ill. 5)

Dagen etter gikk den svenske marsjen videre mot Skane skanse og Trondsløa. En liten garnison under kommanden av major Billestein ble etterlatt på Stene skanse. Under hele etterlaget langre skansen som forsvarende base og bastion for svensken.

Da svenskene trakk seg tilbake på natten i 1718, brente de Stene skanse.

Illustrasjonen er basert på
oppgitt og nedlagt Stene skanse er

**Felles uttalelse til Verdal kommunes «Temaplan kulturminner»
fra Verdal Historielag
og Foreningen til bevaring av De Værdalske befestninger**

Vi vil først gi uttrykk for at det er et meget godt og viktig arbeid som er gjort med utarbeidelse av denne planen. Det er viktig for «historiekommunen Verdal» å ha et anvendelig planverk for hvordan kommunen skal ta vare på kulturminner, slik at man i framtida også skal kunne fortelle innbyggerne og andre om bygdas rikholdige, spennende og til dels dramatiske historie. På denne måten kan man følge opp kommunens visjon om en sterk fortid som grunnlag for en stolt fremtid.

Det er et par forhold ved avtalen vi ønsker å kommentere:

De verdalske befestninger

De verdalske befestninger, består av tre elementer. Det er fjellgalleriene Nordre- og Søndre galleri som er sprengt inn i fjellet i «Sogna» øst for Vaterholmen, samt «Blokkhuset» som ligger på en høyde like vest for Vaterholmen leir. Anleggene eies av Staten v/Forsvarsbygg, Verdal kommune har en disposisjonsavtale med Forsvarsbygg om bruk av anleggene til turist- og fritidsformål. Kommunen på sin side har en avtale med *Foreningen til bevaring av De Værdalske befestninger* som har som formål å ta vare på og formidle historien til festningsanleggene. Kommunen står selvsagt fritt til også å inngå avtaler med andre frivillige organisasjoner om å fylle anleggene med aktivitet.

Stien til søndre og nordre galleri fra «Kleivdalsparkeringen» ble anlagt tidlig på 1990-tallet i forbindelse med «gjenåpningen» av festningsanleggene som et tur- og turistmål – noe som var et kommunalt initiert prosjekt. Verdal kommune sørget også i sin tid for å få satt opp informasjonstavler med informasjon om planteliv og naturmangfold langs stien. Dette var med og gjorde stien gjennom skogen, langs Inna og over Seterbekken til noe mye mer enn bare en adkomst til festningsanleggene. En del av stien består av gangbane i treverk, dette ble fornyet for et par år siden (arbeidet utført på dugnadsbasis av frivillige), men selve skogsstien har også behov for opprydding og restaurering. Det bør kommunen ta tak i og bevilge penger. Stien går til dels langs elva Inna og vedlikeholdet har betydning både for framkommelighet og sikkerhet. Stien er etter at den ble etablert benyttet av flere tusen turgåere, og den benyttes også som inngang til Kverndalen og fjellområdene der omkring.

Det var mye på grunn av det arbeidet som ble utført i tilknytning til anleggene tidlig på 1990-tallet som førte til at DVB i 2004 ble fredet av Riksantikvaren. Bakgrunnen for fredningsvedtaket ligger i Landsverneplan for Forsvaret, der formålet er å sikre og bevare et representativt utvalg av bygninger og anlegg knyttet til hele spekteret av Forsvarets

virksomhet fra 1700-tallet og fram til i dag. I det ligger også at anleggene skal holdes tilgjengelig for publikum.

Da anleggene var ferdig renoverte og gjort tilgjengelig for publikum til hundreårsmarkeringen av unionsoppløsningen i 2005, ble de av direktøren for Nasjonale festningsverk beskrevet som et av de mest spektakulære forsvarsanlegg i Norge fra tiden etter unionsoppløsningen.

Forsvarsbygg har i løpet av høsten/vinteren 2021/2022 brukt ca. 2,5 mill. kroner på fjellsikring, hovedsakelig i Galleri nord i den hensikt at anleggene fortsatt skal være tilgjengelige for publikum. Adkomsten til galleriene; hengebru fra «Kleivdalsparkeringa», sti gjennom skogen, gangbaner og halvbroer langs elva, anses imidlertid ikke som Forsvarsbygg sin eiendom, det må derfor være et kommunalt ansvar å holde adkomstveien til galleriene åpen og tilgjengelig for allmennheten.

Minnesmerker og minnesteder – adkomst og vedlikehold

Det er i det hele viktig at kommunen legger til rette for adkomst til de mange kulturminnene omkring i bygda. Deriblant er det også svært viktig at man søker å ha en åpen og god dialog med grunneierne også om eventuell kompensasjon for bruk av områdene til tur- og rekreasjonsformål. I den forbindelse nevnes spesielt Stene skanse som et godt eksempel.

Det er også viktig at man i samarbeid med Historielag, Festningsforening og andre legger opp til gjennomførbare ordninger for gressklipping og krattrydding ved og omkring minnesmerkene. Det ser ut til å kunne fungere som en utmerket ordning at slikt arbeid utføres på dugnadsbasis av frivillige organisasjoner (idrettslag og andre) og at disse får en liten økonomisk kompensasjon for arbeidet.

Avslutningsvis:

I innledningsavsnittet om planens formål, kan man lese følgende: *«Ikke alle kulturminner eller kulturmiljø kan tas vare på. Gjennom prioritering og målretta tiltak vil en kunne nå et mål om ei bærekraftig utvikling der et representativt utvalg av kulturarven kan bli bevart i kommunen.»*

Vi ser selvsagt at det å ikke ta vare på noen ganger kan være både nødvendig, hensiktsmessig og fristende. Det finnes selvsagt en grense for hvor mange bikkvogner, rosemalte daller og gamle skyttergraver man skal bevare. Men som frivillige og idealistiske foreninger som har som formål å ta vare på vår lokale historie, vil vi fortsatt stå på for at det å «velge bort» ikke skal bli en lettvinløsning for framtidige kommunepolitikere.

På vegne av Verdal Historielag og Foreningen til bevaring av De Værdalske befestninger

Roald Veimo

PS 39/22 Orienteringer